

Από το κράτος των υπηκόων
στην πολιτεία των πολιτών

η ΕΞΟΥΣΙΑ...
η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ...
το ΣΥΝΤΑΓΜΑ...

Ιερόσυλες ματιές ενός πολίτη
Πολίτης, ο Ι.Γ. Δημητροκάλλης

Αφιερωμένο, στους Έλληνες, που πιστεύουν ότι Δημοκρατία
δεν είναι η εξουσιαστική υποχρέωση των Υπηκόων, αλλά
ελεύθερη επιλογή συνεξουσίας των Πολιτών.

Έρχεται ώρα

«Τα κοινοβούλια χωράφια σάπια
Γεμάτα κρυπτόγαμες ενοχές
Και φανερόγαμες επωάσεις
Στους συρμούς αποκρουστήρες
Στους θεσμούς επικρουστήρες
Κι απολιόρκητοι οι Κένταυροι
Των νομοσχεδίων που αποκτηνώνονται
Από πολυοξειδωση Και πάντα
Ώρες κρίσιμες στιγμές ιστορικές
Και πάντα εμπίλεμοι και πάντα απόλεμοι
Κι οι απολεπιστές των κρυπτογραφημάτων
Διπλούς και τρίδιπλους μισθούς
Κι ο λαός σε τόπους κρυογονίας οδηγημένος
Σε μικρόχαρη ευημερία τυλιγμένος
Σε μέρες συνέχεια μεθυσμένες
Πηδά εκδίκηση για να πάρει»

Από τα «Αντι-σώματα»
Του Δημήτρη Κακαβελάκη

Περιεχόμενα

1. Προλεγόμενα του συγγραφέα.
2. Ελλειμμα πολιτικό και όχι κοινωνικό.
3. Σκέψεις για το Σύνταγμα του 1975.
4. Η διάκριση των λειτουργιών ως προστασία του πολίτη.
5. Ο Αρχηγός του Κράτους χωρίς αρχηγία.
6. Δικαιοσύνη και έλεγχος.
7. Η ποιότητα των Αντιπροσώπων μας και της σχέσης μας μαζί τους.
8. Επιτακτική η ανακατανομή της Αντιπροσώπευσης.
9. Αναγκαίο Σύνταγμα και ικανή Αναθεώρηση.
10. Η κριτική της Αναθεώρησης και η πνευματική ηγεσία.
11. Βιβλιογραφία.
12. Αρθρογραφία
13. Κατάλογος ονομάτων

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ο βασικός λόγος θέσπισης των Συνταγμάτων των κοινοβουλευτικών Δημοκρατιών, ήταν η εξασφάλιση των ατομικών ελευθεριών, οι οποίες επλήττοντο βάνουσα από την αυθαιρεσία των μοναρχών.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα του πολίτη, αυτά της ελεύθερης έκφρασης, της προστασίας της ιδιοκτησίας, της ανεξίθρησκίας, του συνέρχεσθαι, του αναφέρεσθαι, του ασύλου της κατοικίας, της ισότητας, της ελευθερίας του τύπου, που καθορίστηκαν το 1789, για όλους τους Ευρωπαίους.

Πιστεύοντας ότι είναι αυτονόητα το 2001 στη χώρα μας ως θεσμικά κατακτημένα, πολιτικά αφομοιωμένα, και κοινωνικά κατοχυρωμένα, ήλπιζα να διαβάσω στο νεοαναθεωρημένο Καταστατικό μας Χάρτη, κάποιες νέες διατάξεις που θα εκσυγχρόνιζαν το Σύνταγμα και θα μου παρείχαν περισσότερες επιλογές στην άσκηση της εξουσίας, της οποίας θεωρώ ότι ως πολίτης είμαι εταίρος. Ήλπιζα, δηλαδή, ότι οι αντιπρόσωποί μας στη διαχείριση της εξουσίας θα προχωρούσαν στην κατοχύρωση δικαιωμάτων άμεσης ατομικής συμμετοχής του πολίτη στην κρατική εξουσία όχι μόνο θεωρητικού, αλλά και πρακτικού χαρακτήρα.

Ως ένας από τους 6.500.000 Έλληνες εκλογείς, οι οποίοι συναπαρτίζουμε το Λαό και με τις θελήσεις μας σχηματοποιούμε τη "Λαϊκή Κυριαρχία", αισθάνομαι υποχρέωσή μου να λειτουργώ συνειδητά ως ενεργός πολίτης.

Θεωρώντας, λοιπόν, ότι το υπάρχον Σύνταγμα είναι κείμενο παρωχημένης πολιτικής εποχής, περιλαμβάνον ελάχιστα πολιτικά δικαιώματα, αρκετά μόνο για πολίτες χαμηλών πολιτικών κριτηρίων, έγγραφα ήδη από το 1994, στο μικρό έντυπο πολιτικού προβληματισμού "Πολιτίζω" που εξέδιδα, τα εξής:

" Οι πολίτες έχουν πεισθεί απολύτως ότι η πολιτική μας είναι κατώτερη των προσδοκιών τους και φανερά ή κρυφά την υποτιμούν ή και την περιφρονούν. Πολιτικοί στοχαστές, σχολιαστές και αναλυτές αναζητούν τις αιτίες σε επιμέρους θέματα μα κανείς δεν θέλησε "να βάλει το δάκτυλο εις τον τύπο των ήλων".

Η μεταδικτατορική μας πολιτική ζωή στηρίχθηκε στον ισχύον Σύνταγμα που συντάχθηκε σε μια περίοδο που η βασική ανάγκη ήταν η ανασύνταξη της πολιτικής δομής της κοινωνίας μας. Επί επτά χρόνια είχαν καταλυθεί βασικές πολιτικές αρχές. Είχε απαγορευθεί η λειτουργία των κομμάτων και οι

Διοικήσεις των συλλογικών φορέων, διορισμένες από τις στρατιωτικές αρχές λειτουργούσαν και αποφάσιζαν, κατ' εντολή τους.

Της περιόδου της δικτατορίας είχε προηγηθεί μια περίοδος έντονης ταλαιπωρίας του Ελληνικού Λαού από προσωπικούς ανταγωνισμούς και διαμάχες που μέσα στην χαλαρή συνοχή των τότε κομμάτων παρήγαγαν συνεχώς μεταβαλλόμενες αναποτελεσματικές πολιτικές ισορροπίες.

Το Σύνταγμα αυτό προσέφερε μέγιστες υπηρεσίες στον Ελληνικό Λαό.

Μήπως, όμως, χρειάζεται τώρα ουσιαστικές αλλαγές;

... Όπως είναι γνωστό στην Ελληνική Ιστορία, κλασσική και σύγχρονη, κανένα πολιτειακό σχήμα δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί ικανοποιητικά περισσότερο από 20 χρόνια. Έτσι, είδαμε στην διετία 1988-1990 ως εξωτερικό σύμπτωμα δυσλειτουργίας του παρόντος σχήματος, το πιο ανώδυνο θα έλεγα, την εκτός ορίων σκανδαλολογία, να πλήττει την αξιοπιστία των πολιτικών μας.

Το επικίνδυνο, όμως, σύμπτωμα που μόνο επιστημονικά και θεωρητικά κατεγράφη, είναι η εξάπλωση της αντίληψης του κομματικού μονοπωλίου στην παραγωγή πολιτικής ζωής.

Μέσω αυτής της αντίληψης, οι πλείστοι των ενδιαφερομένων για τα κοινά πολιτών προσηλώθηκαν με φανατισμό στα κόμματα και συντάχθηκαν στις οργανώσεις τους.

Η συμμετοχή στη δράση τους ανέπτυξε μέσα τους την αίσθηση ότι ένα κομμάτι του κόμματος ανήκει σ' αυτούς τους ίδιους.

Είδαν τον εαυτό τους "συνιδιοκτήτη" και όχι απλό οπαδό, όπως επιχειρούν να τον καταστήσουν τα κόμματα.

Μέσα σ' αυτή την υπερβολή της αντιμετώπισης του κομματικού ρόλου, στρατιωτικοί, δικαστές, κληρικοί, δημόσιοι υπάλληλοι, εκλεγμένοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχασαν το ανεξάρτητο της λειτουργίας τους και εντάχθηκαν μέσα στην έννοια της κομματικής καθοδήγησης.

Έτσι τα κόμματα ξεπέρασαν το συνταγματικό τους ρόλο, αυτόν το να σχηματίζουν με τις κοινοβουλευτικές τους δυνάμεις κυβερνήσεις. Κατέλυσαν την διάκριση των συνταγματικών λειτουργιών, - Νομοθετική, Εκτελεστική, Δικαστική – κατήργησαν το ανεξάρτητο των θεσμικών λειτουργιών (Εκκλησία, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Στρατός, κ.λ.π.) και αναδύθηκαν ως μοναδικοί εξουσιαστές οποιασδήποτε εξουσίας και λειτουργίας. Αυτοανακυρήχθηκαν ως

οι αποκλειστικοί φορείς παραγωγής πολιτικής και κατάφεραν να επιβληθούν ως αποκλειστικοί διαχειριστές θεσμικών εξουσιών.

Δυστυχώς όμως ο βαθμός απόκτησης αυτής της αποκλειστικότητας, έγινε μέτρο απώλειας της δημοκρατικότητας στην εσωτερική λειτουργία τους και αναλόγου υποβάθμισης της ποιότητας της Δημοκρατίας μας.

... Τα άρθρα των κομματικών καταστατικών, ακατοχύρωτα θεσμικά από το Σύνταγμα, έγιναν κείμενα καπηλείας και κατασκευής "άλλοθι" για να στήνονται προσωπικοί μηχανισμοί στήριξης της άποψης Ενός και πάταξης του ελεύθερου διαλόγου. Ο δημοκρατικός Πρόεδρος, μετατράπηκε σε μοναρχικών εξουσιών Αρχηγό, με τη βούληση του οποίου, ή με την επίκλησή της από τους αυλικούς του, αποφασίζουν τα πάντα.

Η αρχηγοκρατία όμως, δεν έμεινε μόνο μέσα στο κόμμα. Ο πανίσχυρος Αρχηγός του κόμματος μοιραία μετασχηματίστηκε, μετά την άνοδο του κόμματος στην εξουσία, σ' ένα πανίσχυρο Πρωθυπουργό, αφού όλη η διοικητική κρατική δομή αντιμετωπίζει τον κρατικό λειτουργό ως κομματικό, ή έστω πολιτικό εντολοδόχο.

Το Σύνταγμα επιτρέπει στον Πρωθυπουργό να ορίζει τους Υπουργούς, Γενικούς Γραμματείς και τους Διοικητές και Προέδρους όλων των οργανισμών άνευ περιορισμών και πέραν αυτών θεωρείται αναφαίρετο δικαίωμα του να ορίζει τους υποψηφίους στους εκλογικούς συνδυασμούς. Έτσι κατέληξε το πολίτευμά μας σε μια κοινοβουλευτική αριστοκρατία 300 ατόμων, μεταβαλλόμενης τυπικά σύνθεσης, αλλά ουσιαστικά απόλυτα ελεγχόμενης. Ο εκλογικός νόμος προσαρμόζεται στις εκάστοτε ανάγκες τους, αφού δεν είναι καταοχυρωμένος συνταγματικά.

Η δυσάρεστη αυτή εξέλιξη του πολιτεύματος ερευνάται και αναλύεται από τους πανεπιστημιακούς, σχολιάζεται από τους αρθρογράφους, καταμετράται ως αποστροφή του πολίτη από τους δημοσκόπους, αλλά αμφισβητείται, υποκριτικά ή όχι, από τους επωνύμους των κομμάτων.

Η μονοπωλιακή διαχείριση της εξουσίας, τους έχει οδηγήσει σε μια έκταση. Δεν αντιλαμβάνονται πια ούτε την ισχυρή συγκρότηση της λειτουργικής δομής της κοινωνίας, την οποία εκλέχτηκαν να αντιπροσωπεύουν, ούτε το βουητό της δυσαρέσκειας του εκλογικού σώματος.΄΄

(Από αρθρογραφία

του συγγραφέα στο έντυπο "Πολιτίζω", το 1994).

Αυτά έγγραφα πριν επτά χρόνια, γεμάτος ανησυχία για την κακή πορεία της πολιτικής μας ζωής, (τα οποία το εξουσιαστικό κατεστημένο θεώρησε τότε επικίνδυνα και φρόντισε να τα παρουσιάσει ως κατευθυνόμενη αντιηγετική επίθεση, μέσα στον κομματικό μου χώρο).

Και ενώ η αποφυγή του ανησυχητικού φαινομένου που εκφυλίζει τη Δημοκρατία, θα έπρεπε να ήταν το μείζον θέμα της αναθεώρησης του Συντάγματος, ούτε καν σχολιάστηκε η ύπαρξη και η συνεχής εξάπλωσή του. Αποσιωπήθηκε εντελώς, ως γεγονός, τόσο που ένας φιλύποπτος θα μπορούσε κάλλιστα να υποθέσει ότι επιδιώκεται η απόκρυψή του, από εκείνους οι οποίοι, μεθοδικά οδηγούν τον πολίτη από την απασχόλησή με τα κοινά, στην τηλεοπτική θέαση των κοινών.

Διάβασα αρκετές εκατοντάδες δημοσιεύματα, έγκυρων εφημερίδων και περιοδικών, και παρακολούθησα πλήθος τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.

Διεπίστωσα, όμως, με θλίψη ότι, πέρα από τη συνθηματική αναφορά του "Κυρίαρχου Λαού", του "Πρώτα ο Πολίτης", της "Εξουσίας του Λαού" και άλλων παρομοίων, απουσιάζουν εντελώς, ως εφαρμοστέες οι βασικές αυτές, για τη Δημοκρατία έννοιες, στη θεματική τόσο της αναθεώρησης όσο και των σχολίων που την συνοδεύουν.

Δεν κατέχω γνώσεις συνταγματολόγου, ή έστω απλώς νομικού, ως ένας συνειδητός πολίτης όμως, γνωρίζω ότι το Σύνταγμα είναι μια γραπτή συμφωνία πολιτών για το πώς θα διαχειρίζονται δημοκρατικά την εξουσία που πηγάζει από τους ίδιους. Κυρίαρχες έννοιες, λοιπόν, στο περιεχόμενό του είναι η Δημοκρατία, η Λαϊκή Κυριαρχία, ο Πολίτης, η Πολιτεία. Εν τούτοις, ελάχιστα αναφέρθηκαν στις εισηγήσεις των κομμάτων στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος. Συγκεκριμένα:

- Ο εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ στις 20.000 κύριες λέξεις της εισήγησής του, ανέφερε 16 φορές τη λέξη "Δημοκρατία", 1 φορά τη λέξη "Λαϊκή Κυριαρχία", 38 φορές τον "Πολίτη" και καμία φορά τη λέξη "Πολιτεία". Προτίμησε να αναφέρει 85 φορές τη λέξη "Κράτος", με όλη την εξουσιαστική ένταση που είναι φορτισμένη.

- Ο εισηγητής της Ν.Δ. στις 11.000 λέξεις είπε 3 φορές τη “Δημοκρατία”, 1 τη “Λαϊκή Κυριαρχία”, 13 τον “Πολίτη” και 3 την “Πολιτεία”.
- Ο εισηγητής του Κ.Κ.Ε., στις 2.000 λέξεις της εισήγησής του δεν τις ανέφερε καμία φορά.
- Ο εισηγητής του Συνασπισμού στις 7.000 λέξεις, ανέφερε 6 φορές τη “Δημοκρατία”, 12 τη “Λαϊκή Κυριαρχία”, 34 τον “Πολίτη” και 4 την “Πολιτεία”.

Συνολικά στις 40.000 κύριες λέξεις των εισηγήσεων για την Αναθεώρηση, οι κυρίαρχες έννοιες του πολιτεύματός μας, αναφέρθηκαν συνολικά μόλις 130 φορές. Ειδικά ο “Πολίτης” αναφέρθηκε μόνο μια φορά κάθε 500 περίπου λέξεις.

Είναι μια ανιαρή παράθεση αριθμών, αλλά και μια σημειολογική έρευνα, πολύ αποκαλυπτική της διάθεσης των εισηγητών και των κομμάτων τους απέναντι στη λειτουργία της Δημοκρατίας της Ελλάδας.

Ζούμε, λοιπόν, σε μια Δημοκρατία, τόσο πολύ χωρίς ουσία, ώστε απουσιάζει ο πολίτης όχι μόνο από τη διαχείριση και τον έλεγχο της εξουσίας στη, αλλά και ως αναφορά από τις επίσημες πολιτικές εισηγήσεις.

Η ανά 4ετία ψήφος μας, για την επιλογή των αντιπροσώπων μας στη Βουλή, μεταξύ κάποιων που είναι ήδη προεπιλεγμένοι από το αθηναϊκοκεντρικό εξουσιαστικό σύστημα και στους οποίους εκχωρούμε καθ’ ολοκληρία, ανέκκλητα επί 4 χρόνια, το εξουσιαστικό μας μερίδιο, δεν είναι δημοκρατικό πολιτικό δικαίωμα, αλλά ψήφος – στοιχείο καταναγκασμού.

Αισθανόμαστε ότι το πολιτειακό μας σύστημα μας καταναγκάζει να του εκχωρήσουμε όλα μας τα δημοκρατικά δικαιώματα, για να αποδεχθεί να μας ονομάσει, μεν, δημοκρατικούς πολίτες, αλλά να μας αντιμετωπίζει ως υπηκόους.

Μας μεταχειρίζεται, δηλαδή, όπως τους ιθαγενείς της ζούγκλας του περασμένου αιώνα, που τους έδιναν ένα καθρεπτάκι για να τους πάρουν ένα χρυσό αντικείμενο.

Το Σύνταγμά μας, όμως, έχει ως θεμέλιο τη “Λαϊκή Κυριαρχία” που σημαίνει ότι την εξουσία την κατέχουμε εμείς οι πολίτες. Είναι το δικό μας “χρυσάφι”, ανεξάρτητα αν, το δανείσαμε όλο στους πολιτικούς, επειδή όταν θεσπίστηκε το Σύνταγμα το 1834 είμαστε, ακόμη σε χαμηλό μέσο μορφωτικό επίπεδο, για να

το διαχειριστούν εκείνοι καλλίτερα, και να μας εξασφαλίσουν μια ευνομούμενη ισχυρή Πολιτεία.

Τα αποτελέσματα της διαχείρισής τους απέδειξαν ότι δεν ήταν κερδοφόρος. Περιμέναμε, λοιπόν, ότι στο αναθεωρημένο Σύνταγμα ο πολίτης θα είχε μια αναβαθμισμένη θέση συμμετοχής και έλεγχου της εξουσίας, για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης,

Στο δικό μου πρακτικό μυαλό, με τις τρέχουσες έννοιες και τα καθημερινά βιώματα, το Κράτος, σε μια δημοκρατική Χώρα, μου φαντάζει σαν ένας Συνεταιρισμός με μετόχους τους πολίτες, εταιρικό το Σύνταγμα, Διοικητικό Συμβούλιο τη Βουλή. Προεδρείο την Κυβέρνηση. Ένα Συνεταιρισμό με τους υπαλλήλους του, με την περιουσία του (ολόκληρη η Χώρα με τα ιδιωτικά και δημόσια ακίνητα) και με τις δραστηριότητές του (όλες οι δημόσιες και ιδιωτικές παντοειδείς λειτουργίες).

Το φαντάζομαι έτσι, γιατί μου έμαθαν, ότι η Δημοκρατία δεν είναι ένα σύστημα εξουσιαστικής αρχής, αλλά συνεταιριστικής εξουσίας. Δηλαδή η κρατική εξουσία από ιδιοκτησία κάποιου μονάρχη, έγινε συνεταιριστική ιδιοκτησία, των πολιτών.

Τα δεδομένα, όμως, της σημερινής Ελληνικής Πολιτείας δεν ανταποκρίνονται καθόλου σ' αυτήν την απλοποιημένη παραβολική παρουσίαση της κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

Ιδιαίτερα, στο ότι οι πολίτες δεν συμμετέχουν στην κρατική εξουσία και επομένως δεν αισθάνονται μέτοχοί της. Η λαϊκή κυριαρχία υφίσταται μόνο ως μια προσφιλή θεωρητική αναφορά.

Εντούτοις, πουθενά και από κανένα δεν τέθηκε το θέμα εκσυγχρονισμού του Συντάγματος, αν και η αναθεώρηση συντελείται από το 1994.. Εκσυγχρονισμού με προώθηση διατάξεων ενίσχυσης του αισθήματος κυριαρχίας στον πολίτη και της ουσιαστικής εμπλοκής του στη διαχείριση της κρατικής εξουσίας.

Περίμενα, από τους πνευματικούς ανθρώπους της χώρας, ιδιαίτερα από τους νομικούς και συνταγματολόγους, να προβάλλουν με την δύναμη των γνώσεών τους και την αίγλη του ονόματός τους αυτή την εθνική και δημοκρατική αναγκαιότητα.

Πιστεύοντας βαθιά στην πολιτική ωριμότητα και στην ευθυκρισία του Ελληνικού Λαού και στο δικαίωμά του να ενισχύσει και να διευρύνει την

πολιτική του έκφραση, αυτοεπιστρατεύθηκα να παρουσιάσω με την ευκαιρία της αναθεώρησης, κάποιες θέσεις από τη δική του οπτική γωνία, αισθανόμενος, ο ίδιος, ως ένας τυπικός μέσος Έλληνας πολίτης. Αυτοεπιστρατεύθηκα ως εκπρόσωπος των απλών πολιτών στην παρουσίαση των θέσεων εκείνων, οι οποίες θεσπιζόμενες ως συνταγματικές επιταγές, θα εκσυγχρόνιζαν υπέρ των πολιτών το Σύνταγμα, παρέχοντάς τους νέες ατομικές επιλογές στη συμμετοχή, στον επηρεασμό και στον έλεγχο της εξουσίας, που πηγάζει από τους ίδιους. Επιταγές, οι οποίες θα εκδημοκράτιζαν το ίδιο το Πολίτευμα θεμελιώνοντάς το πραγματικά επί της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Η όλη εργασία περιορίζεται στο σχολιασμό των συνταγματικών θεσμών, οι οποίοι καθορίζουν τυπικά και ουσιαστικά τα πολιτικά δικαιώματα του πολίτη και δεν επεκτείνεται στις υπόλοιπες διαδικασίες εσωτερικής λειτουργίας του Πολιτεύματος.

Ο σκοπός της είναι προτρεπτικός για μια μελλοντική αναθεώρηση, η οποία θα ανταποκρίνεται στις επιταγές τις οποίες επιβάλλουν οι σημερινές συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας και όχι καταγγελτικός για τη μη επίλυση δυσλειτουργιών του πολιτεύματος, αφού οι συνθήκες επιλογής του ήταν τελείως διάφορες των σημερινών.

Ο πρώτος πληθυντικός που χρησιμοποιείται αφορά στους συνειδητούς δημοκράτες Έλληνες, οι οποίοι προσβλέπουν σε ένα ουσιαστικά δημοκρατικό Πολίτευμα, στο θα αντιμετωπίζονται ως πολίτες και όχι ως υπήκοοι.

Το τρίτο ενικό πρόσωπο αναφέρεται στο κυριαρχούν εγκατεστημένο Σύστημα και τους εκπροσώπους του που, αντί να προωθούν, παρεμποδίζουν την όποια δημοκρατική πολιτευματική εξέλιξη.

Χρησιμοποιείται ο όρος Αντιπρόσωπος του Λαού και όχι Βουλευτής διότι αυτό στο οποίο εστιάζουμε τους σχολιασμούς μας είναι η αντιπροσωπευτική μας σχέση και όχι τα ευρύτερα πολιτειακά καθήκοντα του αξιώματος αυτού.

Επίσης αναφέρονται στα κείμενα μόνο αξιώματα και όργανα του Πολιτεύματος και όχι, κατά το δυνατόν, ονόματα πολιτικών, διότι σκοπός μας δεν είναι η κριτική προσωπικών απόψεων, αλλά του θεσμικού ρόλου τους στη λειτουργία του πολιτικού μας συστήματος.

Στο τέλος αυτής της εργασίας έχει προσεταρτηθεί ένα ολιγοσέλιδο παράρτημα, με ελάχιστα στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου, γιά τη διευκόλυνση της

κατανόησης των πολιτειακών συλλογισμών μας, από αναγνώστες – πολίτες, οι οποίοι δεν έχουν εξοικειωθεί με το ακριβές περιεχόμενο της βασικής συνταγματικής ορολογίας.

Η όλη εργασία έχει αναπτυχθεί σε μια τριλογία, της οποίας οι δύο επόμενοι τόμοι περιέχουν :

- Η ποιότητα των Αντιπροσώπων μας και της σχέσης μας μαζί τους.
- Η περιφρονημένη υπόσταση του πολίτη.
- Η δήθεν προστασία του Πολίτη και η σκοπιμότητά της.
- Τα κεκτημένα δημοκρατικά δικαιώματα του Δυτικοευρωπαίου που στερείται ο Έλληνας.
- Αναγκαίο Σύνταγμα και ικανή Αναθεώρηση.
- Επιτακτική η ανακατανομή της Αντιπροσώπευσης.
- Η σταθερότητα του εκλογικού συστήματος ως Προστασία της Λαϊκής Κυριαρχίας.
- Η θεσμική αντιμετώπιση και η συμπεριφορά της Αντιπολίτευσης, οριοθετούν την Προστασία του Πολίτη.
- Τα ενδιάμεσα σώματα ως δημοκρατική κατάκτηση των Κοινωνιών.
- Η θεσμοθετημένη λαϊκή συμμετοχή, μόνη αληθής έκφραση της Λαϊκής Κυριαρχίας.
- Η Αυτοδιοικησία ως προαιώνια κατάκτηση των Λαών και ως θεμέλιο της Δημοκρατίας.
- Η θεσμοποίηση της Επικουρικότητας ως βασική προϋπόθεση εγκατάστασης δημοκρατικού πνεύματος.
- Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές βελτιώνουν την απόδοση της γραφειοκρατίας, αλλά όχι την ποιότητα της Δημοκρατίας.
- Το οικουμενικό Κράτος των Ελλήνων και πολιτειακό πρότυπο αντίστασης των Λαών στην ισοπέδωση της παγκοσμιοποίησης.
- Η τεχνολογία ανατρέπει τα μέχρι σήμερα δεδομένα της πολιτικής επικοινωνίας.
- Γόνιμη αξιοποίηση των Μ.Μ.Ε. από την Πολιτεία, αντί άκαρπες απαγορεύσεις.
- Η διασπορά της εξουσίας μόνος τρόπος απαλλαγής από τη διαπλεκόμενη εξουσία.
- Η κριτική της Αναθεώρησης και η πνευματική ηγεσία.
- Επίλογος.
- Παράρτημα Α, Κατάλογος Ονομάτων, Βιβλιογραφία, Αρθρογραφία.

Την τριλογία αυτή έγραψα, προσπαθώντας να ρυτιδώσω με μια "πέτρα" τα στεκάμενα νερά του βάλτου της "αδημοκρατίας" στην οποία μας έχουν εγκλωβήσει.

Μια "αδημοκρατία" που αστόχαστα υπηρέτησα και ο ίδιος, πιστά και αποτελεσματικά, μέχρις ότου γνώρισα, μέχρι την κορυφή, τις διαδικασίες της και δεν την άντεξα.

Ο δάσκαλος Πατέρας μου με είχε μάθει να αναζητώ την αλήθεια, να την κάνω Πιστεύω μου και να αγωνίζομαι για την διάδοσή της. Ακολουθώντας την συμβουλή του ελπίζω να προσθέσω, με αυτή την τριλογία, ένα λιθαράκι στην προσπάθεια για μια "αληθινότερη" Δημοκρατία στην Ελλάδα.

Είναι θέμα προσωπικής επιλογής του καθενός μας η προτίμηση να ζει με την ενατένιση του Ορθού, παρά με την πρακτική των σφαλμάτων στα οποία ήδη υπέπεσε. Να αγωνίζεται για την εκπλήρωση του αρχικού του ιδανικού, παρά να συμβιβάζεται με το κατεστημένο της ιδιοτέλειας που συνάντησε. Να αρκείται σε μια μικρή συμβολή στη βελτίωση της Δημοκρατίας, παρά να επιδιώκει ένα μεγάλο αξίωμα στην εγκατεστημένη Τυραννία. Να θυσιάζεται για να διατηρείται η δάδα της ελπίδας αναμμένη, παρά να συμβιβάζεται συνειδητά, συμπράττοντας ενεργά ή παθητικά στην κατάσβεσή της.

Γνωστοί και φίλοι μου λένε ότι αγωνίζομαι για μια ουτοπία, αφού το σύστημα καλά κρατεί. Όμως, επιμένω να προτιμώ να ζω μέσα στο όνειρό μου και να αγωνίζομαι για την στιγμή που η πραγματικότητα του σήμερα θα είναι πιο Όμορφη από την ελπίδα του χθες.

Μια απόδειξη, πως δεν κυνηγώ το ακατόρθωτο, να συμπεριλάβει στην δυναμική σειρά "**Παραβάσεις**", που έχει το κουράγιο να εκδίδει τον πρώτο τόμο της τριλογίας μου για τη μετάβαση από το πολίτευμα των Ελλήνων υπηκόων στην Δημοκρατία των Ελλήνων πολιτών. Τον ευχαριστώ από βάθος καρδιάς.

Ι. Γ. Δημητροκάλλης

Νάξος, Σεπτέμβριος 2001

ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ

Η κοινωνική δομή της Ελλάδας και το μέσο μορφωτικό επίπεδο των Ελλήνων, δεν υστερούν αυτών της Δυτικής Ευρώπης. Ο βαθμός πολιτικής πληροφόρησης είναι αρκετά υψηλός, αλλά δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες ευκαιρίες πολιτικής συμμετοχής των πολιτών, σε σύγκριση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Είμαστε μια εν δυνάμει κοινωνία πολιτών, η οποία ασφυκτιά, μέσα στα στενά πλαίσια μιας “αντιδημοκρατικής Δημοκρατίας” και διψά για πολιτικά δικαιώματα συμμετοχής στην εξουσία.

Δεν θα εξετάσουμε, εδώ, τα σχετικά με τη βαθύτερη φύση της ελληνικής κοινωνίας, η οποία, πάντως, διακρίθηκε, διαχρονικά, ως ένα σύνολο κοινοτήτων συνειδητών πολιτών. Κοινοίτητες που επεδίωξαν και πέτυχαν την καλή συμβίωση, με τη συμμετοχή των ατόμων τους στα κοινά, με τη συμπόνια στο διπλανό, με το σεβασμό στις αξίες, με την ελπίδα στο καλύτερο αύριο.

Αυτό που θέλουμε να επισημάνουμε είναι την αιτία της αποστασιοποίησης των σημερινών Ελλήνων από το πολιτικό γίγνεσθαι.

Το πολιτικό γίγνεσθαι το περιορίζουμε στη στενή έννοια που του δίδει ο David Held.:

“ Ενώ το πεδίο της πολιτικής στην αθηναϊκή δημοκρατία επεκτεινόταν σε όλες τις κοινές υποθέσεις της πόλης – κράτους, η φιλελεύθερη παράδοση της προστατευτικής δημοκρατίας προβάλλει μια πιο περιορισμένη άποψη: το πολιτικό εξισώνεται με τον κόσμο της κυβέρνησης ή των κυβερνήσεων και με τις δραστηριότητες των ατόμων, των μερίδων ή των ομάδων συμφερόντων που προβάλλουν τις διεκδικήσεις τους σ’ αυτήν. Η πολιτική αντιμετωπίζεται ως διακεκριμένος και ξεχωριστός χώρος στην κοινωνία, ένας χώρος διαχωρισμένος από την οικονομία, την κουλτούρα και την οικογενειακή ζωή. Στη φιλελεύθερη παράδοση, η πολιτική σημαίνει, πάνω απ’ όλα, κυβερνητικούς θεσμούς και δραστηριότητες.”

Εμείς προχωρούμε σε ένα περαιτέρω διαχωρισμό, μεταξύ του βαθμού συμμετοχής μας στους κοινωνικούς και στους αυτοδιοικούμενους φορείς, στη λειτουργία των οποίων υπάρχει περίσσεια Δημοκρατίας, (εάν η ανοιχτή έννοια της Δημοκρατίας επιτρέπει τον όρο), και του βαθμού ανάμειξής μας στα καθαρά πολιτικά και δη στα κομματικά δρώμενα.

Το πολίτευμα μας, δυστυχώς, έχει αναθέσει εξ' ολοκλήρου την παραγωγή της πολιτικής στα κόμματα, στα οποία το έλλειμμα Δημοκρατίας είναι τόσο υψηλό, που αλλοιώνει την ίδια τη δημοκρατική ουσία, του πολιτεύματός μας.

Ας δούμε σε τι αποδίδουν οι πολυτευόμενοι το έλλειμμα αυτό:

- Ο τέως πρόεδρος της Ν.Δ., ως αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, δηλώνει (Ελεύθερος Τύπος 10-1-95) :

“Ο ελληνικός λαός ζει τη βαθιά κρίση που περνά η πατρίδα μας. Ζούμε σε μια κοινωνία που βρίσκεται σε θεσμικό αδιέξοδο. Έχουμε οδηγηθεί στο μαρασμό, στην παρακμή και στη διεθνή απομόνωση”.

- Ο εισηγητής του Συνασπισμού στη Βουλή, επιβεβαιώνοντας πρώτα ότι
“Οι πολίτες απέχουν της πολιτικής, απέχουν από τη συλλογική δράση” ερωτά:

“Και αν όλοι διαπιστώνουμε την απόσταση των πολιτών από την οργανωμένη πολιτική ζωή, το ερώτημα είναι πως αντιμετωπίζουμε αυτό το ζήτημα και πως θα εξασφαλίσουμε αναβάθμιση αλλά και αντιμετώπιση της ήδη εξασθενημένης λαϊκής κυριαρχίας”

- Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ λέει στην Επιτροπή Αναθεώρησης:

“Είναι μια σπάνια και πολύ σημαντική ευκαιρία να εκσυγχρονίσουμε, και κυρίως να επεκτείνουμε και να ενισχύσουμε τους μηχανισμούς κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής....Πρόταγμα της αναθεώρησης είναι η συνταγματική διασφάλιση των προϋποθέσεων που μπορούν να οδηγήσουν σε μια κοινωνία του μη αποκλεισμού.”

- Ο νυν Πρόεδρος της Ν.Δ. λέει στη Βουλή:

“Η αναθεωρητική μας πρόταση σκοπό είχε και έχει τη διαμόρφωση μιας ανοιχτής, δίκαιης και υγιούς ανταγωνιστικής κοινωνίας, ικανής να διασφαλίσει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του καθενός, την προστασία του κοινωνικού συνόλου”.

Από τις χαρακτηριστικές αυτές καταθέσεις, αλλά και από πλήθος άλλων, ομοίου περιεχομένου, τις οποίες σε κάθε ευκαιρία εκφέρουν οι πολιτικοί μας, αποδεικνύεται ότι σχηματοποιούν μια σαφή και συγκεκριμένη άποψη για την προέλευση της πολιτικής κρίσης στην χώρα μας. Η άποψή τους είναι ότι υπάρχει πρόβλημα δυσλειτουργίας της κοινωνίας και αυτοί ως σωτήρες θα επέμβουν θεσμικά για να το επιλύσουν.

Αρνούνται, εντελώς, να παραδεχθούν ότι η δυσλειτουργία δεν εντοπίζεται μεταξύ των πολιτών, οπότε θα ήταν, πράγματι, ένα κοινωνικό πρόβλημα, αλλά μεταξύ πολιτών και πολιτικών, γεγονός που μεταθέτει όλη την ευθύνη στους ίδιους, αν όχι ως ιθύνουσα τάξη, τουλάχιστον ως επιφορτισμένους, από το Λαό, με ηγετικά καθήκοντα.

Η κριτική πολιτική συμπεριφορά του σημερινού Έλληνα ψηφοφόρου, απέναντι στο πολιτικό μας σύστημα, δεν παράγεται από τη σαθρή λειτουργία της κοινωνίας, όπως ισχυρίζονται οι πολιτευόμενοι, αλλά από την αρνητική πολιτική ατμόσφαιρα που προκαλεί η βιούμενη ελλειμματική Δημοκρατία, την ευθύνη της οποίας φέρουν οι ίδιοι οι πολιτικοί.

Ένας Λαός, όμως, όταν δεν εκφράζεται επί της ουσίας, μέσα από το πολιτικό του σύστημα, απογοητεύεται και αισθάνεται ταπεινωμένος. Το δυσάρεστο αυτό αίσθημα τον οδηγεί κατ'αρχάς, σε αποστασιοποίηση και πολιτική αδράνεια και στη συνέχεια σε πολιτική έκρηξη.

Οι πολιτευόμενοι δεν αυτοπαραπλανώνται, βεβαίως, όταν χαρακτηρίζουν την αποστασιοποίηση των πολιτών από τα κόμματα ως δυσάρεστο κοινωνικό φαινόμενο πολιτικής αδιαφορίας.

Γνωρίζουν, πολύ καλά, ότι οι πολίτες απορρίπτουν τη συμπεριφορά και τις πράξεις τους και η μη παραδοχή αυτής της αλήθειας γίνεται από σκοπιμότητα, για να καλύψουν τις παραλείψεις τους και τις ιδιοτελείς προθέσεις τους. Το πολιτικό σκηνικό το κατασκεύασαν οι ίδιοι, και εξυπηρετεί απόλυτα τους σκοπούς τους όπως λειτουργεί, χωρίς, δηλαδή, ενεργοποιημένους πολίτες.

Το εκλογικό σώμα, μετατρέπεται, έτσι, κάτω από την ανάληψη δυναμική της αποπολιτικοποίησης, σε κοινωνία ιδιωτών. Έρωθούμενες από τα αποκοιμιστικά Μιντια και συνεχώς ενισχυόμενες από τον άκρατο καταναλωτισμό, η ατομικοποίηση και η ιδιωτικοποίηση έχουν φθάσει σε πρωτοφανή επίπεδα'', γεγονός που διευκολύνει τη διαπλοκή και ωφελεί τους διαπλεκόμενους.

Μια άδικη μετάθεση ευθύνης

Τους πολιτευόμενους δεν τους συμφέρει να φαίνονται ότι εκείνοι έχουν την ευθύνη αυτής της αδρανοποίησης των πολιτών. Αποδίδουν, λοιπόν, την ευθύνη στην κοινωνία. Με ελκυστικές λέξεις συμπαθείας, επιδιώκουν,

επίμονα, να αποτυπώσουν στη συνείδηση, της κοινής γνώμης ότι η έλλειψη ενδιαφέροντος των πολιτών δεν είναι προϊόν του αποσαθρωμένου κατεστημένου των πολιτικών, αλλά ένα παγιωμένο “αθεράπευτο σύνδρομο κοινωνικής υπανάπτυξης”.

Όχι μόνο, δηλαδή δεν αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους αλλά, ταπεινώνουν εμάς, ως πολίτες. Αφού κατέκτησαν, ολοσχερώς, την εξουσία που πηγάζει από εμάς το Λαό, απολαμβάνουν την υπεροχή του να αισθάνονται ευφυέστεροι από εμάς τους εξουσιαζομένους, να θεωρούν την παραπλάνησή μας ως τρέχουσα διαδικασία, και να επιρρίπτουν κάθε ευθύνη δυσλειτουργίας, σε ολιγωρία και παραλείψεις δικές μας.

Με μια έντονη αίσθηση ανωτερότητας μας καθιστούν από κατηγορούς κατηγορουμένους, και νουθετούν εμάς για τα σφάλματα που έχουν κάνει εκείνοι.

Ακολουθώντας πιστά την πολιτική των δήθεν παραχωρήσεων, παγίωσαν τελικά, μια “τάξη”, κατά την οποία, όπως γράφει ο Κ. Τσουκαλάς (Βήμα 23-1-00):

“Ως κανονική συμπεριφορά νοείται πλέον, εκείνη που ο καθένας τηρεί πειθαρχικά τους κανόνες κοιτάζοντας απλώς τη δουλειά του και τα συμφέροντά του. Και έτσι, βαθμιαία αλλά σταθερά οδηγούμαστε στην πλήρη ηθική καταξίωση της πολιτικής αποχής και της δημόσιας απάθειας. Εμποτισμένα στον δομικό ανταγωνισμό τους, τα ατομικά προτάγματα αλληλοακυρώνονται και αλληλοεξουδετερώνονται. Η ευδαιμονία και το ευ ζην αναδεικνύονται σε ατομικές υποθέσεις του καθένα”

Είναι μια “τάξη” αντίστοιχη με αυτήν που περιγράφει ο μεγάλος ζωγράφος Ε. Ντελακρουά στο ημερολόγιό του στις 22-5-1847:

“Καταργήθηκε κάθε είδος πίστης. Παρουσιάζουν αφηρημένες λέξεις: λογική, δικαιοσύνη, ισότητα, δικαιώματα. Ένας σύνδεσμος ληστών μπορεί να διέπεται απ’ αυτές τις λέξεις όσο και μία κοινωνία ηθικά οργανωμένη. Δεν έχουν τίποτε το κοινό με την καλοσύνη, την τρυφερότητα, την ευσπλαχνία, την αφοσίωση.”

Μία “τάξη” που λειτουργεί με βασικό κανόνα να συγχέεται το γνήσιο με το κίβδηλο, το ανιδιοτελές με το ιδιοτελές, το σκοπό με τη σκοπιμότητα, το αληθινό με το επιφαινόμενο, και εν τέλει, να αποξενώνεται ο πολίτης από την πραγματικότητα.

Η “τάξη” αυτή που επεβλήθη με το επιχείρημα της “υπανάπτυκτης” κοινωνίας και της “συλλογικής” ευθύνης, δεν επελέγη τυχαία από το Σύστημα. Αντιθέτως, επεδίωξε αφενός να συνδέσει με δεσμούς “σπείρας εκμεταλλευτών” τους πολιτευόμενους, και αφετέρου να αποπροσανατολίσει, εντελώς, τον ανοργάνωτο και έρμαιο στην τύχη του πολίτη.

Η εμφύτευση, στη συνείδηση του απλού πολίτη, της αμφισβήτησης του κοινωνικού συστήματος, είχε ως στόχο την αποσταθεροποίηση της εμπιστοσύνης του στο κοινωνικό σύστημα, και την πρόκληση αισθημάτων ενοχής για τον ίδιο και ανοχής για τους πολιτικούς. Να ενοχοποιηθεί η κοινωνία για να απενοχοποιηθεί το πολιτικό κατεστημένο.

Ο Revel όμως γράφει:

“Η άφεση αμαρτιών που προέρχεται από τη φρίκη των πράξεων του άλλου στρατοπέδου, ταξιδεύει συνήθως προς μια κατεύθυνση”

Έστω και εάν υπήρχε δυσλειτουργία στην κοινωνία, δεν θα καθιστούσε, την ανεξία του πολιτικού κατεστημένου λιγότερο απαράδεκτη, αφού αυτό έχει τη συνολική ευθύνη ως ηγετική τάξη.

Η πολιτική δεν είναι ζυγαριά για να μετρά ισορροπίες ευθυνών. Από εδώ των πολιτών, από εκεί των πολιτικών.

Η πολιτική έχει το όλον της ευθύνης, γιατί αυτός είναι ο ρόλος της.

Και αυτή την ευθύνη την φέρουν οι πολιτικοί από τη στιγμή της ανάδειξής τους στο αξίωμά τους.

Η ευθύνη των πολιτικών είναι μη μεταβιβάσιμη ευθύνη. Εάν δεν μπορούν να τη διεκπεραιώσουν, επιτυχώς, δεν έχουν άλλο δρόμο παρά αυτόν της παραίτησης, Της παραίτησης που ανοίγει το δρόμο σε άλλους καταλληλότερους, ικανούς να εμπνεύσουν..Ικανούς να δημιουργούν “την ατμόσφαιρα της έντονης λογικότητας. Να μην υποκύπτουν σε δογματισμούς, να επιζητούν τον πυρήνα του προβλήματος, και να προσπαθούν να το λύσουν στηριζόμενοι στα πραγματικά δεδομένα”, και ιδιαίτερα στη λαϊκή συμμετοχή.

Αυτή η ατμόσφαιρα θα μας εμπνεύσει, θα μας προσελκύσει, θα μας ενεργοποιήσει. Η δημιουργία της είναι το καθήκον τους, το οποίο όταν επιτελέσουν θα επαναποκτήσουν την αξιοπιστία, που έχασαν στη μάταιη προσπάθειά τους να εξισώσουν τα άνισα. Στην απέλπιδα προσπάθειά τους να καταστήσουν δυαδική την ευθύνη και να εξαγγέλλουν “βελτιωτικές αλλαγές

της κοινωνία''. Είναι οι τελευταίοι που έχουν το κύρος να πείσουν, έστω και μόνο για καλές προθέσεις.

Η αποστασιοποίηση, η δική μας, δεν είναι μια πολιτική φυγή, αλλά μια πολιτική θέση καταδίκης των πεπραγμένων τους. Το ζητούμενο, λοιπόν, δεν είναι η κοινωνική διόρθωση αλλά η πολιτική εξυγίανση.

Οι πολιτευόμενοι οφείλουν να ανεβάσουν το δικό τους πολιτικό επίπεδο λειτουργίας υψηλότερα, σ' αυτό που αρμόζει σε μια ηγέτιδα τάξη. Το σημερινό τους επίπεδο είναι πολύ χαμηλότερο του αντίστοιχου κοινωνικού που επικρίνουν.

Ασφαλώς πάντα υπάρχουν ανάγκες ανασυγκρότησης της δομής της κοινωνίας των πολιτών, αυτό όμως που προέχει έντονα είναι η ριζική μεταρρύθμιση της Πολιτείας. Για να προχωρήσει πιο γρήγορα το τραίνο (της Πολιτείας) δεν αρκούν οι όποιες βελτιώσεις στα βαγόνια (της κοινωνίας). Αυτές, απλώς θα κάνουν πιο άνετο το ταξίδι. Απαιτείται καινούργια μηχανή και καλύτεροι μηχανοδηγοί, για να το τρέξουν ταχύτερα. Νέο Σύνταγμα και άλλης νοοτροπίας πολιτικούς χρειαζόμαστε.

Το κέρδος από το χρόνο θα δώσει την άνεση στο χώρο. Το αντίθετο δεν ισχύει. Οφείλουν να μας καλέσουν να τους βοηθήσουμε.

'' Η αναθεώρηση του Συντάγματος προβάλλει το αίτημα όχι της απλής αναπαλαιώσεως αλλά της ριζικής ανακαινίσεως, όπως το υποβάλλει, ακριβώς, το γράμμα και το πνεύμα του άρθρου 5 παρ. 1 έτσι ώστε "καθένας να έχει το δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει ελεύθερα στη οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας". Η συμμετοχική ελευθερία, είναι δικαίωμα μαζί και υποχρέωση του πολίτη. ''
(Γ. Κ. Βλάχος)

Αυτό, όμως, το οποίο κυρίως αρνούνται να δεχθούν οι πολιτικοί μας είναι η ελευθερία, η ευκαιρία, της συμμετοχής.

Γνωρίζουν καλά ότι ο δρόμος της αυτοπροστασίας και της αυτενέργειας, του πολίτη, είναι αυτός που εξαφανίζει την απάθεια και την ακινησία της κοινωνίας.

Δεν επιθυμούν, όμως, εξελικτικές διαδικασίες, οι οποίες θα οδηγήσουν σε ένα θεσμικό πλέγμα, το οποίο θα αμβλύνει το σημερινό συγκεντρωτισμό του συστήματος διακυβέρνησης της Χώρας, το οποίο θα εμποδίσει, με τη διάχυση

της εξουσίας, “τις μικρές και μεγάλες καταχρήσεις των εξουσιαστών εις βάρος των ανυπεράσπιστων πολιτών”.

Η παράλογη ταύτιση με το Κράτος

Οι πολιτευόμενοι έχουν ξεπεράσει κάθε όριο ισορροπίας με ένα εντελώς αδικαιολόγητο αίσθημα υπεροχής και μια προϊούσα απληστία εξουσίας.

Έχουν “κατασκευάσει” ένα καθεστώς που “δεν μπορεί, πλέον, να αποκεντρωθεί χωρίς να καταρρεύσει”. Φοβούνται ότι η όποια δρομολόγηση εσωτερικής διασποράς της εξουσίας” θα οδηγήσει τους ίδιους εκτός εξουσίας. Με επίγνωση των αδυναμιών τους στη διαχείριση της εξουσίας, δεν μπορούν να ανεχθούν τον έλεγχο και την ύπαρξη συνδιαχειριστών.

Γι’ αυτό υπερβαίνοντας κάθε πολιτειακό όριο ταυτίζονται με το ίδιο το Κράτος.

Με το Κράτος δικαίου, με το κοινωνικό Κράτος, με το σύγχρονο Κράτος, με το δημοκρατικό Κράτος, με το φιλελεύθερο Κράτος, με το Κράτος Πρόνοιας κλπ.

Το Κράτος, όμως, είναι μια πολιτική οντότητα πολύ πιο ευρεία από το κατεστημένο τους. Η λεκτική “υπέρβαση”, την οποία πραγματοποιούν, προκαλεί πλήρη πολιτική σύγχυση και εμπλοκή στην πολιτική διαδικασία.

Η έννοια του Κράτους περιλαμβάνει το Λαό, την Επικράτεια, την Εξουσία, την Οργάνωση ως νομικό πρόσωπο.

Οι πολιτικοί, ως εκπρόσωποι της Γενικής Θέλησης και εκφραστές της Λαϊκής Κυριαρχίας, μπορούν να ταυτίζονται μόνο με την **Εξουσία**.

Το Σύνταγμα (Μέρος Τρίτο, Τμήμα Α) γράφει για οργάνωση και λειτουργίες της Πολιτείας, για σύνταξη της Πολιτείας, όχι του Κράτους. Από τις λειτουργίες της Πολιτείας μόνο τις δύο, νομοθετική και εκτελεστική, στελεχώνουν οι πολιτικοί και μόνο με αυτές είναι ταυτισμένοι.

Ο **Λαός** είναι πάνω από τους πολιτικούς, η **Επικράτεια** είναι πέρα από τους πολιτικούς και η Δικαιοσύνη είναι εκτός των **πολιτικών**.

Οι καπεταναίοι ενός καραβιού δεν είναι το ίδιο το καράβι. Το διευθύνουν, αλλά αυτό μένει, όταν οι ίδιοι “ξεμπαρκάρουν”.

Την ευθύνη μιας κακής διακυβέρνησης την φέρουν μόνο οι Πολιτικοί που στελεχώνουν την Πολιτεία, όχι το Κράτος, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και ο Λαός.

Την ευθύνη της κακής οργάνωσης της Πολιτείας, την φέρουν οι πολιτικοί που τη συγκρότησαν. Δική τους και μόνο ανικανότητα είναι η αδυναμία της να διευθετεί αποτελεσματικά τα προβλήματα του Λαού, και εκ του πονηρού την αποδίδουν στο Κράτος. Πέρασαν ως ενδημικό φαινόμενο, στον καθημερινό λόγο, και στην καθημερινή μας σκέψη, ότι όλα τα κακά απορρέουν από το Κράτος.

“Το Κράτος φταιει , Το Κράτος αδιαφορεί, το Κράτος ταλαιπωρεί”.

“Ότι το κράτος ορρωδεί την ευθύνην, καθώς η φύση ορρωδεί τον κενόν”, όπως γράφει ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος.

Οι κάτοικοι, η πανίδα, η χλωρίδα, τα βουνά, οι θάλασσες, τα κτίρια, οι επιχειρήσεις, του Κράτους, δεν φταίνε σε τίποτα. Το “φταίξιμο” το έχει μόνο η Πολιτεία και “φταίχτες” είναι μόνο οι Πολιτικοί.

Ο Λαός είναι στοιχείο του Κράτους, αλλά όχι της Πολιτείας. Είναι το θύμα μιας κακής Πολιτείας που κατασκεύασαν οι πολιτικοί και όχι του Κράτους που ίδρυσε ο ίδιος. Θύτες είναι οι πολιτικοί και ταυτίζονται με το Κράτος, συγγνωστά, στοχεύοντας σε μια συνειρμική άμβλυνση των ευθυνών τους.

Μιλώντας ως Κράτος διευρύνουν το κύκλο της συνευθύνης, στην όποια αποτυχία τους, προκαλώντας αισθήματα συνενοχής στο Λαό, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στην έννοια του Κράτους. Ενώ συγκεντρώνουν την εξουσία, διαχέουν την ευθύνη των πράξεών της. Λειτουργούν πιστά μέσα στα πλαίσια της “μείξης” που περιγράφει ο Marcuse:

“Η φιλελεύθερη θεωρία της κοινωνίας “ περιέχει εν σπέρματι πολλά στοιχεία της ολοκληρωτικής αντίληψης για το Κράτος” και , το αυταρχικό Κράτος είναι “στο βάθος ευρύτατα σύμφωνο” με τη βασική κοινωνική δομή του φιλελευθερισμού. Έτσι το “πέρασμα από το φιλελεύθερο Κράτος στο ολικό αυταρχικό Κράτος συντελείται μέσα στο πλαίσιο του ίδιου κοινωνικού συστήματος””

Έτσι οι πολιτικοί ως Κράτος δεν έχουν να λογοδοτήσουν για τίποτα και σε κανέναν. Απαιτούν την κοινωνία παραδομένη μεν εξ’ ολοκλήρου, αλλά και συνυπεύθυνη για κάθε δικό τους λάθος.

Την ισχύ του Κράτους την κατέχουν μονοπωλιακά, για την ευθύνη όμως της αποτυχίας ισχύει το αδιαίρετο της συνενοχής. Δεν μιλούν ούτε για Πολιτεία, ούτε για Έθνος, ούτε για Ελλάδα. Μόνο για Κράτος.

Στην εισήγηση του, στην Επιτροπή Αναθεώρησης, ο Εισηγητής του ΠΑΣΟΚ ανέφερε 85 φορές τη λέξη Κράτος και καμία τη λέξη Πολιτεία.

Η Πολιτεία τους πέφτει στενόχωρη ως έννοια. Τους μαγεύει το Κράτος. Τους κάνει να αισθάνονται ιδιοκτήτες, κορυφή της πυραμίδας, κυβερνήτες της “μεγαμηχανής”. Ενώ είναι Μέρος του Κράτους, ηδονίζονται να αισθάνονται το Όλον.

Τους γεμίζει η ιδέα της υπεροχής επάνω στον απλό πολίτη.

Γράφει ο Φ. Σατελέ:

“Ο Μουσολίνι δηλώνει: “Για τον φασισμό, το Κράτος είναι το απόλυτο μπροστά στο οποίο τα άτομα και οι ομάδες είναι μόνο σχετικά. Άτομα και ομάδες, δεν είναι νοητά παρά μόνο μέσα στο κράτος... Το Κράτος έχει γίνει η αληθινή πραγματικότητα του ατόμου... Για τον φασίστα όλα βρίσκονται μέσα στο Κράτος και τίποτε το ανθρώπινο ή το πνευματικό δεν υπάρχει και δεν έχει αξία έξω από το Κράτος”

Αυτά, βέβαια, είναι για το φασισμό και εμείς έχουμε Δημοκρατία, μα πόσο πολύ, άραγε απέχουν οι αντιλήψεις αυτές από εκείνες του Συστήματος που μας κυβερνά:

Όταν εκφέρουν οι εκπρόσωποί του τη λέξη Κράτος τονίζουν υπερβολικά την πρώτη συλλαβή ΚΡΑ για να τρομάζουν τον ακροατή. Επιδιώκουν να φέρουν στο νου του το ολοκληρωτικό, το δικτατορικό, το αυταρχικό, το βίαιο Κράτος της άγριας ωμότητας, με τους στυγνούς τυραννικούς διοικητικούς μηχανισμούς. Είναι μια προσπάθεια ψυχολογικού εξαναγκασμού του ακροατή να αποδεχθεί “το δικό του μεγαλείο και τη δική του μηδαμινότητα”.

Μιλούν για κοινωνικό Κράτος και τονίζουν τόσο το ΚΡΑ ... που αντί σιγουριά στη στοργή του, προξενούν την αναπόδραστο ανάγκη της υπακοής στη βία του.

Το μόνο, όμως, που έχουν καταφέρει με την τακτική τους είναι να μειώνουν την αξιοπιστία τους απέναντι στο Λαό, να τον αποστασιοποιούν από την Πολιτική, και τελικά να δυσκολεύουν την πορεία της Ελλάδας μέσα στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Γράφει ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος:

“Οι κυβερνήσεις πέφτουν, αλλά δεν πέφτει και το κράτος μαζί τους. Αφήνουν, όμως, ένα επικίνδυνο για την πορεία της χώρας κατάλοιπο στην πολιτική διάθεση του Λαού”. Ένα δηλητηριώδες κατάλοιπο, που καταστρέφει κάθε σπέρμα πολιτικής ανάπτυξης της κοινωνίας.

Θέλω να ελπίζω ότι δεν θα αργήσουν να αρχίσουν κάποιες εξελικτικές διαδικασίες, στις οποίες σύντομα θα μετέχει η πλειοψηφία των Ελλήνων. Πιστεύω ότι θα υποχρεωθούν οι πολίτευόμενοι να αναλάβουν οι ίδιοι τις ευθύνες, τις οποίες "φορτώνουν" στην κοινωνία και ότι θα υπάρξουν οι κατάλληλες θεσμικές αλλαγές, ώστε οι πολίτες να αναλάβουν τις ευθύνες που τους πράγματι ανήκουν στην εξέλιξη της κοινωνίας και όχι αυτές που τους διοχετεύουν εκ του πονηρού οι πολίτευόμενοι.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1975

Οι μεγάλες πολιτικές αλλαγές δεν γεννιούνται από συνταγματικές επιταγές. Συμβαίνουν στην κοινωνία και αποτυπώνονται στο περιεχόμενο του Συντάγματος. Ο "οργασμός του σωματειακού φαινομένου ο συνδικαλισμός, οι αντιεξουσιαστικές εκδηλώσεις", δεν είναι επινόηση κάποιων συνταγματικών επιταγών. Το αντίθετο συνέβη. Επειδή υπήρξαν, ως ανάγκες συλλειτουργίας μεταξύ των πολιτών, αναγνωρίστηκαν συνταγματικά, ως δικαίωμα συνεταιρισμού και συνάθροισης. Επίσης, τα κόμματα πρώτα υπήρξαν ως κοινωνικό φαινόμενο και στη συνέχεια καθιερώθηκαν ως συνταγματικός θεσμός.

Η διαδικασία αυτή δεν αναιρείται ως στοιχείο του Συντάγματος, με την ευκαία προβλεπτικότητα των επιταγών του, η οποία και δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως κατευθυντήριο οδηγία της ζωής μας. Απλώς καθιστά πιο μακρόβιο την αντίστοιχη επιταγή και διευκολύνει, με τη σταθερότητά της, την πολιτική μας ζωή.

Η επισήμανση κατευθύνεται προς εκείνους, οι οποίοι, εκλαμβάνοντας την πρόβλεψη ως ευκαιρία ποδηγέτησης, επιχειρούν, υπό την επήρεια ενός υποβόσκοντος αν όχι ανατέλλοντος, αυταρχισμού, να επηρεάσουν συνταγματικώς τη ζωή μας.

Διακατεχόμενοι από αισθήματα ανωτερότητας υπερεκτιμούν τις ιδέες και απόψεις τους, τις προάγουν σε συνταγματικές πρωτοβουλίες και με μια περιστασιακή πλειοψηφία σε κρίσιμες περιόδους της Βουλής τις μετατρέπουν σε θεσμούς.

Το μόνο, όμως, που επιτυγχάνουν, περιφρονώντας τα λαϊκά αιτήματα, και τη λαϊκή διάθεση, είναι να αποξενώνουν τον πολίτη από το "κατασκευάσμα τους" και να καθιστούν προσχηματική τη Δημοκρατία.

“Η Δημοκρατία είναι συλλογικό κατόρθωμα, συνάρτηση του πολιτιστικού επιπέδου και της κατά κεφαλήν καλλιέργειας ενός κοινωνικού συνόλου” γράφει ο Χρήστος Γιανναράς (Καθημερινή 3-12-2000) και φυσικά συλλογική προσπάθεια πρέπει να είναι και το περιεχόμενο του Συντάγματος που την ορίζει! Αυτό το αυτονόητο, όμως, δεν ισχύει καθόλου για τη λογική των δικών μας πολιτευομένων.

Σπεύδουν να ιδιοποιηθούν την αίγλη για ό,τι καλό επένδυσε η συλλογική θέληση στο Σύνταγμα και αποδίδουν σε “ακαταλληλότητα” του Λαού την όποια αποτυχία επήλθε από παρεμβάσεις τους, είτε θεσμοθέτηση είτε παράλειψη θεσμοθέτησης διατάξεων, οι οποίες αποσκοπούσαν στο “πατρωνάρισμα” του Λαού, αποποιούμενοι κάθε ευθύνη από τις “πονηρές” εμπνεύσεις τους.

Διαφημίζεται π.χ. κατά κόρον το Σύνταγμα του 1975 από όλον τον πολιτικό μας κόσμο, και επαίρονται οι συντελεστές της σύνταξής του ότι μας προσέφεραν το πιο σύγχρονο Σύνταγμα της Ευρώπης.

Υπερηφανεύονται για τις διατάξεις του σε ότι αφορά:

- Τις ατομικές ελευθερίες και τα κοινωνικά δικαιώματα, ενώ ήταν δεδομένες διεθνείς συλλογικές κατακτήσεις
- Τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό, ενώ η Ελλάδα ήταν ήδη υποψήφιο μέλος της ΕΟΚ από το 1956
- Τη σύννομη λειτουργία του Κοινοβουλευτισμού, ενώ ήταν προϊόν της πολιτικής ωρίμανσης του Λαού
- Την επιλογή της Προεδρευόμενης Δημοκρατίας, ενώ παγιώθηκε με την υπερψήφιση της από το Λαό με δημοψήφισμα
- Το δικαίωμα ελεύθερης ίδρυσης των πολιτικών κομμάτων (ουσιαστικά νομιμοποίηση του ΚΚΕ) ενώ ήταν κατακτημένο δικαίωμα και ξεχασμένες οι εμφυλιακές διαφορές από το Λαό. (Μόνο οι ίδιοι τις συντηρούσαν με τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων)

Και αυτά, μεν, είναι επιτεύγματα συλλογικής δράσεως, των οποίων θέλουν να μονοπωλούν τη συμβολή στην επίτευξή τους. Αυτοεπαινούνται, όμως, και για επιτυχίες σε τομείς που έχουν εντελώς αποτύχει ή και για θεσμούς που ενέπνεαν σεβασμό στο Λαό και με τις παρεμβάσεις τους έχασαν το κύρος τους.

Θεωρούν ως συνταγματικές κατακτήσεις, π.χ.:

- Την οικονομική ευημερία, ενώ έχουν καταχρεώσει το Κράτος
- Την απόλυτη προστασία ζωής ενώ η εγκληματικότητα διογκώνεται, και παραμένουν ασύλληπτοι οι εγκληματίες
- Την απόδοση δικαιοσύνης σ’ εύλογο χρόνο, ενώ περνούν 10ετίες για την τελεσιδικία

- Την ποιοτική στάθμη της πληροφόρησης ενώ πολλές εκπομπές έχουν ξεπεράσει κάθε όριο εκχυδαϊσμού και όλοι οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί παραμένουν παράνομοι
- Την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης των νέων, ενώ ήδη θεωρούν αναχρονιστικές τέτοιες διαδικασίες
- Την εργασία ως δικαίωμα προστατευόμενο από το κράτος, ενώ η ανεργία μαστίζει τους νέους
- Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ στο μέγιστο ποσοστό των λυμάτων των οικισμών δεν γίνεται, ακόμη, βιολογική επεξεργασία και οι ιδιώτες καταστρέφουν ανενόχλητοι (λατομεία, ακτές, παράνομα κτίσματα κ.τ.λ.) χωρίς έλεγχο η και με προσωρινές άδειες
- Τη χωροταξική αναδιάρθρωση της Χώρας, ενώ οι χωροταξικές μελέτες παραμένουν, ακόμη, στα ράφια του Υπουργείου
- Τη διοικητική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ ήδη τους χαρακτηρίζουν ως τέταρτη βαθμίδα της κεντρικής διοίκησης
- Την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, ενώ με το διορισμό της ηγεσίας της, την παρέμβαση στις προαγωγές, και την οικονομική εξάρτηση, επιχειρούν συστηματικά να τη χειραγωγούν
- Τη δωρεάν παιδεία σε όλες τις βαθμίδες της, ενώ οι γονείς γνωρίζουν τα τεράστια έξοδα που καταβάλουν για να μορφώσουν τα παιδιά τους
- Τη διάκριση των λειτουργιών της Πολιτείας, ενώ τις έχουν υπαγάγει όλες έμμεσα στον Πρωθυπουργό μέσω της πλειοψηφίας της μοναδικής Βουλής και της απίσχνασης των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας
- Την ειδική φροντίδα των πολύτεκνων οικογενειών, ενώ ελαχιστοποιούν τα σχετικά επιδόματα
- Τη μέριμνα για την υγεία, ενώ έχουν εγκαταλείψει τα δημόσια νοσοκομεία και οι πολίτες υποχρεούνται να την προστατεύουν σε ιδιωτικά, με υπέρογκες δαπάνες
- Τη φροντίδα απόκτησης κατοικίας, από όσους τη στερούνται ή στεγάζονται ανεπαρκώς, ενώ ήταν υποτυπώδες το ενδιαφέρον τους και άφησαν τη λύση του προβλήματος στη βουλιμία των εργολάβων

- Την προστασία του γήρατος ενώ την όποια λύση έδωσαν η Τ.Α., η Εκκλησία, και η ιδιωτική πρωτοβουλία
- Την περίθαλψη των απόρων, ενώ το πρόβλημα “θεραπεύουν” κατά το δυνατόν η Τ.Α., η έμφυτη στον Έλληνα “αλληλεγγύη του γείτονα”, και η συλλογική δράση των ιδιωτών
- Το Κράτος Δικαίου, ενώ οι ίδιοι παραβιάζουν, ή αδιαφορούν για την παραβίαση των Συνταγματικών επιταγών και επιτρέπουν στα κόμματα να είναι πάνω από το Νόμο
- Το Κράτος Πρόνοιας, ενώ καταρρακώνουν την προσωπικότητα των πολιτών για να προσφέρουν ελάχιστες υπηρεσίες

Ακόμα, όμως, και το να αυτοεπαινούνται για ανύπαρκτες επιτυχίες τους, είναι μια πολιτική υπερβολή που θα μπορούσαμε να την κατανοήσουμε εάν παράλληλα ησυχολούντο, έχοντας συναίσθηση της αποτυχίας τους, να εντοπίσουν τα αίτιά της.

Είπε στη Βουλή ο Πρ. Παυλόπουλος ότι “το ευρύτατο πλαίσιο, του Συντάγματος, το οποίο επέτρεπε σημαντικές τομές δεν κατέστη αντικείμενο επαρκούς εκμετάλλευσης από την ατομία της εκτελεστικής εξουσίας, την αδράνεια της νομοθετικής και της προσκόλλησης σε αγκυλώσεις, του παρελθόντος, της δικαστικής”.

Θα ήταν δυνατόν να κατανοήσουμε και αυτήν την άποψη ότι, δηλαδή, δεν έφταιγε το Σύνταγμα, αλλά οι πολιτικοί που δεν αξιοποίησαν τις δυνατότητες που τους παρείχε, αν δεν υπήρχε μια σκληρή πραγματικότητα, η οποία αφ’ ενός ανατρέπει την “αποτελεσματικότητα και την ορθότητα της λογικής” του Συντάγματος του 1975 και αφ’ ετέρου σταματά την όποια κατανόηση εκ μέρους μας.

Η καταρράκωση της αξιοπιστίας του πολιτικού μας συστήματος, η “κατάντια” της Δημοκρατίας μας, που οι πολιτικοί πανθομολογούν και οι πολίτες εν τω συνόλω τους καταγγέλλουν, όπως δείχνουν οι δημοσκοπήσεις.

Σε δημοσκόπηση του Ινστιτούτου Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών “Ανδρέας Παπανδρέου” η οποία διεξήχθη σε συνεργασία με την “PPC” το 60,3% των πολιτών πιστεύει ότι η Δημοκρατία μας βρίσκεται σε κρίση. Ως θεσμό με τη μεγαλύτερη δύναμη 22,5% ανακηρύσσει τους “μεγάλους επιχειρηματίες” ενώ στη Βουλή αποδίδει το 5,2%. Ως συμπαθέστερους

θεσμούς θεωρεί τον Στρατό και την Εκκλησία και επιφυλάσσει την 14^η θέση για τη Βουλή των Ελλήνων, στο ίδιο ποσοστό περίπου με τον ...ΟΤΕ και την ΔΕΗ (Ελευθεροτυπία, 14-5-97).

Η πηγή της υποτίμησης και της απέχθειας μας προς το θεσμό της Βουλής, ο οποίος υποτίθεται ότι εκφράζει τη δύναμη του Λαού, είναι το ίδιο Σύνταγμα.

Η πλήρης αντιπροσώπευση των πολιτών και η εξ' ίσου πλήρης έλλειψη δυνατότητας ελέγχου των αντιπροσώπων τους, είναι οι πηγές της απόλυτης εξουσίας των πολιτικών και της πολιτικής δυστυχίας εμάς των πολιτών. Πηγές συνειδητά εγκατεστημένες μέσα στο Σύνταγμα.

Πηγές αντιδημοκρατικότητας, προϋπάρχουσες και στα προηγούμενα συντάγματα ελάχιστα και τότε δικαιολογούμενες, αλλά εντελώς αδικαιολόγητες για τα 1975-76, χρονιές που πλημμύρισαν από διάθεση του ελληνικού Λαού για πολιτική δράση, μετά την επτάχρονη ολοσχερή στέρησή της.

Η αντιδημοκρατικότητα δύο δημοφιλών αρχηγών

Ο Ελληνικός Λαός ατύχησε, όπως αποδείχτηκε για την ποιότητα της Δημοκρατίας του, από την παρουσία δύο "χαρισματικών ηγετών". Του Κωνσταντίνου Καραμανλή και του Ανδρέα Παπανδρέου.

Οι έντονες προσωπικότητες τους ήταν οι πιο ακατάλληλες για να "αφουγκραστούν" τη γενική βούληση, τη συλλογική θέληση, για δημοκρατική συμμετοχή και να αξιοποιήσουν προς την κατεύθυνση της ποιοτικότερης δημοκρατίας, τη διάθεση αυτή για πολιτική δράση των Ελλήνων.

Ήταν ασύμβατη, προς τις πολιτικές τους αντιλήψεις, η ιδέα ότι "η Δημοκρατία είναι ένα συλλογικό κατόρθωμα" και επιλεκτικά αποδεκτός ο κανόνας "της απεικόνισης της πολιτικής πραγματικότητας και της σκιαγραφούμενης εξέλιξής της στις συνταγματικές επιταγές"

Η πολιτική πραγματικότητα του 1975 ήταν ότι οι Έλληνες διψούσαν για συμμετοχή στη διαχείριση της εξουσίας μετά από το επτάχρονο "γυψάρισμα" τους, και η συλλογική έποψη της Δημοκρατίας καθιστούσε επιβεβλημένη τη θεσμοθέτησή της.

Όμως η απαιτητική πολιτική βούληση του κ. Καραμανλή και η απαιτητικότερη του Α. Παπανδρέου, δεν άφηναν περιθώρια για αυτή τη θεσμοθέτηση. Αντιλαμβάνονταν, και οι δύο, τον εαυτό τους ως "σωτήρες" ενός πλήθους

υπηκόων, που ο ένας ήθελε να τους διασώσει “θεσμικά”, ο άλλος να τους χορτάσει “κοινωνικά”, αλλά και οι δύο ήθελαν να τους κρατήσουν ισοπεδωμένους πολιτικά. (Κάτι ήξεραν οι αρχαίοι Αθηναίοι και θεσμοθέτησαν τον εξοστρακισμό).

Πέρα, λοιπόν, από τη σημαντική συμβολή του καθενός τους, αντίστοιχα στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Πολιτείας, εξήμιωσαν με την σκόπιμη παράλειψη της θεσμοθέτησης της λαϊκής συμμετοχής, και οι δύο την ποιότητα της Δημοκρατίας.

Κατέγραψαν στις συνταγματικές επιταγές τις δικές τους προσωπικές θέσεις, με μια δεκαετία διαφορά, αντί να θεσμοθετήσουν τις λαϊκές προθέσεις.

Το συλλογικό αίτημα των πολιτών για ουσιαστική πολιτική δράση, αίτημα που γεννήθηκε από το ανελεύθερο καθεστώς της επτάχρονης δικτατορίας και καλλιεργήθηκε από την έντονη ιδεολογική αντιπαράθεση της επόμενης επταετίας, παρέλειψαν φαινομενικά, αρνήθηκαν πραγματικά, και οι δύο να το θεσμοθετήσουν συνταγματικά.

Ο, μεν Κ. Καραμανλής το 1975, προφασιζόμενος την ένταση των κινδύνων της αποστρατικοποίησης, (γλιτώσαμε από το “γυψάρισμα” αλλά μας έμενε το “απογυψάρισμα”) ο, δε, Α. Παπανδρέου το 1985 υπεραμυνόμενος της δήθεν δημοκρατικότητας του κόμματός του (Το κόμμα στην Κυβέρνηση, ο Λαός στην εξουσία).

Εκμεταλλεύτηκαν και οι δύο τη συλλογική πρόθεση δημοκρατικής πολιτικής δράσης του Λαού, για περαιτέρω πολιτική τους ανάδειξη και παγίωση, διοχετεύοντάς την μέσα στα άκρως αρχηγικά, που βεβαίως ενεφάνισαν ως δημοκρατικά, κόμματα, θεσμοθετώντας τα ως αποκλειστικούς διαχειριστές της εξουσίας. Αντί να την αξιοποιήσουν προς όφελος της Δημοκρατίας, θεσμοθετώντας συνταγματικά τη λαϊκή συμμετοχή ως συνιστώσα παρέμβασης και ελέγχου της εξουσίας (Δημοψηφίσματα, Λαϊκές Πρωτοβουλίες, Ενδιάμεσα Σώματα), την ιδιοποιήθηκαν κομματικά.

Αντί να προσφέρουν, οι λαοπρόβλητοι αρχηγοί, το οξυγόνο των νέων ιδεών και να δημιουργήσουν τη Δημοκρατία των πολιτών, κατασκεύασαν τη Δημοκρατία των κομμάτων. Χάθηκε, έτσι το 1975, μια σπουδαία και μοναδική ευκαιρία να ωφεληθεί η μεταπολιτευτική Δημοκρατία από τη θερμή για συμμετοχή στις διαδικασίες της που γεννήθηκε από το “λιώσιμο” της παγωνιάς της πολιτικής αδράνειας της Δικτατορίας.

Χάθηκε, μια άλλη μεγάλη ευκαιρία, μια δεκαετία αργότερα, το 1985, όταν ο χειμώνας του στείρου κομματισμού καταταλαιπωρούσε τη Δημοκρατία, να εξυγιανθεί με την Αναθεώρηση. Θα μπορούσε να είχε μετατραπεί ο Χειμώνας σε Άνοιξη, ποιοτικής βελτίωσης, εάν είχε θεσμοθετηθεί η λαϊκή συμμετοχή στη διαχείριση της εξουσίας.

Και στις δύο περιπτώσεις οι θητεύοντας αρχηγοί παρέμειναν “κουφοί” στο συλλογικό αίτημα, “τυφλοί” στη ροή των πραγμάτων και επέμειναν να επιβάλλουν τις δικές τους απόψεις, ο ένας για “ομαλή μετάβαση” στη Δημοκρατία, ο άλλος για ομαλή λειτουργία της.

Έτσι μας οδήγησαν στην απογνωστική Δημοκρατία που βιώνουμε, σήμερα. Υποσχέθηκαν να μας οδηγήσουν σε ήρεμο λιμάνι ποιοτικής Δημοκρατίας και μας έσυραν σε τρικυμισμένο πέλαγος πολιτικής αγωνίας.

Οι αιτιολογίες των αντιδημοκρατικών αποφάσεών τους, δεν ήταν παρά δικαιολογίες για να κρύψουν τον αυταρχισμό τους.

Ο Κ. Καραμανλής εξασφάλισε την ομαλή έξοδο από τη δικτατορία, στηριζόμενος στο διακαή πόθο του συνόλου των Ελλήνων για Δημοκρατία. Πόθο που εξεφράσθει, με τον πιο πανηγυρικό τρόπο, την ίδια βραδιά που έφτασε στην Αθήνα από το Παρίσι, με την εξάλλειψη κάθε κινδύνου νέου πραξικοπήματος σε ελάχιστους μήνες, με το αποτέλεσμα του “δημοψηφίσματος που έλυνε το καθεστωτικό με σαφήνεια.

Δεν εμπόδισαν, λοιπόν, τα γεγονότα, για τη θεσμοθέτησή της λαϊκής συμμετοχής, αλλά η προσωπική θέληση του Κ. Καραμανλή, να διατηρήσει το ίδιο μονοπώλιο της εξουσίας, που μόλις του είχε ανατεθεί δημοκρατικά από το Λαό, με εκείνο που κατείχαν εκβιαστικά, οι προκάτοχοι του, με τα όπλα.

Αντίστοιχα, ο Α. Παπανδρέου ενήργησε, το 1985, με την ίδια φιλοσοφία. Πραγματοποίησε μια αναθεώρηση όχι για να αποδώσει στο Λαό την “επιταγμένη” από το Σύστημα εξουσία του, αλλά για να καταργήσει τα ελάχιστα ίχνη διάκρισης των λειτουργιών της και να την αποδώσει μονοπωλιακά στον Πρωθυπουργό, που “κατά τύχην” συνέβαινε να είναι ο ίδιος. Παρέβλεψε τα δεινά που είχε επιφέρει στο πολίτευμα ο κομματισμός και ισχυρίστηκε ότι αυτό απαιτούσε η καλή λειτουργία της “εξουσίας του Λαού”, συγχέοντας την, προφανώς, με τη δεσποτεία του Πρωθυπουργού.

Τις επιπτώσεις της άρνησής τους να συγκατανεύσουν στο συλλογικό αίτημα της θεσμοθέτησης της συμμετοχικής Δημοκρατίας, οι πρωταγωνιστές της

μεταπολιτευτικής Δημοκρατίας μας, δεν θέλησαν να τις ελαφρύνουν, κατοχυρώνοντας, τουλάχιστον, την εσωκομματική Δημοκρατία, με συνταγματική επιταγή.

Ο υποσυνείδητος και ενσυνείδητος αυταρχισμός τους δεν τους επέτρεπε να αισθάνονται αρκετά εξουσιαστές με δημοκρατικές διαδικασίες, ακόμη και ανάμεσα στα μέλη των κομμάτων τους.

Αν και συνειδητά είχαν καπηλευθεί τον ενθουσιασμό του Λαού για συμμετοχή σε δημοκρατικές διαδικασίες, στρέφοντας τον και εγκλωβίζοντάς τον μέσα στα κόμματα, δεν αισθάνθηκαν τουλάχιστον, την ανάγκη να του προσδώσουν, θεσμικά, κάποια δημοκρατικότητα, μια και τα χαρακτήρισαν ως δημοκρατικά, αλλά τα μετέτρεψαν σε σκληρούς προωθητικούς μηχανισμούς, κάτω από το ιερό δέος του Αρχηγού.

Έτσι, αντί να καλλιεργούν, μέσα στα κόμματα, ελευθερόφρονες πολίτες, τα κατέστησαν φυτώρια φανατικών προσκυνητών του Αρχηγού.

Οι ίδιοι, ως Πρωθυπουργοί, δεν αισθάνθηκαν ποτέ Πρόεδροι πολιτών, αλλά αρχηγοί υπηκόων.

Συγκέντρωσαν στα χέρια τους τόσες διαχειριστικές δυνατότητες της εξουσίας, τις οποίες ο Πρωθυπουργός της Δικτατορίας ούτε καν είχε διανοηθεί ότι θα μπορούσε να απολαύσει.

Εκείνος, παρ' ότι δικτάτορας, είχε περιορισμούς αφ' ενός από την πρόθεση να προσδίδει δημοκρατική χροιά στον ολοκληρωτισμό του και αφ' ετέρου από τους συγκινηματίες του, οι οποίοι απαιτούσαν συμμετοχή στην εξουσία που από κοινού κατείχαν, διά των όπλων.

Είναι βέβαιον, ότι αρκετοί δήθεν δημοκράτες, από τους περί την πολιτική ασχολούμενους, θα αγανακτήσουν από την "βλάσφημη" αυτή σύγκριση. Πριν, όμως, εκφράσουν το δημοκρατικό αποτροπιασμό τους ας σκεφτούν αν ο οποιοσδήποτε Υπουργός των σημερινών κυβερνήσεων τολμά να πάρει αντίστοιχες πρωτοβουλίες, με εκείνες των πραξικοματιών Υπουργών. Θα εκπλαγούν από τη διαπίστωση ότι η αυθαιρεσία, της συγκεκριμένης εξουσίας του Πρωθυπουργοκεντρισμού, υπερβαίνει εκείνην του επτάχρονου ολοκληρωτισμού. Τώρα, εάν θεωρούν ότι "εξαγνίζεται" με τη δημοκρατική νομιμοποίηση των ανά τετραετία εκλογών, ας επιτρέψουν σε εμάς να πιστεύουμε ότι στη Δημοκρατία δεν χωρά κανένας –ισμός.

Εφ' όσον, λοιπόν, θεωρούμε, δικαίως, κατάπτυστο τον αυταρχισμό εκείνων, που με την απειλή των όπλων κατέλαβαν την εξουσία, ας φανταστούν πως πρέπει να χαρακτηρίζουμε τον εντονώτερο, αυτών τους οποίους εμπιστευθήκαμε, αναδεικνύοντας τους διαχειριστές της λαϊκής κυριαρχίας, με την ψήφο μας;

Ή μήπως, η ανά τετραετία ψήφος, που δίνουμε σε ένα κόμμα, δηλαδή στον Αρχηγό του, διότι όλα τα υπόλοιπα, πρόσωπα και προγράμματα, τα επιλέγει ο ίδιος, είναι "μύρο εξαγνισμού πάσης αμαρτίας", και επομένως και του πρωθυπουργικού αυταρχισμού;

Η συμμετοχική Δημοκρατία είναι το καθεστώς της Ανάπτυξης

Κάποιοι, άλλοι, θα συμφωνήσουν, ίσως, για την ύπαρξη του αυταρχισμού, αλλά θα τον δικαιολογήσουν προβάλλοντας το αναπτυξιακό έργο που επιτελέσθηκε σε αντίκρισμα της έλλειψης δημοκρατικότητας του πολιτικού μας συστήματος.

Έχουμε την άποψη ότι οι συμπολίτες μας αυτοί έχουν υποστεί διπλή παραπλάνηση, από τους αμύντορες του Συστήματος.

Πρώτον, το έργο που επετεύχθει δείχνει σημαντικό γιατί η σύγκριση γίνεται με το Τίποτα. Βλέπουν το ποτήρι "μισογεμάτο".

Εάν, όμως, θελήσουν να το συγκρίνουν με αυτό που θα μπορούσε να έχει παραχθεί από μια καλά οργανωμένη Πολιτεία, με μια σταθερά ανανεούμενη πολιτική ηγεσία και το σπουδαιότερο, με μια πλατειά συμμετοχή του Λαού στην απόφαση, στη στήριξη και στον έλεγχο του κυβερνητικού έργου, τότε θα αντιληφθούν ότι αυτό που έγινε είναι κοντά στο Τίποτα. Το ποτήρι είναι πιο χαμηλά από "μισό άδειο". Για να πειστούν δεν έχουν παρά να συγκρίνουν το έργο τους με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η δεύτερη παραπλάνηση είναι ότι αποδέχονται την ελαχιστοποίηση του ελλείμματος της Δημοκρατίας, την οποία επιχειρούν οι ίδιοι οι πολιτικοί μας, να παρουσιάζουν. Μιλούν γενικά και αόριστα για κάποιο έλλειμμα, ίσα – ίσα για να φαίνονται αντικειμενικοί, συμπλέοντες μαζί μας. Γράφει ο Yve Meny:

"Μια κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα, ή σχετίζεται, εν χώρω και εν χρόνω, με κάποια άλλη πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα, ή αντιστέκεται σε οποιαδήποτε περιγραφή και ερμηνεία. Ο προσδιορισμός των

χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων ενός φαινομένου γίνεται συνήθως κατ' αντιδιαστολή, σε συσχέτιση με ό, τι το υπό εξέταση φαινόμενο δεν είναι ή δεν είναι πια. *Omnis determinato est negatio.*"

Για το έλλειμμα Δημοκρατίας, μπορεί να μην υπάρχουν μονάδες μετρήσεως, υπάρχουν, όμως, Κράτη συγκρίσεως. Η σύγκριση με τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες, όπως την περιγράφουμε στο επόμενο κεφάλαιο, είναι απελπιστικά εις βάρος μας. Είναι τόσο ανεπίτρεπτο το Δημοκρατικό έλλειμμα που βαραίνει τον Ελληνικό λαό ώστε προσωπικά αναρωτήθηκα ποιοι τελικά έχουν παραισθήσεις σε αυτόν τον τόπο, όταν χαρακτηρίζεται το Σύνταγμά μας "σύγχρονο", οι κυβερνώντες ή οι κυβερνώμενοι?

Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

“Υπάρχει ένα χρέος, μια οφειλή προς τον ελληνικό Λαό, που δεν το έχουμε συνειδητοποιήσει, ή ίσως και πολλοί ούτε καν το υποψιαζόμαστε. Έχουμε στερήσει στον ελληνικό Λαό δημοκρατικά δικαιώματα, και είμαστε υπόλογοι γι’ αυτό. Ποιοι; Μα όλοι εμείς που ασχολούμαστε, άμεσα ή έμμεσα, με την πολιτική και τα κόμματα στην Ελλάδα.

Τα μέλη των κομμάτων που αρκούνται να υψώνουν τη χρωματιστή σημαϊούλα και να χειροκροτούν τον Αρχηγό.

Τα κομματικά στελέχη που δέχονται να παίζουν τα παιχνίδια εξουσίας των αρχηγών.

Οι άνθρωποι των Μέσων Ενημέρωσης που διογκώνουν απίστευτα, ασήμαντα ή περιθωριακά γεγονότα και δεν έκαναν ποτέ καμιά καμπάνια για τη χωλή λειτουργία της Δημοκρατίας μας.

Οι πνευματικοί άνθρωποι που απολαμβάνουν τις πνευματικές τους ενασχολήσεις, προσαρμοσμένοι στις απαράδεκτες συνθήκες μιας παραχαραγμένης Δημοκρατίας.

Θα ήταν μάταιο να αποδώσουμε ευθύνες και στους πολιτικούς, μιας και οι ίδιοι, ως ιδιαίτερη φυλή κατακτητών, διαχειρίζονται την εξουσία κατά το δοκούν. Αυτοί επικαλούνται πάντα την δημοκρατική πανάκεια, της ανά 4ετία ψήφου του Λαού, στην οποία προσδίδουν τελολογική διάσταση, μια και εξασφαλίζουν έτσι την απόλυτη ανεξέλεγκτη διαχείριση της εξουσίας. Μακάριοι εφησυχάζουν στις προσωπικές δάφνες τους και στη δόξα των κομμάτων τους. Κομμάτων που ο κομματαρχισμός στις ρίζες και ο αρχηγισμός στον κορμό τους, επαναπροσωποποίησαν την εξουσία. Υποκατέστησαν την ισχύ του Νόμου και την αξία των θεσμοθετημένων διαδικασιών της εξουσίας.

Κάθε αυτονόητο δημοκρατικό δικαίωμα του πολίτη μετατράπηκε σε προσωπική χάρη αυτών των ίδιων των αντιπροσώπων του. Έγινε ρουσφέτι, που μετασχημάτισε τη συμμετοχή του πολίτη στην εξουσία, σε πελατειακή σχέση του πολίτη με τον πολιτικό.

Είναι βέβαιο ότι αν κάποιος αρχαίος Αθηναίος, από αυτούς που εφεύραν τη Δημοκρατία, υποχρεωνόταν να ζήσει τη Δημοκρατία μας, θα αισθανόταν όχι ως ελεύθερος πολίτης, αλλά ως υπήκοος σατραπείας.

Δεν είναι, όμως, στους στόχους μας να κάνουμε διαχρονικές συγκρίσεις που παίρνουν ακαδημαϊκή χροιά. Ο δικός μας ρόλος είναι πολιτικός και μας οδηγεί στη σύγκριση της ελληνικής πραγματικότητας, όχι με το τέλειο ή με το επιθυμητό, αλλά με το υπαρκτό και το εφικτό, με αυτό που ήδη υπάρχει στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που γίναμε μέλος της.

Οι Έλληνες αγωνιστήκαμε για ένα δημοκρατικό Σύνταγμα, ώστε να συνεξουσιάζουμε, μέσω των αντιπροσώπων μας στη Βουλή, την Πολιτεία μας. Καταλήξαμε όμως, να έχουμε μοναδικό δημοκρατικό προνόμιο την εκλογή ανά 4ετία, των αντιπροσώπων μας, επί των αποφάσεων των οποίων δεν έχουμε καμιά δυνατότητα παρέμβασης καθ' όλη την 4ετία. Ουσιαστικά εκλέγουμε τους εξουσιαστές μας και μάλιστα μεταξύ εκείνων που έχουν προεπιλεγεί από τα επίσημα και ανεπίσημα κέντρα.

Τα ελληνικά κόμματα, στο κυνήγι της εξουσίας, ενδιαφέρονται έντονα για την ενίσχυσή τους με την ψήφο που επιφέρει η ένταξη του πολίτη ως μέλος. Στη συνέχεια στερούν απροκάλυπτα, στα μέλη τους, όχι μόνο τη συνδιαχείριση μαζί του, αλλά και αυτήν ακόμη την ψήφο της γνώμης τους. Έχουμε δε όλοι, ως μέλη – πολίτες, προσαρμοσθεί σ' αυτή την πρακτική. Κανείς δεν ενοχλείται που δεν καθορίζεται συνταγματικά, ο ρόλος μας στη λειτουργία του κόμματος και άρα η συμμετοχή μας στη διαχείριση της εξουσίας στη χώρα μας.

Η κατάργηση της διάκρισης των λειτουργιών της εξουσίας, ο υποβιβασμός της λειτουργίας της Βουλής, η προχειρότητα ψήφισης των Νόμων, η έλλειψη δεύτερου νομοθετικού σώματος, η αντιδημοκρατική επιλογή των υποψηφίων βουλευτών, η επικίνδυνη αυθαιρεσία της εκτελεστικής εξουσίας και τέλος η κατάλυση της εξισορροπητικής δύναμης όλων των θεσμών, είναι μια κοινά αποδεκτή θλιβερή πραγματικότητα για την Ελλάδα.

Έχουν δημοσιευθεί επανειλημμένα καταλυτικά άρθρα για αυτή τη χωλή Δημοκρατία στην Ελλάδα που επεσήμαιναν ότι η εξουσία βρίσκεται κάθε φορά απολύτως συγκεντρωμένη στα χέρια ενός μόνον ανδρός.

Επεσήμαιναν ακόμη, αφενός τα περιθώρια που αφήνει το Σύνταγμα στη συγκέντρωση αυτής της εξουσίας και αφετέρου τις συνειδητές παραβιάσεις, βασικών επιταγών του Συντάγματος, στις οποίες προβαίνουν οι κυβερνήσεις, προκειμένου να επιτύχουν την αντιδημοκρατική παντοδυναμία τους.

Εμείς, πέραν του ότι τις υιοθετούμε, και πέραν του διαφορετικού βαθμού δημοκρατικότητας των ελληνικών πολιτικών ηγετών, ισχυριζόμαστε ότι οι

αναφορές είναι σαφώς διαχρονικές. Αφορούν στο σύνολο του πολιτικού περιβάλλοντος στη χώρα μας και ισχύουν, ίσως πολύ περισσότερο, και σήμερα.

Η έλλειψη οποιασδήποτε αντίστασης στη δύναμη του κομματικού αρχηγού – πρωθυπουργού, που λειτουργεί ως μονάρχης δικτατορίας με κοινοβουλευτικό μανδύα, παρουσιάζεται ανάγλυφα με την καταγραφή των σπουδαιότερων εναλλακτικών κέντρων εξουσίας που στις δυτικές χώρες είναι θεσμοθετημένα για να αντιστέκονται στις υπερβολές των μονοκομματικών κυβερνήσεων, των περιστσιακών πλειοψηφιών.

Αυτές οι θεσμοθετημένες λειτουργίες είναι:

- α. Ουσιαστικός ρόλος του ρυθμιστή του πολιτεύματος με σημαντικές αρμοδιότητες
- β. Ύπαρξη περισσότερων του ενός νομοθετικών σωμάτων
- γ. Δυνατότητα δημοψηφίσματος και χωρίς τη θέληση της εκτελεστικής εξουσίας
- δ. Δικαίωμα άμεσου ελέγχου του κυβερνητικού έργου από το Λαό
- ε. Σταθερός εκλογικός νόμος

Σε ένα αποκαλυπτικό πίνακα, ο δημοσιογράφος Γ. Λάμπσας, παρουσίασε το 1988 μια σύγκριση μεταξύ της Δημοκρατίας στην Ελλάδα και αυτής των δυτικοευρωπαϊκών χωρών επισημαίνοντας τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στην Ελλάδα και στις Δυτικοευρωπαϊκές Δημοκρατίες από πλευράς ύπαρξης εξισορροπητικών κέντρων αποφάσεων.

Δυτικοευρωπαϊκές χώρες

Αυστρία: Πρόεδρος εκλεγόμενος με άμεση ψηφοφορία, Καγκελάριος. Δύο νομοθετικά σώματα (183 και 58 μέλη). Σταυρός προτίμησης στη λίστα. Εννέα περιφέρειες (Laender) κάθε μια με δική της Βουλή.

Βέλγιο: Συνταγματικός Βασιλιάς – Πρωθυπουργός. Ο Βασιλιάς μπορεί να διαφωνήσει με την Κυβέρνηση. Δύο νομοθετικά σώματα (212 και 181 μέλη). Σταυρός προτίμησης. Εννέα επαρχίες με σημαντική αυτονομία.

Βρετανία: Βασίλισσα – Πρωθυπουργός. Συμβούλιο Στέμματος με δικαστικές και εκκλησιαστικές αρμοδιότητες. Άγραφο Σύνταγμα. Βουλή Κοινοτήτων (630 μέλη), Βουλή Λόρδων (230 ψηφίζοντα μέλη). Σταυρός και κόμμα. Υπερκομματικός "Σπήκερ" (Πρόεδρος Βουλής), Ανεξάρτητο Ανώτατο Δικαστήριο.

Γαλλία: Πρόεδρος εκλεγόμενος (με σημαντικές αρμοδιότητες), Πρωθυπουργός, Βουλή (491 μέλη), Γερουσία (595 μέλη). Μόνο λίστα, ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Γερμανία: Πρόεδρος Δημοκρατίας, Καγκελάριος, Βουλή (Μπούντεσταγκ – 518 μέλη), Γερουσία (Μπούντεσρατ – 49 μέλη). Σταυρός και κόμμα. Δέκα κράτη με τοπικά νομοθετικά σώματα.

Δανία: Συνταγματικός Βασιλιάς, Πρωθυπουργός, Βουλή (Φόλκετιγκ – 179 μέλη) και Κρατικό Συμβούλιο (Statsraad) από 18 υπουργούς και τον Πρωθυπουργό. Σταυρός Προτίμησης. Είκοσι δύο κομητείες. Ο Ομπουντσμάν ελέγχει τη λειτουργία της Διοίκησης και Δικαιοσύνης.

Ελβετία: Ομοσπονδιακή Δημοκρατία. Πρόεδρος του 7 μέλους Ομοσπονδιακού Συμβουλίου ορίζεται ένας από τους 7 κάθε χρόνο. Ομοσπονδιακή Βουλή (227 μέλη). Εθνικό Συμβούλιο (200 εκλεγόμενα μέλη), Συμβούλιο Καντονίων (44 μέλη). Σταυρός προτίμησης. Τα 23 καντόνια έχουμε μεγάλη νομοθετική και διοικητική αυτονομία. Οι νόμοι μπορούν να ανατραπούν με δημοψηφίσματα.

Ιταλία: Πρόεδρος – Πρωθυπουργός. Βουλή (630 μέλη), Γερουσία (315 μέλη) Σταυρός και λίστα. Ο Πρόεδρος έχει δικαίωμα διάλυσης της Βουλής, δικαίωμα αναπομπής των Νόμων και διεξαγωγής δημοψηφίσματος. Είκοσι περιφέρειες με μεγάλη αυτονομία και τοπικά νομοθετικά σώματα.

Ολλανδία: Συνταγματική μοναρχία. Η Βασίλισσα έχει εκτελεστική εξουσία, σε συνεργασία με τον Πρωθυπουργό. Μπορεί να διαλύσει τη Βουλή και να διορίσει υπουργούς. Δύο νομοθετικά σώματα (150 και 75 μέλη), Συμβούλιο του Κράτους (20μελές). Σταυρός και κόμμα.

Σουηδία: Συνταγματική Μοναρχία. Ο Βασιλιάς διορίζει τον Πρωθυπουργό και μετέχει μαζί του στο συμβούλιο των 24 αυτόνομων κομητειών. Τα δύο νομοθετικά σώματα έγιναν τώρα ένα (Riksdag) με 349 μέλη. Σταυρός και λίστα. Ο Ομπουντσμάν ελέγχει τη Διοίκηση και τη Δικαιοσύνη.

Η κατάσταση στην Ελλάδα.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι πρόσωπο καθαρά διακοσμητικό. Δεν μπορεί να διαλύσει τη Βουλή όταν υπάρχει εμφανής δυσαρμονία με το λαό, δεν μπορεί να κάνει δημοψήφισμα, δεν μπορεί να απευθύνει διάγγελμα προς το λαό χωρίς την έγκριση της κυβέρνησης.

Δεν λειτουργεί το Συμβούλιο Δημοκρατίας που έχει καθιερώσει το Σύνταγμα του '75.

Ο Πρωθυπουργός είναι παντοδύναμος. Επιλέγει τους βουλευτές και βάσει λίστας και εμφανίζεται στη Βουλή όποτε θέλει.

Δεν υπάρχει δεύτερο νομοθετικό σώμα.

Δεν υπάρχουν μη προσωπικά κόμματα, με δημοκρατική οργάνωση, όπως στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες.

Δεν υπάρχει πάγιος και κοινά αποδεκτός εκλογικός νόμος, γνωστός εκ των προτέρων στα κόμματα και στους πολίτες.

Η Τοπική διοίκηση είναι ελεγχόμενη – κατευθυνόμενη από την κεντρική διοίκηση και οι τοπικές αρχές δεν έχουν οικονομική αυτοδυναμία.

Τα συνδικάτα ελέγχονται οικονομικά από την κυβέρνηση και πολιτικά από τα κόμματα.

Οι δικαστές επιλέγονται από τον υπουργό Δικαιοσύνης που μπορεί να τροποποιεί τους κανονισμούς των δικαστηρίων.

Δημοψηφίσματα μπορεί να κάνει μόνο η κυβέρνηση, ενώ δεν επιτρέπεται να διενεργηθούν με πρωτοβουλία του Προέδρου της Δημοκρατίας ή ενός αριθμού βουλευτών ή πολιτών.

Δεν υπάρχουν θεσμοί πρωτοβουλιών πολιτών.

Δεν υφίσταται θεσμικά η Κοινωνία Πολιτών.

Η σύγκριση θεσμών μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών και Ελλάδας δείχνει την καταφανή θεσμική μας ανεπάρκεια. Οι Έλληνες όμως, εξακολουθούμε να αδρανούμε και να αφηνόμαστε στη δίνη της πολιτικής φθοράς του ηγεμονισμού των κομματικών αρχηγών – πρωθυπουργών.

Αντίθετα, οι Δυτικοευρωπαίοι με όλα αυτά τα εναλλακτικά κέντρα εξουσίας μέσω των οποίων παρεμβαίνει ο πολίτης και παρά την ασύγκριτα επαρκέστερη λειτουργία των θεσμών, την αποτελεσματικότητα της Διοίκησης, την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, αλλά και τη δημοκρατική λειτουργία μη προσωπικών κομμάτων Αρχών, αναπτύσσονται περαιτέρω σε πρακτικές αμεσότερης Δημοκρατίας. Αγγωνιούν και τις προτάσσουν ως αντίδοτο στην κρίση της πολιτικής από τη διαστρέβλωση και τη παραποίηση της αντιπροσώπευσης''

(Απόσπασμα από το βιβλίο *“Αιχμάλωτη Δημοκρατία”* του Ι. Γ. Δημητροκάλλη)

Και επί τέλους ελήφθη και στην Ελλάδα μας, η μεγάλη απόφαση για την Αναθεώρηση. Μια Αναθεώρηση που συνέπεσε, χρονικά, με την εντατικοποίηση των διαδικασιών για την ολοκλήρωση της Ενωμένης Ευρώπης και την ένταξη της Ελλάδας στην Ο.Ν.Ε. Τι πιο αυτονόητο να αναμένουμε, εμείς οι απλοί Έλληνες ψηφοφόροι, ότι οι εισηγήσεις του πολιτικού και πνευματικού κόσμου για την Αναθεώρηση θα καθιστούσαν την Ελλάδα όχι μόνο ισότιμο αλλά και πρωτοπόρο, στη δημοκρατικότητα του πολιτεύματος, μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών.

Διατυμπάνισε ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ *“τον πρωτοφανώς μεγάλο αριθμό αναθεωρουμένων διατάξεων”*. Τόνισε ότι *“η αναθεώρηση αυτή λόγω του εύρους και τους βάθους της είναι το μεγάλο διάβημα που έχει γίνει στη χώρα μας από το 1975”* και επισήμανε ότι *“εισήχθηκαν δεκαοχτώ μεγάλες θεσμικές τομές με τεράστια πρακτική και πολιτική κρισιμότητα για τον πολίτη, για το άτομο”*.

Μάταια όμως αναζητήσαμε εμείς σ' αυτές τις μεγάλες τομές, έστω μόνο μία, η οποία να βελτιώνει υπέρ του πολίτη την εταιρικότητά του με την εξουσία, μια τομή η οποία να μας δίνει απ' ευθείας, έξω από τα κόμματα, τη δυνατότητα μιας μικρής έστω παρέμβασης στη διαχείριση της εξουσίας, η οποία πηγάζει από μας τους ίδιους. Μία παρέμβαση που να αίρει την πολιτική περιθωριοποίηση μας, ως πολίτες.

Μάταια προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε μια βελτίωση στη διάκριση των λειτουργιών. Μια βελτίωση που να μας προστατεύει από την αυθαιρεσία της απολυταρχίας, της παντοδυναμίας της πλειοψηφίας, που αναλαμβάνει κάθε φορά τη διακυβέρνησή μας.

Όχι μόνο δεν υπάρχει καμία σχετική διάταξη, αλλά ούτε καν οποιοσδήποτε από τους εισηγητές αναφέρθηκε στην ανάγκη θεσμοθέτησης μιας τέτοιας επιταγής.

Δυστυχώς, πέραν της συζήτησης εάν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα εκλέγεται από τη Βουλή ή από το Λαό, και η οποία κατέληξε στο να μην αλλάξει τίποτα, καμία άλλη αναθεωρήσιμη διάταξη δεν αφορούσε ουσιαστικά

στην άρση της ταύτισης των λειτουργιών και την υποταγή τους στην εκάστοτε κυβερνώσα κομματική πλειοψηφία.

Με τις λίγες εκείνες ακαδημαϊκές γνώσεις που αποκτά κάποιος για το συνταγματικό δίκαιο, προκειμένου να λειτουργεί μετά λόγου γνώσεως ως πολίτης, γνωρίζουμε ότι οι οργανικές βάσεις των σύγχρονων δημοκρατικών πολιτευμάτων είναι η αντιπροσωπευτικότητα και η διάκριση των λειτουργιών. Η σημαντικότητα της ύπαρξης και των δύο κατανοήσαμε ότι είναι αντίστοιχη με εκείνη των σιαμαίων αδελφών που δεν μπορεί να ζήσει το ένα χωρίς το άλλο.

Η διάκριση των τριών λειτουργιών του Κράτους, διαβάσαμε ότι, είναι τόσο σπουδαία για τη δημοκρατικότητα ενός πολιτεύματος, ώστε τα προηγμένα, δημοκρατικώς, κράτη τις αναθέτουν σε διαφορετικά όργανα, αναδεικνυόμενα απ' ευθείας από το Λαό, διαχωρίζοντας τις τόσο, ώστε να εξελίσσονται σε διακεκριμένες εξουσίες.

Διαβάσαμε ακόμη ότι:

- *“Η κρατική εξουσία εκδηλούται προς τρεις κατευθύνσεις, τρεις λειτουργίες: Νομοθεσία, Εκτέλεση – Διοίκηση, Δικαιοσύνη. Δηλαδή το κράτος θεσπίζει κανόνες δικαίου, διοικεί εκτελώντας και εφαρμόζοντας τους κανόνες αυτούς και απονέμει τη δικαιοσύνη δια τη λύσεως των διαφορών και του ποινικού κολασμού. “Εστι δη τρία μόρια των πολιτειών πασών...εν μεν τι το βουλευόμενον περί των κοινών, δεύτερον δε το περίς τα αρχάς, ... τρίτον δε τι το δικάζον” (Αριστοτέλης).*
- *Δια να υπάρχει πολιτική ελευθερία, τονίζει ο Μοντεσκιέ πρέπει η εξουσία να συγκρατεί την εξουσία, μέσα εις το κράτος. Οι λειτουργίες να ασκούνται ως εξουσίες από διακεκριμένα όργανα, αλληλοεπηρεαζόμενες για να εξασφαλίζουν, κατά το αρτιώτερον δυνατόν, το κράτος του νόμου, ουδέποτε συγκεντρούμενες εις τα ίδια πρόσωπα, διότι τότε μοιραίως το σύστημα οδηγείται εις τον δεσποτισμό.*
- *Η διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (προστασία από την εξουσία) και του Πολίτου (συμμετοχή στην εξουσία) του 1789, αναγράφει εις το άρθρον 16: Πάσα κοινωνία εις την οποίαν δεν προσδιορίζεται η διάκριση των εξουσιών, δεν έχει Σύνταγμα.*

εφαρμόζουν, και με αυτόν τον τρόπο να μπορούν να εξαιρέσουν τον εαυτό τους από την υπακοή στους νόμους που θεσπίζουν και να προσαρμόσουν το νόμο, τόσο στη θέσπιση όσο και στην εφαρμογή του, προς το ιδιωτικό τους όφελος, και έτσι να έχουν ένα διαφορετικό συμφέρον από την υπόλοιπη κοινότητα, σε αντίθεση με το σκοπό της κοινωνίας και της κυβέρνησης” (*Two Treatises of Government*).’’

Για να αποφευχθεί αυτή η ιδιοτελής διαχείριση της εξουσίας, η οποία επιβουλεύεται τις πολιτικές ελευθερίες των πολιτών και εξουδετερώνει τη λαϊκή κυριαρχία, ‘’οι δυτικές δημοκρατίες υιοθέτησαν μια ολόκληρη πανοπλία από κυρωμένες διακηρύξεις και κανόνες. Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Γενικές αρχές Δικαίου, Υπεροχή του Νόμου. Οι ευρωπαϊκές χώρες προσέδωσαν ιδιαίτερη σημασία στις διακηρύξεις αυτές, ιδιαίτερα διαμέσου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.’’

Το θεμελιώδες πρόταγμα ‘’η εξουσία σταματάει την εξουσία’’ οδήγησε στη θεσμοθέτηση ελέγχων και εξισορροπήσεων (*checks and balances*) της νομοθετικής και της εκτελεστικής λειτουργίας. Η αλληλοεξάρτησή τους, εξ άλλου, παρά το διαχωρισμό τους, εκτός από την επίτευξη του σκοπού της αναγκαστικής συνεργασίας τους για το εύρυθμο της λειτουργίας του κράτους, επιφέρει και την αμοιβαία εξουδετέρωσή τους στην πάλη για τον απόλυτο έλεγχο του.

Η διάκριση των λειτουργιών και η ανάδειξη τους σε αλληλοπεριστελλόμενες εξουσίες, συντηρεί αλώβητη την πεμπτουςία της πολιτικής φιλοσοφίας της αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, αυτήν της διατήρησης τόσο των ελευθεριών του Λαού, όσο και του απώτερου ελέγχου της εξουσίας, στα χέρια του.

Είναι σαφές, λοιπόν, για μας, ότι η μεγάλη και μόνιμη εγγύηση των δικαιωμάτων των ελευθεριών μας είναι το βάθος της διάκρισης των λειτουργιών που εξασφαλίζει το Σύνταγμα. Οι επιταγές του Συντάγματος είναι εκείνες οι οποίες “*λειτουργούν ως μέθοδος περιστολής της εξουσίας και προστασίας των εξουσιαζομένων*” όπως έγραψε ο Αριστόβουλος Μάνεσης.

Η ταύτιση των τριών λειτουργιών στην Ελλάδα με μία Βουλή, κατήργησε τη διάκρισή τους

Η πεποίθηση ότι ο αυτοπεριορισμός της πολιτικής εξουσίας είναι θεσμοθετημένος με αυστηρές διαδικασίες και κανόνες, όπως και ο σεβασμός των επιταγών του Συντάγματος, αποτελεί εγκατεστημένη αντίληψη και των πολιτικών και των πολιτών. Είναι αυτή που κάνει αποδεκτό ένα πολίτευμα από το Λαό και αποτελεσματικό για την πρόοδό του.

Η πεποίθηση αυτή θα θέλαμε να διακατέχει κι εμάς, δυστυχώς όμως, μας κυριαρχεί η εντελώς αντίθετη αίσθηση. Οι θεσμοί υπάρχουν μόνο για να κατοχυρώνουν την εξουσία των αντιπροσώπων μας.

Η διάκριση των λειτουργιών περιγράφεται μεν θεωρητικά στο Σύνταγμά μας, οι επιταγές του, όμως, δεν τη διασφαλίζουν και ο οφειλόμενος σεβασμός στο Σύνταγμα απονέμεται ενδεικτικά και περιπτωσιακά.

Η ίδια ομάδα εκλεγμένων αντιπροσώπων είναι, υποτίθεται, οι θεράποντες, αλλά στην πραγματικότητα οι εξουσιαστές και των τριών λειτουργιών. Η εκάστοτε πλειοψηφία τους κατέχει, μονολιθικά, το σύνολο της κρατικής εξουσίας, την οποία διαχειρίζεται και αποκλειστικά ο Αρχηγός της.

“Για τον Μοντεσκιέ, υπάρχει δεσποτισμός όταν “ο ίδιος άνθρωπος ή το ίδιο σώμα αρχόντων, ευγενών ή λαού” εξασκεί και τις τρεις εξουσίες. Εάν ένας ηγεμών (ή σύγχρονος Πρωθυπουργός) ελέγχει την πλειοψηφία ενός σώματος αβούλων (και ουσιαστικά διορισμένων από αυτόν) βουλευτών και επί πλέον επιβάλλει στους δικαστές τις βουλήσεις ενός παρόμοιου “κοινοβουλίου”, τότε ασφαλώς η δημοκρατία έχει καταλυθεί και βρισκόμαστε μπροστά στο φαινόμενο μιας “κοινοβουλευτικής απόλυτης μοναρχίας”. Τούτο είναι η χειρότερα των τυραννιών διότι κρύπτεται υποκριτικά κάτω από έναν απατηλό μανδύα νομοτυπίας ο οποίος εξαπατά τον λαόν.”

(Ν. Καλογερόπουλος)

Αυτή είναι, ακριβώς, η κατάσταση που επικρατεί σήμερα, στην Ελλάδα Η λειτουργία της Δημοκρατίας ανατέθηκε από το Σύνταγμα στα κόμματα, τα οποία αναπτύχθηκαν μεν μαζικά, χωρίς όμως προηγούμενη παγίωση φιλελευθέρων χαρακτηριστικών στο εσωτερικό τους. Έτσι, δεν προσφέρουν τις συνθήκες εκείνες οι οποίες θα εξασφάλιζαν τον έλεγχο και τον επηρεασμό της Κυβέρνησης από το Λαό, σε συνεχή βάση.

Αναπτύχθηκε μια κομματική κοινωνία όπου ο Πρόεδρος του πλειοψηφούντος κόμματος, ως ο κραταιότερος των αρχηγών, κυβερνά προσωπικά

υποστηριζόμενος από τους δικούς του, όπως παλαιότερα οι μονάρχες βασίλευαν με τα μέλη του οίκου τους.

Οι πολιτευόμενοι εξελίχθηκαν μοιραία σε εξαρτημένα, άβουλα και δουλικά όργανα του αρχηγού και τα κουστούμια των αξιωμάτων κόβονται και ράβονται, από τον ίδιο, στα μέτρα της προσφερόμενης υποταγής και των αναγκών του Συστήματος.

Και όταν το κόμμα γίνει Κυβέρνηση, τότε μέσα σε ένα απατηλό θέατρο Δημοκρατίας, έχουμε "ένα θλιβερό συνοθύλευμα από άβουλους βουλευτές που βολεύονται άβουλα σε μια άβουλη Βουλή".

Ο έντονος κομματισμός έδωσε την αφορμή για υπερσυγκέντρωση και προσωποποίηση της εξουσίας, τόσο ώστε όταν μιλούμε για Κυβέρνηση να την ταυτίζουμε με τον Πρωθυπουργό, απαλείφοντας το Υπουργικό Συμβούλιο και όταν μιλούμε για εξουσία, να εννοούμε την Κυβέρνηση, απαλείφοντας και τη Νομοθετική και τη Δικαστική λειτουργία και την Αυτοδιοίκηση.

Ο υπερσυγκεντρωτικός τρόπος διακυβέρνησης ρίζωσε ως πολιτική συνείδηση.

Το Σύστημα φρόντισε να αποθεώσει, όχι την Πολιτεία ως ένα δημοκρατικό σύνολο, αλλά το Κράτος ως την κραταιά δύναμη της κεντρικής εξουσίας.

''Το άτομο έχει χάσει την υπόστασή του. Ζει και ενεργεί για το Κράτος, αλλά Κράτος είναι το Κόμμα και σκοποί του Κράτους είναι οι σκοποί του Κόμματος. Ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός βρίσκεται στα χέρια των μελών του κόμματος, με το επιχείρημα ότι το Κράτος δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τους σκοπούς του παρά μόνον αν όλα τα όργανά του ασπάζονται τους σκοπούς του κόμματος. Το καθεστώς είναι ολοκληρωτικό διότι το κόμμα επιβάλλει τις θελήσεις του σε όλους τους τομείς της πολιτικής αλλά και της κοινωνικής ζωής. Στην πραγματικότητα το κόμμα υπακούει στα κελεύσματα του Αρχηγού ο οποίος επιβάλλει τις θελήσεις του στην νομοθετική και δικαστική εξουσία. Ο Αρχηγός του Κράτους έχει την ιδιότητα του Οδηγητή του λαού και θεωρείται ότι ενσαρκώνει την θέληση του λαού. Ο χωρισμός των εξουσιών καταλύεται και μαζί οι ελευθερίες του φυσικού δικαίου.'' (Ν. Καλογερόπουλος)

Κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί ότι αυτά συμβαίνουν σήμερα και στην Ελλάδα. Το ανατριχιαστικό, όμως, είναι ότι αυτά εγράφησαν για να περιγράψουν τις πολιτικές συνθήκες υπό τις οποίες λειτούργησε ο φασισμός και ο ναζισμός.

Να, λοιπόν, που αντίστοιχες συνθήκες έχουν αναπτυχθεί και στη χώρα μας, πάντα όμως “στο όνομα της Δημοκρατίας”, “προς χάριν του εκσυγχρονισμού” και “για το καλό του Λαού”, όπως ισχυρίζονται, οι Αντιπρόσωποι μας.

Η θέληση του Λαού, κρίνεται δεδομένη και σύμφωνη, με την ολική απαξίωση της διάκρισης των λειτουργιών. Την απαξίωση που επέρχεται μέσα από την άρση οποιασδήποτε μορφής ανεξαρτησίας τους, και την κομματική άλωση και υποταγή τους στην κυβερνώσα πλειοψηφία.

Ο πολιτικός στόχος της διάκρισης των λειτουργιών στο Σύνταγμά μας δεν αφορά στην προστασία του πολίτη από τις συνέπειες της υπερσυγκέντρωσης της εξουσίας, αλλά στο διακανονισμό των εξουσιαστικών σχέσεων μεταξύ πλειοψηφίας και μειοψηφίας. *“Η πολιτική θέση δυνάμεως των κομμάτων εκφράζεται σήμερα με το γεγονός, ότι στην πραγματικότητα ξεπερνάει τη θεσμοποιημένη διάκριση των εξουσιών και επιδρούν ως ενωτικά των εξουσιών: το εκάστοτε κυβερνών κόμμα κυριαρχεί της βουλής, της κυβερνήσεως και κατά ένα μέρος της δικαιοσύνης. Με τα μέσα της πολιτικής επιλογής του προσωπικού και ολόκληρης κλίμακας πολιτικών πιέσεων, από την εκμετάλλευση οικονομικών εξαρτήσεων μέχρι την επιρροή και κατεύθυνση της κοινής γνώμης, μπορεί να σταθεροποιήσει την ηγετική του θέση μέσα στο γενικό κοινωνικό χώρο.”* (Πάυλος Μπακογιάννης)

Η προτίμηση στο δίλημμα, ανάμεσα στη δημοκρατική εξουσία ενός ελεύθερου αυτοκυβερνώμενου λαού και στην ηγεμονική εξουσία μιας πλειοψηφίας αντιπροσώπων, έχει γείρει σαφώς υπέρ της δεύτερης. Το Σύστημα έχει καλλιεργήσει ευρέως ένα υφέρποντα μακιαβελισμό, ο οποίος έχει υποβαθμίσει την αξία των αγαθών της Δημοκρατίας απέναντι στα αποτελέσματα της “ευέλικτης τεχνοκρατούμενης” Πολιτείας, τα οποία, όμως, ευνοούν τους κυβερνώντες και όχι τους κυβερνώμενους.

Επιδιώκουν, μάταια, να συμφιλιώσουν και να συμβιβάσουν αυτές τις διαφορετικές καταστάσεις, εξυμνώντας τα αγαθά της Δημοκρατίας, όμως τα έργα τους οδηγούν σε μια επικίνδυνη φενάκη, και αναδεικνύουν τους ίδιους σε αρχιερείς της.

Οι αρχαίοι εξουσιαστές επεκαλούντο μαγικές δυνάμεις, οι σύγχρονοι συνάδελφοι τους επικαλούνται τεχνοκρατικές αναγκαιότητες.

Η παντοδυναμία της πλειοψηφίας καταλύει τη δημοκρατική ουσία του Κοινοβουλευτισμού

Το Σύστημα στην Ελλάδα έχει ανάγκη την κυβερνώσα κομματική πλειοψηφία, σε θεόπνευστη δύναμη που μπορεί “σοφά να νομοθετεί, ορθά να κυβερνά και δίκαια να δικάζει” βυθισμένη μέσα στην χωρίς όρια αλαζονεία της. Δεν υπάρχουν γι’ αυτήν πολλές εξουσίες και διάκρισή τους, αλλά μια εξουσία που την κατέχει στο σύνολό της.

Ο Κυριάκος Διακογιάννης όμως έχει άλλη άποψη: *“Στην εποχή μας, όπου κι αν στραφεί το βλέμμα θ’ ανταμώσει μυριάδες “δημοκρατικά” περιβλήματα. Ουδείς στερεί τα χείλη του της μαγικής λέξης “δημοκρατία”. Στις μέρες μας είναι τόσο ισχυρός πλέον ο φασισμός σε όλες τις μορφές, τις φόρμες, τις όψεις, τις προσόψεις και τις κατόψεις, ώστε να επιτρέπει ανενδοίαστα την έκφραση του ελεύθερου λόγου! Επιτρέπει να τον κατονομάζεις, να τον εντοπίζεις, να τον καταγγέλλεις, να αποκαλύπτεις ονόματα των εκπροσώπων του...Τα επιτρέπει όλα κι αυτός παραμένει αδόνητος, αδιάφορος, είρων, χλευαστικός και χαμογελαστός, γιατί δεν φοβάται πια κανένα, γιατί κανέναν πια δεν τον απειλεί, γιατί οι σύγχρονες κοινωνίες είναι συνολικά υπόδουλες σ’ αυτόν. Κι οι λαοί έρμαια της βουλήs του, ανίκανοι ν’ αντιδράσουν, ανήμποροι να αμυνθούν, να τον καταπολεμήσουν!”*

Η πλειοψηφική αρχή είναι ασφαλώς μια βασική αναγκαιότητα της Δημοκρατίας, δεν είναι όμως η ουσία της και ο σκοπός της. Είναι το μέσον που έχει ανάγκη για να λειτουργεί.

“Ο Αριστοτέλης είχε προβεί σε μια εμπειριστατωμένη δικαιολόγηση της πλειοψηφικής αρχής, αλλά με κάποιες επιφυλάξεις. Για το Δημοσθένη, η αρχή της πλειοψηφίας δεν αφήνει καμιά αμφιβολία, εφόσον όμως τηρούνται αυστηρά οι κατεστημένες συνταγματικές διαδικασίες. Η παραφυλακή των νόμων εξαρτάται από την τήρηση των εν λόγω διαδικασιών, οι οποίες επιτρέπουν, ακριβώς, στον Λαό να αποφασίζει κατά τρόπον ορθό και δίκαιο.”
(Γ.Κ. Βλάχος)

Οι δικοί μας, όμως, αντιπρόσωποι δεν αναγνωρίζουν ανάμεσα στις διαδικασίες την διάκριση των λειτουργιών, αλλά μόνο εκείνες που τους παραδίδουν τη δεδηλωμένη.

Βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος, σχολιάζοντας τις διαφορές των λειτουργιών μεταξύ τους, δηλώνει μέσα στο Κοινοβούλιο: *“ Πρέπει κάποια στιγμή να διευκρινήσουμε ότι η πολιτική νομιμοποίηση γίνεται δια του Κοινοβουλίου. Αυτή, λοιπόν, την νομοθετική εξουσία και τη δεδηλωμένη από την Κυβέρνηση, πρέπει πάντα να την κρατάμε ξεχωριστά και από εκεί ίσως να είναι ο συντονισμός όλων των άλλων εξουσιών. Γιατί πράγματι φοβάμαι πολλές φορές όταν σκέφτομαι ότι μπορεί να είναι τελείως ανεξάρτητες εξουσίες που θα κάνουν το δικό τους κράτος κατά την περιγραφή παλαιότερα του κράτους των δικαστών, που κάποιες τέτοιες τραυματικές εμπειρίες έχουμε από το παρελθόν. ”* (Βουλή 17-1-01)

Η πιστότης της διάκρισης, δηλαδή, δεν αποτελεί γι' αυτόν τον αντιπρόσωπό μας επιδιωκόμενο σκοπό, αλλά απευκταίο κίνδυνο.

Δεν έχει άδικο, όμως, εφ' όσον τόσοι άλλοι συνάδελφοί του μίλησαν για εξουσίες διάφορης έντασης δημοκρατικής νομιμοποίησης και εξέφρασαν φόβους ότι η απ' ευθείας εκλογή του Προέδρου από το Λαό θα προκαλούσε κινδύνους στη λειτουργία του πολιτεύματος, διότι θα υπήρχαν “δύο κέντρα εξουσίας με ισοδύναμη δημοκρατική νομιμοποίηση”.

Βουλευτής της αξιωματικής αντιπολίτευσης γράφει σε άρθρο του: *“Εφόσον στο παρελθόν η ελληνική ιστορία έχει αποδείξει τις δυσκολίες συνύπαρξης και συνλειτουργίας ισοδυνάμων διπόλων εκτελεστικής εξουσίας κατά πόσο είμαστε σήμερα σε θέση να περάσουμε σ' ένα τέτοιο μοντέλο χωρίς να μειωθεί η αποτελεσματικότητα της Εκτελεστικής Εξουσίας;”* (Ελεύθερος Τύπος 3-5-98).

Ο εισηγητής της Κυβέρνησης έχει δηλώσει ότι:

“Η λαϊκή βούληση καθίσταται δέσμια από τη στιγμή της καταγραφής των δυνάμεων στη Βουλή και από την στιγμή ύπαρξης δεδηλωμένης κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας”.

Έχουμε, δηλαδή, όχι απλώς μια έμμεση άμβλυνση της διάκρισης των λειτουργιών, αλλά μια άμεση ουσιαστική κατάργησή της και μάλιστα θεωρητικά επενδεδυμένη.

Ο Revel έγραψε ότι μια επαλληλία των οικονομιών και μια αλληλοδιείσδυση των κοινωνιών τινάζει σε συντρίμια την ολοκληρωτική εξουσία.

Το δικό μας Σύστημα καταφέρνει με συνεργασία των αρχηγών και ταύτιση των λειτουργιών, να τινάζει σε συντρίμια τη Λαϊκή Κυριαρχία.

Όλη η πολιτική τους αντίληψη, για τη Δημοκρατία, είναι οι διαδικασίες με τις οποίες ο λαός τους δίνει ανοιχτή εξουσιοδότηση να αποφασίζουν γι' αυτόν κυρίαρχα και μονοπωλιακά. Ούτε θέμα διαχωρισμού εξουσιών υπάρχει γι' αυτούς ούτε όρια στη σχέση εξουσιαζόντων και εξουσιαζομένων.

Από το "Βήμα του Λαού της Αυριανής" (22-2-98) μεταφέρουμε απόσπασμα επιστολής αναγνώστη, χαρακτηριστικό για το πώς αντιλαμβανόμαστε εμείς οι απλοί πολίτες, το πολιτικό μας σύστημα: *''Σύμφωνα με τους αρχαίους Έλληνες οι έννοιες Βασιλεύς – Πολίτης είναι έννοιες αντίθετες και εννοιολογικά και συμφεροντολογικά, δηλαδή αντίθετα τα συμφέροντα Βασιλέως – Λαού, ενώ οι έννοιες Πόλις – Πολίτης είναι έννοιες ταυτόσημες και εννοιολογικά και συμφεροντολογικά, δηλαδή ταυτόσημα τα συμφέροντα Πόλεως και Πολίτη. Το σημερινό ελληνικό κράτος, μια απρόσωπη δηλαδή κυριαρχία και ανευθυνότης λόγω αλληλοβοήθειας και αλληλοεπικαλύψεως των εξουσιών, με ΠΡΟΣΩΠΕΙΟΝ τη Δημοκρατία, έχει μετατρέψει τις ταυτόσημα συμφεροντολογικά, και αλληλοεξυπηρετούμενες έννοιες Πόλις – Πολίτης εις εχθρικές και αντιμαχόμενες έννοιες, μετατρέποντας το σημερινό κράτος (Πόλη) ως το πλέον αμείλικτο εχθρό και διώκτη κάθε Έλληνα Πολίτη. Είναι αποτέλεσμα πολιτικής αγραμματοσύνης ή το χειρότερο ξένο σενάριο με Έλληνες ηθοποιούς (ανθέλληνες). Διότι η σημερινή δικομματική ψευδοκρατία, αντικατέστησε το ΒΑΣΙΛΙΑ ελέω θεού, με τον πρωθυπουργό ελέω λαού!!! Μετατρέποντας ανενδοίαστα και αντιδημοκρατικά τη ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (την εξουσία του λαού) εις ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ (Αρχή ενός ανδρός). ''*

Για τους εκπροσώπους όμως του Συστήματος όλα αυτά είναι κακολογίες διότι όπως ισχυρίζεται ο εισηγητής της πλειοψηφίας: *''Η Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα, με βάση τις συνταγματικές της προδιαγραφές, είναι μια σύγχρονη, δημοκρατική, δικαιοκρατούμενη κοινωνία. Έχει ένα δημοκρατικό, αντιπροσωπευτικό, κοινοβουλευτικό πολίτευμα. Είναι ένα αποκεντρωμένο κράτος με ισχυρή και λειτουργική τοπική αυτοδιοίκηση διαφόρων επιπέδων. Έχει ένα πολιτικό σύστημα με κόμματα που λειτουργούν ως πολιτειακοί θεσμοί μέσα σε ένα σαφές και σταθερό εκλογικό σύστημα. Είναι ένα κράτος στο οποίο η Δικαιοσύνη, εξωτερικά και εσωτερικά ανεξάρτητη, κρατά στα χέρια της το πανίσχυρο όπλο του ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων. ''*

Όλα καλά κι όλα ωραία, λοιπόν, και “φούρνος να μην καπνίσει” (Βήμα 22-2-98). Η πραγματικότητα, όμως, είναι ότι η ωραιοποίηση, έφθασε σε βαθμό υπερβολής που προσβάλλει, πλέον τη νοημοσύνη μας.

Για το πόσο “κουτσό” είναι το αντιπροσωπευτικό μας πολίτευμα, αφού δεν ισχύει, το βασικό του θεμέλιο η διάκριση των λειτουργιών, δεν μας λέει λέξη. Είναι άλλη μια διαπίστωση της πεποίθησής τους ότι η διάκριση των λειτουργιών είναι το αποδιοπομπαίον του πολιτικού μας συστήματος.

Ο σημερινός υπουργός της Παιδείας, έγραφε ως αρθρογράφος του Βήματος (18-5-97), σχετικά με την πρόταση της Κυβέρνησης να εκλέγεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας οπωσδήποτε από τη θητεύουσα Βουλή:

“...Το κέντρο βάρους της πολιτικής εξουσίας μετατοπίζεται οριστικά και απόλυτα στο Κοινοβούλιο και στην εκτελεστική εξουσία ενώ ο θεσμός του Προέδρου της Δημοκρατίας διατηρεί μόνο ένα συμβολικό πολιτειακό ρόλο”.

Και βέβαια, δεν μονοπωλούσε αυτή την αντίληψη αφού ο εισηγητής της Κυβέρνησης επανειλημμένα μίλησε για το “διακοσμητικό ρόλο” του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο Γ. Παπαδημητρίου, όμως, ως σύμβουλος του Πρωθυπουργού μιλούσε την ίδια εποχή (ΠΟΝΤΙΚΙ, 5-6-97) για Πρόεδρο “ρυθμιστή του πολιτεύματος”, όπως και ο Αριστόβουλος Μάνεσης και τόσοι άλλοι πολιτειολόγοι και συνταγματολόγοι. Εξ άλλου και το ίδιο το Σύνταγμα τον θέλει “ρυθμιστή του πολιτεύματος, ο οποίος ασκεί με τη Βουλή τη νομοθετική λειτουργία και με την Κυβέρνηση την εκτελεστική λειτουργία, και ως εκ τούτου ρυθμιστή και της διάκρισης των λειτουργιών.

Απορρίπτοντας όλα αυτά το Σύστημα και χαρακτηρίζοντας διακοσμητικό το ρόλο του Προέδρου, επιβεβαιώνει την αντίληψή του ότι και η διάκριση των λειτουργιών είναι μια θεωρητική υπόθεση με διακοσμητική χρησιμότητα.

Προφανώς στο πολιτικό τους υποσυνείδητο είμαστε κι εμείς οι πολίτες καταχωρημένοι ως διακοσμητικά στοιχεία της εξουσίας τους. Το αποκάλυψε εναργέστατα το Σύστημα όταν κατέβαλε κάθε προσπάθεια να εκλέγεται ο Πρόεδρος τη Δημοκρατίας ακόμη και με 151 ψήφους. Έδειξε περίτρανα την αντιπάθειά του στη λαϊκή κυριαρχία και την “αφ’ υψηλού” αντιμετώπιση της δικής μας άποψης.

Με κανένα τρόπο δεν διανοούνται να αποδεχθούν, οι εκπρόσωποι του Συστήματος, οποιαδήποτε διαδικασία, οποιοδήποτε πόλο εξουσίας, που θα

μπορούσαν να λειτουργήσουν ως “αντίβαρο” της πρωθυπουργικής απολυταρχίας την οποία μας έχουν επιβάλλει.

Η “λαιμαργία” για εξουσία και η ιδεολογική τους φόρτιση, (το κράτος – κόμμα των μεν, και το κράτος – προστάτης των δε,) τους οδηγούν στο κοινό πρότυπο του κράτους – κυβέρνηση, που μόνο αυτό ικανοποιεί επαρκώς τα εξουσιαστικά τους απωθημένα.

Αντίστοιχα, τα μικρά κόμματα ενδιαφέρθηκαν μόνο για την ενδυνάμωση της δικής τους δυνατότητας παρέμβασης στη διαχείριση της εξουσίας και όχι για τη διάκριση των λειτουργιών που ενδυναμώνει την έννοια του πολίτη.

Τόσο στην εισήγησή του, όσο και στη συζήτηση στη Βουλή ο εκπρόσωπος του Συνασπισμού πρότεινε *“να γίνει μεταβίβαση εξουσιών στη Βουλή για να καταστεί μια κυβερνώσα Βουλή. Νομίζω ότι είναι μια μεγάλη καινοτομία”* είπε.

Η έγνοια του δηλαδή, ήταν η συμμετοχή του κόμματος του στη διαχείριση της εξουσίας, που τώρα ασκούν αποκλειστικά αλληλοδιαδόχως τα μεγάλα κόμματα και όχι η προστασία η δική μας από αυτή την μονολιθική εξουσία.

Προφανώς, η προαίρεση είναι καλή, και είναι σαφές ότι σε μια ανάλογη εξέλιξη της Βουλής, η κομματική πλειοψηφία θα βρίσκει αντιστάσεις. Όμως, η εξουσία είναι γλυκιά και οι αποδοτικές συνεννοήσεις “επ’ αγαθόν αμοτέρων των κομματικών μερών” πάντα θα υπάρχουν.

Αν θέλουμε, όντως, να ενισχύσουμε την εξασθενημένη λαϊκή κυριαρχία, πρέπει να ενισχύσουμε το ρόλο, τις αρμοδιότητες και τις εξουσίες της Βουλής, του κατ’ εξοχήν αντιπροσωπευτικού οργάνου της λαϊκής κυριαρχίας”

Ο εισηγητής είναι νομικός και γνωρίζει, καλώς, ότι με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων στη Βουλή, ώστε να αποκτήσει στοιχεία *“Κυβερνώσας Βουλής”* αυτό που ενισχύεται δεν είναι η κυριαρχία του Λαού, αλλά των αντιπροσώπων του.

Από τα λίγα που διαβάσαμε όμως εμείς, μάθαμε ότι στο σύστημα της *“Κυβερνώσας Βουλής”* έχουμε σύγχυση της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας, επισήμως πλέον και όχι, όπως συμβαίνει σ’ εμάς, ατύπως. Άρα δεν χρειάζεται, καθόλου, ο Αρχηγός του Κράτους ως ρυθμιστής αφού η Κυβέρνηση μετατρέπεται σε εκτελεστική επιτροπή της Βουλής, η παντοδυναμία της οποίας καθίσταται και αναμφισβήτητη. Τα μικρά κόμματα θα έχουν την ευχέρεια να παζαρεύουν λίγο για τις αποφάσεις της, η ισχύς της πλειοψηφίας της, όμως, παραμένει άτρωτος.

Δεν καταλαβαίνουμε, λοιπόν, ποιο από αυτά τα στοιχεία συμφέρει εμάς τους πολίτες, αφού όλα προσδίδουν ακόμη μεγαλύτερες δυνατότητες αυθαιρεσίας στους αντιπροσώπους μας, από τη βουλιμία των οποίων κινδυνεύουμε και όχι από επίθεση κάποιων εξωγήινων ή γήινων κατακτητών.

Πρέπει να επισημάνουμε, ακόμη, ότι το κοινωνικό μας σύστημα μας αρέσει και δεν αισθανόμαστε την ανάγκη να εκλέξουμε μια “επαναστατική” Βουλή, που είναι ο συνήθης χαρακτήρας της Κυβέρνησης, για να μας το ανατρέψει. Από την άλλη πλευρά, οι πολιτικοί δεν είναι έτοιμοι να δεχθούν την άμεση Δημοκρατία, όπως στην Ελβετία, όπου πράγματι μια Κυβερνώσα Βουλή αναδεικνύει Κυβερνήσεις διακομματικές. Κυβερνήσεις των οποίων, όμως, το διακομματικό Υπουργικό Συμβούλιο δεν επικυρώνει απλώς τις αποφάσεις του Πρωθυπουργού, αλλά αποφασίζει με ουσιαστικές δημοκρατικές διαδικασίες. Επί πλέον, οι περισσότερες αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου τίθενται στην κρίση του Λαού με δημοψηφίσματα. Να δεχθούμε, λοιπόν, στοιχεία Κυβερνώσας Βουλής, αλλά πρώτα να καθιερώσουμε στοιχεία άμεσης Δημοκρατίας.

Το θέμα για μας δεν είναι μόνο το ποιοι και πόσοι θα είναι οι διαχειριστές της εξουσίας, αλλά πόσο καταπιεστική θα είναι η εξουσία. Και η Κυβερνώσα Βουλή είναι ισχυρότατη ολιγαρχική εξουσία που δεν αρμόζει για ελεύθερους ανθρώπους.

Η Κυβερνώσα Βουλή κατοχυρώνει την κυριαρχία των Αντιπροσώπων και όχι την κυριαρχία του Λαού, οι οποίες σε καμιά περίπτωση δεν ταυτίζονται, όπως απέδειξαν τα μεταπολιτευτικά μας βιώματα. Τουναντίον η κυβερνώσα Βουλή καταργεί τυπικά και ουσιαστικά τη διάκριση των λειτουργιών και επομένως καθιστά αιχμάλωτη τη βούληση του Λαού, στα χέρια των αντιπροσώπων του.

“Χωρίς κατάτμηση της κρατικής εξουσίας, κενούται η λαϊκή κυριαρχία και πληρούται “η αντιπροσωπευτική κυριαρχία”.”

Εξ άλλου, είναι κοινός τόπος, ότι η σημερινή Κοινοβουλευτική Δημοκρατία έχει εκφυλισθεί, όσον αφορά, στους θεσμούς προστασίας της βούλησής μας, σε σύστημα Κυβερνώσης Βουλής. Αυτό, όμως, εμείς δεν θέλουμε ούτε να το επιτείνουμε ούτε, πολύ περισσότερο, να το επισημοποιήσουμε. Αντιθέτως, θέλουμε, και θα το επιδιώξουμε, να αμβλύνουμε το δεσποτισμό του πολιτεύματός μας, ενισχύοντας τη διάκριση των λειτουργιών και

προσθέτοντας θεσμούς άμεσης συμμετοχής του Πολίτη, όπως συμβαίνει στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες.

Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού, αντιπαρέρχεται την ιδέα της Κυβερνώσας Βουλής και καταγγέλλει ευθέως ότι: *“Υπάρχει σύγχυση εξουσιών, όχι διάκριση εξουσιών. Το σύστημα διακυβέρνησης αφήνεται στις επιλογές του εκάστοτε πρωθυπουργού με υπερεξουσίες, χωρίς πολιτικά και θεσμικά αντίβαρα, χωρίς αναβάθμιση και διεύρυνση του ρόλου της Βουλής”* (Ελευθεροτυπία 15-6-97).

Στη Βουλή μίλησε για *“αναγκαίο, ριζοσπαστικό, συνταγματικό πατριωτισμό”* ο οποίος θα ωθήσει τον κάθε πολίτη να αντισταθεί στο όνομα του νέου Συντάγματος και να αναζητήσει εναλλακτικές λύσεις στις αυταρχικές συμπεριφορές, τις οποίες παράγει η κρατούσα οργάνωση των εξουσιών και το δεδομένο καθεστώς αντιπροσώπευσης. Καθεστώς κατά το οποίο η εξουσία συγκεντρώνεται στην πλειοψηφία ενός κόμματος, του οποίου ο αντιδημοκρατικός μηχανισμός την παραδίδει σ’ ένα άτομο, τον Πρωθυπουργό. Πως, όμως, θα αναπτυχθεί αυτός ο πράγματι αναγκαίος συνταγματικός πατριωτισμός, σε μας τους πολίτες, όταν η εισήγηση του κόμματός του δεν περιλαμβάνει προτάσεις εντονότερης διάκρισης των λειτουργιών και συμμετοχής μας στην εξουσία, αλλά τη θεσμοθέτηση *“στοιχείων κυβερνώσας βουλής”* δηλαδή την αύξηση, απλώς, του αριθμού των αντιπροσώπων μας, οι οποίοι θα μετέχουν ή θα ελέγχουν στην εξουσία;

Το ότι το κόμμα του θα μπορεί να ελέγχει την Κυβέρνηση, ο Πρόεδρος του Συνασπισμού το θεωρεί πλεονέκτημα δικό μας, αλλά για μας δεν είναι παρά μια αλλαγή σχέσεως μεταξύ των αντιπροσώπων μας, που δεν θεραπεύει την *“κακοφορμισμένη”* αντιπροσώπευση.

Άλλο η μεταξύ τους εξουσιαστική σχέση και άλλο ο πατριωτισμός ο δικός μας, για την υπεράσπιση της Λαϊκής Κυριαρχίας, η οποία προϋποθέτει βαθιά διάκριση των λειτουργιών και δικές μας δυνατότητες παρέμβασης στην εξουσία.

Σε μια συνέντευξή του στην Καθημερινή (8-6-97) δήλωσε ότι *“Όταν παλινδρομούμε πολιτικά, συμβαίνει να καθυστερούμε ιστορικά”*. Αυτό πρέπει να μη το λησμονεί και ο ίδιος. Οι σκέψεις για *“κυβερνώσα Βουλή”* ούτε τη συμμετοχή της κοινωνίας εντείνουν, ούτε το χώρο της πολιτικής διευρύνουν. Η τυχόν εφαρμογή τους θα ισχυροποιήσει τους αντιπροσώπους μας και όχι εμάς

τους πολίτες. Αυτό για μας είναι πέρα από παλινδρόμηση, είναι σταθερή οπισθοδρόμηση.

Την ίδια, περίπου, γραμμή πλεύσεως τήρησαν τόσο οι πολιτικοί όσο και οι συνταγματολόγοι που προμάχησαν για την ανάγκη ουσιαστικής διάκρισης των λειτουργιών.

Κατήγγειλαν τον Πρωθυπουργοκεντρισμό και είδαν την άμβλυνσή του μόνο μέσα από μια ισχυροποίηση του ρόλου της Βουλής.

Στόχος τους, ο περιορισμός του υπερτροφισμού της εκτελεστικής εξουσίας, χωρίς να μας διευκρινίζουν, όμως, πως θα επιτευχθεί η αποδυνάμωση της πλειοψηφίας ενός συνόλου, του οποίου επιδιώκουν την ενδυνάμωση.

Η ουσιαστική διάκριση των λειτουργιών απαραίτητη προϋπόθεση για μία ουσιαστικότερη Δημοκρατία

Το μεγάλο πρόβλημα για μας τους πολίτες είναι ότι όλοι επισημαίνουν το πρόβλημα, αλλά εξαντλούν την αναζήτηση της λύσης τους στα πλαίσια της ανακατανομής της εξουσίας μόνο μεταξύ των δεδομένων αντιπροσώπων.

Αρνούνται να στηρίξουν τη μοναδική λύση της ουσιαστικής και διευρυμένης Δημοκρατίας, η οποία αποκτάται μόνο με την ξεκάθαρη διάκριση των λειτουργιών της. Διάκριση που επιτυγχάνεται με την ανάθεσή τους σε διαφορετικά σώματα αντιπροσώπων μας, με απ' ευθείας εκλογή του ρυθμιστού του Πολιτεύματος από εμάς και με τη θεσμοθέτηση δυνατότητας άμεσης παρέμβασης μας στη διαχείριση της εξουσίας.

Αντιθέτως, υποστηρίζουν και εδραιώνουν την μονοαντιπροσωπευτική λειτουργία όλων των εκφάνσεων της εξουσίας, επιδιώκοντας την εξουσιαστική αναβάθμιση του υπάρχοντος μοναδικού σώματος αντιπροσώπησης.

Η όλη συζήτηση για την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, όσο και της κοινοβουλευτικής αρχής, περιορίστηκε στη μεταξύ των κρατικών οργάνων σχέση και ουδόλως διερευνήθηκε το θέμα του σεβασμού της βούλησης του πολίτη, την οποία θεώρησαν αενάως ταυτισμένη με αυτήν των αντιπροσώπων του.

Εμείς, όμως, θεωρούμε απαραίτητη και τη δική μας άμεση συμμετοχή και την, απ' ευθείας, ανάδειξη αυτόνομων κέντρων λήψης αποφάσεων, ώστε να

υπάρχουν δομημένες εξουσίες και αντιεξουσίες για τον αυτόματο αλληλοπεριορισμό τους. Αυτά προσδοκούσαμε από την Αναθεώρηση.

“ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ δημοκρατίες που έχουν σταθεροποιηθεί, η εμπειρία των τελευταίων δεκαετιών διδάσκει πως υπάρχουν δύο ειδών συνταγματικές αναθεωρήσεις: εκείνες που με ειλικρίνεια επιδιώκουν να διορθώσουν τα κακώς κείμενα – ή μερικά τουλάχιστον από αυτά – και που είναι συνήθως αποτέλεσμα γενικότερων συγκλίσεων και οι άλλες, που δεν καταπιάνονται με τα πραγματικά προβλήματα, αλλά υπηρετούν τακτικές κυρίως σκοπιμότητες όσων τις επιχειρούν. Κοινό χαρακτηριστικό και των μεν και των δε είναι ότι σπανίως αποβλέπουν σε ριζικές τομές στους κανόνες του πολιτικού παιχνιδιού. Απλώς, στην πρώτη περίπτωση οι αναθεωρήσεις ενδέχεται να διευκολύνουν την προσαρμογή του Συντάγματος στις συνθήκες που αλλάζουν. Ενώ στη δεύτερη παραπλανούν, διαιωνίζοντας ατέλειες και κακοδαιμονίες.” γράφει ο Ν. Κ. Αλιβιζάτος στο ΒΗΜΑ (22-1-1995).

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, όμως, επίσης στο ΒΗΜΑ (22-2-98), αρκείται στο ότι: “Η αναθεώρηση επιβεβαιώνει τον κοινοβουλευτικό χαρακτήρα του πολιτεύματος” και πανηγυρίζει διότι “λύνει κρίσιμα ιστορικά προβλήματα, όπως αυτό των άσχετων τροπολογιών, ή των αιφνίδιων μεταβολών του εκλογικού συστήματος”.

Είναι πραγματικά αποκαρδιωτική για μας η διαπίστωση, ότι αποσιωπείται από τους εκπροσώπους του Συστήματος, ως άνευ σημασίας, ο εκμηδενισμός του περιεχομένου της σχέσης αντιπροσώπων – αντιπροσωπευομένων και αναδεικνύεται ως “κρίσιμο ιστορικό πρόβλημα” η κατάθεση ασχέτων τροπολογιών, τις οποίες, βεβαίως, οι ίδιοι κατέθεταν, εν επιγνώσει τους κατά παράβαση των συνταγματικών επιταγών.

Μόνο σε άρθρο του Γεωργίου Ι. Ράλλη διαβάσαμε μια ευθεία τοποθέτηση για το “καυτό” αυτό πρόβλημα: “Το κακό είναι ότι και τώρα, που συζητείται νέα αναθεώρηση του Συντάγματος, οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας αναφέρονται σε δευτερεύοντα έως ασήμαντα θέματα και αγνοούν πλήρως τα μείζονος σημασίας ζητήματα, όπως είναι η ισορροπία των εξουσιών, οι ουσιαστικές αρμοδιότητες του προέδρου της Δημοκρατίας και ο ρυθμιστικός του ρόλος στη λειτουργία του πολιτεύματος. Μάλιστα, ορισμένα στελέχη της Ν.Δ., όπως λόγου χάρη ο κ. Έβερτ, δηλώνουν ότι άλλα είναι τα θέματα που ενδιαφέρουν τον ελληνικό λαό και όχι αυτά. Με άλλα λόγια, το Σύνταγμα και το

είδος του πολιτεύματος που έχουμε ούτε τα στελέχη αυτά απασχολούν ούτε τον ελληνικό λαό ενδιαφέρουν!’’ (Καθημερινή 14-12-97).

Η ορθότατη επισήμανση του πρώην Πρωθυπουργού δεν ελήφθη όμως υπόψη, όπως και η έγκαιρος προειδοποίησή του: ‘‘Δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής των επιχειρούντων την αναθεώρηση όχι μόνο η διαδικαστική αλλά και η πολιτική δυσχέρεια με την οποία είναι δυνατή η επανόρθωση κάποιου μεταρρυθμιστικού λάθους, το οποίο εν τω μεταξύ μπορεί να έχει προκαλέσει από μεγάλη ως ανεπανόρθωτη ζημία στα εθνικά ή τα οικονομικά συμφέροντα της χώρας και στα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου.’’

Εάν υπάρχουν λάθη ή όχι στην Αναθεώρηση θα το αποκαλύψει ο χρόνος, το ότι, όμως, η διάκριση των λειτουργιών αντιμετωπίστηκε ως μια παρωχημένη ιδέα, που όχι μόνο δεν έχει, πλέον θέση, αλλά είναι και ‘‘μπελάς’’ είναι βέβαιον ότι αποτελεί ήδη από τώρα μια μεγάλη μαύρη κηλίδα της πολιτικής μας ιστορίας.

Δυστυχώς και αυτή η Αναθεώρηση εξέπνευσε μέσα σε συζητήσεις για διαχειριστικές διαδικασίες της Πολιτείας, χωρίς να γίνει ζωογόνος πνοή νέων ρυθμίσεων για την ουσιαστικοποίηση της Δημοκρατίας μας, όπως αυτές που ισχύουν σε άλλες χώρες. Διαβάζουμε π.χ.

- *Στον Ελεύθερο Τύπο (11-6-00) σχετικά με το πλήθος και τις διαδικασίες των οργάνων για τη δημοκρατική νομιμοποίηση της εισήγησης του ίδιου του Γάλλου Προέδρου της Δημοκρατίας προκειμένου να μειωθεί ο χρόνος της θητείας του.: ‘‘*

Στις 5 Ιουνίου, η πρόταση νόμου (τροποποίηση του άρθρου 6 του Συντάγματος) προωθήθηκε στο Συμβούλιο του Κράτους.

Στις 7 Ιουνίου, το Συμβούλιο των Υπουργών εξέτασε την πρόταση νόμου που έφερε την υπογραφή του προέδρου Σιράκ και του πρωθυπουργού Ζοσπέν.

Μεταξύ 13 και 16 Ιουνίου, η Εθνοσυνέλευση θα εξετάσει την πρόταση νόμου, η οποία δεν επιδέχεται τροποποιήσεις.

Στις 29 και 30 Ιουνίου, συζήτηση του θέματος στη Γερουσία

Στις 8 Οκτωβρίου (πιθανότερη ημερομηνία) θα διεξαχθεί δημοψήφισμα

- Στην Ελευθεροτυπία (25-2-97) για την ψήφιση ενός φορολογικού νομοσχεδίου στη Γερμανία: *“Το φορολογικό νομοσχέδιο μπορεί να περάσει με τις ψήφους του κυβερνητικού συνασπισμού από το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο, αλλά θα “κολλήσει” στο Ομοσπονδιακό Συμβούλιο, το οποίο ελέγχουν οι Σοσιαλδημοκράτες. Και ένα τέτοιο σοβαρό νομοσχέδιο, όπως η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, χρειάζεται την έγκριση και του Συμβουλίου. Και όχι μόνον αυτό.”*
- Στην Αυγή (13-7-97) για τις συνταγματικές μεταρρυθμίσεις στην Ιταλία: *“Η θητεία του κοινοβουλίου διαρκεί 5 χρόνια. Η Βουλή παρέχει ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση και είναι αρμόδια για την ψήφιση της γενικής νομοθεσίας. Αποτελείται από 400 βουλευτές (σήμερα είναι 630), οι οποίοι για να εκλεγούν πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας τους. Η Γερουσία δεν θα είναι πια, όπως σήμερα, ένα “διπλότυπο” της Βουλής, αλλά θα ασκεί ουσιαστικό ρόλο “εγγυητή”. Εκλέγει τα μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου του Δικαστικού Σώματος, του Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Εθνικού Συμβουλίου οικονομίας και εργασίας που ορίζονται από το Κοινοβούλιο. Μπορεί να συγκροτεί επιτροπές έρευνας με τις ίδιες δικαιοδοσίες της δικαστικής εξουσίας. Αποτελείται από 200 μέλη (σήμερα 315) που έχουν συμπληρώσει το 35^ο έτος της ηλικίας τους. Πλάι στη Γερουσία συγκροτείται η Επιτροπή των αυτονομιών (66 μέλη), που αποτελείται κατά το 1/3 από γερουσιαστές, 1/3 από τους προέδρους των Περιοχών και 1/3 από τους εκπροσώπους των οργάνων τοπικής αυτοδιοίκησης. Η Επιτροπή παρεμβαίνει στη νομοθετική διαδικασία για όλους τους δημοσιονομικούς νόμους και τον προϋπολογισμό. Είναι ένα είδος “τρίτης” Βουλής. ...Οι προτάσεις αυτές θα πρέπει να συζητηθούν από τη Βουλή και τη Γερουσία και εφόσον εγκριθούν από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου θα υποβληθούν σε λαϊκό δημοψήφισμα. Από την έκβασή του θα εξαρτηθούν τελικά οι αλλαγές στο Σύνταγμα”.*
- Στο βιβλίο του Ν. Καλογερόπουλου “η Δημοκρατία”, ότι στην Ελβετία: *“τόσον οι νόμοι που ψηφίζονται από το Κοινοβούλιον όσο και οι αποφάσεις της Κυβερνήσεως υπόκεινται στον απ’ ευθείας συνεχή έλεγχο ολοκλήρου του λαού.”*

- Στο βιβλίο του Μ. Παπακωνσταντίνου “Πολιτική και εκλογές στις Η.Π.Α.”: *“Στην Αμερική η λαϊκή θέληση εκφράζεται προς δύο χωριστές κατευθύνσεις: προς την εκτελεστική εξουσία με την εκλογή του Προέδρου και προς τη νομοθετική με την εκλογή του Κογκρέσσου.* Το σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών θέλησε τις δυο αυτές εξουσίες αυτοδύναμες και ανεξάρτητες τη μία απ’ την άλλη, απόλυτα χωρισμένες... Αυτό αποτέλεσε το μοναδικό μέσο ασκήσεως της εξουσίας του λαού, από τον λαό και για τον λαό, σύμφωνα με την περίφημη φράση του Λίνκολν στο Γκέτυσμπουργκ το 1863. ...ενθαρρύνεται η ύπαρξη πολλών αντίρροπων δυνάμεων κάθε είδους, η αμοιβαία τους εξισορρόπηση κι’ η διαρκής προσπάθεια εξουδετερώσεως των ισχυρότερων ώστε καμιά απ’ αυτές να μη γίνει καταλύτρια των άλλων. Στην πολιτική, δίπλα στον πανίσχυρο Πρόεδρο υπάρχει ένα ισχυρότατο Κογκρέσο και, πλάι στα δύο αυτά, ένα εξ ίσου ισχυρό Ανώτατο Δικαστήριο. Εκλέγει ο λαός τον Πρόεδρό του άσχετα από τους αντιπροσώπους του, εκλέγει ο ίδιος ο λαός, χωριστά, τα μέλη του Κογκρέσου’ ... Έτσι, σε μια δεδομένη στιγμή, μπορεί να είναι δημοκρατικός ο Πρόεδρος και ρεπουμπλικανική η πλειοψηφία του Κογκρέσσου ή αντίστροφα... Ο πανίσχυρος αυτός άνθρωπος παλεύει με το Κογκρέσο με ίσιους όρους, γιατί είναι μεν σε θέση να παύσει ένα υπουργό που δεν ακολουθεί την πολιτική του, αλλά δεν μπορεί να κάνει το ίδιο σ’ οποιονδήποτε γερουσιαστή ή βουλευτή που βρίσκεται στην Ουάσινγκτον με την ψήφο του λαού...*

Αντίστοιχες θεσμικές ρυθμίσεις υπάρχουν και στα άλλα δυτικοευρωπαϊκά συντάγματα, τα οποία αντιμετωπίζουν τη διάκριση των εξουσιών πράγματι ως μια από τις δύο οργανωτικές βάσεις των Πολιτευμάτων. Βάσεις οι οποίες τα θεμελιώνουν και δεν αντιμετωπίζονται ως μια θεωρητική προσέγγιση παρελθούσης ισχύος, ή ως μια απλή επιστημονική οριοθέτηση, η οποία υπάρχει κατ’ επίφασιν και όχι για να εφαρμόζεται επί της ουσίας, όπως επιχειρούν να μας την παρουσιάσουν οι Έλληνες πολιτευόμενοι.

Είναι καιρός να κατανοήσουν όλοι οι εξουσιαστικοί παράγοντες της χώρας μας ότι η πολιτικής μας ζωή δεν θα καταστεί δυνατό να βγει από το τωρινό αδιέξοδό της, παρά μόνο αν η Δημοκρατία μας λειτουργήσει συλλογικά, πλουραλιστικά, στερεωμένη επάνω, στις θεμελιακές βάσεις της σύγχρονης

Δημοκρατίας, τη δυαδική αντιπροσώπευση και τη διαφανή διάκριση των λειτουργιών.

Το γεγονός ότι οι συνεχείς μεταβολές για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μεταθέτουν συνεχώς πολιτειακές λειτουργίες από τα εθνικά κέντρα προς τα ευρωπαϊκά όργανα δεν σημαίνει ότι αίρεται η αναγκαιότητα να ασκούνται ξεχωρισμένα και ισότιμα η νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική λειτουργία. Οι όποιες σημαντικές ή ασήμαντες επιπτώσεις στη συνταγματική τάξη από τη *“θεσμική κοσμογονία που συντελείται στο επίπεδο της ευρωπαϊκής ένωσης”* όπως γράφει ο Γ.Παπαδημητρίου, δεν σημαίνει ότι αλλάζουν τη δομή και τις βάσεις της σύγχρονης Δημοκρατίας.

Χτίζεται ένα καινούργιο εποικοδόμημα και απαιτείται, επομένως, να ενισχυθούν θεσμικά τα θεμέλια, του πολιτεύματός μας, για να το αντέξουν.

Οι απαραίτητοι θεσμοί είναι γνωστοί και δοκιμασμένοι στην Ευρώπη, δεν έχουμε παρά να διαλέξουμε, τους πιο επιτυχημένους.

Ο Λαυρέντιος Γκεμερέϋ γράφει στο βιβλίο του *“η δύση της Δύσης”*:

“Όταν οι Έλληνες πρώτη φορά συναντήθηκαν με τον αιγυπτιακό και τον περσικό πολιτισμό, αυτοί οι πολιτισμοί χωρίς αμφιβολία ήταν ανώτεροι από το δικό τους. Οι Έλληνες το αναγνώρισαν και άρχισαν να παίρνουν ό, τι ήθελαν. Αλλά πάντοτε με τη συνείδηση ότι σαν ελεύθεροι άνθρωποι είναι οι ίδιοι ανώτεροι από τους τεράστιους μηχανισμούς της καταπίεσης εκείνων των πολιτισμών.

Ο Έλληνας αγρότης έχει ακόμα αυτήν την αυθόρμητη συνείδηση της ανθρώπινης ανωτερότητάς του όταν αντιμετωπίζει τον “βάρβαρο” Ευρωπαίο. Πρέπει οι “μορφωμένοι”, οι Έλληνες “που ξέρουν γράμματα”, να ξαναβρούν αυτό το περιεχόμενο της Ελληνικής λαϊκής συνείδησης. Τότε θα μπορέσουν να πάρουν από την Ευρώπη ό, τι τους αρέσει, χωρίς να αισθάνονται υποχρεωμένοι να γίνουν “Ευρωπαίοι”, να “ανήκουν στη Δύση”.

Στα θέματα της Δημοκρατίας, η παράδοση και η πολιτική μας υπόσταση διευκολύνουν κάθε προσπάθεια να “τρυγήσουμε” ό, τι το καλύτερο και να δομήσουμε ένα νέο συνταγματικό πρότυπο, τόσο ελκυστικό που να το μιμηθούν και άλλοι. Είναι βέβαιον, ότι είμαστε ικανοί να δημιουργήσουμε μια νέα εκδοχή για τη Δημοκρατία, αν αποφασίσουμε να τινάξουμε από πάνω μας τη σκόνη και τη μούχλα του Συστήματος, το οποίο τόσο μοιρολατρικά δεχόμαστε να μας κυβερνά, αν και μας προκαλεί αποστροφή.

Να αποφασίσουμε να μη σταματάμε στην απόρριψη, που είναι ο μισός δρόμος για την “κάθαρση”. Να γίνουμε συστηματικότεροι και μεθοδικότεροι και να φτάσουμε μέχρι το τέλος διεκδικώντας και καταλαμβάνοντας αυτά που μας ανήκουν.

Πρέπει να απαλλαγούμε επί τέλους από το σύνδρομο του “μισοτελειωμένου”, όπως ο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος περιγράφει: *“Θα πρέπει κάποτε ο καθένας να αισθανθεί, ίσαμε τη στερνή του ίνα, την τραγωδία της εκκρεμότητας, αυτή την αέναη μετακίνηση ανάμεσα στο ναι και στο όχι, ανάμεσα στο λόγο και στον αντίλογο, την τραγωδία της προσπάθειας που απομένει πάντα στη μέση. Το μισοτελειωμένο είναι το αμετάθετο σύμβολο της νεοελληνικής πραγματικότητας. Σε κάθε σημάδι και του ιδιωτικού και του δημόσιου βίου μας έχουμε να κάνουμε με μισές καταστάσεις, μισές προθέσεις, μισές διαθέσεις και, φυσικά, μισούς ανθρώπους.”*

Είναι καιρός να ολοκληρώσουμε την πορεία μας προς μια ποιοτική Δημοκρατία, επιβάλλοντας θεσμούς που θα στεγανοποιούν, όσο απαιτείται, τη διάκριση των λειτουργιών. Μια Δημοκρατία στην οποία θα πάψουμε πια να είμαστε υπήκοοι του Συστήματος και θα αισθανθούμε ελευθερόφρονες πολίτες και εταίροι της κρατικής εξουσίας.

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΧΩΡΙΣ ΑΡΧΗΓΙΑ

Το Σύστημα στην Ελλάδα υμνεί την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία αλλά ξεχνά ότι η δημοκρατική της ουσία στηρίζεται στη διάκριση των λειτουργιών της και στα εξισορροπητικά κέντρα της εξουσίας που εξ ορισμού πρέπει να διαθέτει.

- Ο Αρχηγός του Κράτους είναι ένα από τα τρία αυτοτελή οργανικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται το κοινοβουλευτικό σύστημα και τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με την κοινοβουλευτική σχέση.

Ως ιδιαίτερο κρατικό όργανο νοείται πρόσωπο διάφορο του Προέδρου της Κυβέρνησης, το οποίο λειτουργεί ως ρυθμιστής του πολιτεύματος.

Συστατικές αρμοδιότητες του είναι το να εκπροσωπεί το Κράτος, το να διορίζει και το να παύει την Κυβέρνηση, το να διαλύει τη Βουλή και να προσφεύγει στην λαϊκή ετυμηγορία, όταν διαπιστώνει καταστρατήγηση της διάκρισης των λειτουργιών και των επιταγών του Συντάγματος, ή δυσαρμονία κυβερνητικής πλειοψηφίας και λαϊκής βούλησης.

"Η τελευταία αρμοδιότητα είναι η σπουδαιότερη, η μη ύπαρξη της οποίας αφαιρεί το γνήσιο του συστήματος, καθ' ότι δι' αυτής επιτυγχάνεται η εξισορρόπηση των εξουσιών".

- *"Κατά το σύστημα της **Ανεξαρτήτου Εκτελεστικής Εξουσίας** (Προεδρικό) η αλληλεπίδραση νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας είναι ασήμαντος, αντατιθεμένης της τελευταίας εις Πρόεδρο, εκλεγόμενο αμέσως ή εμμέσως από το Λαό, ο οποίος είναι Αρχηγός του Κράτους και Πρωθυπουργός, των μελών της Κυβέρνησης διοριζομένων ελευθέρως υπ' αυτού" (Συνοπτική απόδοση από το "Συνταγματικό Δίκαιον", Κ. Γεωργόπουλου).*

Αναλογιζόμενοι εμείς τα παραπάνω ως απλοί πολίτες, επισημαίνουμε την παραποίηση του θεσμού του Προέδρου της Δημοκρατίας, την έμμεση νόθευση της λειτουργίας του Κοινοβουλευτισμού και την ολοφάνερη καπήλευσή της Λαϊκής Κυριαρχίας, στην οποία θα έπρεπε να στηρίζεται η εξουσία που παράγει. Εντελώς απογοητευμένοι, αισθανόμαστε ότι στη Χώρα

μας, υφιστάμεθα ένα κακέκτητο Κοινοβουλευτισμού, το οποίο έχει χάσει τη Δημοκρατική του ουσία, αφού υπάρχει μόνο μια Βουλή, η οποία, νομοθετεί και κυβερνά ταυτοχρόνως με την ίδια πλειοψηφία αντιπροσώπων και ο Αρχηγός του Κράτους στερείται των βασικών αρμοδιοτήτων που θα τον καθιστούσαν ρυθμιστή του πολιτεύματος.

Ας δούμε, όμως, αναλυτικότερα πως αντιμετώπισαν οι εισηγητές των κομμάτων το θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας, ως ρυθμιστού του πολιτεύματος, δηλαδή ως εγγυητή διαρκούς αρμονίας της λαϊκής βούλησης και της διαχείρισης της εξουσίας από τους αντιπροσώπους της.

Σαν κυματοθραύστη, ας τον χαρακτηρίσουμε μεταφορικά, τυχόν κυμάτων αυθαιρεσίας των διαχειριστών της εξουσίας, τα οποία θα έτειναν να διαταράξουν την ηρεμία του λιμανιού της Πολιτείας, και να καταπνίξουν τα δικά μας πολιτικά δικαιώματα.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ και εκπρόσωπος της Κυβέρνησης δηλώνει κατά την παρουσίαση των προτάσεών του στην Επιτροπή της Αναθεώρησης:

“Δεν πιστεύω ότι ο αρχηγός του κράτους που συμβολίζει την ενότητα του τόπου πρέπει να είναι εξοπλισμένος με ουσιαστικές αρμοδιότητες, οι οποίες έχουν αντιπλειοψηφικό ή αντικυβερνητικό χαρακτήρα”.

Τον βλέπει δηλαδή απλώς ως Σύμβολο του Έθνους όπως π.χ. έχουμε τη σημαία, ή τον Εθνικό ύμνο, και όχι ως Όργανο του Πολιτεύματος, το οποίο υπάρχει για να διασφαλίζει τον πολίτη από την κυβερνητική αυθαιρεσία. Η υπογραφή του είναι μια συμβολική, μια τιμητική και όχι πολιτειακή πράξη. Γι’ αυτό τον προτιμά:

“να μην έχει ανάγκη από συγκεκριμένες αρμοδιότητες, αλλά από επάρκεια λόγου, ηθικό κύρος, αποδοχή,”

Να είναι, δηλαδή, μια συμπαθητική φιγούρα, που να εκτονώνει το Λαό, και να αφήνει την Κυβέρνηση να κάνει ότι θέλει, ακόμη και όταν παραβιάζει τον τύπο ή την ουσία του Συντάγματος.

Κατά τον Εισηγητή του ΠΑΣΟΚ η όποια εκλεγμένη Κυβέρνηση είναι εκ προοιμίου “καλή κ’ αγαθή” ως διαχειρίστρια της εξουσίας και δεν πρέπει να ελέγχεται πολιτειακά η συμπεριφορά της. Δεν πρέπει να ανησυχούν οι εξουσιαζόμενοι, αλλά να εφησυχάζουν ότι ενεργεί υπέρ τους κατά τις

προεκλογικές της υποσχέσεις, όπως π.χ. στην περίπτωση του “φεύγουν οι βάσεις” ή του “Τσοβόλα δώστα όλα” και ό,τι ακολούθησε.

Τους κινδύνους που απορρέουν από την αποδυνάμωση του ρυθμιστικού ρόλου του προέδρου της Δημοκρατίας παρουσιάζει, σε ένα άρθρο του, ο Πρ. Παυλόπουλος στο ΒΗΜΑ της 5-2-95:

“Έτσι αν θελήσει να αποτιμήσει κανείς σήμερα τα βασικά δεδομένα του πολιτειακού μας συστήματος, θα οδηγηθεί μοιραία στην παραδοχή πως μεταξύ των τριών εξουσιών προτίμηση του συντακτικού νομοθέτη στρέφεται καταφανώς υπέρ της εκτελεστικής εξουσίας. Και, πιο συγκεκριμένα, υπέρ της κυβέρνησης. 1. Η προοπτική της ύπαρξης μιας ισχυρής κυβερνητικής πλειοψηφίας, σε συνδυασμό μάλιστα με την καθοδήγησή της από έναν Πρωθυπουργό αντίστοιχης δυναμικότητας, εμφανίζει οπωσδήποτε το σημαντικό πλεονέκτημα μιας κυβερνητικής σταθερότητας, με ότι θετικό αντιπροσωπεύει κάτι τέτοιο. Στο πλεονέκτημα όμως αυτό θα πρέπει να αντιπαχθεί ο κίνδυνος της ανεξέλεγκτης άσκησης εξουσίας, λόγω ακριβώς της ανυπαρξίας θεσμικών αντίβαρων, ικανών να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της ενδεχόμενης ροπής προς την αυθαιρεσία.

Ο εισηγητής της Ν.Δ. επισήμανε, στην επιτροπή της Αναθεώρησης, ότι η “προσχηματική και άστοχη αναθεώρηση του 1985 οδήγησε στη μείωση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας και βεβαίως στην επακόλουθη συρρίκνωση του ρόλου του, με αποτέλεσμα, η γενική αρμοδιότητα που είχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η οποία ήταν η ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ της κυβερνήσεως, Βουλής και λαού ως εκλογικού Σώματος, να περιοριστεί σε μια σειρά δέσμιων διαδικασιών, σύμφωνα με τις οποίες ο απογυμνωμένος πλέον Πρόεδρος της Δημοκρατίας εξακολουθεί να ονομάζεται στο άρθρο 31 του Συντάγματος ρυθμιστής του πολιτεύματος.”

Στη συνέχεια, κατηγόρησε ευθέως το ΠΑΣΟΚ ότι επιλέγει τη λύση του “κομματικού προέδρου” στοχεύοντας στην πολιτική παντοδυναμία, η οποία “δεν ανέχεται πλέον κανένα πολιτειακό παράγοντα δυνάμενο να αντιπαχθεί σε οποιαδήποτε ενέργειά της ή πιθανή διολίσθησή της προς τον αυταρχισμό”.

Εν τούτοις, παρά τη θερμή στήριξη του θεσμού του Προέδρου της Δημοκρατίας, σε συνέντευξη του (Καθημερινή 22-1-95), στην επισήμανση του

Στάμου Ζούλα ότι θα ανεμένετο από τη Ν.Δ. να προτείνει *“την πλήρη αποκατάσταση των εξουσιών που είχε πριν από την αναθεώρηση του 1985-6 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας”* απαντά ότι προτείνουν μεν επαναφορά των παλαιών δικαιωμάτων του, αλλά *“Δεν επαναφέρουμε την εξουσία διαλύσεως της Βουλής σε περιπτώσεις διαπιστώσεως προφανούς δυσαρμονίας με το εκλογικό σώμα, όπως προέβλεπε το Σύνταγμα του 1975”*

Όταν ο Στάμος Ζούλας παρατηρεί ότι *“Αν δεν απατώμαι η αρμοδιότητα αυτή ήταν και η πλέον σημαντική”*, ο εισηγητής της Ν.Δ. απαντά: *“Ναι, αλλά και η πλέον επίμαχη, ή αν θέλετε αμφιλεγόμενη, ως υπερεξουσία”*.

Αναρωτώμεθα, λοιπόν, εμείς οι απλοί πολίτες, μα αφού αυτή η δυνατότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας ήταν η μόνη εγγύηση ότι έχουμε Κυβέρνηση που τη θέλει η διαρκής πλειοψηφία μας και όχι κάποια ευκαιριακή που σχηματοποιήθηκε, την περίοδο των εκλογών, (είτε γιατί μας έδωσαν ψεύτικες υποσχέσεις, είτε γιατί άλλες ήταν οι συνθήκες), από πού προκύπτει ότι, αυτή η μόνη δυνατότητα προστασίας μας, είναι υπερεξουσία; Προς τι, λοιπόν τα λόγια τα μεγάλα περί *“ρυθμιστού”* και *“εξισορροπιστού”* του Πολιτεύματος;

Είναι καταφανές, ότι απλώς τις μεταξύ τους σχέσεις τακτοποιούν οι πολιτευόμενοι, φροντίζοντας απλώς να *“χαϊδεύουν τα αυτιά μας”* και όχι να κατοχυρώνουν το βασικό πολιτικό μας δικαίωμα, το να έχουμε Κυβέρνηση που να τη θέλει όχι μόνο η πλειοψηφία της Βουλής, αλλά και η σχετική, τουλάχιστον, δική μας.

Ως επιβεβαίωση του ισχυρισμού μας χρησιμοποιούμε παράγραφο από ένα άρθρο (Βήμα, 5-2-95) του Πρ. Παυλόπουλου, σημερινού βουλευτού της Ν.Δ., όταν ακόμη η πανεπιστημιακή του ιδιότητα υπερίσχυε αυτής του πολιτικού:

“ Το καθεστώς του Προέδρου της Δημοκρατίας οργανώθηκε πάνω στη λογική της ανάγκης ύπαρξης θεσμικών αντίβαρων, ικανών να καταστήσουν πράξη την αρμονική συνύπαρξη των εξουσιών. Αυτό ακριβώς υποδηλώνει και η αναγόρευση του σε ρυθμιστή του πολιτεύματος. Και περαιτέρω και κατ’ ανάγκη αυτό ακριβώς επιβεβαιώνει και ο εξοπλισμός του με τις απαραίτητες αρμοδιότητες – και όχι εξουσίες- που συνάδουν προς τη φυσιογνωμία του ρυθμιστικού του ρόλου. Για υπερεξουσίες θα ήταν δυνατόν να μιλήσει κανείς μόνο αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορούσε να ενεργήσει, έστω και μέσα

σ' ένα περιορισμένο πεδίο δράσης, κατά τρόπο ανέλεγκτο και στο πλαίσιο άσκησης απόλυτης διακριτικής ευχέρειας."

Ο εισηγητής του Κ.Κ.Ε. στην εισήγησή του στην Επιτροπή Αναθεώρησης περιορίζεται σε μια απλή αναφορά ότι

" το ζήτημα του προέδρου της Δημοκρατίας, εμείς το θεωρούμε δευτερεύον από τη στιγμή που ο πρόεδρος δεν έχει τις υπερεξουσίες που είχε. Έχει όμως ορισμένες, εξουσίες ακόμη!"

Η λογική είναι απλή, τι τον χρειαζόμαστε στα πόδια μας! Να τον καταργήσουμε τελείως να ησυχάσουμε!

Αντίστοιχη αντίληψη εκφράζει και ο εισηγητής του Συνασπισμού:

Αναφερόμενος στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο εισηγητής του Συνασπισμού, κατέθεσε την εξής άποψη: *"Για μας το ζήτημα δεν είναι η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Κυβέρνηση, από την εκάστοτε εκτελεστική εξουσία, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Για μας το ζητούμενο που, πράγματι, θα αποτελούσε μια ριζική δημοκρατική τομή στο Σύνταγμά μας και στο πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης, είναι η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την εκτελεστική εξουσία προς τη Βουλή, έτσι ώστε η Βουλή να αποκτήσει στοιχεία κυβερνώσας βουλής.*

Εμάς, όμως, μας ενδιαφέρει να αναβαθμιστεί ο ρόλος του Προέδρου της Δημοκρατίας και όχι τόσο της Βουλής, ώστε να κλειστεί η ανοιχτή πόρτα των αυθαιρεσιών του υπερπρωθυπουργοκεντρισμού, ο οποίος έχει κατακυριεύσει την πολιτική μας ζωή.

Οι ανησυχίες μας για τον πρωθυπουργικό αυταρχισμό, τον οποίο επιτρέπει το Σύνταγμά μας, δεν είναι ψευδαισθήσεις, ή φοβίες, όπως κάποιοι ισχυρίζονται, αλλά μια πραγματικότητα η οποία επιβεβαιώνεται από τις καταθέσεις καθιερωμένων στον πνευματικό κόσμο της χώρας συνταγματολόγων.

Ο Αρ. Μάνεσης έχει δηλώσει κατά τη διάρκεια των διαδικασιών της Αναθεώρησης τα εξής:

" Αυτή η πρωθυπουργοκεντρική υφή του πολιτεύματος θεσμοθετήθηκε με τη συνταγματική αναθεώρηση του 1986. Κατ' αυτήν ορισμένες αρμοδιότητες – ή "υπερεξουσίες"- του Προέδρου της Δημοκρατίας μεταφέρθηκαν τύποις μεν στην κυβέρνηση ή στη Βουλή, κατ' ουσία όμως στον πρωθυπουργό (αφού

αυτός κυριαρχεί στο υπουργικό συμβούλιο και στην κοινοβουλευτική πλειοψηφία)''

Θεσπίστηκαν όμως κατά την αναθεώρηση του 1986, και ορισμένες διατάξεις που τείνουν να καταστήσουν απλώς διακοσμητικό το ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως συμβαίνει π.χ. με τη διάταξη του άρθρου 44 παρ. 3, που τον θέτει ουσιαστικά υπό την κηδεμονία του Πρωθυπουργού, ορίζοντας ότι δεν μπορεί να απευθύνει προς το λαό διαγγέλματα, παρά μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη και με την προσυπογραφή του Πρωθυπουργού. ''

''... Όμως καταργήθηκαν και άλλες αρμοδιότητες που του ανήκουν ως "ρυθμιστή του πολιτεύματος", όπως ρητά τον αποκαλεί το Σύνταγμα παρέχοντάς του μια γενική αρμοδιότητα να διαμεσολαβεί στις σχέσεις Κυβέρνησης, Βουλής και Λαού, για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του πολιτεύματος. Ο θεσμός του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν είναι μια αδειανή πολυθρόνα''

''... Είναι επιστημονικό και πολιτικό λάθος, να θεωρείται η προεδρία της Δημοκρατίας σαν μια αδειανή πολυθρόνα''

(Αποσπάσματα από συνεντεύξεις του Αρ. Μάνεση, ΒΗΜΑ 15-1-95, 29-1-95, 8-6-97, Ελευθεροτυπία 18-1-97 και Καθημερινή 28-5-95).

Αλλά και ο Γ. Παπαδημητρίου, σε συνέδριο της Ε.Ε.Π.Ε. το 1996 με θέμα του την Αναθεώρηση του Συντάγματος, είπε:

''...Η συνταγματική αναθεώρηση του 1986 – με όσα μπορεί να καταγράψει κανείς στο ενεργητικό της και όσα πρέπει να της προσάψει – επέφερε τη μετάθεση των κέντρων βάρους για την οργάνωση του κοινοβουλευτικού συστήματος. Καρπός της υπήρξε η υπέρμετρη ενίσχυση της νομικοπολιτικής θέσης του Πρωθυπουργού στο πλέγμα των σχέσεων μεταξύ της εκτελεστικής εξουσίας και της λαϊκής αντιπροσωπείας.

....Η τομή που χάραξε είχε ως αποτέλεσμα την απάλειψη από το σώμα του Συντάγματος όλων των αντικοινοβουλευτικών υπερεξουσιών του Προέδρου της Δημοκρατία. Έως το σημείο αυτό ήταν φυσικά ευπρόσδεκτη. Ο υπερβολικός ζήλος που επέδειξε, όμως, ο αναθεωρητικός νομοθέτης ενόψει της περιρρέουσας ατμόσφαιρας, οδήγησε στην πρωτόγνωρη σε κοινοβουλευτικό σύστημα συμπίεση των αρμοδιοτήτων του Αρχηγού του

Κράτους και την υπέρμετρη αποδυνάμωση της θέσης του στη λειτουργία του πολιτεύματος.

Είναι, σαφές, ότι και οι δύο αναγνωρίζουν και καταγγέλλουν την ύπαρξη του Πρωθυπουργοκεντρισμού και υπεραμύνονται του ρυθμιστικού ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ωστόσο το γιατί είναι υπερεξουσία του Προέδρου να παύει, μετά από κάποιες διαδικασίες την Κυβέρνηση, όταν διαπιστώσει από τις διαμαρτυρίες των κοινωνικών φορέων και από δημοσιευμένες δημοσκοπήσεις, ότι έχει χάσει την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας του εκλογικού σώματος που την εξέλεξε, αυτό εμείς δεν τα καταλαβαίνουμε, αλλά είμαστε υποχρεωμένοι να σεβαστούμε την επιστημονική τους γνώση.

Προτιμού έναν Πρόεδρο - άθυρμα εκλεγμένο από τους ίδιους, παρά την ετυμηγορία του Λαού

Η αναθεωρητέα διάταξη που πήρε τη μεγαλύτερη, μετά το ασυμβίβαστο, δημοσιότητα ήταν αυτή για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Αυτή ήταν στην οποία αναφέρθηκε και διεξοδικότερα ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ. Ανάλωσε το 10% περίπου του κειμένου της εισήγησής του στην προσπάθεια του να τεκμηριώσει με ιστορικά στοιχεία την πολιτική του ανάλυση για τον τρόπο εκλογής του.

Ο άξονας της πρότασής του ήταν ότι:

“πρέπει η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας να αναζητεί ευρύτερες συναινέσεις, αλλά να αποσυνδέεται από την απειλή διάλυσης της Βουλής...”

Προς αυτήν την κατεύθυνση πρότεινε την καθ’ οιονδήποτε τρόπον εκλογήν του από τη θητεύουσα Βουλή, ώστε να μην “συρόμαστε” σε εκλογές.

Ο εισηγητής της Ν.Δ. διέτύπωσε λιτά την πρότασή του:

“Εμείς πιστεύουμε πως θα πρέπει να προχωρήσουμε στην άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από το Λαό”

Ο εισηγητής του Κ.Κ.Ε., λακωνικός πάντα, είπε:

“Η δική μας κεντρική σκέψη ήταν και είναι, να διατηρηθεί ένας τρόπος που οδηγεί σε ευρύτερη συναίνεση. Θέλουμε να μην καταργηθεί η αυξημένη

πλειοψηφία των 180 ψήφων. Αυτή είναι η βασική μας λογική στο όλο ζήτημα.”

Ο εισηγητής του Συνασπισμού αντέκρουσε, απλώς, την πρόταση της Ν.Δ. “Θεωρώ ότι πρέπει να αναφερθώ στο θέμα της άμεσου εκλογής από τον ελληνικό λαό του Προέδρου της Δημοκρατίας. Διαφωνούμε και γιατί έχουμε την άποψη ότι δεν είναι επιτρεπτή η άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, με δεδομένη τη συνταγματική τάξη και διότι η άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον ελληνικό λαό, σημαίνει ότι θα πρέπει να του δοθούν αρμοδιότητες και εξουσίες, οι οποίες νομίζω ότι δεν συνάδουν προς την υπάρχουσα, αλλά και την διεκδικούμενη από εμάς συνταγματική ρύθμιση.”

Ο εισηγητής της πλειοψηφίας αντέκρουσε την πρόταση της Ν.Δ. για άμεση εκλογή με θεωρητικό ισχυρισμό ότι αλλοιώνει τη μορφή του Πολιτεύματος. Είπε:

“Η μορφή του πολιτεύματος καθορίζεται με βάση τον τρόπο ανάδειξης του αρχηγού του κράτους. Το πολίτευμά μας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Ο τρόπος εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι στοιχείο και του κοινοβουλευτικού, αλλά και του προεδρευόμενου χαρακτήρα του πολιτεύματός μας. Είναι στοιχείο της προεδρευόμενης μορφής και της κοινοβουλευτικής βάσης του πολιτεύματός μας. Η άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας προσκρούει, λοιπόν, στο σκληρό πυρήνα των μη υποκειμένων σε αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, θέτει ζήτημα συνταγματικής νομιμότητας. Δεν είναι μια πρόταση θεσμικά υπεύθυνη, όταν υποβάλλεται από το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης...”

Ο εισηγητής της Ν.Δ. αντέκρουσε την πρόταση της Πλειοψηφίας για εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με αλληπάλληλες ψηφοφορίες από την ίδια Βουλή, λέγοντας:

“Είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι σε αυτήν την άποψη. Πιστεύουμε ότι ο απεριόριστος αριθμός ψηφοφοριών για την ανάδειξη του Προέδρου της Δημοκρατίας, με την αναπόφευκτη εναλλαγή προσώπων μεταξύ της μιας και της άλλης ψηφοφορίας ευτελίζει το αξίωμα. Ποιο κύρος μπορεί να έχει, όμως,

ένας Πρόεδρος Δημοκρατίας που θα έχει εκλεγεί με την 15^η ψηφοφορία... Έχει ευτελιστεί το αξίωμα με την αφαίρεση των αρμοδιοτήτων. Θέλετε να ευτελίσουμε ακόμα περισσότερο το αξίωμα με τις απεριόριστες ψηφοφορίες;''

Στην προσπάθεια στήριξης των απόψεών τους οι εισηγητές του ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. κατέθεσαν αποκαλυπτικά σκεπτικά για το πώς αντιλαμβάνονται τη λαϊκή κυριαρχία και πόσο ελάχιστα τους απασχολεί η λαϊκή βούληση, ως παράγοντας επηρεασμού, στη διαμόρφωση των προτάσεών τους.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ είπε:

''Αν πρόκειται να κάνουμε μια άμεση εκλογική διαδικασία για να εκλέξουμε Πρόεδρο της Δημοκρατίας, με ανοιχτό το ενδεχόμενο να διαμορφωθεί μια πλειοψηφία διαφορετική από την κυβερνητική, γιατί να μην κάνουμε βουλευτικές εκλογές, εκκαθαρίζοντας το τοπίο, έτσι ώστε να έχουμε και νέα βουλή και νέα κυβέρνηση και Πρόεδρο της Δημοκρατίας, που θα ψηφιστεί από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία;''

Κατά την αντίληψή του, δηλαδή, δεν είναι επιτρεπτή η όποια διαφοροποίησή μας από μια κυβερνητική πρόταση. Δεν είδε, ως ενδεχόμενο, έστω, την περίπτωση να μας αρέσει η Κυβέρνηση, αλλά να διαφωνούμε με το πρόσωπο που πρότεινε ως Πρόεδρο Δημοκρατίας.

Τους διακατείχε, η αγωνία ότι, η μη ψήφιση του εκλεκτού τους θα εθεωρήτο από τους αντιπάλους τους ως έκφραση λαϊκής δυσαρέσκειας για το έργο τους.

Είναι φανερό ότι λειτουργούν με τη συλλογιστική του *''Όλα ή Τίποτα''* που περιέχει, κατά τη γνώμη μας, αρκετά μεγάλη δόση ολοκληρωτικής αντίληψης. Αποπνέει, όμως, η τοποθέτηση αυτή, και μια υποτίμηση για την ωριμότητα της δικής μας πολιτικής σκέψης, και να γιατί.

Έχουμε εκλέξει μια πλειοψηφία για να μας κυβερνά και διενεργούνται νέες εκλογές για να επιλέξουμε και τον ρυθμιστή που θα μας εγγυάται ότι η πλειοψηφία αυτή δεν θα προβαίνει σε αυθαιρεσίες εις βάρος μας.

Απαιτεί, λοιπόν, το ΠΑΣΟΚ να μην επιλέξουμε ως εγγυητή ένα πρόσωπο που θα στέκεται κριτικά, στο βαθμό που του επιτρέπουν οι ελάχιστες αρμοδιότητες του απέναντι στην Κυβέρνηση, αλλά αυτόν που η κυβερνώσα πλειοψηφία θα προτείνει.

Η ολοκληρωτική αντίληψη, που έχουν για την έννοια της αντιπροσώπευσης, δεν τους αφήνει να σκεφθούν ότι το πιθανότερο και το σοφότερο, για ένα έξυπνο Λαό, είναι να επιλέξει αυτόν που υπερέχει, εάν υπάρχει, αλλιώς τον μη προταθέντα από την Κυβέρνηση, με την ελπίδα ότι θα προβάλλει μεγαλύτερες αντιστάσεις σε τυχόν κυβερνητικές αυθαιρεσίες.

Ανεξάρτητα από το τι υποστηρίζουν οι έχοντες τις απαιτούμενες επιστημονικές γνώσεις για να κρίνουν το τι είναι "σωστό θεσμικά", εμείς αντιλαμβανόμαστε ότι εάν είναι σωστά αυτά που υποστηρίζει ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, τότε το συμπέρασμα είναι ότι η Προεδρία της Δημοκρατίας μπορεί να θεωρηθεί και ως μια κυβερνητική θέση. Όπως διορίζει η Κυβέρνηση τον Πρόεδρο π.χ. του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, ο οποίος έχει και ουσιαστικές αρμοδιότητες, έτσι να διορίζει και αυτόν της Δημοκρατίας, που δεν έχει παρά τυπικές αρμοδιότητες.

Κάθε Κυβέρνηση που εκλέγεται να διενεργεί μια τυπική ψηφοφορία, όπως αυτή για τον Πρόεδρο της Βουλής και με μια πανηγυρική εκδήλωση, επειδή είναι Αρχηγός του Κράτους, να τον εγκαθιστά στο Προεδρικό Μέγαρο.

Εάν ένας δυτικοευρωπαίος διαβάσει αυτή τη συλλογιστική μόνη της, ασφαλώς θα ξαφνιαστεί πως είναι δυνατόν, στην αυγή του αιώνα της Δημοκρατίας των άμεσων τηλεψηφοφοριών, οι Έλληνες πολίτες να οδηγούνται σε τέτοιες σκέψεις. Να, όμως, που σ' αυτές μας οδηγούν οι επιστημονικές θεωρήσεις περί κοινοβουλευτισμού των πολιτευομένων της Χώρας μας.

Από τον εισηγητή του ΠΑΣΟΚ ειπώθηκε, επίσης, ότι:

"Αν πάμε στην πολυτελή εκδοχή του δεύτερου γύρου, πρόεδρος θα εκλέγεται αυτός που συγκεντρώνει την εκβιασμένη απόλυτη πλειοψηφία."

Δηλαδή, ο Δήμαρχος της Αθήνας που εκλέγεται, συνήθεως, στο β' γύρο, πρέπει να θεωρείται "εκβιασμένο προϊόν" και όχι τοπικός άρχοντας. Επίσης ότι η προσφυγή σε εκλογές πρέπει να θεωρείται "πολυτελής εκδοχή" και όχι δημοκρατική διαδικασία. Προκαλεί, πραγματικά, κατάπληξη η τόσο βαθιά έλλειψη δημοκρατικού πνεύματος από επίσημο εκπρόσωπο δημοκρατικής κυβέρνησης.

Οι "τραβηγμένοι" ισχυρισμοί του οδήγησαν επιστήμονες και αρθρογράφους και σε άλλες επισημάνσεις οι οποίες μόνο τιμή δεν περιποιούν στο Πολίτευμα

μας. Γράφει π.χ. ο Γ.Α. Μαγκάκης σε ένα άρθρο του στην Ελευθεροτυπία 7-12-97:

“Αλλά η αρνητική σημασία της προτεινόμενης λύσης πηγαίνει ακόμα πιο βαθιά. Εξουδετερώνεται μια τελευταία, ακραία, αλλά πολύτιμη δυνατότητα αντίδρασης, που έχει ο πρόεδρος της δημοκρατίας, κατά το σύνταγμα που ισχύει (άρθρο 32 παρ. 1 εδάφιο β), αν συμβεί να διαφωνήσει με την κυβερνητική πολιτική πάνω σε θέμα θεμελιακής προπαντός εθνικής σημασίας. ... Μπορεί να παραιτηθεί για να ανοίξει έτσι τον διαδικαστικό δρόμο που οδηγεί τελικά στην προκήρυξη εκλογών και στην ενεργοποίηση του κυριαρχικού ρόλου του λαού.”

Δηλαδή προτείνουν τόσο αποδυναμωμένο, πλέον, ως αξιωματούχο τον εγγυητή της εφαρμογής της λαϊκής κυριαρχίας που ούτε παραιτούμενος, δηλαδή αυτοκτονώντας πολιτικά δεν μπορεί να υπερασπισθεί τη λαϊκή βούληση, καθήκον για το οποίο και εξελέγη. Είναι άλλο ένα “χτύπημα” στη λαϊκή βούληση.

Τουλάχιστον, με το παλαιό άρθρο 32, είχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κάποιες ελάχιστες, έμμεσες έστω δυνατότητες να παρέμβει στη ποή των πολιτικών εξελίξεων:

“Ο εκλεγόμενος ανώτατος άρχων αποδυναμωμένος από το Πρωθυπουργοκεντρικό σύστημα, χωρίς να παρεμβαίνει στα πολιτικά πράγματα, τα επηρεάζει μερικές φορές καθοριστικά με τη διαδικασία εκλογής του” σχολιάζει ο Νίκος Κιάος στην Ελευθεροτυπία της 12-6-97, και συνεχίζει:

“Μας προσφέρουν, τώρα, ένα Πρόεδρο Δημοκρατίας άθυρμα, αφού ούτε με την εκλογή του, ούτε με τη θητεία του, ούτε με την παραίτησή του μπορεί να μας προστατεύει, πλέον, από τυχόν αυθαιρεσίες της εξουσίας.”

Αντιδημοκρατικός ο ισχυρισμός ότι οι εκλογές για τον Πρόεδρο αλλοιώνουν το πολίτευμα

Η άμβλυνση της διάκρισης των λειτουργιών, η οποία έχει αφαιρέσει κάθε ίχνος δημοκρατικής ουσίας από το Πολίτεύμά μας, μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο

με θεσμικό αντιβαρο την εκδοχή της εκλογής του Προέδρου πέραν της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Είναι η μόνη ελπίδα να υπάρχει ένα “φρένο” στην μονοπωλούμενη, από την κυβερνητική πλειοψηφία, εξουσία, ένα ανταγωνιστικό κέντρο στο “μονοπώλιο” της. Στο μονοπώλιο που πάντα προάγει την αυθαιρεσία των εξουσιαζόντων εις βάρος των εξουσιαζομένων.

Αυτή, όμως, την εκδοχή – ελπίδα για μας ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ τη βλέπει ως, “καταστρεπτική” για το πολίτευμα, διότι θεωρεί ως ρόλο του το να στηρίζει τα συμφέροντα των αντιπροσώπων και όχι των αντιπροσωπευομένων.

Εάν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται απ’ ευθείας από το Λαό, τότε, κατά τον εισηγητή του ΠΑΣΟΚ:

“η Βουλή και ο Πρόεδρος έχουν ισοδύναμη αναφορά στο εκλογικό σώμα, έχουν ίδιας ποιότητας και έντασης δημοκρατική νομιμοποίηση. Δημιουργείται έτσι ένας εσωτερικός διπολισμός στο κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα, που ανεξάρτητα από τις αρμοδιότητες μπορεί να προκαλέσει διχασμό στις λειτουργίες του κράτους και σύγκρουση στο εσωτερικό της εκτελεστικής εξουσίας”

Αυτή η άποψη, όμως, στοιχειοθετεί πολιτευματική ανατροπή. Είναι άρνηση της διάκρισης των τριών λειτουργιών του Κοινοβουλευτισμού, και ξεκάθαρο πέρασμα στο δεσποτικό σύστημα της Κυβερνώσας Βουλής. Και για να το επιβεβαιώσει συμπληρώνει.

*“... Είναι μια πρόταση (η άμεση εκλογή) η οποία στη δυναμική της παράγει ένταση και προκαλεί κρίση, διότι ουσιαστικά αμφισβητεί το **μονοσήμαντο** χαρακτήρα της δημοκρατικής νομιμοποίησης του ίδιου του κοινοβουλίου, από το οποίο εξαρτάται η Κυβέρνηση και στο οποίο υπάγονται όλες, φυσικά, οι άλλες πολιτικές αρχές και εξουσίες μέσα στο πολίτευμά μας”.*

Αυτός, ακριβώς, ο “μονοσήμαντος χαρακτήρας της δημοκρατικής νομιμοποίησης” είναι που “πονάει”, περισσότερο από όλα, εμάς του πολίτες, διότι καθιστά του πολιτικούς επικυρίαρχους και εμάς κυριαρχούμενους.

Διότι η δημοκρατική νομιμοποίηση πρέπει να έχει, μεν μονοσήμαντο χαρακτήρα, αλλά και πρέπει να είναι ξεχωριστή για την εκτελεστική, ξεχωριστή

για τη νομοθετική και ξεχωριστή για τον Αρχηγό του Κράτους, στην κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

Είναι φανερό, ότι κατά την άποψη του εισηγητή του ΠΑΣΟΚ οι Δημοκρατίες, στις οποίες, οι λειτουργίες της εξουσίας αλληλοελέγχονται είναι για άλλους Λαούς, ενώ για μας τους *“καθυστερημένους”* Έλληνες, χρειάζεται μια πανίσχυρη Κυβέρνηση, η οποία ως μόνο κέντρο εξουσίας, θα μας οδηγεί με το *“ραβδί”* στο σωστό δρόμο. (Η συλλογιστική του εισηγητή του ΠΑΣΟΚ οδογεί σε επικύνδυνους για τη Δημοκρατία ατραπούς εξελίξεων. Μιλώντας στην επιτροπή Αναθεώρησης ισχυρίστηκε ότι:

“Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ (για εκλογή από τη θητεύουσα βουλή) είναι υπεύθυνη, διασφαλίζει τη λειτουργία του Πολιτεύματος και αναδεικνύει το ρόλο των μεγάλων οργάνων του”

Ο πληθυντικός *“των μεγάλων οργάνων”* είναι προφανώς *“ευφημισμός”*, διότι ένα μεγάλο όργανο μας άφησε να εννοήσουμε ότι υπάρχει, που παράγει εξουσία, η Κυβέρνηση, στην οποία οφείλουμε τυφλά να υπακούμε.

Κατ’ ακολουθία, θεωρεί ότι:

“Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας είναι μια πρόταση η οποία λειτουργεί υπονομευτικά για το πολίτευμα, μια πρόταση χωρίς προοπτική, μια πρόταση που αντιβαίνει το Σύνταγμα.”

Και για να δηλώσει σαφέστερα, την απαρέσκεια του στην έκφραση και την περιφρόνηση του στη βαρύτητα, της λαϊκής βούλησης, με αφορμή τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, λέει ότι η εμμονή στην άμεση εκλογή του από το Λαό *“είναι στάση θεσμικής προχειρότητας, για να μην πω ανευθυνότητας”*, ενώ η περίπτωση εκλογής του, έστω και από 151 βουλευτές δηλώνει ότι : *“Είναι στάση θεσμικής ευθύνης”*.

Και αυτό, γιατί αποσκοπεί στον αποκλεισμό *“απρόβλεπτων πολιτικών εξελίξεων, δηλαδή στην εμπέδωση της πολιτικής σταθερότητας”*, ενώ εάν προκηρυχθούν εκλογές *“βαρύνουν υπέρμετρα το Πολίτευμα και διαταράσσουν την Κυβερνητική πορεία της Χώρας”* .

Είναι φανερό ότι στη λογική του Εισηγητή του ΠΑΣΟΚ δεν έχει θέση, έστω ως ενδεχόμενο, η σκέψη ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν είναι μόνο Σύμβολο της ενότητας του Λαού, αλλά και *“διασφαλιστής”* της εξουσίας του

Λαού, ιδιαίτερα απέναντι στην τυχόν αυταρχική διαχείρισή της από τους αντιπροσώπους του. Εννοούν και θέλουν να καταστήσουν τον Πρόεδρο *“από ρυθμιστή του Πολιτεύματος, υποχέριο εκπρόσωπο μιας περιστασιακής κομματικής πλειοψηφίας”* όπως είπε ο Πρ. Παυλόπουλος ή *“εκλεκτό ενός μόνο κόμματος”* όπως δήλωσε ο Αρ. Μάνεσης.

Οι προθέσεις είναι τόσο ξεκάθαρες ώστε ο Υπουργός Παιδείας, με την τότε δημοσιογραφική, και όχι τη σημερινή του, ιδιότητα έγραφε (ΒΗΜΑ 18-5-97):

“Η απλοποίηση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας σημαίνει επίσης ότι οριστικοποιείται – με την αποτύπωση στο Σύνταγμα- η περαιτέρω αποδυνάμωση του πραγματικού ή δυνητικού πολιτικού ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το κέντρο βάρους της πολιτικής εξουσίας μετατοπίζεται οριστικά και με απόλυτο τρόπο στο Κοινοβούλιο και στην εκτελεστική εξουσία, ενώ ο θεσμός του Προέδρου της Δημοκρατίας διατηρεί μόνον έναν συμβολικό πολιτειακό ρόλο”

Στην προσπάθεια του Συστήματος να αποφύγει τη δική μας εκλογική επιλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, προτάθηκαν διάφοροι τρόποι για την εκλογή του, όπως:

- Με πλειοψηφία που σταδιακά να περιορίζεται στις 151 ψήφους,
- Με απόσυρση των υποψηφίων που δεν συγκεντρώνουν 180 ψήφους
- Με αλληπάλληλες συνεχείς ψηφοφορίες μέχρι να υπάρξει εκλογή με 180 ψήφους
- Με συγκρότηση διευρυμένου εκλεκτορικού σώματος
- Με αναβολή της άκαρπης εκλογής επί ένα εξάμηνο για νέες διαβουλεύσεις

Όλες συζητήθηκαν εκτός από αυτήν, του Αν. Πεπονή, που ήταν η μόνη δημοκρατική. Στην περίπτωση μη συγκέντρωσης των 180 ψήφων από τη θητεύουσα Βουλή, τη λύση να δίνει ο Λαός με προσφυγή στις κάλπες μόνο για τόν Πρόεδρο, χωρίς διάλυση της Βουλής.

Ισχυρίζεται ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ ότι αυτό θα μετέτρεπε τη Δημοκρατία μας από Προεδρευόμενη σε Προεδρική, και βρίσκει συμπαραστάτες της άποψης του και άλλους συνταγματολόγους όπως:

Ο Πρ. Παυλόπουλος, ο οποίος δηλώνει, στον ΤΥΠΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (7-12-97), ότι:

“Ως ρυθμιστής του πολιτεύματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να εκλέγεται εμμέσως, δηλαδή από τη Βουλή – και όχι αμέσως από το λαό, αφού τούτο προσιδιάζει στο προεδρικό σύστημα – και με αυξημένη πλειοψηφία.”

Ο Δ. Τσάτσος δηλώνει στο ΒΗΜΑ (15-11-95) σε έρευνα του Ι. Πρετεντέρη τα εξής:

“Η άμεση εκλογή είναι μια υπέρμετρη επιβάρυνση των κοινωνικών και πολιτικών διαδικασιών αλλά δεν μπορεί κανείς να διαφωνήσει ρητά”. Ο ίδιος θα προτιμούσε την κατάργηση της παρεμβολής βουλευτικών εκλογών στη προεδρική εκλογή.”

Ο κ. Γ. Παπαδημητρίου δηλώνει στην Ελευθεροτυπία στις 22-5-97:

“ Η πρόωρη διάλυση της Βουλής και η προσφυγή στη λαϊκή ετυμηγορία, ενόψει της αδυναμίας της Βουλής να συγκεντρώσει την απαιτούμενη σήμερα πλειοψηφία των 180 βουλευτών, αποτελεί μεγάλη και άνευ σοβαρού λόγου δοκιμασία του πολιτεύματος. Ευκαίριο είναι, βέβαια, η ανάδειξη του αρχηγού του κράτους να αποτελεί προϊόν συναίνεσης μεταξύ περισσότερων κομμάτων. Εάν όμως τούτο δεν καθίσταται εφικτό, δεν βλέπω τον λόγο να μην αναζητείται λύση από τη θητεύουσα Βουλή”

Συμπαραστάτες, λοιπόν, οι συνταγματολόγοι μας στην πρόταση του εισηγητού του ΠΑΣΟΚ για τη μη άμεση εκλογή του Προέδρου από το Λαό, στέκονται στον τύπο και παραβλέπουν την ουσία.

Η έμπειρη, όμως, φωνή του Αρ. Μάνεση συμπληρώνει και δίνει την πραγματική εικόνα των διαδικασιών που διενεργούνται στη χώρα μας.

“Η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και το 1985 και πρόσφατα, εφέτος, κάθε άλλο παρά άψογη νομίζω ότι υπήρξε... Το μεν 1985, η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας σημαδεύτηκε στη Βουλή, με τα δήθεν ομοιόμορφα μπλε ψηφοδέλτια, εφέτος δε σημαδεύτηκε από τον τρόπο με τον οποίο τα κόμματα πρότειναν του υποψηφίους για το προεδρικό αξίωμα: Και τα τρία μεγαλύτερα κόμματα εξουσιοδότησαν εν λευκώ τον αρχηγό τους να επιλέξει και να προτείνει αυτός τα πρόσωπα των υποψηφίων. Και οι βουλευτές να πληροφορηθούν από το ραδιόφωνο ή από την τηλεόραση το πρόσωπο το οποίο ο αρχηγός τους ηυδόκησε να επιλέξει ως υποψήφιο Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη συνέχεια οιονεί σύρθηκαν να το ψηφίσουν, εκόντες

άκοντες και ουκ ολίγοι δυσανασχετούντες. Και τούτο για λόγους κομματικής πειθαρχίας.΄΄ (Καθημερινή 28-5-95)

Είναι μία θλιβερή πραγματικότητα, η οποία γίνεται ακόμη πιο θλιβερή όταν συγκριθεί με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, η οποία όμως δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί διότι περιγράφεται από τα πιο έμπειρα χείλη.

Ο βουλευτής και πρώην Υπουργός Σωτ. Χατζηγάκης γράφει σε ένα άρθρο του (Ελευθεροτυπία 20-1-94):

΄΄Αξίζει τέλος, να σημειωθεί ότι από τις εννέα (9) κοινοβουλευτικές δημοκρατίες της Ευρώπης, οι έξι (6), (Αυστρία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Φιλανδία, Πορτογαλία), υιοθέτησαν το σύστημα της άμεσης εκλογής, και από τις υπόλοιπες (3), (Ιταλία, Γερμανία, Ελλάδα), οι δύο πρώτες έχουν σύστημα έμμεσης εκλογής, από μεικτό ειδικό εκλεκτορικό σώμα.΄΄

Δηλώνει σχετικά και ο Γ. Σωτηρέλης στο Έψιλον:

΄΄ Το επιχείρημα ότι η άμεση αυτή εκλογή κινείται έξω από τη λογική της Προεδρευόμενης Δημοκρατίας είναι ασθενής, σχηματική ή και προσχηματική διότι διαψεύδεται από την ίδια την ευρωπαϊκή πραγματικότητα΄΄΄.

Όλοι αυτοί οι προβληματισμοί, όλες αυτές οι ενστάσεις, οι φόβοι, οι κίνδυνοι, οι παρεκτροπές, υπάρχουν μόνο στη χώρα μας, αφού μόνο στη χώρα μας συμβαίνει ο Πρόεδρος να εκλέγεται από τη Βουλή, η οποία και νομοθετεί και κυβερνά.

Ίσως όλο αυτό το κεφάλαιο περί εκλογής του Προέδρου να μην έπρεπε να έχει γραφεί καταθέτοντας από την αρχή αυτό το στοιχείο.

΄΄Είμαστε η μοναδική χώρα, κύριοι, στην Ευρώπη που οι ίδιοι βουλευτές νομοθετούν, κυβερνούν και εκλέγουν τον Αρχηγό του κράτους΄΄

Να αποδεχθούμε, δηλαδή, ότι βιώνουμε μια πανευρωπαϊκή αποκλειστικότητα αντιδημοκρατικότητας.

Το Σύστημα μας εμποδίζει να βιώσουμε τη Δημοκρατία που αξίζουμε

Μεταφέραμε, εδώ μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τα διαμειφθέντα για την εκλογή του Προέδρου ώστε να αποδείξουμε ότι οι πολίτευόμενοι στην Ελλάδα, αν και τους εκλέγουμε για να μας

αντιπροσωπεύουν , δεν έχουν καμιά εκτίμηση στα πολιτικά μας κριτήρια. Αν και, γνωρίζουν, πολύ καλά, το τι συμβαίνει στην Ευρώπη, θεωρούν ότι εμείς δεν μπορούμε να ξέρουμε ποιο είναι το σωστό για μας και πρέπει να αποφασίζουν, πάντα, εκείνοι για λογαριασμό μας.

Έχουμε, όμως, μια απορία. Ποιο είναι περισσότερο απευκταίο, για το Λαό, το να διατηρείται μια Κυβέρνηση που δεν τη στηρίζει η πλειοψηφία του και άρα δημιουργεί κοινωνική αναστάτωση επί δύο ή τρία χρόνια, ή να παρέμβει ο Πρόεδρος, να γίνουν εκλογές και εάν ήταν λάθος η εκτίμηση του, εμείς να ξαναψηφίσουμε την ίδια Κυβέρνηση;

Ποιο είναι χειρότερο για το Κράτος, το κόστος μιας σύντομης προεκλογικής περιόδου για να απαλλαγούμε από μια ανεπιθύμητη Κυβέρνηση στη μέση της 4ετίας, ή μια παρατεταμένη κοινωνική και οικονομική κρίση, με όλα τα τερτίπια που θα σκαρφίζεται η σε μειονεκτική θέση Κυβέρνηση για να ανατρέψει το εις βάρος της κλίμα;

Και άλλη μια απορία. Ποια είναι η αξία της “δεδηλωμένης” των αντιπροσώπων μας, όταν είναι διαπιστωμένη, πολιτικά και με επιστημονικές μεθόδους η δική μας διαφορετική “δεδηλωμένη”;

Θα θέλαμε, ακόμη, οι πολιτικοί και οι επιστήμονες να μας εξηγήσουν ποιο είναι δημοκρατικότερο:

- το να απαιτούμε εμείς να υπάρχει διαρκής αρμονία πλειοψηφίας Βουλής και εκλογικού σώματος ή
- αυτό που λέει ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, ότι μετά τις εκλογές από τη στιγμή που θα σχηματισθεί η “δεδηλωμένη της Βουλής” η λαϊκή βούληση καθίσταται δέσμια επί μία 4ετία;

Αν θεωρείται το δεύτερο δημοκρατικότερο, τότε νομίζουμε ότι δεν υπάρχει λόγος να έχουμε όλη αυτή τη συζήτηση για Προέδρους, διακρίσεις λειτουργιών, ανεξαρτησίες της Δικαιοσύνης και όλα αυτά που καταταλαιπωρούν, όπως φαίνεται του πολιτικούς μας. Να αποφασίσουμε μια και καλή ότι κάθε 4 χρόνια, τον Οκτώβρη θα κάνουμε βουλευτικές, νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές, ώστε να σταματήσει η παραφιλολογία και... “γαία πυρή μειχθήτω”

Για μας, όμως, η Βουλή και η Κυβέρνηση εκφράζουν τη Λαϊκή Κυριαρχία, με την προϋπόθεση ότι η πλειοψηφία της Βουλής εκφράζει και τη δική μας πλειοψηφία, όχι μόνο την ημέρα των εκλογών αλλά και στη συνέχεια, έστω κατ' ανοχήν. Αλλιώς δεν είναι παρά μια Κυβέρνηση "σφετερίστρια" της εξουσίας μας.

Είναι σαφές, λοιπόν, για μας, πέρα από τις τοποθετήσεις των πολιτικών και επιστημόνων, ότι η αποδυνάμωση των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων του Προέδρου αποδυναμώνει ανάλογα τη λαϊκή κυριαρχία, αφού ο ρυθμιστικός του ρόλος αυτήν προστατεύει. Όσο αποδυναμώνεται ο ρόλος του, τόσο εγκλωβίζεται η διαρκής βούληση του Λαού, από την στιγμιαία βούλησή του κατά την εκλογική διαδικασία. Εκφυλίζεται, δηλαδή, η δεδηλωμένη σε άλλη μια "αρπαχή".

Η λαϊκή βούληση, όμως, κινδυνεύει από αυτόν που ασκεί την εξουσία και όχι από αυτόν που την ελέγχει. Όσο περισσότερες λοιπόν αρμοδιότητες έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, τόσο περισσότερο προστατευμένη είναι η λαϊκή βούληση, διότι αυτός ελέγχει, δεν κυβερνά, αλλά ελέγχει.

Η όποια καταχρηστική άσκηση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου είναι, λοιπόν, υπέρ του Λαού, έστω και αν "ξεβολεύει" τους κυβερνώντες, για τους οποίους οι εκλογές δεν είναι μια ευκαιρία για να τους ξανατιμήσουμε, αλλά μια αγωνία για το πως θα υπαρπάσσουν ξανά την ψήφο μας.

Οι πολίτευόμενοι υποστηρίζουν ότι δεν θέλουν τον έλεγχο, δήθεν για να μην έχουμε πολιτειακές τριβές, ενώ στην ουσία αυτό που επιδιώκουν είναι να έχουν οι ίδιοι απερίσπαστοι τη δυνατότητα των όποιων χειρισμών, ή αυθαιρεσιών, χρειαστεί να μετέλθουν για να ικανοποιήσουν τα δικά τους πολιτικά συμφέροντα.

Αναγορεύουν λοιπόν τον Πρόεδρο ως ρυθμιστή του Πολιτεύματος για να έχουν μια θεσμική προκάλυψη, αλλά του στερούν τις ουσιαστικές παρεμβατικές του δυνατότητες για "να μην τον έχουν στα πόδια τους". Τον αντιμετωπίζουν όπως ακριβώς τη Λαϊκή Κυριαρχία. Η εξουσία, λένε, πηγάζει από το Λαό, αλλά με εξαιρετική άνεση στερούν στον πολίτη κάθε παρεμβατική και ελεγκτική δυνατότητα επί της εξουσίας καθ' όλη τη διάρκεια της τετραετίας.

Είναι καιρός, όμως, πλέον, να αποδεχθούν ότι οι εκλογείς τους *“ξύπνησαν”* και το συμφέρον της Ελλάδας δεν είναι να προσπαθούν να μας *“ξανακοιμήσουν”*, αλλά να μας ενεργοποιήσουν. Να μας οδηγήσουν σε συμμετοχικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, των οποίων το αποτέλεσμα δεν θα κρίνεται από αμφισβητούμενες δικές τους πλειοψηφίες, αλλά από δικές μας γνήσιες και επίκαιρες.

Είναι απαράδεκτο για το Λαό μας, όταν στην Ευρώπη αναπτύσσονται νέοι πολιτικοί φορείς, πέραν των κομμάτων, για να έχουν οι πολίτες:

“Το δικαίωμα να ψηφίζουν τόσο για ένα πολιτικό κόμμα όσο και για μια οργάνωση που γεινιάζει των ενδιαφερόντων τους – είτε πρόκειται για τη διαφοροποίηση της πληροφόρησης είτε για τη μεταρρύθμιση των φυλακών, είτε για την άσκηση της ψυχιατρικής, ώστε η εκλογική δυναμική να προέρχεται από τα βάθη της κοινωνίας των πολιτών”, όπως δηλώνει ο Γ. Χάμπερμας, (Αυγή 13-7-97), οι Έλληνες να περιθωριοποιούνται ακόμη και για την εκλογή του Αρχηγού του Κράτους μας.

Ότι κι αν λένε οι σοφοί μας και οι πολιτικοί μας, εμείς το αισθανόμαστε σαν ασυγχώρητο αναχρονισμό και αφόρητο πολιτικό σκοταδισμό του Συστήματος που μας κυβερνά.

Όλες αυτές οι ατέρμονες επιστημονικές συζητήσεις περί των δημοκρατικών διαδικασιών εκλογής του Προέδρου, αποτελούν για μας σχολαστικισμούς. Η θλιβερή πραγματικότητα είναι ότι ούτε οι πολιτικοί μας τηρούν τους δημοκρατικούς κανόνες, ούτε εμείς αποκτήσαμε, αφού ποτέ δεν διδαχθήκαμε, την απαιτούμενη, δημοκρατική παιδεία για να απαιτούμε την εφαρμογή τους. Πολύ περισσότερο δεν εθιστήκαμε σε ανάλογη δημοκρατική συμπεριφορά, ώστε να μεταλλάξουμε το πηγαίο δημοκρατικό μας φρόνημα από αίσθηση σε συνειδητή δημοκρατική πράξη. Έχουμε συνειδητοποιήσει, απλώς, μέσα από την εμπειρική πολιτική μας ωρίμανση, ότι η Δημοκρατία δεν είναι ούτε σύνολο κανόνων στα χαρτιά, ούτε αγορεύσεις δεοντολογίας και ευχολογίας, αλλά στάση ζωής. Μια στάση που οι πολιτικοί μας συνεχώς την επικαλούνται, χωρίς να την ακολουθούν ποτέ, και προφανώς δεν αξιωθήκαμε να την βιώσουμε ούτε εμείς. Γι'αυτό δεν μιλήσαμε ποτέ στην καθημερινή γλώσσα για Πρόεδρο κόμματος ο οποίος θα μας συντονίζει, αλλά πάντοτε για Αρχηγό, ο

οποίος θα μας διαφεντεύει. Αρχηγό τον οποίο αγωνιζόμαστε όλοι να τον κάνουμε, Πρωθυπουργό, για να υποταχθούμε δουλικά στην εξουσία του. Μέχρι αυτού του σημείου εφτέλησαν το πηγαίο δημοκρατικό φρόνημα του Ελληνικού Λαού.

Η ώρα της Δημοκρατίας και του Κυβερνήτη του Λαού

Το Σύστημα, των γνωστών αγνώστων πολιτικών επικυρίαρχων της Ελλάδας, μας έχει περάσει στο υποσυνείδητο την ανάγκη του Αρχηγού, που θα μας σώζει. Αρχηγός, ο οποίος, με τη λατρεία που επιδιώκει για το πρόσωπό του, και την υποταγή που απαιτεί στην εξουσία του, μας αποξενώνει από την προσωπικότητά μας, εκμηδενίζει την πολιτική μας οντότητα και μας επιβάλλει την ανοχή του πολιτικού καταναγκασμού.

Αυτή, ακριβώς, είναι η αλλοίωση, η κατάπτωση, του δημοκρατικού μας φρονήματος, που επεδίωξαν τα υπερεξουσιαστικά κέντρα. Να τους είναι εύκολο, αυτό που τους είναι αρεστό και βολικό. Να κατασκευάζουν με τα Μ.Μ.Ε. αρχηγούς, των οποίων τη βούληση να μπορούν να επηρεάζουν εύκολα, αντί να αντιμετωπίζουν γεννημένους λαϊκούς ηγέτες, οι οποίοι δεν θα ανέχονταν να υποκύπτουν στις, εις βάρος μας, ορέξεις τους.

Οι πολитеυόμενοι φοβούνται, δήθεν, ``τύχόν διολίσθηση του πολитеύματος στην προεδρική Δημοκρατία``, αλλά με πίστη ζηλωτή γίνονται οι ίδιοι μοχλοί και όργανα μιας αταίριαστης για το φρόνημα του Ελληνικού Λαού αναχρονιστικής πρωθυπουργικής δεσποτείας.

Το αποτέλεσμα, όμως, είναι αντίθετο με τις επιδιώξεις τους. Άδικα, κατανάλωσαν τόση φαιά ουσία για να μας τρομάζουν για τον κίνδυνο ``παραισφρύσεως`` στοιχείων Προεδρικής Δημοκρατίας στο Πολίτευμά μας, Ήδη, άρχισε να συζητείται, σε πανεπιστημιακούς και πολιτικούς κύκλους, η ανάγκη μετακύλησης της Δημοκρατίας μας, από Προεδρευομένη σε Προεδρική.

Με τις πρωθυπουργοκεντρικές υπερβολές τους προκάλεσαν μέσα μας την ανάγκη να αποκτήσουμε ένα Σύνταγμα το οποίο θα μας καθιστά, ως Κυρίαρχο Λαό, πραγματικούς εταίρους της εξουσίας.

Ένα Σύνταγμα, που θα προωθεί την ιδέα, την έννοια, του γνήσιου λαϊκού Ηγέτη, ο οποίος θα αναδεικνύει τις δικές μας δυνάμεις, θα τις συντονίζει μέσα από τις μεταξύ μας δημοκρατικές σχέσεις, και θα μας οδηγεί σε μια δυναμική συνισταμένη δράσης υψηλής ενότητας και απόδοσης.

Διαβάζουμε και ζηλεύουμε στο βιβλίο του Μιχ. Παπακωνσταντίνου *“Πολιτική και εκλογές στις Η.Π.Α.”*:

“Οι κοινοί άνθρωποι αισθάνονται δικούς τους τους Προέδρους άσχετα απ’ το κόμμα που ανήκουν, άλλωστε τούτη είναι η σωστή στάση ενός λαού απέναντι στον αρχηγό του κράτους. ... κάθε Αμερικανός, όταν μιλάει για την κυβέρνησή του, σκέφτεται πρώτα, και , αποκλειστικά, τον Πρόεδρο, σαν να τον θεωρεί όχι μόνο σύμβολο, μα τον μοναδικό κυβερνήτη. Δε δυσκολεύεται να τον κατακεραυνώσει, λιγότερο εύκολα τον εγκωμιάζει, πάντοτε όμως τον σέβεται. ... Αλλά στην αμερικανική δημοκρατία υπάρχει η συνήθεια, τηρούμενη απαρέγκλιτα απ’ όλους τους Προέδρους, της καθημερινής σχεδόν επαφής τους με τους αντιπροσώπους του τύπου και της τακτικής επικοινωνίας τους με το λαό, με το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση. Θεωρείται καθήκον του Προέδρου ν’ απευθύνεται στο Έθνος, όσο συχνά χρειάζεται, για να αναγγείλει μια σημαντική απόφαση, ένα μεγάλο πολιτικό γεγονός και, γενικά, για να εξηγήσει την πολιτική του. ... Σωστά είπαν πως η σχέση μεταξύ Προέδρου και λαού αποτελεί την πεμπτούσια στην οργάνωση της αμερικανικής πολιτικής θελήσεως.”

Γιατί λοιπόν δεν πρέπει να έχουμε στην Ελλάδα μια Προεδρική Δημοκρατία;

Γιατί δεν πρέπει να εκλέγουμε έναν Πρόεδρο ο οποίος θα είναι υπεύθυνος προσωπικά για την διακυβέρνηση του Λαού και δεν θα μας λέει, στα δύσκολα, ότι αυτός απλώς *“Προεδρεύει”*;

Γιατί πρέπει *“σώνει και καλά”* κατά τους Αντιπροσώπους μας, να έχουμε μια ψευτοπροεδρευόμενη Δημοκρατία που ο Πρωθυπουργοκεντρισμός της ξεπερνά *“κατά παρασάγκας”* την όποια *“Προεδρικότητα”*;

Γιατί, αφού έχουμε στήσει ένα καθαρά προσωποπαγές πολιτικό σύστημα, προσπαθούν να κοροϊδεύουν πολιτειακά εαυτούς και αλλήλους, προσκολλημένοι σε μια εξωπραγματική, πλέον, ονομασία, η οποία καμιά σχέση δεν έχει με τη σημερινή λειτουργία του Πολιτεύματός μας;

Γιατί νομίζουν ότι πρέπει να, “βαφτίζουν” ένα σκληρό πρωθυπουργοκεντρικό σύστημα, με καταργημένο, στην ουσία του κάθε άλλο πολιτειακό παράγοντα, ως “βελουδένια” Προεδρευόμενη Δημοκρατία;

Γιατί πρέπει εμείς, να ανεχόμαστε απεραντολογίες ερμηνειών και παρερμηνειών, οι οποίες κατατίθενται για να μας πείσουν για τη γνησιότητα ενός συστήματος, το οποίο από καιρό έχει μετατραπεί, από τους ίδιους, σε ένα βαθειά και πλατειά νοθευμένο, προϊόν;

Είναι σαφές, ότι όλοι έχουμε καταλάβει την πραγματικότητα, αλλά οι πολιτικοί μας εμμένουν να στρουθοκαμηλίζουν. Δεν θέλουν, γιατί φοβούνται την ευθύνη, να παραδεχθούν ότι αυτό που έχει ανάγκη η Χώρα μας, δεν είναι μια αναθεωρητική, αλλά μια συντακτική Βουλή.

Μια συντακτική Βουλή, η οποία θα μας δώσει την ευκαιρία να εκλέγουμε έναν ισχυρό Ηγέτη, στον οποίο ευθέως θα εναποθέτουμε, τις ευθύνες για τη βελτίωση της ζωής μας.

Έναν ισχυρό Ηγέτη, ο οποίος θα είναι ικανός για τα δύσκολα, και δεν θα ασχολείται με τις δημοκρατικές διαδικασίες της καθημερινότητας μας, των οποίων την ευθύνη θα αναλάβουμε εμείς.

Έναν Ηγέτη ο οποίος θα επιλύει τα μεγάλα προβλήματα μας, θα είναι υπολογίσιμος από όλους, πολίτες και κέντρα.

Έναν Ηγέτη στον οποίο θα επιρρίπτουμε τις ευθύνες για κάθε στραβό, ή θα απευθύνουμε το ευχαριστώ για κάθε καλό.

Έναν Ηγέτη ο οποίος θα είναι εκλεγμένος από εμάς για μας και τον οποίο θα αισθανόμαστε, πλούσιοι και φτωχοί ως καταφυγή και όχι ως δεσπότη.

Δεν παραγνωρίζουμε ότι κατά τις εκλογικές διαδικασίες τα Μ.Μ.Ε. θα δεισδύουν στη σκέψη μας και θα επιδιώκουν να μας κατευθύνουν προς τις δικές τους προτιμήσεις. Τουλάχιστον όμως, θα επηρεάζεται μερικώς η εκλογή του, από τα κέντρα συμφερόντων, ενώ η θητεία του δεν θα ευρίσκεται συνεχώς υπό την απειλή μεθοδευμένης ανατροπής από παραεξουσιαστικώς διαμορφούμενες ιδιοτελείς κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες .

Είναι φανερό, ότι για να ικανοποιηθεί, το όσο δημοκρατικό φρόνημα μας απέμεινε, μετά από την αλλοίωση της δημοκρατικής μας υποστασης, από τον αρχηγισμό, στον οποίο χρόνια τώρα μας εθίζουν τα κόμματα και από τον

Πρωθυπουργοκεντρισμό, τον οποίο μας επιβάλλει το Σύνταγμα, πρέπει να διαχυθεί ευρέως η κρατική εξουσία σε αυτοδιοικούμενους κοινωνικούς φορείς και πέρα από την εκλογή της Βουλής, να εκλέγουμε άμεσα, εμείς οι Πολίτες, και ένα Πρόεδρο – Αρχηγό του Κράτους.

Η Βουλή μόνο θα νομοθετεί και ο Πρόεδρος μόνο θα κυβερνά, με βάση τους Νόμους, Θα κυβερνά με όποιους Υπουργούς θεωρεί ικανούς, ανεξάρτητα από τις πλειοψηφίες και μειοψηφίες της Βουλής και θα έχει την αποκλειστική ευθύνη απέναντι μας.

Δεν θα ανεχθούμε, πλέον, να εγκλωβιζόμαστε σε πρόσωπα προεπιλεγμένα από άλλους.

Η προεπιλογή των υποψηφίων Προέδρων θα γίνεται μέσα από εκτεταμένες δημοκρατικές διαδικασίες. Άμεσα από εμάς ή από Εκλεκτορικό Σώμα, το οποίο θα αποτελείται από εκλεγμένους στη Βουλή, στην Τ.Α., στην Ν.Α. και σε μεγάλους συλλογικούς φορείς της χώρας, συνταγματικά καθορισμένους.

Το ψηφοδέλτιο της προεπιλογής όσο και της τελικής εκλογής, θα είναι ενιαίο και οι διεκδικούντες την υποψηφιότητα θα προτείνονται από ένα προκαθορισμένο αριθμό πολιτών ή ανάλογο εκλεκτόρων, και θα συμπεριλαμβάνεται ο θητεύον Πρόεδρος εάν δεν έχει και άλλη προηγούμενη θητεία.

Είναι φανερό ότι με αυτό το σύστημα θα υπάρξει ένας σαφής διαχωρισμός των διαφορετικών λειτουργιών, που σήμερα έχουν συγχωνευθεί, και θα υπάρξει ο ισχυρός ηγέτης που αναζητούμε, περιβεβλημένος, πλέον, με τον τίτλο του Αρχηγού του Κράτους. Με αρμοδιότητες Κυβερνήτου, θα ασκεί ο ίδιος την Εξωτερική πολιτική, και θα αρχηγεύει των Ενόπλων Δυνάμεων, σε περίπτωση πολεμικών επεισοδίων, για να μην υφιστάμεθα τις “ντροπές” τύπου Ιμίων.

Για μας ήρθε η ώρα, του εκλεγμένου από μας τους ίδιους **Κυβερνήτη** με όλο το βάρος που είναι φορτισμένο το αξίωμα αυτό και από την νεώτερη ιστορία μας και από τη ναυτική μας παράδοση.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟ

Όσο ακατατόπιστος και αν είσαι στα συνταγματικά θέματα, διαβάζοντας το άρθρο 26 του Συντάγματος, αντιλαμβάνεσαι πως η δικαστική λειτουργία είναι κάτι ξεχωριστό. Ένας Θεσμός ανεξάρτητος από τους αντιπροσώπους σου που ψηφίζεις, κάθε τετραετία, για να νομοθετούν στη Βουλή, να εκλέγουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και να διαχειρίζονται την εν γένει εξουσία.

Γράφει το άρθρο 26 του ισχύοντος Συντάγματος:

1. *Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας*
2. *Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση*
3. ***Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια. Οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού.***

Είναι φανερό ότι αυτή η ξεχωριστή δικαστική λειτουργία, της οποίας οι αποφάσεις των οργάνων εκτελούνται στο όνομα του Λαού, διακρίθηκε για να τον προστατεύει από τυχόν αυθαιρεσίες των Αντιπροσώπων του στη διαχείριση της εξουσίας. Η Δικαιοσύνη δεν διαχειρίζεται, αλλά έχει χρέος να ελέγχει τη διαχείριση της εξουσίας και να τιμωρεί τους παραβάτες του Νόμου.

Όσο, όμως, καλόπιστος και να είσαι, διαβάζοντας στο άρθρο 90, παρ. 5 ότι “οι προαγωγές στις θέσεις του Προέδρου και των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενεργούνται με Προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου”, αντιλαμβάνεσαι ότι μάταια αισθάνθηκες ασφαλής, διότι και αυτή η λειτουργία της εξουσίας είναι στα χέρια των Αντιπροσώπων σου, και εσύ είσαι έρμαιο των διαθέσεών τους.

Καταλαβαίνεις εύκολα πως η πυραμίδα της οργάνωσης των δικαστικών λειτουργιών που με τόσα ωραία λόγια περί ανεξαρτησίας περιγράφεται σε 14 άρθρα του Συντάγματος, είναι απόλυτα εξαρτημένη από τους αιρετούς εξουσιαστές σου.

Και για να μην σου μείνει καμία αμφιβολία για το ποιος καθορίζει τους όρους του “παιχνιδιού” της εξουσίας, το άρθρο 91.1 ορίζει: “Την πειθαρχική αγωγή εγείρει ο Υπουργός Δικαιοσύνης” όταν αφορά σ’ αυτούς που ο ίδιος ορίζει.

Εάν δεν υπακούουν, δηλαδή, στο θέλημά του κρατάει “τη βέργα για να τους επαναφέρει στον “ίσιο δρόμο” της υποταγής.

Έτσι αντιλαμβάνονται την εξουσία οι πολιτικοί, διότι έχουν ταυτίσει τη λαϊκή κυριαρχία μόνο με την Κυβέρνηση. Παραγνωρίζουν, συνειδητά, το γεγονός ότι η λαϊκή κυριαρχία έχει τριαδική έκφραση και η Κυβέρνηση είναι το ένα μόνο μέρος. Το ότι στο Ελληνικό Σύνταγμα ταυτίζεται το νομοθετικό σώμα με εκείνο που αναδεικνύει την Κυβέρνηση, δεν σημαίνει ότι και η Δικαιοσύνη πρέπει να είναι αφομοιωμένη ως εξουσία από την Κυβέρνηση. Τουναντίον, πρέπει να υπερτονισθεί, θεσμικά, το ανεξάρτητο της λειτουργίας της.

Αντίθετα όμως, η εκτελεστική λειτουργία θεωρεί τη δικαιοσύνη υποτακτική της, επεκτείνοντας αυθαίρετα τα δικαιώματα που της δίνει η ψήφος του Λαού και στον τρίτο χώρο της λαϊκής κυριαρχίας, ο οποίος όμως θα έπρεπε να έχει τη δική του αυτόνομη λειτουργική υπόσταση.

Ο βαθμός ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης σε ένα πολίτευμα, καθορίζει το μέτρο της ποιότητας της Δημοκρατίας του.

Ο εισηγητής, όμως, του ΠΑΣΟΚ παρουσίασε μια τελείως διαφορετική θεώρηση των πραγμάτων στην Επιτροπή Αναθεώρησης.

Θεωρεί ότι μεταξύ της Νομοθετικής, Εκτελεστικής και Δικαστικής λειτουργίας, υπάρχει μια ιεράρχηση, από την οποία πηγάζει μια υπεροχή της μιας επί της άλλης. Μια ιεράρχηση, η οποία οδηγεί, μέσα από την αναγκαία διασταύρωση των λειτουργιών, για την εύρυθμο λειτουργία της κρατικής μηχανής, σε μια υποχρεωτική εξάρτηση της Δικαιοσύνης. Δηλώνει, λοιπόν:

*“Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης συνδέεται, όχι μόνο με το δικαιοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος, αλλά και με αυτόν τον ίδιο το δημοκρατικό χαρακτήρα, γι’ αυτό και δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι οι δικαστικές αποφάσεις εκδίδονται και εκτελούνται στο όνομα του ελληνικού λαού. Παρ’ όλα αυτά σε ένα δημοκρατικό κράτος δικαίου, λειτουργούν δύο παράλληλες διαδικασίες νομιμοποίησης των εξουσιών: Η διαδικασία της δημοκρατικής νομιμοποίησης (που από τη λαϊκή κυριαρχία, οδηγεί στο Κοινοβούλιο και από το Κοινοβούλιο στη νομιμοποίηση της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας), αλλά και η δικαιοκρατική διαδικασία νομιμοποίησης των πολιτειακών αποφάσεων. **Ανεξαρτησία της δικαιοσύνης**, όμως – και θέλω αυτό να το αποσαφηνίσω ευθύς εξ αρχής – **δεν σημαίνει ισοτιμία των πολιτειακών λειτουργιών...** Οι εξουσίες είναι διακεκριμένες... αλλά δεν είναι ισότιμες.*

Υπάρχει υπεροχή της συντακτικής εξουσίας που είναι η ύπατη μορφή εκδήλωσης της λαϊκής κυριαρχίας σε σχέση με τη δικαστική εξουσία.΄΄

Είναι προφανές, ότι είναι μια θεώρηση που εξυπηρετεί τη βουλιμία για εξουσία, της εκάστοτε κομματικής πλειοψηφίας που κυβερνά. Αναιρεί, όμως, στην ουσία, την ανάγκη ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, παραγνωρίζοντας τον πολύτιμο ρόλο της στην προστασία εμάς των πολιτών, από τις τυχόν αυθαιρεσίες αυτής ακριβώς της πλειοψηφίας.

Η θεωρητική αυτή επένδυση της βουλιμίας τους, για απόλυτη εξουσία, οδηγεί, όμως, στο άτοπο της αντιστροφής των ρόλων των λειτουργιών. Ανατρέπει τη συνταγματική λογική ότι η Εκτελεστική λειτουργία είναι αυτή που διαχειρίζεται την εξουσία, με βάση τους Νόμους που παράγει η Νομοθετική και παρεμβαίνει η Δικαστική μόνο για να ελέγχει τη συνταγματικότητα τους και την ορθή εφαρμογή τους.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, δεν δέχεται, όμως, την *“ισοτιμία των κρατικών λειτουργιών”*, ως σύμφωνη με το συνταγματικό πνεύμα, αλλά, θεωρεί ότι είναι *“μεθοδολογικά οργανωμένα”* από τους λειτουργούς της Δικαιοσύνης για ίδια συμφέροντα και αναρωτάται: *“Ποιος είναι αυτός που προστατεύει και ποιος είναι αυτός που παραβιάζει στην πράξη τα ατομικά δικαιώματα, ο δημοκρατικά νομιμοποιημένος αλλά ενδεχομένως όχι φιλελεύθερος νομοθέτης ή ο δικαιοκρατικά νομιμοποιημένος αλλά ενδεχομένως αυταρχικός δικαστής;”*

Είναι προφανές ότι προκειμένου να δικαιολογήσουν την εξάρτηση που επιβάλλουν στη Δικαιοσύνη, χρησιμοποιούν τη μέθοδο της μεταμφίεσης για να την παρουσιάζουν ως προσπάθεια τους να μας προστατεύουν αυτοί, οι εξουσιαστές μας δηλαδή, από τη Δικαιοσύνη. Πρέπει, λένε, το Σύνταγμα να θωρακίζει το άτομο, *“πρέπει να διαμορφώνει τη στενή οδό μέσα από την οποία μπορεί να πορεύεται το άτομο, ο πολίτης προκειμένου να προστατεύει την ατομική του σφαίρα και γενικά τα συνταγματικά του δικαιώματα απέναντι στις απειλές που μπορεί να προέρχονται, κατά περίπτωση, είτε από τη δημοκρατική νομιμοποιημένη πλειοψηφία είτε από τη δικαιοσύνη”*.

Εμείς δεν θεωρούμε εαυτούς καταλλήλους να αντιπαρατεθούμε θεωρητικά σε όλα αυτά τα περί πολιτεύματος το οποίο, κατά τη γνώμη τους, *“από τη φύση του είναι πολίτευμα μετριασμένης διάκρισης των εξουσιών”*, καταθέτουμε, όμως, τις πολιτικές μας εμπειρίες.

Στα χρόνια κοινοβουλευτικής ζωής που περάσαμε στην Ελλάδα, υπέστημεν πάρα πολλά από κυβερνητικές αυθαιρεσίες, αλλά δεν καταπιεστήκαμε ποτέ από τις υπηρεσίες της Δικαιοσύνης, ως συνταγματικό θεσμό. Αντιθέτως, μας ταλαιπώρησαν οι ελλείψεις που προκαλούσαν οι Κυβερνήσεις στη λειτουργία της. Οι όποιες υπερβολές της, οι όποιες υπερβάσεις του ρόλου της από τους λειτουργούς της, μπορεί να δυσκόλευαν τις Κυβερνήσεις, δεν ήταν, όμως, ποτέ, εις βάρος των συμφερόντων του Λαού.

Σχολιάζοντας τις υπερβολές αυτές ο πρώην Πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης, δηλώνει: *“Η δικαστική εξουσία δεν είναι υπεράνω των άλλων εξουσιών – είναι ίση με τις άλλες – και αυτή δεν είναι ανέλεγκτη και πρέπει, προπαντός, να οριοθετηθεί.*

...Σε ορισμένες περιπτώσεις οι δικαστές ξέφυγαν από τις δικές τους αρμοδιότητες και υποκαθιστούσαν σαφώς και την νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία” (Βουλή 17-1-2001)

Είναι μια εντελώς διαφορετική και εντελώς ξεκάθαρη τοποθέτηση. Δεν αμφισβητείται ούτε η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, ούτε το ισότιμο της με τις άλλες λειτουργίες, αλλά επισημαίνει την ανάγκη σαφέστερης περιγραφής και οριοθέτησης του ρόλου της, για να παρεμποδισθεί τυχόν υπέρβαση των αρμοδιοτήτων της, από τους λειτουργούς της, εις βάρος των άλλων λειτουργιών.

Αστήρικτος ο ισχυρισμός περί Κράτους των δικαστών

Οι εισηγητές του ΠΑΣΟΚ, όμως, παρουσιάζει με τις τοποθετήσεις του, την ηγεμονική αντίληψη του Συστήματος, για την εκτελεστική εξουσία, της οποίας επίκεντρο των επιδιώξεων είναι το να στερεί από μας τους πολίτες τον μοναδικό υπερασπιστή των δικαιωμάτων μας, έναντι των κυβερνητικών αυθαιρεσιών.

Είναι η ίδια ηγεμονική αντίληψη που την οδηγεί, αφ' ενός στο να παραβιάζει, με ενέργειές της, βασικές συνταγματικές επιταγές και αφ' ετέρου στο να αρνείται να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του Σ.τ. Ε. όταν αποκαθιστούν τις εις βάρος μας αυθαιρεσίες της.

Προβάλλοντας το φόβο “του κράτους των δικαστών” εδραιώνει το δικό της δεσποτικό πρωθυπουργοκεντρικό σύστημα. Καθυποτάσσει τους δικαστικούς λειτουργούς σε ένα σύστημα, το οποίο δεν παράγει ελεύθερους “δικαστές” έτοιμους να γίνουν όλο και καλύτεροι, αλλά δημόσιους υπαλλήλους, οι οποίοι σπεύδουν να διασυνδεθούν με τους ισχυρούς της κάθε Κυβέρνησης, για να προωθηθούν ιεραρχικά.

Επισημαίνοντας τη σπουδαιότητα των προαγωγών, των δικαστικών λειτουργών στη διαμόρφωση υψηλού κύρους Δικαιοσύνης, ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ είπε:

“Το σταυρικό όμως σημείο στο θέμα αυτό είναι το ζήτημα των προαγωγών και των εξελίξεων. Το ζήτημα των προαγωγών και των εξελίξεων αντιλαμβάνεσθε ότι είναι ζωτικό για ένα άτομο που αφιερώνει τη ζωή του και τη σταδιοδρομία του στην υπηρεσία της δικαιοσύνης και θέλει να νοιώθει ότι έχει ανοιχτή πρόσβαση στις υψηλότερες θέσεις με διαφάνεια και αξιοκρατία.”

Και εξειδικεύοντας το λόγο του στο αίτημα των επτακοσίων λειτουργών των διοικητικών δικαστηρίων, είπε *“ζητούν και αυτοί να έχουν την προοπτική της εξέλιξης στις ανώτατες βαθμίδες του κλάδου τους, δηλαδή σε εκείνες τις βαθμίδες, που ούτως ή άλλως τώρα ασκούν πλήρη διοίκηση στα διοικητικά δικαστήρια.”*

Θεωρεί, δηλαδή, ότι όλοι οι δικαστικοί λειτουργοί πρέπει να έχουν την ελπίδα μιας ακώλυτης εξέλιξης προς τα ανώτατα δικαστήρια. Το σκεπτικό λογικό, πόσο αγνή, όμως, είναι πρόθεση των λόγων του και ποιά τακτική έχει ακολουθηθεί;

Σχετικά με τη σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου που κρίνει τις προαγωγές ο αντιπρόεδρος του Α.Π. Γεώργιος Βελλής γράφει σε άρθρο του (Καθημερινή, 22-10-00): *“Το αδιάβλητο της Δικαιοσύνης συναρτάται ευθέως με το αδιάβλητο της διοικήσεώς της και το τελευταίο με τον τρόπο της συγκροτήσεως των οργάνων της. Η ex officio συμμετοχή στο σπουδαιότερο όργανο διοικήσεως της Δικαιοσύνης των επιλεγμένων από την εκτελεστική εξουσία προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων και Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου δεν μπορεί να αιτιολογηθεί παρά μόνο από την ανομολόγητη πρόθεση της εξουσίας εκείνης να επηρεάζει τα πράγματα της Δικαιοσύνης και ειδικότερα την υπηρεσιακή τύχη των λειτουργών της”*.

Πόση σαφήνεια, καθαρότητα, ειλικρίνεια, αξιοπιστία μπορεί πραγματικά να υπάρξει σε προαγωγές που παρά το βάρος και την καλή παράδοση του θεσμού, η εκτελεστική εξουσία μπορεί, με το “μαγικό ραβδάκι” της (τον έλεγχο της ηγεσίας των κλάδων), να μεταμορφώνει σατανάδες σε αγγέλους και τανάπαλιν, με μόνο κριτήριο το της κομματικής συμπάθειας ή αντιπάθειας; Με το κριτήριο του εκτιμωμένου, και ενίοτε σαφώς δηλουμένου, βαθμού υποταγής στις κομματικές υποδείξεις και στις κυβερνητικές εντολές;

Γνωρίζοντας από μέσα την κατάσταση, ο Β. Κεδίκογλου κατέθεσε τη δική του πρόταση, που μπορεί να ενοχλεί, τους στηριζόμενους στην εύνοια των κρατούντων, εξασφαλίζει, όμως, σε μεγάλο βαθμό το ανεξάρτητο του κάθε δικαστικού λειτουργού.

“Τέλος, γίνεται μεγάλη συζήτηση για την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης. Όταν υπάρχει προϊστάμενος και υφιστάμενος μπορεί να υπάρχει ανεξαρτησία της δικαιοσύνης; Όταν ο πρωτοδίκης αναμένει την έκθεση του εφέτη περιμένετε ανεξαρτησία έναντι του εφέτη; Όταν ο εφέτης περιμένει την έκθεση του αρεοπαγίτη περιμένετε ανεξαρτησία των εφετών;

Θέλετε ανεξαρτησία της δικαιοσύνης; Να είναι αυτοτελή τα σώματα. Ειρηνοδίκης. Παραπάνω δεν πας. Θέλεις να γίνεις πρωτοδίκης; Μόνο με εξετάσεις. Πρωτοδίκης. Παραπάνω δεν πας, δεν προάγεσαι. Από εκεί παίρνεις σύνταξη, ως πρωτοδίκης. Θέλεις να πας παραπάνω; Ειδικές εξετάσεις και γραπτές και προφορικές σε ακροατήριο, να σε ακούν όλοι οι συνάδελφοί σου.” (Βουλή 17-1-01).

Είναι αυτονόητο ότι, για μας τους πολίτες, το πιο πολύτιμο υποστήριγμα, για μια δημόσια ζωή χωρίς αυθαιρεσίες και αδικίες, είναι ο δικαστής που δικάζει δίκαια, βλέποντας τα πράγματα χωρίς τα παραμορφωτικά γυαλιά της εξάρτησης.

Αναγνωρίζουμε ότι η Δικαιοσύνη πρέπει να είναι τυφλή. Θέλουμε όμως, τους λειτουργούς της “ανοιχτομάτηδες” όταν ελέγχουν την εκτελεστική εξουσία. Αντιθέτως, το Σύστημα τους θέλει με παρωπίδες, για να μη βλέπουν τις αυθαιρεσίες των εκπροσώπων του.

Η τυφλή Δικαιοσύνη, όταν έχει απέναντι της την εξουσία, πρέπει να γίνεται “το μάτι” του Λαού.

Και αυτό είναι, που φοβάται πιο πολύ το Σύστημα και προσπαθεί με κάθε δικαιολογία και πρόφαση να την κρατάει δέσμια και υποταγμένη στην

εκτελεστική εξουσία. Όπως γράφει ο Γ. Κουμάντος, υπάρχει *“μία γενικότερη προσπάθεια περιορισμού του ελέγχου των παρανομιών της διοίκησης από τη δικαστική εξουσία και ιδιαίτερα από το Συμβούλιο της Επικρατείας – κι αυτή πονηρά μεθοδευμένη με προτεινόμενες διατάξεις που συγκαλύπτουν τους στόχους της. Γενικά, η δικαιοσύνη αντιμετωπίζεται ως αντίπαλος που πρέπει ή να τον υποτάξεις ή να τους κόψεις τα φτερά. Γι’ αυτό και πρέπει να επανέλθουμε πριν να είναι πολύ αργά...”* (Καθημερινή 5-11-00).

Καλλιεργούν οι εκπρόσωποι του Συστήματος για λογαριασμό τους, την ιδέα των μοναδικών εκφραστών της λαϊκής κυριαρχίας και προκαλούν με τον κομπασμό τους μια ιταμή για τη Δημοκρατία ατμόσφαιρα ιδιοτελούς απολυταρχίας.

Εκ προθέσεως, παραβλέπουν ότι το πολίτευμά μας παράγει, μεν, κυβερνήσεις που εκφράζουν τη λαϊκή βούληση, με την προϋπόθεση όμως, ότι υπάρχει και η Δικαιοσύνη ως προστάτης της για να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεών τους. Δικαιοσύνη της οποίας οι αποφάσεις εκτελούνται, ακριβώς γι’ αυτό το λόγο, στο όνομα του Ελληνικού Λαού, και όχι σ’ αυτό των πλειοψηφιών που αναδεικνύουν οι εκλογές.

Επίκληση της Λαϊκής Εντολής από τις κυβερνώσες πλειοψηφίες είναι δικαιολογημένη απέναντι στην Αντιπολίτευση για διαφορετικές πολιτικές, όχι όμως απέναντι στη Δικαιοσύνη για πιθανές αξιόποινες πράξεις τους. Η επίκληση, από την Κυβέρνηση, της Λαϊκής Εντολής απέναντι σε ενέργειες της Δικαιοσύνης και τους λειτουργούς της, απαραίτητες για να ανταποκριθούν στο θεσμικό ρόλο τους, είναι αντισυνταγματική, αντιδημοκρατική και ύποπτη τάσεων προς τον ολοκληρωτισμό.

Μια δημοκρατική Κυβέρνηση που αισθάνεται συνεπής στη λαϊκή εντολή, πρέπει να αρέσκεται στον έλεγχο και να τον διευκολύνει, αντί να δυσαρεστείτε και να τον παρεμποδίζει απειλούσα.

Καταθέτουν, ως επιχείρημα, ότι θέλουν δήθεν να αποφύγουν το κράτος των δικαστών. Αυτό, όμως, που επιδιώκουν, και το επιτυγχάνουν, είναι η ανεξέλεγκτη διαχείριση της εξουσίας με την κατάργηση της ουσίας του Κοινοβουλευτισμού, η οποία στηρίζεται στη διάκριση των λειτουργιών της εξουσίας.

Σκοπίμως ομιλούν περί κινδύνων, αν και γνωρίζουν ότι είναι ανύπαρκτοι. Ποιος μπορεί να φανταστεί ότι οι όποιοι δικαστικοί λειτουργοί θα αντλήσουν

δυνάμεις (από πού;) και θα υπερφαλαγγίσουν τη σημερινή υπερεξουσία της Κυβέρνησης;

Το μόνο που θα μπορούν να επιτύχουν, στην καλύτερη περίπτωση, θα είναι να δυσκολέψουν την αυθαιρεσία της διαχείρισής της. Πιθανότητα ανεπιθύμητη, όπως αποδεικνύεται, για τους πολитеυόμενους, εξαιρετικά επιθυμητή, όμως, από εμάς τους πολίτες.

Ομιλούν περί κράτους δικαστών, διότι έτσι επιχειρούν να εξουδετερώσουν το μόνο θεσμό που διαθέτει ο Κοινοβουλευτισμός, μέσα από τη διάκριση των εξουσιών, για να προστατεύονται τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των πολιτών, από την όποια αυθαιρεσία τους.

Διότι, έτσι, πέρα από το άλλοθι που τους παρέχει η λίαν αμφισβητούμενη θέση περί "μειονεκτικότητας" της Δικαιοσύνης έναντι των άλλων λειτουργιών, αποκτούν και το πρόσχημα όχι μόνο να την εξουδετερώνουν, αλλά και να τη θέτουν υπό τον έλεγχό τους, δήθεν για να μας "γλιτώσουν από την τυραννία" της. Η μέθοδος για εύκολο και απόλυτο έλεγχο ενός συστήματος είναι γνωστή. Το οργανώνεις πυραμιδικά και θέτεις υπό τον έλεγχό σου την κορυφή του.

Η ιδιοτελής επιλογή των Προεδρείων

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ δηλώνει απερίφραστα, ότι ως προς το "μείζον και περιβόητον θέμα της επιλογής των προσώπων", οι οποίοι θα στελεχώνουν τις θέσεις των Προέδρων των ανωτάτων δικαστηρίων *"Εμείς έχουμε μία παράδοση, η οποία βεβαίως έχει πολλά αρνητικά, αλλά έχει και το θετικό της σαφήνειας ως προς την πολιτικής ευθύνη. Γιατί η κυβέρνηση που επιλέγει ένα πρόσωπο για κάποια από τις κορυφαίες αυτές θέσεις, φέρει διαχρονικά την ευθύνη για τις πράξεις και τις παραλείψεις αυτού του προσώπου, όταν το πρόσωπο αυτό υπερβαίνει τα δικαστικά του καθήκοντα και εκτίθεται πολιτικά."* Δεν μας εξηγεί, όμως, καθόλου ποιος προστατεύει εμάς όταν ο "δικός τους άνθρωπος", την ευθύνη των πράξεων του οποίου αναλαμβάνουν, καλύπτει, ως καλός υφιστάμενός τους, τις εις βάρος μας αυθαιρεσίες τους. Το σενάριο που υποστηρίζουν είναι το ίδιο με εκείνον που "έβαλε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα".

Σχεδόν προκλητικά, επαίρεται για το ότι: *"η Ελλάδα είναι η Χώρα, στην οποία η εκτελεστική εξουσία παρεμβαίνει στο μικρότερο δυνατό βαθμό στην*

υπηρεσιακή εξέλιξη των δικαστικών λειτουργιών. Είναι γνωστό ότι ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών επιλέγει το σύνολο των μελών του ανωτάτου δικαστηρίου, ο διορισμός των οποίων εγκρίνεται από την Γερουσία.''

Και γράφουμε ότι είναι προκλητική η δήλωσή του, γιατί είναι ένας ισχυρισμός εντελώς αντίθετος με την εκεί πραγματικότητα.

Είναι γνωστότατο ότι η πλειοψηφία της Γερουσίας είναι πολλές φορές αντιθέτου παρατάξεως αυτής που εξέλεξε τον Πρόεδρο και το ακόμη σημαντικότερο ότι οι αμερικανοί εκλέγουν άμεσα το δικαστή τους. Είναι αιρετός από το Λαό ο φυσικός δικαστής.

Τα γεγονότα, εξ άλλου, με τον τέως Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών έδειξαν το βάρος και το ανάστημα της αμερικανικής Δικαιοσύνης, απέναντι στον ισχυρότερο άνθρωπο του Πλανήτη.

(Έχει, πλέον, παραγίνει το κακό και προκαλεί την έντονη αγανάκτησή μας η επιχειρηματολόγηση από κορυφαίες προσωπικότητες της πολιτικής μας ζωής, με εντελώς παραπλανητικά στοιχεία, μεταφερόμενα από χώρες τελείως διαφορετικού πολιτικού πολιτισμού.)

Στην ίδια, ουσιαστικά, πολιτική φιλοσοφία, ως εκπρόσωπος κόμματος εξουσίας, ο εισηγητής της Ν.Δ. ενώ κατ' αρχάς δηλώνει ότι: *''Η κατοχύρωση της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης συνιστά, θα έλεγα, τον ακρογωνιαίο λίθο της ομαλής λειτουργίας του πολιτεύματος μας και περιλαμβάνεται, ήδη, στις κατακτήσεις του Συντάγματος του 1975''* στη συνέχεια, προφασιζόμενος τριβές που αναπτύσσονται, *''όπου η δικαστική εξουσία εμπλέκεται με την εκτελεστική, ή όπου η δικαστική εξουσία εμπλέκεται με την πολιτική ηγεσία, καθώς και στον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων, οπότε η δικαστική εξουσία διασταυρώνεται με την νομοθετική''*

δηλώνει και εκείνος απεριφράστως ότι: *''Δεν είναι, δυνατόν να δεχθούμε, ότι η εκτελεστική εξουσία θα απεμπολήσει πλήρως τα δικαιώματά της, δηλαδή, θα υπάρξει πλήρης απεμπόληση του κυριαρχικού δικαιώματος του Λαού στην επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης''*.

Παρά το ότι παραδέχεται αβίαστα ότι: *''στο παρελθόν, κατά παράβαση της επετηρίδας, έγιναν επιλογές με καθαρά πολιτικά κριτήρια''*, επιμένει να καλύπτει την εξουσιομανία τους επικαλούμενος δήθεν τα δικά μας κυριαρχικά δικαιώματα, ενώ στην ουσία τα αρνείται.

Η πρότασή του για την επιλογή των Προεδρείων, την οποία θεωρεί σαφή και συγκροτημένη, είναι να ανήκει ουσιαστικά το δικαίωμα στην Κυβέρνηση, αφού “για τα μάτια”, προηγουμένως οι ολομέλειες των δικαστηρίων θα έχουν επιλέξει τρεις υποψηφίους.

“Υποστηρίζουμε ότι οι Αντιπρόεδροι και οι Πρόεδροι των Ανωτάτων Δικαστηρίων και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου θα επιλέγονται από τις ολομέλειες των δικαστηρίων με μυστική ψηφοφορία. Θα επιλέγονται τρεις με μυστική ψηφοφορία και από αυτούς τους τρεις υποχρεούται η Κυβέρνηση να επιλέξει τον ένα.”

Και λέμε ότι την προεπιλογή την προτείνει “για τα μάτια”, διότι παρά το ότι δεν αποδέχεται την περίπτωση του φατριασμού, έχοντας εμπιστοσύνη στους ανώτατους δικαστές, δεν λέει, όμως, τίποτα για την επίδραση του κομματισμού. Αποσιωπά το γεγονός ότι όλοι θα σπεύδουν να συμπαραταχθούν στον εκλεκτό, που θα έχει αφήσει η Κυβέρνηση να εννοηθεί ότι προτιμά, και που ασφαλώς θα μπαίνει μέσα στους τρεις.

Μια, ακόμη, παρατήρηση για μια απλή έκφραση, στη ρήμη του λόγου του, αποκαλυπτική, όμως, της εξουσιαστικής νοοτροπίας τους.

Δηλώνει ότι “από τους τρεις υποχρεούται η Κυβέρνηση να επιλέξει τον ένα”. Αυτό το “υποχρεούται” μας μεταφέρει σε μια ατμόσφαιρα καταναγκασμού, δήθεν, της Κυβέρνησης. Στην πραγματικότητα είναι αυτή που καταναγκάζει το θεσμό της Δικαιοσύνης επιλέγοντας την ηγεσία του. Ενδόμυχα θα ήθελε απλώς να διορίζουν όποιον θέλουν χωρίς “ανούσιες” διαδικασίες και γι’ αυτό αντί να λέει “έχει την ευτυχή ευκαιρία” λέει ότι “υποχρεούται”.

Οι προτάσεις του ΚΚΕ και του Συνασπισμού είναι σε τελείως διαφορετικό πνεύμα, και λόγω διαφορετικής πολιτικής φιλοσοφίας, αλλά και, κατά την άποψή μας, λόγω της μικρής πιθανότητας να έχουν την ευκαιρία να διορίσουν την ηγεσία της Δικαιοσύνης.

Δηλώνει ο Εισηγητής του ΚΚΕ: *“Έρχομαι στο ζήτημα της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης. Έτσι όπως διατυπώνονται και οι δύο προτάσεις, είναι σαν να κοροϊδεύομαστε μεταξύ μας. Μιλάμε, πάλι, για τον εκλεκτό της Κυβέρνησης. Εμείς τασσόμαστε υπέρ ενός ευρύτερου εκλεκτορικού σώματος. Κατανοούμε και τις σκέψεις που θέλουν το σώμα αυτό να αποτελείται αμιγώς από δικαστικούς, τασσόμαστε, όμως, υπέρ ενός ευρύτερου εκλεκτορικού σώματος το οποίο, αποκλειστικά θα επιλέγει, την ηγεσία της Δικαιοσύνης, η οποία,*

όμως, ηγεσία χρονικά – το είπατε και εσείς – πρέπει να περιορισθεί σε τρία ή τέσσερα χρόνια και να μη περιβληθεί εξουσίες, με τις οποίες μπορεί να ποδηγετεί και να επηρεάζει το δικαστικό σώμα.”

Στη Βουλή επαναλαμβάνει ηπιότερα, αλλά με την ίδια σαφήνεια, ότι “διατηρείται ο ομφάλιος λώρος της κυβέρνησης και της ηγεσίας της δικαιοσύνης”.

Η, δε, Γραμματέας του ΚΚΕ λέει στη Βουλή: “ότι πρέπει η ηγεσία της δικαιοσύνης να εκλέγεται με δική της ευθύνη από ένα ευρύ εκλεκτορικό σώμα, να είναι δεσμευτικές οι αποφάσεις, όχι γιατί πάντα θα εκλέγονται οι αδέκαστοι και οι τίμιοι, αλλά γιατί εν πάση περιπτώσει αυτό το σύστημα διευκολύνει και αυτό να γίνει και δίνει τη δυνατότητα στους δικαστές, που έχουν τιμιότητα, να διεκδικήσουν την εκλογή τους”.

Μια πρόταση που είναι σύμφωνη με την περί της ανάγκης ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης θεωρία του Κοινοβουλευτισμού.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι προτάσεις του Εισηγητού του Συνασπισμού: “Ο διορισμός της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων, από την εκάστοτε εκτελεστική εξουσία, έχω τη γνώμη ότι είναι ο ομφάλιος λώρος μεταξύ δικαστικής και εκτελεστικής εξουσίας και πολλές φορές γίνεται και ιμάντας μεταφοράς απόψεων και επιλογών της εκτελεστικής εξουσίας στο χώρο της δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα να προσβάλλεται η ανεξαρτησία της.

Η πρότασή μας είναι, η ηγεσία του δικαστικού σώματος να εκλέγεται από ένα ευρύ εκλεκτορικό σώμα, στο οποίο τον κύριο ρόλο θα τον έχουν, βεβαίως, οι ίδιοι οι δικαστές.

... Η πρότασή μας για την εκλογή της ηγεσίας του δικαστικού σώματος από ένα ευρύ εκλεκτορικό σώμα κατηγορείται ότι προωθεί τον κομματισμό στην ανάδειξη της ηγεσίας του δικαστικού σώματος. Υπάρχει, όμως, μεγαλύτερος κομματισμός από το να διορίζεται η ηγεσία του δικαστικού σώματος από μια κυβέρνηση και μάλιστα μονοκομματική; Ας σκεφθούμε την απάντηση.”

Εις μάτην, όμως, ασχολήθηκαν όλοι με την τόσο σημαντική, για την ποιοτική λειτουργία της Δημοκρατίας, διαδικασία, διότι ο εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ και υποστηρικτής της θεωρίας της “υπερέχουσας νομιμοποίησης” κατέληξε: “Οι προτάσεις που ακούστηκαν έχουν όλες μειονεκτήματα. Σταθμίζοντας τα δεδομένα αυτά, έχω την άποψη, ότι τα λιγότερα μειονεκτήματα

τα έχει η επιλογή από το Υπουργικό Συμβούλιο, αλλά με θέσπιση ανωτάτων χρονικών ορίων παραμονής στις κορυφαίες θέσεις''

Πράγματι, με βάση τα κριτήριά του το βασικό "μειονέκτημα" τους ήταν ότι προσέφεραν μια ανάσα ανεξαρτησίας στη Δικαιοσύνη.

Στον αντίποδα των απόψεων ο Γ. Κουμάντος έχει δηλώσει, πέντε χρόνια πριν, αναφερόμενος σε πιθανά συστήματα επιλογής των προεδρείων *''Όλα θα ήταν καλύτερα από το σημερινό σύστημα. Αλλά ποια κυβέρνηση – και, κατά' επέκταση, ποια βουλευτική πλειοψηφία – δέχεται να χάσει οριστικά την ελπίδα ελέγχου της Δικαιοσύνης''* (Καθημερινή 28-5-95).

Βασικός στόχος των κυβερνώντων η εξάρτηση της Δικαιοσύνης

Αυτή η εμμονή του Συστήματος στη χειραγωγή της Δικαιοσύνης, μέσω της επιλογής της ηγεσίας της, είναι εξαιρετικά αρνητική για την προστασία των δικαιωμάτων μας και επικίνδυνη για τη Δημοκρατία.

Η διαδικασία επιλογής που στερεώνει τη Λαϊκή Κυριαρχία, είναι να εκλέγονται τα Προεδρεία των ανωτάτων δικαστηρίων από τις ολομέλειες τους, ή από το σύνολο των μελών των ανωτάτων δικαστηρίων, με μυστική ψηφοφορία. Της τελικής εκλογής θα προηγείται προκριματική, κατά την οποία θα προεπιλέγονται οι καταλληλότεροι υποψήφιοι, όχι με δικές τους δηλώσεις υποψηφιότητας, αλλά με μυστικές προτάσεις, από τους ίδιους τους εκλέκτορες.

Μια διαδικασία αυτής της μορφής θα μας έδινε την ασφάλεια ότι το δικαστικό σώμα θα είχε τη δύναμη να αντιταχθεί στην όποια αυθαιρεσία των Αντιπροσώπων μας. Αυτό θα έπρεπε να είναι, το αιτούμενο, από όλα τα κόμματα, κατά την Αναθεώρηση ιδιαίτερα στο δικό μας πολιτειακό καθεστώς. Καθεστώς, κατά το οποίο η νομοθετική και εκτελεστική λειτουργία είναι ταυτισμένες με την εκάστοτε κομματική πλειοψηφία της ίδιας Βουλής και οι εγγυητικές δυνατότητες του Αρχηγού του Κράτους ανύπαρκτες.

Η διαφύλαξη της διάκρισης της Δικαστικής λειτουργίας θα έπρεπε να διαφυλάσσεται ως κόρη οφθαλμού και να αποτελεί το θεμέλιο λίθο της Αναθεώρησης. Εάν η Αναθεώρηση διεξήγετο, πράγματι, προς την κατεύθυνση της προστασίας του πολίτη και της ενίσχυσης της λαϊκής κυριαρχίας, όπως

ισχυρίζονται, θα έπρεπε να εμβαθύνει, θεσμικά, την υποχρέωση της Πολιτείας να πειθαρχεί στις αποφάσεις της Δικαιοσύνης.

Ο παλαιότερος των ελλήνων κοινοβουλευτικών και πρώην Πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης, είχε πει σε μια συνέντευξή του, το 1995 στον Οικονομικό Ταχυδρόμο: *“Εκείνο που χρειάζεται είναι να διευκρινισθούν πλήρως τα όρια των εξουσιών. Υπάρχει μια σύγχυση, μια επικάλυψη αρμοδιοτήτων”*. Πράγματι, υπάρχει σύγχυση. Κάθε σύγχυση, όμως, που υπάρχει λειτουργεί εις βάρος μας και υπέρ των κρατούντων. Ιδιαίτερα η σύγχυση, για τις αρμοδιότητες και την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, μας στερεί την προστασία της, τη μοναδική ασπίδα που μας διαθέτει στην πράξη το πολίτευμά μας, ενάντια στη βουλιμία των “εξουσιαστών”. Η σύγχυση τους δίνει την ευκαιρία να επικαλούνται τον “κίνδυνο του κράτους των δικαστών”, με αποτέλεσμα την πρόκληση κλίματος τρομοκρατίας εις βάρος των δικαστών, οι οποίοι, κατ’εξοχήν, θα έπρεπε να αισθάνονται ασφαλείς στο να υπερασπίζονται τα δικάιά μας.

Η επίκληση του φόβου του “κράτους των δικαστών” στηρίζεται σε ένα ουτοπικό ενδεχόμενο. Αντιθέτως, η απόλυτη συνταγματική κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης είναι μια αδήριτος αναγκαιότητα. Πρέπει να καταλάβουν οι πολίτευόμενοι ότι έχουμε, ήδη, αντιληφθεί το ότι μια πανίσχυρη εκτελεστική εξουσία, έστω και με την πρόφαση της λαϊκής εντολής, διαταράσσει τη δημοκρατική τάξη, αφού αίρει τις ισορροπίες της Δημοκρατίας και αμβλύνει τη Λαϊκή Κυριαρχία.

Προς το παρόν, πάντως, η όλη συμπεριφορά τους μας δείχνει ότι εκλογική πλειοψηφία γι’ αυτούς ισοδυναμεί με ανεξέλεγκτη κυβερνητική παντοδυναμία. Είναι μια θέση που δεν διστάζουν καθόλου να την υπερασπισθούν ευθέως. Να μερικά παραδείγματα:

- Πρωθυπουργός της Χώρας, στο παρελθόν δήλωσε ότι:

“Υπεράνω του Συντάγματος, των θεσμών και των Νόμων, είναι η βούληση του Λαού”. Δηλαδή η εκάστοτε πλειοψηφία της Βουλής, δηλαδή το πλειοψηφούν κόμμα, (αφού τα κόμματα είναι κατ’ όνομα δημοκρατικά και κατ’ ουσίαν αρχηγικά) δηλαδή ο Πρωθυπουργός της Κυβέρνησης (αφού όλοι οι άλλοι επιλέγονται από τον ίδιο). Μας δηλώνουν, δηλαδή, ευθέως ότι ο εκάστοτε Πρωθυπουργός μπορεί να ασκεί κοινοβουλευτική δικτατορία, επί ονόματι μας,

να χαρακτηρίζει ό,τι τον εξυπηρετεί ως “βούληση του Λαού” και να το πράττει εις το όνομα του Λαού, επικαλούμενος την προηγηθείσα λαϊκή εντολή.

Ο Ν. Καλογερόπουλος είχε δώσει και μια άλλη ερμηνεία με ιδεολογική διάσταση. *“Το Δίκαιο”, λέγει ο μαρξιστής, “είναι όργανο της κυβερνητικής πολιτικής, επομένως δεν έχει αξία παρά μόνον εφ’ όσον υπηρετεί αυτή την πολιτική”. Στην Ρωσία και τους δορυφόρους της ουσιώδες δεν είναι το δίκαιον αλλά το καθεστώς. Η αρχή που διετύπωσε τελευταία ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος ότι η Δικαιοσύνη οφείλει να ακολουθεί την εκάστοτε βούληση του Κοινοβουλίου δεν αποτελεί πρωτότυπη σκέψη. Είναι σύμφωνη με τις θεμελιώδεις αρχές του μαρξιστικού σοσιαλισμού. Δεν δικαιολογείται καμία παρανόησις ή σύγχυσις σε ό, τι αφορά την πραγματική πηγήν εμπνεύσεως και τις πραγματικές προθέσεις”*.

- Υπουργός Δικαιοσύνης είχε απειλήσει να κινήσει πειθαρχική διαδικασία εναντίον του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, επειδή αρνήθηκε να του παραδώσει φάκελο δικογραφίας.
- Υπουργός Δικαιοσύνης θεώρησε ότι έπρεπε να ασκήσει πειθαρχική δίωξη εις βάρος του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου, διότι άσκησε πειθαρχική δίωξη εναντίον οκτώ δικαστών κατηγορουμένων για δόλο ή βαριά αμέλεια.
- Πρώην Υπουργός Δικαιοσύνης δήλωσε ότι: *“Συνιστά δημοκρατικό κενό στο πολίτευμα μας η πλήρη αποκοπή των δικαστών από τη Λαϊκή κυριαρχία, όπως αυτή εκφράζεται από την εκάστοτε εκλεγμένη πολιτική κυβέρνηση”* (Εδώ έχουμε θεωρητική τεκμηρίωση για την κατάργηση της διάκρισης των λειτουργιών της εξουσίας).
- Υπουργός Δικαιοσύνης καταργεί με διάταξη Νόμου δέκα θέσεις αρεοπαγιτών, δύο θέσεις αντεισαγγελέων Α.Π. και πέντε θέσεις προέδρων και εισαγγελέων εφετών, όταν σχετικά νομοθετήματα είχαν, ήδη, κριθεί ως αντισυνταγματικά από την ολομέλεια του Αρείου Πάγου.
- Νυν Υπουργός είχε υποδείξει στο παρελθόν, με δηλώσεις του στον Άρειο Πάγο *“να εκδώσει απόφαση συμφώνως με την ιστορική, πολιτειακή και νομική ευθύνη, διότι δεν θα κριθεί μόνο δικανικώς αλλά και πολιτειακώς και ιστορικώς”* (Εδώ έχουμε κατατρομοκράτηση με

επίκληση ιστορικών ευθυνών μετά την σκόπιμη αναγόρευση σε “υπερεξουσία”).

Σε άλλη περίπτωση δήλωσε: *“Αν ήμουν και τώρα Υπουργός Δικαιοσύνης θα καλούσα τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου να μου δώσει εξηγήσεις για τη δήλωσή του, ότι η Δικαιοσύνη δεν είναι ανεξάρτητη”*. (!!!)

- Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, εγκαλεί τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου για *“απειρία και ανωριμότητα στην άσκηση της Δικαιοσύνης”*
- Ο σημερινός Πρωθυπουργός κατήγγειλε με άνεση τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου ότι *“εμπλέκεται σε πολιτικά και κομματικά παιχνίδια”* και ο Υπουργός Δικαιοσύνης τον κάλεσε στη συνέχεια, με την ίδια άνεση, να δώσει *“εξηγήσεις”* διότι στήριξε ένα υφιστάμενό του εισαγγελέα, ο οποίος θέλησε να κάνει κατά συνείδηση το καθήκον του.

Ενδεικτικές είναι οι δηλώσεις, αλλά αποκαλύπτουν εναργέστατα την επικρατούσα αντίληψη των πολιτικών περί υποταγής της Δικαιοσύνης στην Κυβέρνηση, διότι εκφέρονται εκ μέρους των κατ’ εξοχήν αρμοδίων να διαφυλάττουν το κύρος της και να διακηρύσσουν τον οφειλόμενο σεβασμό στην ανεξαρτησία της.

Ο σημερινός Υπουργός της Δικαιοσύνης αντιστέκεται και αυτός στην ιδέα της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, θεωρώντας ότι οδηγεί σε επιβολή της επί των άλλων λειτουργιών. Δηλώνει σχετικά: *“Υποτιμά ο πολιτικός κόσμος τις δικές του δυνατότητες και τη δική του ευθύνη στις σχέσεις πολιτικής εξουσίας και δικαστικής εξουσίας. Όταν λέω η πολιτική εξουσία, εννοώ τη νομοθετική και την εκτελεστική. Δεν μπορεί να υπάρχει υποταγή της μιας στην άλλη και πλήρης επιβολή της δικαστικής εξουσίας. Ο μόνος λόγος δικαίωσης της Δημοκρατίας είναι ότι δεν έχει βρεθεί κανένας τρόπος για το πώς θα επιλέξουμε τους άριστους, για να μας κυβερνούν οι άριστοι κατά το πλατωνικό σύστημα. Ίσως λοιπόν κάποιες τέτοιες απόψεις υπέρ της δικαστικής ανεξαρτησίας να σημαίνουν αθέλητη προσχώρηση σε ένα σύστημα όχι καθαρά δημοκρατικό, αλλά αριστοκρατικό”* (Βουλή 17-1-2001).

Την ιδέα της εξέλιξης προς τον αριστοκρατισμό ο Εισηγητής τους Συνασπισμού χαρακτήρισε, παρεμβαίνοντας, ως *“πρωτότυπη άποψη”*.

Εμείς, απορούμε, πως είναι δυνατόν ένα σώμα, μέσα από μια εκλογική διαδικασία ανάδειξης της ηγεσίας του, χωρίς παρεμβάσεις που ακυρώνουν την ανεξαρτησία του, και το οποίο δεν ασκεί τη διακυβέρνηση, αλλά την ελέγχει, να οδηγεί τη χώρα σε “αριστοκρατικό πολίτευμα”, και το θεσμό που εκφράζει σε υπέρτερη θέση από αυτούς που κατέχουν και ακούν την εξουσία. Δεν κατανοήσαμε, ακόμη, όταν αντιτίθεται στην πρόταση του Εισηγητού του Συνασπισμού να *“αποκοπεί ο ομφάλιος λώρος κυβέρνησης και δικαστικής λειτουργίας”* που βλέπει ότι η τελευταία καθίσταται *“ελεύθερη σε όλα”*. Ποια είναι τα *“όλα”* πέραν του να ανταποκρίνεται ελεύθερη χωρίς καθοδηγήσεις στα καθήκοντά της. Η πολιτική εξουσία είναι αυτή που μπορεί *“να τα κάνει όλα”* και μάλιστα προς ικανοποίηση ιδιοτελών σκοπών, όταν δεν εμποδίζεται από τη Δικαστική.

Αντικρούοντας περαιτέρω την πρόταση του ΚΚΕ και Συνασπισμού για ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης λέει *“Δεν ξέρω ποια εξουσία θα έπρεπε να είναι απεριόριστη, να μην υπάρχουν κάποια όρια σε οποιαδήποτε εξουσία. Ποια εξουσία θα έπρεπε να είναι ανέλεγκτη; Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών δεν δέχεται το απεριόριστο καμιάς εξουσίας και αυτό ισχύει διεθνώς”*.

Και πάλι εμείς αναρωτώμεθα γιατί η ανεξάρτητη λειτουργία ενός θεσμού με συγκεκριμένο θεσμικό ρόλο οδηγεί στο απεριόριστό του. Και πως θα ανταποκριθεί στο ελεγκτικό θεσμικό του ρόλο, όταν περιορίζεται από τον ελεγχόμενο. Όταν ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου Στέφανος Ματθίας ζητεί την κατάργηση των μέσων επηρεασμού της Δικαιοσύνης από την κεντρική Διοίκηση, όπως: (Σύνοψη από άρθρο Καθημερινή 10-5-98)

- Να μην επιλέγει τα Προεδρεία το Υπουργικό Συμβούλιο
- Να μην προωθεί ευνοούμενους δικαστές σε αμειβόμενες διοικητικές θέσεις
- Να μην αλλάζουν οι Νόμοι με σκοπό να αποδυναμώσουν μια μη αρεστή ηγεσία της Δικαιοσύνης
- Να μην καθυστερεί αυθαίρετα η εκτέλεση των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου
- Να μην εξαρτάται συνεχώς οικονομικά η Δικαιοσύνη, από την Κεντρική Διοίκηση, ώστε η κάθε αιτούμενη δαπάνη να εγκρίνεται με κριτήριο την ευπείθεια.

από ποια συλλογιστική προκύπτει ότι η κατάργηση τους θα συμβάλλει στην ανέλεγκτη δράση της και όχι ότι απλώς θα απελευθερωθεί να επιτελεί απεριόριστη το καθήκον της;

Αντιλαμβανόμεθα ότι ο Υπουργός μιλά από την πλευρά των εξουσιαστών, οι οποίοι υποθέτουν ότι θα υπάρξουν προσκόμματα στις υπολήψιμες δραστηριότητες τους, από μια ανεξάρτητη Δικαιοσύνη, και γι' αυτό δεν τη θέλουν. Εμείς, όμως, που πιθανολογούμε αυθαιρεσίες εις βάρος μας από το έργο τους, προσβλέπουμε στην προστασία μιας ανεξάρτητης Δικαιοσύνης. Θα περιμέναμε, ομολογουμένως, ότι ο Υπουργός μιας δημοκρατικής Κυβέρνησης και γνώστης αυτών των θεμάτων, να βλέπει λίγο τα πράγματα και από την πλευρά του πολίτη, έστω και αν δεν εξελέγει από το Λαό, αλλά επελέγει από το Σύστημα.

Εμείς για το συντονισμό της κρατικής μηχανής δεν θέλουμε ούτε να παράγεται επιβολή της μιας λειτουργίας επί της άλλης, ούτε να επέρχεται εξάρτηση της μιας από την άλλη, αλλά να διατηρείται μια εξισορρόπηση των δυνάμεων τους, ώστε να περιορίζεται το ενδεχόμενο αυθαιρεσιών εις βάρος μας.

Θα περιμέναμε, ακόμη, από έναν Υπουργό Δικαιοσύνης να μην υπερθεματίζει για την ποδηγέτηση της Δικαιοσύνης, αλλά για τον σαφή προσδιορισμό των πλαισίων δράσεών της, ώστε χωρίς υπερβολές να ανταποκρίνεται στον τόσο πολύτιμο ρόλο της, για την προστασία των πολιτών από την αυθαιρεσία των κυβερνώντων.

Ηθική και πολιτική αναγκαιότητα η ενίσχυση της ανεξαρτησίας

Η εντεινόμενη προσπάθεια ποδηγέτησης της Δικαιοσύνης δεν είναι συμπτωματικό γεγονός. Είναι προϊόν του άκρατου κομματισμού τον οποίον προκάλεσαν τα δήθεν δημοκρατικά κόμματα μετά την πτώση της δικτατορίας. Ο έντονος μεταπολιτευτικός κομματισμός ξεπέρασε το όριο της συνήθους πολιτικής πράξης, παραβίασε τις δικλείδες της κοινωνικής δομής, υπερκέρασε τις επιταγές της συνταγματικής τάξης και επέτρεψε στους κατέχοντες εκάστοτε την εξουσία να ελέγχουν και να ρυθμίζουν, ανάλογα με την τάση τους για

αυθαιρεσία και τη διάθεση για απληστία, όλες τις πτυχές της δημοκρατικής, υποτίθεται, ζωής μας.

Σήμερα όμως, υπάρχει ένας καινούργιος, πολύ σοβαρός, λόγος για την ενίσχυση της ανεξάρτητης λειτουργίας της Δικαιοσύνης.

Τα πακέτα των Ευρώ της ΕΕ και η εξ αυτών προκύψασα εσωτερική οικονομική ανάπτυξη, μετέτρεψαν το ελληνικό δημόσιο από “ψωροκώσταινα” σε “κότα που κάνει τα χρυσά αυγά”.

Ήρθε, λοιπόν, η ώρα που η δικαστική λειτουργία όχι μόνο πρέπει να αποκτήσει πλήρη ελευθερία κινήσεων, αλλά και αναβαθμιζόμενη να βοηθηθεί, ώστε να έχει την ικανότητα να ανταποκρίνεται σε ένα πρόσθετο ρόλο, σ’ αυτόν του ελέγχου της εντιμότητας της διαχείρισης του δημοσίου, των κοινωνικών φορέων, και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έλεγχος πράξεων και καταλογισμό ευθυνών και όχι προληπτικό, ο οποίος ίσως και να δημιουργεί προσκόμματα στη δραστηριότητά τους. Ο καθένας πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του. Αρκετά κράτησε ο προστατευτισμός σ’ αυτόν τον τόπο.

Η ένταξή μας στην ΕΕ απαιτεί ανάληψη υπευθυνότητας, ελευθερία πρωτοβουλιών, αλλά και ουσιαστικό έλεγχο της διαχείρισης με κολασμό των παρανομούντων, οι οποίοι όλο και πολλαπλασιάζονται, όλο και παραδυναμώνουν.

Εντείνεται και στην Ελλάδα το παγκόσμιο φαινόμενο της μεγιστοποίησης του οικονομικού εγκλήματος.

Έργα και προμήθειες, με τα άφθονα ευρωπαϊκά χρήματα, γιγάντωσαν τα οικονομικά κέντρα. Στη συνέχεια, με προσφερόμενο αγαθό τον επηρεασμό του πλήθους, δυνάμωσαν τις πολιτικές διασυνδέσεις τους και μετεβλήθησαν σε επικυρίαρχους της πολιτικής μας ζωής. Το αδύνατο σημείο που εκμεταλλεύτηκαν ήταν η ανάγκη των πολιτικών να επανεκλεγούν. Αυτό, ακριβώς, συνιστά την ειδοποιό διαφορά τους με τους δικαστικούς, οι οποίοι, μη έχοντας ανάγκη επανεκλογής, ως ισόβιοι, έχουν περισσότερες αντοχές στις προσφορές της Κίρκης. Βασική προϋπόθεση ότι η Δικαιοσύνη λειτουργεί πράγματι αποδεδειγμένη με διοικητική αυτοτέλεια, ώστε να μην εξαρτάται η εξέλιξη των λειτουργιών της από τους πολιτικούς.

Οι πολιτικοί, όμως, αντί να επιδιώκουν τον περιορισμό του οικονομικού εγκλήματος, ενδυναμώνοντας την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, αντιθέτως

δείχνουν, απροκάλυπτα, ότι ενοχλούνται υπέρμετρα σε κάθε προσπάθειά της να επέμβει προς διαφύλαξη των δικών μας συμφερόντων.

Τους εκνευρίζει η όποια παρέμβαση της Δικαιοσύνης, διότι διαταράσσει τις σχέσεις τους με τα μεγαλοσυμφέροντα και κινδυνεύουν να φανούν ασυνεπείς προς τις ανειλημμένες υποχρεώσεις τους, όχι τις προεκλογικές προς εμάς τους πολίτες που αντιπροσωπεύουν, αλλά προς τα μεγάλα αφεντικά που τους υποστηρίζουν.

Οργισμένοι, λοιπόν, κάθε φορά που ένας εισαγγελέας παίρνει πρωτοβουλίες κάθαρσης, επικαλούνται την πρόσφατη *“λαϊκή εντολή”*, η οποία τους κατέστησε μοναδικούς κατά τη γνώμη τους, εκφραστές της Λαϊκής Κυριαρχίας, αν και οι ίδιοι δεν αρνούνται την έκταση αυτού του διαλυτικού για την ουσία της Δημοκρατίας φαινομένου, αυτής της εκτεταμένης διαφθοράς.

Υπουργός Προεδρίας, δεν διστάζει να δηλώσει σε γραπτή συνέντευξή της ότι *“Η λεγόμενη διαπλοκή είναι ένα φαινόμενο που διατρέχει οριζόντια όλα τα κόμματα και μάλιστα όχι μόνο σε ελληνικό επίπεδο”*.

Γνωρίζουμε ότι σε άλλες χώρες, δικαστικοί όπως ο Ντι Πιέτρο και η Ιλντα Μποφασίνι στην Ιταλία, ο Μπαλτάσαρ Γκαρθόν στην Ισπανία, ο Ρενό Βαν Ριμπέκ στη Γαλλία, στήριξαν τη Δημοκρατία στη χώρα τους, αποκαλύπτοντας, με τις έρευνές τους, παράνομα δίκτυα χρηματισμού εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος (ΕΨΙΛΟΝ, Κορίνα Βασιλοπούλου).

Δυστυχώς *“*όμως, οι δικοί μας πολιτικοί προτιμούν να συμβάλλουν, έμμεσα, στη συγκάλυψη σκανδάλων, ποδηγετούντες τη Δικαιοσύνη. Αποδεικνύουν έτσι, πασιφανώς, με τη στάση τους, ότι αισθάνονται περισσότερο υποχέριοι των μεγαλοσυμφερόντων, παρά υπόλογοι στο Λαό.

Άμβλυνση της Δημοκρατίας η συρρίκνωση του Συμβουλίου Επικρατείας

Με την ίδια νοοτροπία καθυπόταξης αντιμετωπίζεται και η λειτουργία του Συμβουλίου της Επικρατείας, του μόνου θεσμού που χαίρει της εμπιστοσύνης του Ελληνικού Λαού, αλλά και αυτού του πολιτικού κόσμου. Ακόμη και ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ δήλωσε στην Επιτροπή Αναθεώρησης: *“Είναι γεγονός πως το Συμβούλιο της Επικρατείας, ως ανώτατο διοικητικό δικαστήριο, με ειδική εσωτερική διάρθρωση και με μια μεγάλη πια παράδοση από το 1929*

έως σήμερα, λειτούργησε και λειτουργεί ως βασικός εγγυητής του κράτους δικαίου και της αρχής της νομιμότητας. Παρά τις μεγάλες αντιρρήσεις που μπορεί να έχει κανείς για επιμέρους εκφάνσεις της νομολογίας και της πρακτικής του Συμβουλίου της Επικρατείας, παρά ακραία φαινόμενα δικαστικού ακτιβισμού που εμφανίζονται, η αλήθεια είναι πως το Συμβούλιο της Επικρατείας λειτουργεί ως ευαίσθητος και πρακτικός ταυτόχρονα και αποτελεσματικός εγγυητής της αρχής της νομιμότητας, προστατεύει και διαμορφώνει το κράτος δικαίου και πιστεύω ότι και η Επιτροπή Αναθεώρησης και η Ζ' Αναθεωρητική Βουλή πρέπει με σαφήνεια να τιμήσουν το Συμβούλιο της Επικρατείας γι αυτόν τον ιστορικό του ρόλο'.

Στη συνέχεια, όμως, παρενέβησαν επιτακτικά τόσο στη σύνθεσή του, όσο και στο ρόλο του, με αφορμή κάποιες υπερβολές, μελών του που προκάλεσαν την αγανάκτηση των νομικών κύκλων της χώρας.

Θέλησαν να τακτοποιήσουν με την Αναθεώρηση διάφορα διοικητικά θέματα, και αδιαφόρησαν για τις επιπτώσεις που θα έχουν οι αλλαγές στην ψυχολογία του πολίτη. Για μας, ουσιαστική Αναθεώρηση θα είναι εκείνη η οποία θα εφοδιάζει τον πολίτη με το αίσθημα ότι στην αντιπαράθεση του με την Πολιτεία, η απονομή του δικαίου θα ανατεθεί σε φορείς οι οποίοι θα έχουν το αναγκαίο κύρος να αντιταχθούν στους όποιους διαχειριστές της εξουσίας, οσοδήποτε υψηλά ισταμένους.

Στην τελευταία Αναθεώρηση συνέβη το αντίθετο. Η Πολιτεία φρόντισε να ενισχύσει τη θέση των οργάνων της απέναντι στον πολίτη, αναθέτοντας την εκδίκαση των υποθέσεων σε κατώτερα διοικητικά Δικαστήρια. Δικαστήρια των οποίων οι λειτουργοί προφανώς έχουν μειωμένες αντιστάσεις απέναντι στις πιέσεις των οργάνων της. Αντί δηλαδή να ενδυναμώνεται, αποδυναμώνεται η θέση του Πολίτη, και επομένως το ίδιο το Κράτος Δικαίου.

Η συντόμευση του χρόνου εκδίκασης, την οποία επικαλούνται για να δικαιολογήσουν την ουσιαστική παράκαμψη του Συμβουλίου της Επικρατείας, θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί, αφ' ενός με την ανάπτυξη τμημάτων του στις έδρες των Περιφερειών για εκδίκαση υποθέσεων που η φύση τους το επιτρέπει και αφ' ετέρου με μια γενναία υλικοτεχνική και στελεχιακή αναβάθμιση και διεύρυνσή του.

Η λαίμαργη διάθεση αποκλειστικής και ανεξέλεγκτης διαχείρισης της εξουσίας φαίνεται σαφώς και από τη διατήρηση του δικαιώματος επιλογής της

ηγεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και των άλλων Ανωτάτων Δικαστηρίων από το Υπουργικό Συμβούλιο, δηλαδή από την εκάστοτε κομματική πλειοψηφία της Βουλής. Η όποια προσωρινή πλειοψηφία είναι, κατά τη γνώμη τους, η μόνη πηγή πρωτογενούς εξουσίας στο πολίτευμά μας, και όποιοι την εκφράζουν είναι οι αποκλειστικοί, κατά τη γνώμη τους πάντα, αντιπρόσωποι της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Οι γνωρίζοντες, όμως, την “ιστορία” της Δημοκρατίας άλλα υποστηρίζουν. Ο ακαδημαϊκός Γ.Κ. Βλάχος γράφει για τη Δικαιοσύνη στο βιβλίο του η “Ιδέα του ελεύθερου ανθρώπου”:

“Το γεγονός ότι η Δημοκρατία των Αθηναίων ανεπιστεύθη την απονομή της δικαιοσύνης κατά κύριο και σχεδόν αποκλειστικό λόγο σε λαϊκά δικαστήρια και ότι εφρόντισε να προβλέψει με κάθε λεπτομέρεια περί της συνθέσεως και της λειτουργίας τους, αποδεικνύει από μόνο του ότι εθεώρησε την Δικαιοσύνη ως αναπόσπαστο τμήμα της λαϊκής κυριαρχίας και ως αναγκαίο συμπλήρωμα της υπεροχής του νόμου.”

Βεβαίως, άλλο η άμεση Δημοκρατία των Αθηναίων και άλλο η έμμεση του νεοελληνικού κράτους. Υπάρχει, όμως, πάντα μια εξουσία σε όποια Δημοκρατία, απέναντι στην οποία ο πολίτης πρέπει να έχει σύμμαχο μια ανεξάρτητη Δικαιοσύνη.

Πρέπει, λοιπόν, να εκσυγχρονισθούν υλικοτεχνικά, να εμπλουτισθούν στελεχιακά και να αποκτήσουν οικονομική αυτοδυναμία τα Ανώτατα Δικαστήρια της Χώρας, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στους ρόλους, τους οποίους απαιτεί η ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας της Δημοκρατίας μας να παίζουν.

Το ότι υπάρχουν σήμερα στο Σ.τ.Ε., 25.000 υποθέσεις εκκρεμείς είναι ενδεικτικό της πενίας του στελεχιακού και τεχνικού δυναμικού, στην οποία το έχουν περιορίσει οι εκάστοτε κυβερνήσεις για να το κρατούν αποδυναμωμένο.

Θεσμική αναμόρφωση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου

Επιλέγοντας την ηγεσία της Δικαιοσύνης, οι κυβερνώντες, αποκτούν τη δυνατότητα να ρυθμίζουν, ανεξάρτητα από το ήθος των προσώπων, την καθόλου διοίκησή της (προαγωγές, μεταθέσεις κλπ), προς την κατεύθυνση του ωφέλους του κομματικού τους συμφέροντος.

Ακόμη, παραμένει γι αυτούς εφικτό πέρα του να επηρεάζουν τις αποφάσεις των Ανωτάτων Δικαστηρίων της Χώρας, να παρεμβαίνουν και στις αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, όμως, πρέπει να είναι συγκροτημένο με βάση το δικό μας συμφέρον, για ένα πολύ εκτεταμένο αντικείμενο, ώστε να είναι εντελώς ανεξάρτητο από την “κομματική εξουσία”. Πρέπει να διαθέτει εξαιρετικό κύρος από την ίδια τη σύνθεσή του, και ίσως είναι προτιμότερο να αλλάξει και η ονομασία του. Ανεξάρτητα, όμως εάν το χαρακτηρίσουν ως Συνταγματικό Δικαστήριο, ή Συνταγματικό Συμβούλιο, ή Συμβούλιο της Δημοκρατίας, ή Σύγκλητο της Δημοκρατίας (που εμείς προτείνουμε), ή οτιδήποτε άλλο, το καίριο για μας είναι να υπάρχει ένα συνταγματικό όργανο το οποίο να επιλύει θέματα λειτουργίας της Δημοκρατίας.

Πρότυπα υπάρχουν πολλά, σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Στη Γαλλία λ.χ. υπάρχει το Συνταγματικό Συμβούλιο, στο οποίο αναφέρονται σχετικά συνταγματικά άρθρα:

Άρθρο 56: Το συνταγματικό Συμβούλιο αποτελείται από 9 μέλη, των οποίων ο διορισμός διαρκεί εννέα χρόνια χωρίς ανανέωση. Το συνταγματικό Συμβούλιο ανανεώνεται κατά το ένα τρίτο κάθε τρία χρόνια. Τρία των μελών του διορίζονται από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, τρία από τον πρόεδρο της εθνικής συνέλευσης και τρία από τον πρόεδρο της Γερουσίας. Επί πλέον των εννέα μελών που προβλέπονται πιο πάνω, παίρνουν δικαιωματικά μέρος στο Συνταγματικό Συμβούλιο οι προηγούμενοι πρόεδροι της δημοκρατίας.

Ο πρόεδρος διορίζεται από τον πρόεδρο της δημοκρατίας. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη του.

Πέρα από το ασυμβίβαστο του μέλους του με αυτό του Κοινοβουλίου (Άρθρο 57), την επίβλεψη για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας (Άρθρο 58), τη νομιμότητα εκλογής των βουλευτών, γερουσιαστών (Αρ. 59)

Άρθρο 60. Το Συνταγματικό Συμβούλιο επιβλέπει στην κανονική διεξαγωγή του δημοψηφίσματος και ανακηρύσσει τα αποτελέσματά του.

Άρθρο 61. Οι οργανικοί νόμοι, πριν να δημοσιευτούν, και οι κανονισμοί των κοινοβουλευτικών συνελεύσεων, πριν τεθούν σ' εφαρμογή, οφείλουν να υποβληθούν στο συνταγματικό συμβούλιο το οποίο αποφαινεται για τη συμμόρφωσή τους με το Σύνταγμα...

Άρθρο 62. Μια διάταξη που χαρακτηρίζεται αντισυνταγματική δεν μπορεί να δημοσιευτεί ούτε να τεθεί σ' εφαρμογή. Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου δεν υπόκεινται σε κανένα ένδικο μέσο. Είναι υποχρεωτικές για τις δημόσιες υπηρεσίες και για όλες τις διοικητικές και δικαστικές αρχές.

Άρθρο 63. Ένας οργανικός νόμος καθορίζει τους κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας του Συνταγματικού Συμβουλίου, την διαδικασία που ακολουθείται ενώπιόν του και ιδιαίτερα τις προθεσμίες εντός των οποίων μπορεί να επιληφθεί των προσφύγων.

Πέρα από τις υψηλές αρμοδιότητες που επιφυλάσσουν οι ειδικοί Συνταγματολόγοι στο συνταγματικό αυτό όργανο, εμείς οι πολίτες το θέλουμε προσιτό, και σε μας και στους φορείς μας. Θέλουμε να μας εμπνέει ασφάλεια, ως η μέγιστη παραφύλαξη, των δημοκρατικών διαδικασιών, στην οποία θα μπορούμε κι εμείς να καταγγείλουμε την κατάλυσή τους. Στις αρμοδιότητές του πρέπει να προστεθούν:

- Έγκριση καταστατικού κάθε κόμματος με μόνο σημείο έρευνας τη δημοκρατικότητα του για τη διασφάλιση των συνταγματικών δικαιωμάτων του μέλους
- Έλεγχος της λειτουργίας των κομμάτων ως προς τα οικονομικά τους
- Εκδίκαση υποθέσεων αντιδημοκρατικών πράξεων κομμάτων, κατόπιν καταγγελίας των αμέσως θιγομένων
- Αναγνώριση κοινωνικών φορέων ως ενδιάμεσων σωμάτων θεσμικής έκφρασης της βούλησης ομάδας πολιτών
- Έγκριση, κατόπιν σχετικής νόμιμης αίτησης, διενέργειας δημοψηφίσματος, καθορισμός και έλεγχος των διαδικασιών διεξαγωγής του και εξαγωγής του αποτελέσματος
- Εκδίκαση υποθέσεων ανάκλησης αξιώματος εκλεγμένου άρχοντος, κατόπιν αίτησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύνταγμα.

Οι συνταγματολόγοι είναι οι αρμόδιοι να κρίνουν το Τι και τι Πως θα διατυπωθεί νομικά ώστε να προαχθεί η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης

Το επαχθές βάρος της πολυνομίας

Ένα άλλο πρόβλημα της Δικαιοσύνης που μας αφορά άμεσα και η επίλυσή του έχει ανάγκη συνταγματικής στήριξης είναι η πολυνομία.

Ασφαλώς οι εποχές αλλάζουν, η κοινωνία μεταλλάσσεται, οι συνθήκες μεταβάλλονται και επομένως νέοι Νόμοι απαιτούνται για να αντιμετωπίσουν τα νέα προβλήματα.

Όμως, η ανεξέλεγκτη παραγωγή τους δημιουργεί ένα άλλο μείζον πρόβλημα, αυτό της πολυνομίας.

Η ύπαρξη ενός μόνο σώματος Αντιπροσώπων, της Βουλής, η οποία παράγει τους Νόμους, αλλά εκλέγει και την Κυβέρνηση, δίνει τη δυνατότητα στην κομματική πλειοψηφία που κυβερνά, κάθε φορά που χρειάζεται μια διοικητική, συνήθως, διευκόλυνση να ψηφίζει ένα καινούργιο Νόμο.

Τα σημερινά κόμματα έχουν επιλέξει τον εύκολο δρόμο του Διοικητισμού ως τρόπο άσκησης της πολιτικής. Θεωρούν πως οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση μπορεί να υποκαταστήσει κοινωνικές ανάγκες για βελτίωση και οργάνωση. Θεωρούν την προσφυγή στην νομοθέτηση σαν “ικανή και αναγκαία” προϋπόθεση για την κοινωνική πρόοδο. Αυτή η αντίληψη της νομοθετικά οριοθετημένης Δημοκρατίας δεν αποτελεί απλώς τρόπο επικράτησης των ισχυρών κοινωνικών ομάδων. Αποτελεί υποκατάστατο της πολιτικής και εμπόδιο για την κοινωνική πρόοδο. Όπως ο αέρας χρειάζεται, αλλά δεν αρκεί, για την ύπαρξη ζωής, έτσι και η νομοθεσία χρειάζεται, αλλά δεν αρκεί όσο και να πληθύνεται για την ύπαρξη ανάπτυξης και προόδου. Ο Διοικητισμός μετατρέπει βασικές θεσμικές έννοιες, όπως η έννοια της Δικαιοσύνης, σε έννοιες στενά διοικητικές και τις αποδυναμώνει.

Απόδειξη της επικράτησης της νοοτροπίας του Διοικητισμού στη δημόσια ζωή μας είναι ο “αντισηπτικός” πολιτικός λόγος των κομμάτων και η κατάχρηση των “υπερθεν σχετικών”, σε κάθε δημόσιο έγγραφο.”

Ο Σωτήρης Κούβελας είπε στη Βουλή (17-1-01):

“Ένα από τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου πολιτικού μας βίου είναι η πολυνομία και η τάση που έχουμε να λύνουμε τα ζητήματα τα πολιτικά, τα διοικητικά, τα κοινωνικά με καινούργιους νόμους. Όταν ένας Υπουργός ή ένας διοικητής δυσκολεύεται στην άσκηση των καθηκόντων του εισηγείται μια καινούργια νομοθετική ρύθμιση. Όταν ένα έκτακτο γεγονός έρχεται και αναστατώνει την κοινωνία, τότε σπεύδουν αμέσως οι κυβερνώντες κυρίως,

αλλά και οι λοιποί να προτείνουν νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, διαπιστώνοντας εκείνη την ώρα το κενό που υπάρχει''.

Έτσι ξεκινά η διαδικασία για ένα νέο Νόμο. Η ψήφισή του κρίνεται συχνά κατεπείγουσα και η σύνταξή του, προφανώς, γίνεται επί τροχάδην, πρόχειρα και επιφανειακά, χωρίς εμβάθυνση στις έμμεσες προεκτάσεις του σε άλλους τομείς.

Ο Πρ. Παυλόπουλος γράφει στην Καθημερινή 28-5-95: *''Το κείμενο των νόμων συντάσσεται κατά τρόπο πρόχειρο, με αποτέλεσμα η εφαρμογή τους να είναι συχνά προβληματική έως αδύνατη και να δημιουργεί, ήδη από την έναρξή της ισχύος του κάθε Νόμου την ανάγκη τροποποίησής του. Η Βουλή συνήθως αγνοεί, όταν ψηφίζει συγκεκριμένες ρυθμίσεις, ποιες μεταβολές επέρχονται στην ήδη ισχύουσα νομοθεσία. Καταφεύγει έτσι στην εύκολη αλλά τόσο επικίνδυνη για την ασφάλεια του Δικαίου, λύση να θέτει στο τέλος κάθε νομοθετικού κειμένου τη γνωστή ρήτρα της κατάργησης ''με το παρόν'' κάθε γενικής ή ειδικής ρύθμισης που είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του''.*

Ο πραγματικός σεβασμός στην έννοια του Νόμου θα απαιτούσε την αναφορά όλων των καταργούμενων διατάξεων. Έτσι μόνο η Βουλή θα έδειχνε την απαραίτητη ενδελέχεια και οι πολίτες θα γνώριζαν όχι μόνο το καινούργιο που ψηφίστηκε αλλά και τι από τα παλιά καταργήθηκε.

Έτσι μόνο οι νομικοί δεν θα πελαγοδρομούσαν μέσα στο χάος μιας απέραντης πολυνομίας και οι πολίτες θα είχαν εμπιστοσύνη στους κανόνες του δικαίου και όχι στα νομικά τερτίπια των δικηγόρων τους.

Όπως είπε ο Πρ. Παυλόπουλος στη Βουλή, (17-1-01):

''η πολυνομία έχει δημιουργήσει δαιδάλους, οι οποίοι κάνουν τους πολίτες να αγνοούν ακόμη και το τι ισχύει. Όταν παραβιάζουμε πολλές φορές το νόμο τον παραβιάζουμε γιατί δεν γνωρίζουμε τι ισχύει και όχι γιατί θέλουμε να τον παραβιάσουμε και αυτό είναι χειρότερο. Η άγνοια του νόμου και της έννομης τάξης είναι πολύ πιο υπονομευτική από οτιδήποτε άλλο, ως προς τα θεμέλια της έννομης τάξης''.

Κι εμείς συμπληρώνουμε με τη ρήση πως *''ο περίσσειος νόμος που παρέχει ο δυνάστης είναι για να καλύψει την ένδεια Δικαιοσύνης που τον διακατέχει.''*

Η πολυνομία δεν έχει ακριβές μέγεθος αλλά ενδεικτικά προσδιορίζεται από το ότι από το 1975 έως το 1993 υπολογίζεται ότι έχουν εκδοθεί 2178 Νόμοι, 14.247 Προεδρικά Διατάγματα, 17.638 υπουργικές αποφάσεις, 1.033 πράξεις

Υπουργικού Συμβουλίου, 57 πράξεις Νομοθετικού περιεχομένου, δηλαδή συνολικά 35.153 μέσα σε μια δεκαοκταετία. (Ελένη Δελβινιώτη, Καθημερινή)
Μέσα σ' αυτή την πολυνομία, μέσα σε μια απίστευτη δικομανία της Πολιτείας εναντίον των πολιτών και με απηρχαιωμένα μέσα και εγκαταστάσεις, αγωνίζονται να αποδώσουν το δίκαιο οι λειτουργοί της Δικαιοσύνης.

Μόνο στην Αθήνα, υποβλήθηκαν το 1996, συνολικά 180.573 μηνύσεις. Είναι απίστευτοι, για τον κοινό νοο, και ο αριθμός των Νόμων και ο αριθμός των υποθέσεων. Αριθμοί που σε σχέση με τον περιορισμένο αριθμό των δικαστών, καθιστούν την απονομή της Δικαιοσύνης αντί κοινωνικό αγαθό, οξύ πολιτειακό πρόβλημα.

Διότι, ποιος μπορεί να ισχυρισθεί ότι η απονομή της Δικαιοσύνης είναι στη χώρα μας κοινωνικό αγαθό όταν:

- Εκκρεμότητα δίκης επί 19 χρόνια με 14 αναβολές στο Εφετείο, οδήγησε σε παραγραφή αδίκημα εμπορίας δύο κιλών ηρωίνης (Καθημερινή, 8-6-97)
- Μεγάλες εγκληματικές υποθέσεις, όπου χάθηκαν δεκάδες ανθρώπινες ζωές, όπως της κατάρρευσης κτιρίων σε σεισμούς, ναυαγίων, πολύνεκρων δυστυχημάτων, οδηγούνται στο Αρχείο από υπέρμετρη καθυστέρηση των ερευνών (Ελευθεροτυπία, 19-11-00)
- Καθυστέρηση έκδοσης απόφασης οδηγεί μετά από 11 αναβολές της δίκης, σε αποφυλάκιση γνωστού εμπόρου ναρκωτικών
- Χήρα παίρνει τη σύνταξη του αποθανόντος συζύγου μετά 11χρονο δικαστικό αγώνα (Καθημερινή 8-6-97)
- Καθυστέρηση εκδίκασης υποθέσεως τοκογλυφίας, οδηγεί σε παραγραφή
- Πρόεδρος Πρωτοδικών καταγγέλλεται για καθυστέρηση έκδοσης αποφάσεων επί πέντε χρόνια
- Μακροχρόνια αντιδικία καταλήγει σε κλείσιμο της δικογραφίας, διότι κατά την 28ετή διάρκειά της, απέθαναν οι ενάγοντες και οι εναγόμενοι (Καθημερινή, 8-6-97)
- Οι υποθέσεις του Εφετείου αναβάλλονται κατά μήνα από 12% - 67% και ανάλογα είναι τα ποσοστά παραγραφών (Καθημερινή, 8-6-97)

Ο αντίλογος θα ήταν να ειπωθεί ότι πρόκειται για μεμονωμένα συμβάντα, στα οποία κάποιοι δικαστές λειτούργησαν αντιδεοντολογικά.

Το επίμαχο σημείο, όμως, δεν είναι το πως βρέθηκαν κάποιοι δικαστές ανάξιοι του τίτλου τους, αλλά το πως τους επέτρεψε το θεσμικό περιβάλλον της Πολιτείας να σπαταλούν το χρόνο εις βάρος της τιμής αθώων πολιτών, ή υπέρ της ατιμωρησίας ενόχων.

Ένα περιβάλλον το οποίο οι πολιτικοί ανέχονται, αν και διακηρύττουν την πολυτιμότητα της Δικαιοσύνης, διότι οι ίδιοι έχουν την ευθύνη της διαμόρφωσής του. Ένα περιβάλλον που έχει οδηγήσει επανειλημμένα την Ελλάδα σε καταδίκες από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για υπέρβαση του χρόνου εκδίκασης υποθέσεων, διότι κατά το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου, το ατομικό δικαίωμα δικαστικής προστασίας, προϋποθέτει για μια δίκαιη δίκη, ότι η υπόθεση θα εκδικασθεί εντός ευλόγου χρόνου.

Για την δυτικοευρωπαϊκή πραγματικότητα είναι αδιανόητο ότι την εποχή των τεράστιων μηχανογραφικών δυνατοτήτων, οι δικογραφίες στην Ελλάδα σωρεύονται και στοιβάζονται κατά χιλιάδες, σε παμπάλαιες ντουλάπες, έρμαιοι της διάθεσης για λαθροχειρία, του όποιου επιτήδειου, με αποτέλεσμα κάποιοι αθώοι να καταστρέφονται και κάποιοι ένοχοι να παραμένουν ατιμώρητοι.

Αλλά ακόμα και για δίκες που διηξήχθησαν, η έλλειψη μηχανογράφησης καθιστά σχεδόν αδύνατο τον έλεγχο, αν πληρώθηκαν οι χρηματικές ποινές ή αν παραμένουν ελεύθεροι φυγόδικοι, παρά τις καταδίκες τους. (Α. Καραλη, Καθημερινή 8-6-97)

Ανάγκη νέας αντίληψης για τη Δικαιοσύνη

Η ουσιαστική βελτίωση στην απονομή της Δικαιοσύνης δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο ενός Νόμου, αλλά νέων συνταγματικών επιταγών.

Χρειάζεται εκ βάθρων αλλαγή των συνταγματικών αντιλήψεων για την θεσμική ανεξαρτησία, οικονομική αυτοδυναμία και διοικητική αυτοτέλεια της Δικαιοσύνης.

Η νέα αντίληψη περί Δικαιοσύνης, πρέπει να αντιμετωπίσει και την πλήρωση ενός κενού στην Ελληνική Νομοθεσία. Η συνειδητή επιλογή των παλαιοπολιτικών να βλέπουν στο πρόσωπο κάθε Έλληνα, ένα υπήκοο

υποταγμένο στην εξουσία τους και όχι ένα πολίτη εταίρο της εξουσίας, οδήγησε στην έλλειψη οποιασδήποτε νομοθεσίας που να υποχρεώνει την Πολιτεία να πληρώσει όταν καταδικάζεται και να εφαρμόζει η διοίκησή της, όσα αποφασίζουν εις βάρος της τα δικαστήρια. (παράδειγμα οι χιλιάδες ανεκτέλεστες αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας).

Η μόνη χώρα στην Ευρώπη που δεν είχε το δικαίωμα ο πολίτης να διεκδικήσει αποζημίωση από την Πολιτεία για ενέργειές της εις βάρος του, ήταν η Ελλάδα.

Το αποκτήσαμε πρόσφατα, μέσω του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, το οποίο μας αντιμετωπίζει ως πολίτες της Ευρώπης και όχι ως υπήκοους της Ελλάδας.

Η θεσμική κατοχύρωση του δικαιώματος αυτού πρέπει να πηγάζει από μια νέα συνταγματική αντίληψη για τη νομική σχέση Πολίτη – Πολιτείας.

Μια νέα Αναθεώρηση πρέπει να ενισχύσει έντονα τη δυνατότητα του πολίτη όχι μόνο να ανθίσταται στην αυθαιρεσία της Πολιτείας, αλλά και να την εγκαλεί και να επιτίθεται, αξιώνοντας αποκατάσταση των ηθικών και υλικών ζημιών που υπέστη, από ενέργειες των υπηρεσιών της, μέσω της Δικαιοσύνης. Μια τέτοια δυνατότητα, θα βοηθούσε στην οριοθέτηση της εξουσιαστικής υπέρδρασης της Πολιτείας και θα διασφάλιζε νέες ισορροπίες στη σημερινή ετεροβαρή σχέση Πολιτείας – Πολίτη.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ είπε στην Επιτροπή της Αναθεώρησης:

*“Σημειώνω, τέλος, την πρωτοποριακή, θα έλεγα, για τα ελληνικά δεδομένα πρότασή μας, να επιτραπεί η αναγκαστική εκτέλεση κατά του δημοσίου και κατά των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ως προς την ιδιωτική τους περιουσία, δηλαδή όταν αυτά ενεργούν ως *fiscus* και όχι υπό την κυριαρχική τους λειτουργία. Θα τερματιστεί έτσι, πιστέψτε με, ένα μεσαιωνικό καθεστώς της ασυδοσίας του κράτους”.*

Είναι πραγματικά οδυνηρό να ακούμε να χαρακτηρίζεται “πρωτοποριακή” η ρύθμιση για μια κατάσταση που οι ίδιοι χαρακτηρίζουν “μεσαιωνικό καθεστώς” και που η αλλαγή του σκηνικού της οφείλεται σε απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου να ισχύει η κοινοτική νομοθεσία για την αποζημίωση των πολιτών και στα εθνικά δικαστήρια.

Οι πολίτευόμενοι μας αντί να λένε “επί τέλους απαλλασσώμεθα από την ντροπή” ομιλούν περί “πρωτοποριακής ρύθμισης για τα ελληνικά δεδομένα”. Είναι, όμως, ακόμη πιο μεγάλη η ντροπή τους, διότι 5 χρόνια μετά, νόμοι

σχεδιάζονται και εξαγγέλλονται, αλλά εξακολουθεί να ισχύει το παλιό “μεσαιωνικό καθεστώς” !

Μια Αναθεώρηση που δεν θα σκοπεί στη διατήρηση της υπερεξουσίας και του ανεξέλεγκτου των πολιτικών αλλά θα φιλοδοξεί να ενισχύσει την προστασία του πολίτη και να του παράσχει νέα συνταγματικά αγαθά, πρέπει να περιλαμβάνει και τους εξής σκοπούς όσον αφορά στο χώρο της Δικαιοσύνης.

- Κατάργηση της πολυνομίας των δεκάδων χιλιάδων Νόμων και αποδέσμευση του πολίτη από τον άχρηστο και αδικαιολόγητο πλέον προστατευτισμό. Αντιμετώπισή του, από μέρους της Πολιτείας, ως υπεύθυνης αυτόνομης πολιτικής και υπαρξιακής οντότητας.
- Απελευθέρωση του πολίτη από τον καταναγκασμό των διοικητικών δεσμών που υποδουλώνουν τη βούλησή του και άπωση στον ίδιο κάθε ευθύνης που μπορεί να αναλάβει. Ιδιαίτερα, την ευθύνη στη διαχείριση των υποθέσεων και των θεμάτων που γεννιούνται στη συμβίωση των πολιτών στα μικρά σχήματα της άμεσης και φυσικής παρουσίας τους (γειτονιά, ενορία, κοινότητα, πόλη)

Η αισιοδοξία, επιτυχούς αντιμετώπισης, πηγάζει από το πόσες λίγες υποθέσεις έχουν φτάσει στα δικαστήρια από τις διαχειρίσεις των πολυκατοικιών οι οποίες διεξάγονται χωρίς παρέμβαση της Πολιτείας.

- Ταχεία εκδήλωση της προστασίας του πολίτη από τη Δικαιοσύνη, με άρση των αιτίων καθυστέρησης απονομής της και οριοθέτηση μέγιστης χρονικής διάρκειας έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων
- Παρεμπόδιση της κομματικής διείσδυσης και των ανοιχτών επεμβάσεων κομματικών παραγόντων, στη λειτουργία της
- Καθιέρωση της έννοιας της ευθύνης αμοιβαίας ανταπόκρισης της ελευθερίας του λόγου και της συνέπειας της πράξης, από τους εκλεγμένους και δημόσιους λειτουργούς.

Νομοθετικές ρυθμίσεις, που θα συμβάλλουν στην επίτευξη των παραπάνω σκοπών, έχουν προταθεί αρκετές από τους πλέον αρμόδιους, όπως ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Στ. Μαθθίας: (Βήμα 22-3-99)

- Εισαγωγή της πληροφορικής και των νέων τεχνολογιών στα Δικαστήρια
- Θεσμοθέτηση δικαστικής αστυνομίας

- Οικονομική αυτοτέλεια
- Μέτρα για ταχύτερη απονομή Δικαίου

Πέρα από τα συγκεκριμένα προτείνονται πολλά άλλα όπως:

- Απαλλαγή της Δικαιοσύνης από τις δεκάδες χιλιάδες υποθέσεις έγκλησης των πολιτών από την Πολιτεία για διοικητικές παρεμβάσεις, με αποποινικοποίησή τους και κολασμό με αντίστοιχες διοικητικές κυρώσεις.
- Είσοδος των δικαστικών λειτουργιών σε Ανώτερα Δικαστήρια κατόπιν εσωτερικών εξετάσεων και όχι με προαγωγή υπηρεσιακή.
- Μη δημοσίευση νόμων εάν δεν έχει κριθεί η συνταγματικότητά τους από το Ανώτατο Δικαστήριο
- Δημιουργία ειδικών κλάδων στα πολιτικά και διοικητικά δικαστήρια για αντιμετώπιση ειδικών κατηγοριών πολυπληθών υποθέσεων π.χ. για αυτοκινητιστικά ατυχήματα, για θέματα Τ.Α. και Ν.Α. κλπ
- Δικαίωμα Αρείου Πάγου να εισηγείται τροποποιήσεις Νόμων στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές για προσαρμογή τους στις τρέχουσες συνθήκες
- Δικαίωμα κάθε εισαγγελέα να μπορεί να επιλαμβάνεται υποθέσεων στις οποίες θεωρεί ότι υπάρχει αδίκημα και δεν διερευνώνται
- Καθιέρωση κάποιας μορφής ποινής για τους αναιτίως εφεσιβάλλοντες
- Επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των αυτόφωρων σε μη εργάσιμες ώρες και ημέρες
- Ακύρωση περιττών γραφειοκρατικών διαδικασιών προστατευτισμού για ανακούφιση των υπηρεσιών των Δικαστηρίων και απαλλαγή των πολιτών από ανώφελες επιβαρύνσεις
- Τοποθέτηση δικαστών σε διοικητικές θέσεις και συμβούλια με προτάσεις του κλάδους τους
- Υπηρεσιακές μεταβολές των λειτουργών της Δικαιοσύνης από τους κλάδους τους, χωρίς καμία μεσολάβηση του Υπουργείου Δικαιοσύνης

Θεωρούμε χρήσιμο να κλείσουμε τον κατάλογο των προτάσεών μας με ρυθμίσεις που προτείνονται στην έκθεση επιτροπής της ΕΕ για τη δημιουργία ειδικής εισαγγελικής Αρχής που θα αντιμετωπίζει ποινικά αδικήματα εις βάρος

της Κοινότητας, για να υπενθυμίσουμε την ανάγκη εκσυγχρονισμού της Δικαιοσύνης, με σημαντικές επιταγές

- *“Επισημαίνουμε τη νοοτροπία που επιδιώκεται να παγιωθεί και συνίσταται στο άνοιγμα των συνόρων στους εγκληματίες και στο κλείσιμό τους στα όργανα καταστολής, με κίνδυνο να μεταμορφώσουμε τις χώρες μας σε ποινικούς παραδείσους”*
- *Οι Εισαγγελείς θα διορίζονται για μια πενταετία από τα κράτη μέλη, η οποία θα είναι δυνατόν να ανανεωθεί μόνο για μια φορά ακόμη*
- *Για τα αδικήματα που στρέφονται κατά των οικονομικών της Κοινότητας, εκφράζεται η άποψη να αποκλεισθούν τα εθνικά μέτρα της χάριτος και της αμνηστίας (Καθημερινή 7-12-97)*

Είναι θέμα γοήτρου πλέον, της Ελληνικής Πολιτείας, να θεσπίσει έγκαιρα και αυτοβούλως, διατάξεις εκσυγχρονισμού της Δημοκρατίας μας, πριν μας τις επιβάλλουν διεθνείς οργανισμοί.

Το Κοινοτικό Δίκαιο, υπερισχύει, ήδη, των Ελληνικών Νόμων. Θα είναι, όμως, εξευτελιστικό να μας πουν σε λίγο οι Δυτικοευρωπαίοι ότι, εάν δεν εκδημοκρατικοποιήσουμε το Σύνταγμά μας, δεν θα δεχθούν να προσυπογράψουμε κι εμείς το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. (ΤΟ ΒΗΜΑ, 12-11-00, Β. Νικολούλια)

Και όχι μόνο αυτό, αλλά θα μας υποχρεώσουν στον εξευτελισμό να δεχθούμε ότι η κοινοτική νομοθεσία θα είναι υπέρτερη των συνταγματικών μας επιταγών.

Κάποιοι από τους πολυτευόμενους θα ισχυρισθούν ότι με τα παραπάνω χτίζεται ένα “κράτος δικαστών”, εμείς όμως πιστεύουμε ότι έτσι μόνο θα αποκτήσουμε ένα αληθινό Κράτος Δικαίου.

Με τις δικές τους μεθόδους και αντιλήψεις, συγκρότησαν το “κράτος της αδικίας”, αν όχι των “απατεώνων” όπως ψιθυρίζουν αρκετοί. Αφού, λοιπόν οι πολιτικοί, ως ηγέτιδα τάξη, αρνούνται, ή δεν είναι ικανοί, να αποκαθάρουν όπως θα έδει, το δημόσιο βίο και επιτρέπουν να κυριαρχεί η διαφθορά στη λειτουργία της Πολιτείας, εμείς προτιμούμε, εν τοιαύτη περιπτώσει, ένα “κράτος δικαστών”.

Και εν πάσει περιπτώσει, είναι φανερό ότι όσοι φοβούνται τόσο πολύ το πιθανολογούμενο κράτος των δικαστών, κάτι τους βαραίνει, κάτι έχουν να

κρύψουν. Γιατί ο κίνδυνος αυτής της εξέλιξης συζητείται μόνο από τους πολιτικούς και όχι από την κοινωνία; Γιατί κανένας πολίτης δεν ανησυχεί;

Ο Γ. Κουμάντος σε ένα από τα άρθρα του στην *''Καθημερινή''* με τίτλο *''ποιος φοβάται τους δικαστές''* γράφει:

''Κι ακούστηκε, τέλος, ο υποκριτικός φόβος ότι οι δικαστές (ή η ηγεσία τους) πάνε να μετατρέψουν τη δημοκρατία μας σε κράτος δικαστών! Δεν θα ξεστράτισω από το χώρο των θεσμών για να πάω σε σύγκριση προσώπων και δεν διατυπώνω την προσβλητική για τη δημοκρατία και τη λαϊκή κυριαρχία κρίση ότι ακόμα και το κράτος των δικαστών μπορεί να ήταν καλύτερο από το κράτος των (σημερινών) βουλευτών. Αλλά όλοι ξέρουν ότι το κράτος δικαστών ούτε γίνεται ούτε μπορεί να γίνει ούτε κανείς το επιδιώκει ούτε σημαίνει τίποτα. Η ισορροπία των εξουσιών είναι καλά κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα και τα άλλα δεν είναι παρά ρητορικά πυροτεχνήματα.

*... Ο Φρειδερίκος ο Μέγας, ο παντοδύναμος αυτοκράτορας της Πρωσίας, θέλησε κάποτε να επεκτείνει τον κήπο των ανακτόρων στο Πότσταμ, έξω από το Βερολίνο φιλοδοξώντας να γίνει το *''Σαν σουσί''* ανώτερο από τις Βερσαλίες. Γείτονάς του ήταν κάποιος μυλωνάς που με κανένα τρόπο δεν δεχόταν να πουλήσει στον αυτοκράτορα το μύλο του. Όπως θα έκανε κάθε μονάρχης στη θέση του, ο Φρειδερίκος απείλησε το μυλωνά ότι θα του πάρει το μύλο με τη βία. Και ο μυλωνάς απήντησε: *''Υπάρχουν και δικαστές στο Βερολίνο''*.*

*Ιστορία ή μύθος; Και μύθος αν είναι, πρόκειται για μύθο που θεμελιώνει αξίες και αρχές. Γιατί θεμέλιο κάθε κράτους δικαίου, δημοκρατικού ή όχι, είναι η ύπαρξη κάποιων φραγμών στην παντοδυναμία του εξουσιαστή, η δυνατότητα κάποιας προσφυγής για εκείνον που αισθάνεται ότι αδικείται. Αυτόν τον ρόλο παίζουν τα δικαστήρια και γι' αυτό η ανεξαρτησία των δικαστών από την εκτελεστική εξουσία (απλά: από την κυβέρνηση) – η πρακτικά σπουδαιότερη εκδήλωση της *''διάκρισης των εξουσιών''* – θεωρείται αυτονόητη αρχή των συγχρόνων πολιτευμάτων που δεν είναι αυταρχικά. ''*

Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΑΣ ΜΑΖΙ ΤΟΥΣ

Όταν, στις 3 Σεπτέμβρη του 1843, αποκτήσαμε συνταγματικά κατοχυρωμένα πολιτικά δικαιώματα τα παραδώσαμε στους πολιτικούς για να μας αντιπροσωπεύουν στη διαχείριση της εξουσίας.

Κατά το Σύνταγμα, οι βουλευτές εκλέγονται για να εκφράζουν οποιαδήποτε πολιτική βούληση εν ονόματί μας, χωρίς να μπορούμε εμείς να τους ελέγξουμε για το περιεχόμενο των πολιτικών τους πράξεων. Εκχωρήσαμε, δηλαδή, το “συνεχές” της λαϊκής κυριαρχίας και αυτοπεριοριστήκαμε στο “στιγμιαίο” της πολιτικής έκφρασής της με την ψήφο μας στις εθνικές εκλογές.

Οι δεκαετίες που πέρασαν απέδειξαν ότι η ολοκληρωτική αυτή παράδοση ήταν μια λάθος ενέργεια, η οποία οδήγησε στην αυτοκατάργησή μας ως πολίτες.

Προσχωρήσαμε σε μια “εκμεταλλευτική” σχέση, αποτέλεσμα της οποίας ήταν μια προκλητικά άνιση κατανομή των ωφελημάτων της εξουσίας.

Αντί να διαπραγματευτούμε αποδεχθήκαμε την “εκ προοιμίου καθόλου παραχώρηση”. Αντί να δώσουμε “προκαταβολή”, καταβάλαμε ολόκληρο το τίμημα για ένα μελλοντικό προϊόν, χωρίς προδιαγραφές χωρίς εγγυήσεις.

Ένα στενόχωρο τότε παρόν, μας παρέσυρε να υποθηκεύσουμε άκριτα το μέλλον.

Εκποιήσαμε τις ελπίδες μας, μέσα σε ένα κλίμα αισιοδοξίας, που δεν μας επέτρεψε το στοχασμό.

Παραχωρήσαμε τα “έχει” μας σε υποσχέσεις ενός ανταλλάγματος, που δεν ήταν δυνατόν ούτε να μετρηθεί, ούτε να ελεγχθεί.

Εμπιστευθήκαμε τα κίνητρα και τις διαθέσεις που φαινόταν, χωρίς να υπολογίσουμε τις προθέσεις και τις σκοπιμότητες που κρυβόταν.

Ενταχθήκαμε ανυποψίαστοι σε μια πολιτική μηχανή και από χειριστές της, καταντήσαμε “πρώτη ύλη” προς επεξεργασία ‘.

Τα πολιτικά μας δικαιώματα θεωρήθηκαν, με τον καιρό, κεκτημένο δικαίωμα των πολιτικών, οι οποίοι αυτοκαθορίστηκαν ως αποκλειστικοί συντελεστές του πολιτικού γίγνεσθαι. Ενός “γίγνεσθαι” όλο ιδιοτέλεια. Αντί να λειτουργούν ως εκλεγμένοι αντιπρόσωποί μας στη διαχείριση της εξουσίας για λογαριασμό

μας, υπηρετούν άλλα συμφέροντα ως επιλεγμένοι εκπρόσωποι, του Συστήματος.

Γνωρίζοντας ότι μπορούν να μας εξαπατούν, χωρίς να μπορούμε να ξεφύγουμε από τις πλεκάνες τους, μένουν ανυποχώρητοι στις τελικές ιδιοτελείς επιδιώξεις τους.

Αυτοπροσδιορίζονται ως γνώστες των αναγκών μας, ειδικότεροι και από μας τους ίδιους, και καταχρώμενοι την αντιπροσωπευτική τους ιδιότητα, παραγνωρίζουν εντελώς τη βούλησή μας.

Λειτουργούν ως ιδιοκτήτες, αποκλειστικής κυριότητας, της εξουσίας που δεν δέχονται ούτε άλλη "Βουλή" να υπάρξει, ούτε εμείς να εκλέξουμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ούτε κάποιο ευρύτερο σώμα εκλεκτόρων τα Προεδρεία των Ανωτάτων Δικαστηρίων.

Πιστεύουν, ακραδάντως, ότι ο ιστορικός Λαός μας τους ανήκει και ότι μια χούφτα πολιτικοί και άλλη μια χούφτα τεχνοκράτες της κεντρικής διοίκησης *''είναι περισσότερο σε θέση να γνωρίζουν τι είναι καλό για τους πολλούς, να προγραμματίζουν καλύτερα από τους πολλούς, και να χειρίζονται τις υποθέσεις των πολλών καλύτερα από ό, τι οι ίδιοι οι πολλοί πολίτες συσσωματωμένοι σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ή σε συνεταιρισμούς, ή σε συνδικάτα, ή σε άλλους φορείς, για τους ίδιους τους εαυτούς τους''* (Ε.Κ.Ο.Μ.Ε. Σωτ. Παπασωτηρίου).

Αυτοευφημούνται, αλληλοευφημούνται και είναι έτοιμοι κάθε στιγμή να επευφημήσουν "τις πιο τρεμιμένες μωρολογίες τους ως εκθαμβωτικά διανοητικά επιτεύγματα"

Η κοινή γνώμη δεν υπάρχει παρά μόνο για να την εξαπατούν και αυτό μέχρι να τους παράσχει την ψήφο της. Στη συνέχεια αντί να καθοδηγούν να διαφωτίζουν, και να φροντίζουν να διαμορφώνουν επί τα βελτίω την κοινή γνώμη, ως έχουν καθήκον, την υποκαθιστούν ανενδοιάστως με τη δική τους γνώμη.

Η ηγεμονεύουσα τάξη των πολιτευομένων

Ως ηγεμονεύουσα τάξη κατασκεύασαν ένα καθεστώς, στο οποίο η δική τους πλειοψηφική θέληση, παραμερίζοντας τη δική μας βούληση, κατέστη το Κυρίαρχο Σώμα.

Αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής του Σώματος της γενικής θέλησης, είναι ότι το Κυρίαρχο Σώμα των Εκλογέων, αντικαταστάθηκε καθ' ολοκληρίαν από το Εκλεγμένο Σώμα των Αντιπροσώπων. Εμείς οι πολίτες, από κυρίαρχα υποκείμενα της πολιτικής εξουσίας, ευτελιστήκαμε σε υπήκοα "αντικείμενά" της.

Δημιουργήθηκε, έτσι, μια άρχουσα πολιτική τάξη, μεταβαλλόμενη μεν ως προς τη σύνθεσή της, αλλά πάντοτε μέσα από μία ερμητικά κλειστή εσωτερική διαδικασία αυτορρύθμισης του Συστήματος.

Όπως σε κάθε κλειστό σύστημα εξουσίας, όμως, η απαξίωση των μελών του είναι η αναμενόμενη εξέλιξη. Οι εκάστοτε ιθύνοντες του Συστήματος, προκειμένου να διατηρούν τα πρωτεία, φροντίζουν να αποτραπεί η είσοδος ή η άνοδος οποιουδήποτε διαφαινόμενου διεκδικητού. Αντί να προωθούν τους άξιους, επιβάλλουν τους ανάξιους. Τελικό αποτέλεσμα ο ποιοτικός εκφυλισμός.

Ο Ηρόδοτος περιγράφει τις θέσεις ενός Πέρση, του Οτάνη, ο οποίος προτείνει την κατάργηση της περσικής μοναρχίας ως εξής: *''Αυτός που έχει πολλή εξουσία φουσκώνει από θρασύτητα και υπεροψία εξαιτίας της δυνάμεως και γίνεται ταυτοχρόνως ζηλότυπος και φιλύποπτος...*

''Όσοι από τους υπηκόους του έχουν ανώτερο χαρακτήρα και μεγαλύτερη ακεραιότητα γίνονται περισσότερο μισητοί και επίφοβοι''

Με αυτή τη νοοτροπία λειτουργούν οι Αρχηγοί στο κόμμα και οι βουλευτές στην περιφέρειά τους, φροντίζοντας να υπονομεύουν οποιονδήποτε ικανό θελήσει να δραστηριοποιηθεί.

Δια μέσου της κατοχής των προνομίων, που τους παρέχει το Σύστημα, είναι σε θέση να ελέγχουν τα καινούργια μέλη και την εξέλιξή τους, ώστε να μη "σεϊέται" η δική τους εξουσία.

Ο J. Bernham στο βιβλίο του "Η επανάσταση των διευθυντών" γράφει για τις ηγεσίες των κλειστών πολιτισμών: *''Σε κάμποσους από αυτούς τους πολιτισμούς την κοινωνική κυριαρχία την κρατούσαν ιερείς, σωματειακά οργανωμένοι κι ενεργώντας σαν ομάδα το άτομο, σαν άτομο, δεν αναγνωριζόταν ότι άνηκε δικαίωμα κυριαρχίας. Τα προσόντα συμμετοχής στο*

κυρίαρχο ιερατείο ήσαν ποικίλα: κάποτε οι σχέσεις αίματος, πολλές φορές όμως και ικανότητες διαφόρων ειδών, όπως δήθεν υπερφυσικές ικανότητες που εκδηλώνονταν με οράματα, εκστάσεις κι άλλα αφύσικα πράγματα. Φυσικά το ιερατείο που υπήρχε μπορούσε να ελέγχει σε σημαντικό βαθμό όσους είχαν στρατολογηθεί στα μέλη του, εφόσον αυτό είχε στα χέρια του τα ηνία του πλούτου, της εξουσίας και της εκπαίδευσης.

... Ωστόσο δεν κατέχουν τούτο το δικαίωμα σαν άτομα, ούτε όταν ενεργούν σαν άτομα το δικαίωμα ανήκει στο οργανωμένο σώμα, κι όχι στα επιμέρους άτομα που αποτελούν το σώμα τούτο. Μέσα σ' ορισμένα όρια, με τη βοήθεια τους δικαιώματός τους και των εξουσιών που κατά συνέπεια απορρέουν απ' αυτό, μπορούν να ελέγξουν τα μέλη που επανδρώνουν το οργανωμένο σώμα, το οποίο οι ίδιοι αποτελούν έτσι μπορεί να υπάρξει, και υπάρχει, σημαντική συνέχεια από γενεά σε γενεά."

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια λειτουργούν και τα ελληνικά κόμματα, ιδιαίτερα αυτά της εξουσίας, στελεχούμενα από όλο και χαμηλότερης ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό, παράγοντας όλο και ευτελέστερη πολιτική.

Κι όμως, η Ελλάδα διαθέτει μεγάλη παρακαταθήκη ανδρών ικανών, με συγκρότηση υψηλού επιπέδου, με σκέψη, γνώση, φαντασία, έμπνευση και ενόραση. Δυστυχώς, οι προσωπικότητες αυτές, παραγκωνίζονται και μένουν στο περιθώριο με χίλιες δυό σατανικές μεθοδεύσεις.

Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, με εθνικό σκεπτικισμό και συγγραφική δεινότητα, τελειώνει με την εξής παράγραφο το βιβλίο του "Ερήμην των Ελλήνων" αναφερόμενος, ως παιδαγωγός, στους γονείς:

"Να μάθουν στα παιδιά τους να είναι όχι μόνο τίμιοι άνθρωποι, αλλά τίμιοι Έλληνες. Και αυτό να τους το μάθουν με τη θεωρία, όχι με την πράξη. Γιατί η "ελληνική πράξη" είναι αποθαρρυντική. Τα υποδείγματα του σύγχρονου ελληνικού βίου με γνώση και συνείδηση ευθύνης δεν έχει το δικαίωμα να τη χρησιμοποιήσει. Με κούφια λόγια, και με σιχαμερές πραγματοποιήσεις δεν παιδαγωγούνται τα έθνη. Ο αποτυχημένος δικηγόρος που μεταβάλλεται σ' επαγγελματία της πολιτικής, αυτός είναι ο νεοελληνικός κανόνας, η άρνηση κάθε συνέπειας, κάθε ορθοφροσύνης, κάθε αληθινής καλλιέργειας, ο καυχησιολόγος, ο ιταμός, ο αμετροεπής, ο μικροπρεπής, ο συμφεροντολόγος, ο ξένος προς κάθε ανάταση, συχνά ο ύπουλος και βδελυρός, ο ριζικά ανθρωπικός είναι πραγματικά ακατανόητο που παίρνει πάνω του τη

συντριπτική ευθύνη να νομοθετήσει και να κυβερνήσει. Ας είμαστε ειλικρινείς. Και ας αναρωτηθούμε: ποια εταιρία, ποιο ανώτατο ίδρυμα, ποιος οργανισμός κοινής ωφέλειας, ανεπηρέαστος και αυτόβουλος, όχι δουλωμένος σε πολιτικές παρεμβάσεις, θα χρησιμοποιούσε ποτέ τους περισσότερους "πατέρες τους έθνους" ως ανώτατα στελέχη του; Ανάμεσα στη νεοελληνική πολιτική ηγεσία υπάρχουν πολυάριθμα απορρίμματα των επιστημών και των άλλων επιδόσεων. Πώς να προκόψει ο τόπος με τ' απορρίμματα; Και πώς να μην έχει αναλάβει μόνη της πια η Ελλάδα την επιβίωση "ερήμην των Ελλήνων"; (21-2-1967)

Κάποιοι θα πουν υπερβολές. Ας σκεφθούν, όμως, πέρα από την απόδοση κάθε ανωμαλίας στις "ξένες δυνάμεις", τι επακολούθησε στην Ελλάδα, ακριβώς μετά από δύο μήνες. Ήταν 21^η Απριλίου 1967.

Ο Κυριάκος Διακογιάννης συμπληρώνει:

"Βολεμένα φιλαράκια προσποιούμενα τους πολιτικούς οι περισσότεροι, βουλευτές εκλεγόμενοι μάλιστα (τεράστιο σκάνδαλο!) και δύο και τρεις και τέσσερις και πέντε συνεχόμενες τετραετίες, με αποτέλεσμα να' χουν συνηθίσει στο βόλεμα και ιδίως να έχουν πιστέψει πως είναι πολιτικοί!"

Αδιαφορούν στο να σχεδιάσουν το μέλλον, - οι περισσότεροι δεν έχουν ούτε την προβλεπτικότητα, ούτε την ικανότητα να το κάνουν – αλλά απολαμβάνουν τα "εισοδήματα" του παρόντος ως ιδιοκτήτες της εξουσίας.

Ενώ το Σύνταγμα καθορίζει ως φορέα της Συντακτικής Εξουσίας εμάς το Λαό, οι πολιτευόμενοι, εκμεταλλευόμενοι τη γενική εξουσιοδότηση που τους παρέχουμε για να μας αντιπροσωπεύουν πολιτικά, θεωρούν ότι αποτελούν οι ίδιοι πρωτογενές Συντακτικό Σώμα. Ενώ σώμα μονοπωλιακής διαχείρισης της δικής μας εξουσίας με τους κανόνες που επιβάλλει το εγκατεστημένο στην Ελλάδα Σύστημα.

Με τη νοοτροπία ολιγαρχικής Αρχής, συμπεριφέρονται σαν να είναι το Σύνταγμα παραχωρημένο, οικειοθελώς, από εκείνους προς εμάς. Λειτουργούν ως ηγεμονική τάξη η οποία συγκατένευσε να παραχωρήσει συνταγματικά δικαιώματα, όπως παλιότερα παρεχωρούντο, από το Μονάρχη προς το Λαό, και κόπτονται να επιδείξουν πόσο φιλολαϊκοί είναι.

Έχουν κατασκευάσει μια μεταλλαγμένη, από γονίδια ηγεμονισμού, Δημοκρατία, και έχουν επιβάλλει το καθεστώς του "δημοκρατικού ελιτισμού".

Είναι μια καινούργια θεώρηση της Δημοκρατίας η οποία έχει αποκτήσει και θεωρητική υποστήριξη.

Ο Θ. Γιαλκέτσης γράφει: *“Σε συγγραφείς όπως ο Αρόν, ο Νταλ ή ο Σαρτόρι, η ιδέα της δημοκρατίας τείνει να συμπέσει με την αναντικατάστατη λειτουργία πολιτικής διεύθυνσης που καλούνται να ασκήσουν οι “δημοκρατικές” πολιτικές ελίτ. Η δημοκρατία δηλαδή δεν προϋποθέτει μια ευρεία και ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες απόφασης. Στο βαθμό που είναι ένα σύνολο κανόνων (και όχι ένα σύστημα αξιών) η δημοκρατία ταυτίζεται με την εκλογική διαδικασία... Υποστηρίζεται συχνά ότι η μαζική συμμετοχή των πολιτών μπορεί να αποτελέσει έναν παράγοντα αστάθειας ή και αποσταθεροποίησης της πολιτικής ζωής. Αντίθετα υποτίθεται ότι η απουσία συμμετοχής διευκολύνει το έργο των πολιτικών ελίτ.”*

(Ελευθεροτυπία 22-9-96).

Για μας τους πολίτες οι αντιλήψεις των συγγραφέων αυτών περί Δημοκρατίας δεν συνιστούν το “δημοκρατικό ελιτισμό” αλλά το “δημοκρατικό αμοραλισμό”. Συνιστούν ένα εκπλησούσας θρασύτητας ηγεμονικό κύμα, το οποίο ό, τι προνόμια κερδίσαμε εμείς με αγώνες από το Μονάρχη – Βασιλιά, τα έχει μεταφέρει στο Μονάρχη – Πρωθυπουργό.

Η ανυποληψία των αντιπροσώπων μας

Οι σαφείς διατάξεις του Συντάγματος, όσον αφορά στον πολιτικό χαρακτήρα των εκλογών, και οι ασαφείς, όσον αφορά στην εσωκομματική Δημοκρατία, επέτρεψαν να καθιερωθεί η επιλογή των αντιπροσώπων μας ως προνόμιο των αρχηγών των κομμάτων.

Έτσι, η εφαρμογή της ιδέας της Αντιπροσώπευσης παράγει ένα βαθειά νοθευμένο “προϊόν”.

Η εκλογή δεν είναι πλέον από το Λαό για το Λαό, αλλά από τον αρχηγό για τον αρχηγό. *“Οι βουλευταί καθίστανται πειθήνια όργανα του Αρχηγού και της κλίκας που τον περιβάλλει. Δεν αντιπροσωπεύουν την λαϊκή βούλησιν έναντι του κόμματος αλλ’ αντίθετα, την κομματική βούλησιν έναντι του λαού. Αντί να καθοδηγούν το κόμμα κατά την βούλησιν του λαού, εξαπατούν τον λαόν σύμφωνα με την βούλησιν του Αρχηγού του κόμματος”*.

(Ν.

Καλογερόπουλος)

Οι βουλευτές, σε κρίσιμα θέματα, δεν αισθάνονται την ανάγκη να κατευθύνουν τις ενέργειές του σύμφωνα με τη δική μας βούληση, αλλά συμμορφώνονται προς τη βούληση του Αρχηγού τους. Αδιαφορούν αν αυτή υπηρετεί, ή όχι τα δικά μας συμφέροντα, αν είναι δέσμια άλλων παραγόντων, όπως π.χ. συνδικαλιστικών απαιτήσεων ή οικονομικών συμφερόντων, ή αν έχει καταστεί ο ίδιος όμηρος του επικοινωνιακού καθεστώτος, προκειμένου να εξασφαλίσει την προώθησή του στην Κυβέρνηση.

Οι ίδιοι αρχηγοί, έχοντας την ευκαιρία να συγκροτούν τους συνδυασμούς κατά την κρίση τους, χωρίς συνταγματικές δεσμεύσεις, δεν επιλέγουν εκείνους που είναι ικανοί να συμβάλλουν με τη μεθοδικότητά τους στη λύση των προβλημάτων μας, αλλά εκείνους που διαθέτουν τα εξωτερικά στοιχεία που μας γοητεύουν και κατευθύνουν ασφαλέστερα, προς το κόμμα τους την ψήφο μας.

Το μεγάλο πρόβλημα, όμως, σ' αυτή τη διαδικασία είναι ότι αυτοί που έχουν το χάρισμα να μας επηρεάζουν και να προωθούνται από τα ΜΜΕ, σπάνια διαθέτουν προσόντα αποτελεσματικού διαχειριστού των συμφερόντων μας.

Έτσι, στην προεκλογική περίοδο, αντί να προσηλωνόμαστε σε συγκρίσεις πολιτικών θέσεων και στόχων, διατυπούμενων με υπεύθυνο τρόπο από πολιτικούς, παρακολουθούμε πολιτικάντηδες, επαγγελματίες της δημοσιότητας, να προσπαθούν να μας εντυπωσιάσουν, είτε με παροχές χωρίς αντίκρισμα, είτε με ακκισμούς πολιτικής παρακμής.

Πεπεισμένοι οι ίδιοι, ότι θα πείσουν εμάς, προσέρχονται απροετοίμαστοι, χωρίς συγκεκριμένους ειδικούς στόχους, και συναγωνίζονται σε εξυπνακισμό της στιγμής, ή στην ανταλλαγή των συνθημάτων της "γραμμής", μέσα σε μια ατέλειωτη κοινότοπη δεοντολογία, για το χιλιοειπωμένο περιεχόμενο της οποίας δεν διαφωνεί κανείς.

Προβάλλουν Προγράμματα πρόχειρα στην ουσία τους, αλλά πολύ μελετημένα για να εντυπωσιάσουν.

Υπόσχονται πολιτικές που δεν σκοπεύουν να ακολουθήσουν, με μόνο στόχο τους να κερδίσουν τη ψήφο μας. Γνωρίζουν καλά ότι μετά τις εκλογές γίνονται οι κυρίαρχοι που δεν έχουν να δώσουν λόγο σε κανένα. Συνειδητοποιήσαμε, όμως, κι εμείς ότι πρέπει να αγωνιστούμε για να αποκτήσουμε κάποτε ένα επί της ουσίας δημοκρατικό πολίτευμα, όπου κάθε εγχείρημα που θα αποβλέπει στην άσκηση της εξουσίας θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα σύνολο

προτάσεων από το κόμμα, ή το συνδυασμό. Προτάσεις προς τους εκλογείς, με σαφή παράθεση των στόχων της 4ετίας, των μέσων και των τρόπων που θα επιτευχθούν και ένα κατάλογο των βασικών αξιωματούχων που θα επιφορτισθούν να τους επιτύχουν.

Γράφει ο Μ. Παπακωνσταντίνου για τις αμερικανικές εκλογές: *''Γύρω απ' τον υποψήφιο, τοπικό ή πολιτειακό και, πολύ περισσότερο, γύρω απ' τον Πρόεδρο, σχηματίζεται το επιτελείο του που οργανώνει όλο τον προεκλογικό αγώνα κατά τρόπο πλέον όχι απλά εμπειρικό, αλλά επιστημονικώτατο.*

Συζητούνται με τους πιο ειδικούς της χώρας τα προβλήματα κι' αποφασίζεται το πρόγραμμα του υποψηφίου ή του κόμματος, η περίφημη platform. Δε λένε ψέματα, Δε διανοείται ο Αμερικανός πολιτικός να κάνει ψεύτικες ανακοινώσεις, θα το πληρώσει πολύ άσχημα, Δε θα του το συγχωρήσουν ποτέ οι Αμερικάνοι ψηφοφόροι. Η αλήθεια, όσο πικρή και ναναι, λέγεται πάντοτε, ακόμα και στις χειρότερες στιγμές των στρατιωτικών επιχειρήσεων στον πόλεμο.

Έτσι δικαιολογούνται τα πολεμικά ανακοινωθέντα και η τακτική και ειλικρινής ενημέρωση του λαού τους και του κόσμου ολόκληρου για κάθε επεισόδιο της συρράξεως στο Βιετνάμ. Στην Αμερική δεν ισχύει η θεωρία ότι η σκοπιμότητα επιβάλλει τη συγκάλυψη της αλήθειας, ο λαός έχει δικαίωμα να ξέρει την αλήθεια, αυτόν πάντοτε αφορά οποιαδήποτε κατάσταση, ο ίδιος συμμετέχει κι' ο ίδιος πληρώνει τα σπασμένα, κανένας άλλος δεν μπορεί να διεκδικήσει για τον εαυτό του την αποκλειστικότητα να κρίνει οποιαδήποτε σκοπιμότητα''.

Γι' αυτό, όμως, εκεί και στην Ευρώπη οι πολιτικοί είναι τα εξέχοντα πρόσωπα που τα σέβονται, τα τιμούν, και τα εμπιστεύονται οι πολίτες. Πρόσωπα τα οποία δεν διανοήθηκαν ποτέ ότι θα έπρεπε να προσθέσουν στο Σύνταγμα ειδική επιταγή για το ότι οι βουλευτές είναι επιβεβλημένο να *''απολαμβάνουν της προσηκούσας τιμής και σεβασμού από όλες τις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες ...''* προκειμένου όπως είπε ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ *''ο Βουλευτής να μην είναι παρίας της δημόσιας δραστηριότητας της Πολιτείας''* αλλά να τύχει *''μιας άλλης αντιμετώπισης κατά τη σχέση του με τον ευρύτερο δημόσιο τομέα''*

Ο εισηγητής της Ν.Δ. για τη θέση του βουλευτή στο πρωτόκολλο των δημοσίων εκδηλώσεων αναρωτήθηκε: *''Είναι δυνατόν να βάλουμε στο Σύνταγμα διάταξη ότι ο βουλευτής απολαμβάνει της προσηκούσας τιμής και σεβασμού; Εγώ πιστεύω ότι βάζοντας αυτή τη διάταξη είναι σαν οι ίδιοι να μην*

πιστεύουν με ότι πρέπει να έχουμε τιμή και σεβασμό ως εκπρόσωποι του Λαού''

Και ο εισηγητής του Συνασπισμού συμφώνησε ότι ο Βουλευτής: ''καταξιώνεται ή απαξιώνεται μόνος του από τα ίδια του τα έργα, από τις ίδιες τους τις συμπεριφορές και δεν χρειάζεται καμιά, μα καμιά αναφορά στο Σύνταγμα γι' αυτήν την προσήκουσα τιμή και το σεβασμό που οφείλουν να αποδίδουν στο Βουλευτή οι δημόσιες αρχές, οι υπηρεσίες και ο Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης''.

Η επιταγή αυτή της Αναθεώρησης ήταν ένα απρόσμενο παρακμιακό, φαινόμενο ως πολιτική πράξη, ανεξάρτητα αν οι Βουλευτές και εν γένει οι Πολιτικοί έχουν απωλέσει προ πολλού την πολιτική τους αξιοπιστία. Το γεγονός επιβεβαιώνει τόσο έρευνα της MRB κατά την οποία το 87% των ερωτηθέντων θεωρεί τον πολιτικό κόσμο της χώρας αναξιόπιστο, όσο και έρευνα του ΙΣΤΑΜΕ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ κατά την οποία μεταξύ 17 δημοσίων και ιδιωτικών λειτουργών οι βουλευτές κατεδείχθησαν ως οι τελευταίοι σε ανταπόκριση στις απαιτήσεις του ρόλου τους (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 28-5-97).

Οι ίδιοι οι πολιτικοί αποδέχονται ως δεδομένη την αναξιόπιστία τους το γεγονός είτε ως αυτοκριτική που "εξαγνίζει", είτε καταγγέλλοντας το γεγονός ως να μην αφορά στους ίδιους, αλλά σε κάποιους τρίτους.

Όταν π.χ. ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ ως Υπουργός Πολιτισμού δηλώνει σε συνέντευξή του , για άλλο θέμα ότι: *''Από την κοινή γνώμη ακούγεται ευχάριστα οτιδήποτε περιορίζει το ρόλο ή ακόμη και την ύπαρξη του πολιτικού''* (Ελευθεροτυπία, 28-1-00) ποια εγκυρότερη γνώμη χρειάζεται για το πόση είναι η περιφρόνηση των Ελλήνων για το κατεστημένο των πολιτευόμενων.

Αλλά και μέσα στην Βουλή και στην Επιτροπή Αναθεώρησης, σε συζητήσεις που αφορούσαν στα "διαπλεκόμενα", στη χρηματοδότηση των κομμάτων, στις προεκλογικές δαπάνες, στις συμβάσεις έργων και στα ΜΜΕ κ.λ.π. οι εξομολογήσεις ήταν πολλές και ποικίλες. Εντελώς ενδεικτικά, μεταφέρουμε μερικές λόγω της βαρύτητας που απέκτησαν, επειδή ειπώθηκαν μέσα στο Κοινοβούλιο, από εκπροσώπους των Κομμάτων.

- *''Θα ήταν, ασυγχώρητη αφέλεια να μην αναγνωρίζαμε ότι η κοινή γνώμη έχει κατατάξει, στο σύνολό του, τον πολιτικό κόσμο σε χαμηλά επίπεδα αποδοχής...*

Πόσες φορές έχουμε παραστεί όλοι μας, σε συζήτηση θεμάτων μεγάλης σημασίας, ενώπιον κενών εδράνων; Πόσες φορές έχουμε παραστεί στην ψήφιση άσχετων τροπολογιών τις μεταμεσονύκτιες ώρες; Πόσες φορές δεν έχουμε απορρίψει αιτήσεις άρσεως ασυλίων συναδέλφων για αδικήματα, που δεν έχουν καμία σχέση με την πολιτική δραστηριότητα; Και πόσες φορές ο καταναγκασμός των συναδέλφων στην κακώς νοούμενη κομματικής πειθαρχία τους εμποδίζει να εκφράσουν τη γνώμη τους από το Βήμα της Βουλής;

Αλλά, μήπως, εμπαιγμό δεν αποτελεί το “πόθεν έσχες”, έτσι όπως λειτουργεί; Μήπως εμπαιγμός δεν είναι οι δαπάνες των υποψηφίων Βουλευτών, κατά την προεκλογική περίοδο, έτσι όπως ελέγχονται και κατά τον τρόπο που παρουσιάζονται;

Τα οικονομικά των κομμάτων, ίσως, αποτελούν και τη βάση της διαπλοκής” (Εισηγητής Ν.Δ. Επιτροπή Αναθεώρησης)

- “Οι βαρείες σκιές που πλανώνται στο δημόσιο βίο δεν επιτρέπουν σε κανέναν από μας αυτή την ιστορική στιγμή να αμελήσει την ευκαιρία που μας δίνεται, ώστε τα οικονομικά των κομμάτων να γίνουν έτσι που να μη δημιουργούν πρόκληση και πολύ περισσότερο να τελούν υπό τον απαραίτητο έλεγχο” (Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος Ν.Δ. Βουλή 17-1-01)
- “Συστηματικός έλεγχος των δηλώσεων του “πόθεν έσχες” των βουλευτών
Γιατί έλεγχος των δηλώσεων, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι η ανάγνωση των όσων καταγράφει στη δήλωσή του ο Βουλευτής; Έλεγχος είναι να φθάσεις στη ρίζα, στην αφετηρία, στην προσέλευση των οικονομικών. Δεν ακούμε, τι λέει ο κόσμος; Πως ξαφνικά προκύπτουν πολιτικά πρόσωπα – ομιλώ γενικώς και αορίστως – να έχουν τεράστιες περιουσίες και να μην έχουν ένα ένσημο στο ασφαλιστικό τους βιβλιάριο; Δεν έχουν δουλέψει ποτέ...
Είναι εύκολη η καταστρατήγηση. Είναι ασυμβίβαστο για το Βουλευτή να αναλαμβάνει έργα ή μελέτες ή προμήθειες του δημοσίου ή να παρέχει υπηρεσίες στο δημόσιο, αλλά μπορεί η σύζυγός του ή μπορούν τα παιδιά του. Οποία καταστρατήγηση!” (Εισηγητής Συνασπισμού. Επιτροπή Αναθεώρησης)

Θα πρέπει να συμπληρώσουμε εδώ ότι για αυτά τα κοινοβουλευτικά ατοπήματα, που συμβάλλουν στην ομολογουμένη αναξιοπιστία των

πολιτικών, ζητήθηκε από κάποιους εισηγητές η έκπτωση των παρανομοούντων από το βουλευτικό αξίωμα. Επισημαίνουμε, όμως, ότι ομιλούσαν εκ του ασφαλούς, διότι προήρχοντο από την Αντιπολίτευση. Ήσαν, βέβαιοι, ότι το Σύστημα, εκφραζόμενο από την Κυβέρνηση, δεν θα επέτρεπε τέτοια βαριά ποινή, αφού η μέγιστη πλειοψηφία τους σαγηνεύεται από την αδιαφάνεια.

Η απεριόριστη ασυλία είναι ένα βαθειά αντιδημοκρατικό προνόμιο

Η αποδοχή της παρανομίας ως “εργαλείο” πολιτικής, αλλά και ως χώρο πολιτικής δράσης, αποδεικνύεται πασιφανώς στις συζητήσεις για την έκταση της ασυλίας των Βουλευτών και των Υπουργών, η οποία τελικά δεν περιορίστηκε.

Ο εισηγητής της Ν.Δ. είπε: *“Δεν μπορεί να έχει οιονεί ασυδοσία ο Βουλευτής, να μη δίνει λόγο των πράξεών του για αδικήματα τα οποία διαπράττει, καμία σχέση έχοντα με την πολιτική του δραστηριότητα.*

Είχαμε περιπτώσεις στο παρελθόν, όπου η Βουλή αρνήθηκε την άρση ασυλίας συναδέλφων για παράνομη κατάληψη αιγιαλού, για παράνομη ανέγερση οικοδομής, για παραβίαση οικοδομικής αδειάς.

Πιστεύω ότι ήταν τραγικό λάθος το ότι δεν προχωρήσαμε στον εξορθολογισμό της βουλευτικής ασυλίας.”.

- Ο εισηγητής του Συνασπισμού συνηγόρησε:

“Να ανακαθοριστεί η βουλευτική ασυλία. Η άδεια της Βουλής για τη δίωξη του βουλευτή να μη δίνεται μόνο όταν πρόκειται για πολιτικό έγκλημα ή για πολιτικούς λόγους, όταν δηλαδή η πράξη για την οποία διώκεται ο βουλευτής και ζητείται η άρση της ασυλίας του αναφέρεται στο στενό πυρήνα της πολιτικής δράσης και δραστηριότητάς του. ..Όχι στο σύνολο των πράξεών του, που οι περισσότερες από αυτές είναι άσχετες με τη βουλευτική ασυλία και δυστυχώς καλύπτονται από τη Βουλή”.

Είναι περιττόν, αλλά επιμένουμε να σχολιάζουμε ότι τα κόμματα της Αντιπολίτευσης προτείνουν τον περιορισμό της ασυλίας, επειδή είναι στην Αντιπολίτευση. Εάν οι ρόλοι ήταν διάφοροι, και οι προτάσεις θα ήταν διάφορες. Αυτή ακριβώς είναι η μέγιστη αναξιопιστία του Συστήματος, το οποίο όμως “καλά κρατεί”.

- Ο Γ. Α. Μαγκάκης δηλώνει σχετικά:

“ Στη χώρα μας ο θεσμός της βουλευτικής ασυλίας έχει καταντήσει εξοργιστικό προνόμιο του βουλευτή. Αυτό συνιστά αληθινή διαστροφή του θεσμού, γιατί η ασυλία καθιερώθηκε διεθνώς, όχι για να καθιστά τον βουλευτή ακαταδίωκτο, αλλά για να προστατεύει την ομαλή και καθαρή δημοκρατική λειτουργία της πολιτικής ζωής.

Σε μας όμως ο θεσμός αυτός έχει μεταβληθεί σε πληγή της δημοκρατίας, που κυριολεκτικά εξευτελίζει και το πολίτευμα και τον πολιτικό κόσμο στη συνείδηση των πολιτών”

(Αυριανή 7-6-98)

Οι βουλευτές Νάσος Αλευράς και Θ. Κοκελίδης με έγγραφες δηλώσεις τους τάσσονται υπέρ της πλειοψηφίας 150+1 και κάνουν λόγο για “ακαταδίωκτο των μελών της εκάστοτε κυβέρνησης”, εφόσον ψηφιστεί η ρύθμιση που καθιερώνει την ειδική πλειοψηφία, ενώ ο υπουργός Δικαιοσύνης Ευάγγ. Βενιζέλος καλεί τους δύο συναδέλφους του να μην υπονομεύουν το κύρος της πολιτικής.”

(Ελευθεροτυπία 6-4-96)

Κατά τον υπεύθυνο Υπουργό της Πλειοψηφίας, δηλαδή, όποιος ζητεί τη διαφάνεια στη δράση των αντιπροσώπων μας και τον κολασμό των παρανομοούντων “υπονομεύει το κύρος της πολιτικής”. Είναι άλλη μια εκ πλαγίου, αλλά σαφής, επιβεβαίωση της ταύτισης, της συσκότισης, και της παρανομίας με το Σύστημα.

- Ένα Σύστημα που θεωρεί αναγκαίο για την “πρόοδο του Λαού” να διατηρεί το καθεστώς που περιγράφεται γλαφυρά στο παρακάτω σχόλιο: “Πρώην φίλος και θαυμαστής Ευ. Γιαννόπουλου ο Γ. Μανδίκος, καταδικάστηκε σε φυλάκιση δέκα μηνών διότι εξύβρισε τον βουλευτή και υπουργό αποκαλώντας τον “τρομοκράτη, ολίγον τραμπούκο και αντιστασιακό του γλυκού νερού”. Ενώ ο κ. Γιαννόπουλος, που με τη σειρά του τον αποκάλεσε “καταδότη, προδότη, συκοφάντη, υβριστή”, λόγω βουλευτικής ασυλίας δεν διατρέχει κίνδυνο να λογοδοτήσει στη Δικαιοσύνη”

(Βήμα 15-3-98)

- Ο Αντώνης Καρκαγιάννης γράφει στην Καθημερινή (2-1-2001) με τίτλο “Αναθεώρηση άτολμη, μίζερη και μικροκομματική”: “Εισαγγελεύς Εφετών εν ενεργεία επισημαίνει την προσοχή μας στην Αναθεώρηση του άρθρου 86 που μας λέει πώς και με ποια διαδικασία διώκεται ένας υπουργός για

αξιόποινες πράξεις ή παραλείψεις. Πέρασε απαρατήρητο ότι ουσιαστικά μεθοδεύεται να καθιερωθεί ασυλία των υπουργών πολύ ευρύτερη της επίσης προβληματικής βουλευτικής ασυλίας. Όχι μόνο των υπουργών, αλλά και των συνεργών τους σε αξιόποινες πράξεις. ”

- Στην έκταση της ασυλίας, της “ομερτά” θα λέγαμε εμείς μεταξύ των Αντιπροσώπων μας, για ενέργειές τους, οι οποίες κατά τεκμήριο βλάπτουν κάποιους από εμάς τους πολίτες αναφέρεται άρθρο της Ελευθεροτυπίας (22-2-98) “Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Κατάθεσης Αιτήσεων Άρσης Ασυλίας των βουλευτών και με τα επίσημα πρακτικά της Βουλής, τα τελευταία 17 χρόνια (2^ο εξαμ. ’81 – Ιαν. ’98), το προεδρείο της Βουλής παραλαμβάνει κατά μέσο όρο 4 αιτήσεις για άρση ασυλίας το μήνα. Συνολικά δε, στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, έχουν πρωτοκολληθεί πάνω από 493 αιτήσεις.”
- Η Αυριανή (7-6-98) σε αντίστοιχο άρθρο αναφέρει ότι από το 1974 μέχρι το 1998 έχουν κατατεθεί 650 αιτήσεις ασυλίας και για όλες η Βουλή ψήφισε αρνητικά, εκτός από 3 μόνον που έγιναν δεκτές.
Ας σημειωθεί ότι τα αδικήματα αφορούσαν, με βάσει τις πληροφορίες από τα δύο παραπάνω άρθρα, σε πολλές παραβάσεις άρθρων του ποινικού κώδικα, μεταξύ των οποίων και πέντε θανατηφόρα τροχαία ατυχήματα. Υπήρξαν, δε, περιπτώσεις όπου έχει ζητηθεί η άρση της ασυλίας, 11, και 15 και 17 φορές για τον ίδιο βουλευτή αντιστοίχως και βεβαίως απορρίφθηκαν όλες.

Έτσι, κατά την άποψη των πολιτικών μας, αποδεικνύεται η συναδελφική “αλληλεγγύη” μεταξύ των μελών ενός δημοκρατικού συνόλου που έχει αναλάβει να υπηρετεί, υποτίθεται, με αλήθεια, εντιμότητα, ειλικρίνεια και αυταπάρνηση το Λαό.

Το πόσο “σύννομη” δεν είναι η, για κάθε αδίκημα, ασυλία των βουλευτών σχολιάζει ο Κ. Τράκας. “Κατά την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων, αλλά και την εκτός βουλευτηρίου καθόλου συμπεριφορά αυτών, η θέσπιση του ακαταδιώκτου προϋποθέτει, ότι υπάρχει, οπωσδήποτε, στον βουλευτή, ως βάση η απαιτούμενη, επίσης από το Σύνταγμα (άρθρο 14 παρ. 1), καλή συμπεριφορά των πολιτών, όπως αυτή αναλύεται, ιδίως, στο άρθρο 25 του Συντάγματος της Τροιζήνος του 1827, από τις παραδεγμένες αρχές του

ελληνικού κοινωνικοπολιτικού βίου, οι οποίες συνέχουν το ελληνικό γένος και έθνος.

Το άρθρο τούτο όριζε τα εξής: “Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα, χωρίς προεξέτασιν, να γράφωσι και να δημοσιεύωσιν ελευθέρως, διά του τύπου ή αλλέως, τους στοχασμούς και τα γνώμας των, φυλάττοντες τους ακολούθους όρους:

A. Να μην αντιβαίνωσιν εις τας αρχάς της Χριστιανικής Θρησκείας

B. Να μην αντιβαίνωσιν εις την σεμνότητα

Γ. Να αποφεύγωσιν πάσαν προσωπικήν ύβριν και συκοφαντίαν

Το υπερνομοθετικό αυτό μέτρο μετρήσεως και κρίσεως της συμπεριφοράς των πολιτών, το οποίο πρέπει να τηρείται, κατά μείζονα λόγο, από τους βουλευτές, ως εκλεκτούς εκπροσώπους του Λαού, αποκλείει την στοιχείωση λόγου εφαρμογής του ακαταδιώκτου αυτών, το οποίο έχει ως μοναδικό σκοπό και προορισμό να λειτουργεί ως προστατευτική ασπίδα ανέτου ασκήσεως των υψηλών βουλευτικών καθηκόντων της νομοθετήσεως, της αναδείξεως του Προέδρου της Δημοκρατίας, της στηρίξεως και του ελέγχου της Κυβερνήσεως. Όπως άλλωστε η απαιτούμενη κατοχύρωση της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστών μόνο για την άνετη άσκηση των υψηλών δικαστικών των καθηκόντων (άρθρο 87 παρ. 1) όχι πέραν αυτών.

Μπορεί οι παραβιάσεις του “γράμματος και του πνεύματος” του Συντάγματος να μη συνάδουν, προς το απεριόριστο της ασυλίας τους, την έχουν όμως απολύτως ανάγκη οι Αντιπρόσωποί μας, όπως αποδεικνύεται στην πράξη.

Η επιπολαιότητα χαρακτηρίζει τη συμπεριφορά και τις ενέργειες των πολιτευόμενων

Η μεγάλη πλειοψηφία των Αντιπροσώπων μας, έχει αφομοιωθεί, δυστυχώς, από το εξουσιαστικό Σύστημα της ψευτιάς, της ανεντιμότητας, της υποκρισίας, της ιδιοτέλειας και υπηρετεί απροκάλυπτα τον εαυτό του.

Για να λειτουργούν με περισσή άνεση εγκατέστησαν στην πολιτική ζωή, δήθεν για το καλό μας, σαν Μάνα εξ ουρανού, το αμέτοχον, του πολίτη ως ιδέα προστασίας του.

Το αμέτοχον του πολίτη, όμως, οδηγεί στο αμέριμνο του ατόμου, το οποίο εξελίσσεται στο ηθικά, ουδέτερο, το οποίο δεν διστάζει να ανέχεται την ψευτιά ως καθεστώς και την αθέτηση του δοσμένου λόγου, ως τρέχουσα μορφή συναλλακτικής επικοινωνίας.

Είναι προφανές ότι αυτό επιδιώκει το Σύστημα.

Από μια ευρύτερη οπτική γωνία παρατηρεί την πολιτική συμπεριφορά που οδηγεί στην αναξιοπιστία των πολιτικών και γράφει στο βιβλίο του "Δημοκρατία των Αρίστων" ο Γ. Γεωργαλάς: *''Οι "καλύτεροι" από τους πολιτικούς διαθέτουν επιδεξιότητα, επιτηδειότητα πονηριά, καμιά φορά ακόμη και ευφυΐα. Έχουν ορισμένες ικανότητες. Κατέχουν την τέχνη της πειθούς, την τεχνική των κοινοβουλευτικών διαδικασιών, των δημόσιων συγκεντρώσεων, των προεκλογικών εκστρατειών. Δεν διαθέτουν όμως Αρετή. Γι' αυτό βλέπουν τις όποιες ικανότητες και γνώσεις τους σαν μέσα για την προσωπική τους επιβολή. Έτσι η τεχνική της πολιτικής στα χέρια τους στερείται ηθικού περιεχομένου. Χρησιμοποιούν λ.χ. την τέχνη του λόγου, για να πείσουν. Αλλά ποιους και για ποιο σκοπό; Απάντηση: τους ψηφοφόρους, για να τους υποστηρίξουν. Δεν διαπαιδαγωγούν το πλήθος, το κολακεύουν. Δεν το ενημερώνουν, το παραπλανούν.''*

Ο F. Revel γράφει για τη μυθοπλαστία των πολιτικών: *''Λόγω επαγγέλματος, οι πολιτικοί παίκτες καταστρέφουν την αλήθεια για λόγους και με μέσα που ποικίλλουν ανάλογα με το είδος της εξουσίας τους. Οι μονοκράτορες έχοντας όλα τα μέσα επικοινωνίας και εκφράσεως υπό τις άμεσες διαταγές τους, αποσιωπούν το παρόν και ξαναγράφουν το παρελθόν. Οι δημοκράτες, επειδή για καλή τους τύχη έλκουν την επιρροή τους από την ικανότητά τους να πείθουν, αφιερώνουν τόση πολλή ενέργεια για να παρουσιάσουν τα γεγονότα ως ευνοϊκά για τις προσπάθειές τους, ώστε ξεσυνηθίζουν σιγά- σιγά να εξετάζουν την ουσία των θεμάτων. Η εκδοχή, με τη δύναμη της επαναλήψεως, παίρνει τη θέση της ανάμεσα στις ήδη υφιστάμενες ιδέες, ενσωματώνεται στο πλήθος των διαφορετικών πεποιθήσεων και αποκτά τίτλο νομιμότητας, ώστε κανείς σχεδόν δεν σκέπτεται να ελέγξει την προέλευσή της.''*

Γράφει, όμως, για την “απάτη που θεμελιώνεται επάνω στην εμπιστοσύνη που εμπνέει ο απατεώνας” ότι δεν είναι φταίχτης μόνο ο “θύτης”: *“Ορισμένα θύματα, αυτών των έμπειρων τσαρλατάνων, είναι τόσο πολύ προδιατεθειμένα αν αφεθούν να τα ροκανίσουν που καμιά προηγούμενη συμφορά δεν θα μπορούσε να τα συνεφέρει.”*

Όταν μάλιστα τα “θύματα” είναι πολίτες που το “αμέτοχον” τους έχει μεταβάλλει σε φιλοθεάμον κοινό, και οι θύτες έχουν τη δυνατότητα να παίζουν, ανάλογα στη τηλεοπτική δεινότητα, τα “βωβά πρόσωπα” ή τους κομπάρσους ή τους φιλοξενούμενους “διασκεδαστές”, τότε η λεία είναι πολύ εύκολη, αλλά η Δημοκρατία ευτελίζεται σε τηλεοπτική σαπουνόπερα.

Τότε, αφ’ ενός ο δημοκρατικός διάλογος μειονεκτεί έναντι ενός σίριαλ και αφ’ ετέρου, όπερ και σπουδαιότερο, αποτυγχάνει ο πολιτικός που θέλει να γίνει ηθοποιός της T.V. και επιτυγχάνει ο ηθοποιός της T.V. που θέλει να γίνει πολιτικός.

Από τη στιγμή που ο πολιτικός εγκατέλειψε το “γήπεδο” του και το ταλέντο του και παίζει ως ερασιτέχνης σε άλλο παιχνίδι σε ξένο γήπεδο, είναι αναμενόμενο να ηττηθεί και να περιθωριοποιηθεί. Σε λίγο θα καταληφθεί και το δικό του γήπεδο, η Βουλή, από τους “άλλους” παίκτες.

Μπορεί μερικοί να διαμαρτύρονται, κάποιες φορές, ότι δεν “είναι όλοι ίδιοι” αλλά είναι γνωστό ότι “η μπάλα δεν πιάνεται όταν πάρει την κατηφόρα”.

Αναμενόμενο, λοιπόν, είναι οι ερασιτέχνες της δημοσιότητας να παραμερίζονται σιγά –σιγά στα ψηφοδέλτια από τους επαγγελματίες του θεάματος και εμείς να οδηγούμεθα στην απαξίωση να προτιμούμε ως εκπροσώπους μας, αντί ανθρώπους που θέλουν να προσφέρουν τον εαυτό τους στο κοινό συμφέρον, άτομα που έχουν κάνει επάγγελμα τον επηρεασμό της κοινής γνώμης.

Μπήκαμε δηλαδή σε μια περίοδο, πρώτον πολιτικού μετασχηματισμού μας, από συνειδητούς πολίτες σε φιλοθεάμον πολιτικό κοινό, δεύτερον σταδιακής αντικατάστασης των ανθρώπων της πολιτικής σκέψης, έστω αυτής της ιδιοτελούς, από τους ανθρώπους του ψυχαγωγικού λόγου και τρίτον έμμεσης ταύτισης των ρόλων του πολιτικού και του ψυχαγωγού.

Η εξέλιξη, όμως αυτή δεν είναι απλώς δυσάρεστη, αλλά πολλαπλά επικίνδυνη. Και οι μεν σημερινοί πολιτικοί είναι φανερό ότι δεν έχουν συνειδητοποιήσει τη διαδικασία σταδιακής αντικατάστασής τους και τον

κίνδυνο που διατρέχουν, εμείς όμως οι σκεπτόμενοι πολίτες βλέπουμε με τρόπο των επερχόμενο άμεσο κίνδυνο, η πολιτική να ασκείται στο Κοινοβούλιο από απολιτικά άτομα. Κίνδυνος μέγας, διότι η εξουσία θα ασκείται πλέον από αφανή περιβάλλοντα συμβούλων και τεχνοκρατών, τα οποία δεν θα ξέρουμε ποιοι τα αποτελούν και ποια συμφέροντα υπηρετούν, ούτε προσχήματα, έστω, ελέγχου τους θα υπάρχουν.

Θα είναι η χαριστική βολή για την εξαφάνιση της όποιας ελάχιστης ουσίας Δημοκρατίας έχει απομείνει στην Πολιτεία μας, από την πρωθυπουργική απολυταρχία και τα αρχηγοκρατούμενα κόμματα.

Η ελλειμματική ποιότητα και η ανάγκη καθιέρωσης κριτηρίων ελαχίστων προσόντων

Υπάρχει, ακόμη, ένα άλλο μείζον θέμα. Η προσωπική τους ποιότητα. Οι πολίτευόμενοι πρέπει να κατανοήσουν ότι η αποτυχία τους στο βασικό ρόλο που τους αναθέσαμε, να συγκροτήσουν μια ευέλικτη και εύρυθμη Πολιτεία διασφαλίζουσα την ανάπτυξη της Χώρας μας, ήταν αποτέλεσμα και της ελλειμματικής ατομικής ποιότητας της πλειοψηφίας τους. Το Σύστημα φρόντισε, επισταμένως, να προωθεί πρόσωπα χωρίς πολιτική ηθική. Η δικαιολογία τους ότι φταίει η “ποιότητα της κοινωνίας” είναι αστήρικτη, αντικρούεται από την πραγματικότητα και εν πάση περιπτώσει δεν δικαιούνται να ομιλούν για διόρθωση της κοινωνίας, την οποία εκπροσωπούν, όταν η συνοχή και η εξελικτικότητά της είναι πολλαπλώς ισχυρότερη από τη συνάφειά της με την πολιτική. Αυτό που θέλει διόρθωση, δεν είναι η κοινωνία, αλλά η πολιτική ζωή.

Οι Έλληνες πολίτες του 2000, με την πλατεία ενημέρωση και την υψηλού βαθμού πολιτικοποίηση, αλλά και με την εμπειρία της μίζερης σημερινής πολιτικής πραγματικότητας, αρνούμαστε, πλέον, και την απαξίωσή μας και το να παραμένουμε αδρανείς απέναντι στο γεγονός ότι το μείζον προτέρημα των αντιπροσώπων, τους οποίους σχεδόν μας διορίζουν, είναι η καλή τους σχέση, με το Σύστημα. Η εύνοια του Συστήματος.

Δεν μας είναι δυνατόν να ανεχόμαστε, πλέον, αυτή την ευτέλεια.

Απαιτούμε την επιβολή συνταγματικών μέτρων διασφάλισης του πολιτικού αναστήματος των Αντιπροσώπων μας στη Βουλή.

Αν οι Συνταγματολόγοι λειτουργήσουν ως υπερασπιστές της εταιρικής της εξουσίας και όχι ως εκπρόσωποι του Συστήματος, είναι βέβαιο ότι θα βρουν να προτείνουν διάφορα κριτήρια αξιολόγησης και μεθόδους προεπιλογής για τη βελτίωση του πολιτικού δυναμικού. Κριτήρια και μεθόδους που θα συνάδουν με την ουσιαστική έννοια της Δημοκρατίας και θα συμβάλουν στην προστασία της.

Έχουν απλοποιηθεί σε τόσο επικίνδυνο βαθμό οι έννοιες των Αρχών της Δημοκρατίας και έχουν λησμονηθεί τόσο πολύ οι βασικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για να καταστεί απολαύσιμη η αξία της, ώστε η θεσμική στήριξη τους προβάλλει ως επείγουσα και επιτακτική ανάγκη. Ακόμη περισσότερο κάτω από το βάρος του γεγονότος του σχηματισμού ενός νέου πολιτικού πεδίου από την πληθώρα των ΜΜΕ. Ενός πεδίου στο οποίο δεν κυριαρχεί, πλέον, η ορμέμφυτη εκτίμηση του ανεπηρεάστου πολίτη, ούτε αναδεικνύονται τα γνήσια στοιχεία του πολιτικού, αλλά καλλιεργούνται νέα κριτήρια για τον πολίτη και προβάλλονται παραποιημένα τα στοιχεία του πολιτικού, κατά την κατεύθυνση που οι ιδιοκτήτες των ΜΜΕ προτιμούν να αλλοιωθούν. Έχουμε δηλαδή μια κατευθυνόμενη από τρίτους διαστρεβλωτική παρέμβαση και στην κρίση των κρινόντων και στα κρινόμενα στοιχεία των κρινομένων.

Η ακύρωση αυτής της παρέμβασης, η οποία έχει διπλό αλλοιωτικό αποτέλεσμα, και να παρουσιάζει το “μαύρο άσπρο” και να πείθει εμάς ότι μας αρέσει αυτό το “άσπρο”, είναι μάλλον ανέφικτη, αφού η τεχνολογία κατασκευάζει, με ιλιγγιώδη ταχύτητα, συστήματα κατευθυνόμενης επικοινωνίας.

Αυτό όμως, που είναι εφικτό, για να προστατευθούμε ως αντιπροσωπευόμενοι από “άσχετους” αντιπροσώπους, είναι να επιβληθεί μια θεσμική “κρισάρα” ώστε να αποκλειστεί η χρησιμοποίηση από το Σύστημα των “πολύ μαύρων” ατόμων. Ατόμων τα οποία στερούνται και τα ελάχιστα εκείνα προσόντα, για να ανταποκριθούν στον όλο και πιο σύνθετο ρόλο του διαχειριστή της εξουσίας.

Μετά από τους τόσους εις βάρος μας αποκλεισμούς, αυτός είναι ένας πολύ χρήσιμος, για τη θωράκιση της Δημοκρατίας μας, απέναντι στην επίβουλη επιθετικότητα των Μ.Μ.Ε.

Οφείλουμε με κάθε τρόπο να διατηρήσουμε, όσο το δυνατόν, την αλήθεια της Δημοκρατίας, απέναντι στο κατασκευασμένο ψέμα των ΜΜΕ.

Στην πλεκτάνη των Μ.Μ.Ε. και στη μαστοριά των τεχνικών διαστρέβλωσης, να αντιτάξουμε την τόσο πολύτιμη, αλλά και τόσο εύθραυστη, υπεροχή της αλήθειας της Δημοκρατίας.

Η αξία της ισότητας, της ισονομίας της ισοπολιτείας, της ισομοιρίας δεν πρέπει μόνο να προβάλλεται, αλλά να συνδυασθεί και με κάποια μέτρα ουσιαστικής προστασίας της εφαρμογής τους. Ένα αποτελεσματικό μέτρο είναι η ανάδειξη άξιων και ικανών υπερασπιστών της, μέσα από θεσμικές, διαδικασίες επιλογής.

Οι επαγγελματίες της αγκιτάσιας και οι ειδικοί στη χειραγωγή του Λαού, χρησιμοποιούν τα ΜΜΕ για να μας κατευθύνουν σε πρόσωπα της δικής τους επιλογής, και προφανώς επιλέγουν τα πλέον ευεπηρέαστα και όχι τα πλέον άξια.

Χρέος, λοιπόν, προς τη Δημοκρατία είναι να καθιερωθεί ένα “ελάχιστον” προσόντων τα οποία θα πρέπει να διαθέτει ένας πολίτης για να έχει το δικαίωμα να διεκδικήσει το αξίωμα του Αντιπροσώπου του Λαού.

Οι εκπρόσωποι του Συστήματος, της παρακμής και της παραπλάνησης, θα ισχυρισθούν ότι αυτό “καταργεί την ισότητα”. Ουδέν ψευδέστερον ότι της ουσίας και πλέον ανιστόρητον επί της θεωρίας.

Επί της ουσίας είναι εντελώς παράλογο, διότι στο δημόσιο βίο και προσόντα επιβάλλονται και νόμιμοι αποκλεισμοί ισχύουν και ασυμβίβαστα καθορίζονται για την εύρυθμη λειτουργία του. Η κοινωνική συμβίωση απαιτεί να επιβάλλονται αποκλεισμοί, οι οποίοι κανένας δεν ισχυρίστηκε ότι προσβάλλουν τη Δημοκρατία.

Η Πολιτεία επιβάλλει συγκεκριμένες γνώσεις για ένα γιατρό, άλλες για ένα μηχανικό, ένα ελάχιστο ύψος για ένα αστυφύλακα, ένα επίπεδο νοημοσύνης για τον αξιωματικό, και τόσα άλλα κριτήρια καταλληλότητας, που αρκετές φορές προκαλούν αποκλεισμούς άδικους.

Η Πολιτεία είναι υποχρεωμένη, όμως, να προστατεύσει το κοινωνικό σύνολο, έστω και εάν σε ακραίες περιπτώσεις πρέπει να αποδεχθεί την πιθανότητα αδικίας εις βάρος κάποιων μελών του. Αντίστοιχα με τα παραπάνω, πρέπει να εξασφαλισθεί μια ελάχιστη καταλληλότητα για τους λειτουργούς της Δημοκρατίας:

- Γιατί, θα ήταν αντιδημοκρατική η θέσπιση κάποιων απαιτούμενων προσόντων από τον ίδιο το Λαό, για τους αντιπροσώπους του, οι οποίοι διαχειρίζονται για λογαριασμό του την κρατική εξουσία;
- Για πόσο θα μας εγκλωβίζουν, ακόμη, στην ιδέα του “εκλεκτού του Λαού”, του “αντιπροσώπου του Έθνους”, ο οποίος αμέσως μετά την εκλογή “καθαγιάζεται αυτομάτως, και χαίρει της επιφοιτήσεως του αγίου πνεύματος” και προβιβάζεται σε παντογνώστη και αγαθό αντιλήπτορα έστω και εάν η εκλογή του οφείλεται κατά το πλείστον στην προώθησή του από τα ΜΜΕ;
- Για πόσο θα πρέπει να ανεχόμαστε να βλέπουμε να μειώνεται όλο και περισσότερο η ποιότητα των Αντιπροσώπων μας, απέναντι στο όλο και πιο σύνθετο έργο, που τα φαινόμενα της παγκοσμιοποίησης και της υπερτεχνολογίας, επιβάλλουν να επιτελέσουν;
- Για πόσο θα πρέπει να εμμένουμε, οι ίδιοι στη διαπιστωμένη αδυναμία μας να ψηφίζουμε εκείνον που θα φέρει τον καθένα από μας πλησιέστερα στην εξουσία, αντί αυτόν που είναι πράγματι αξιότερος να διαχειριστεί καλύτερα την εξουσία προς όφελος του συνόλου;
- Έως πότε θα αφήνουμε αθωράκιστη την ορθοκρισία και ορθοφροσύνη μας απέναντι στις αδυναμίες, μας;

Είναι σαφές, ότι δεν υπάρχει χρόνος για άλλες αναβολές. Είναι επιτακτική η ανάγκη να θεσμοθετηθούν ποιοτικά κριτήρια, για τη βελτίωση της πολιτικής αξίας των Αντιπροσώπων μας, αν θέλουμε να αποτρέψουμε την παγίωση των κριτηρίων υποταγής στην παραεξουσία, τα οποία προωθούν τα ΜΜΕ.

Οι κατευθυνόμενοι “ευαίσθητοι ” δημοκράτες, που η προσωπική τους ιδεολογία και το ιδιοτελές συμφέρον εξυπηρετούνται από την αποσάθρωση της Δημοκρατίας, θα αντιτείνουν ότι κάποιοι περιορισμοί στις υποψηφιότητες θα αναιρούσε τις “ισότητες” της Δημοκρατίας.

Όμως, οι αρχαίοι πρόγονοί μας, που σχηματοποίησαν τη Δημοκρατία ως καθεστώς, είχαν τελείως διαφορετικές αντιλήψεις από τους όψιμους υπερασπιστές της.

Υπενθυμίζουμε μερικά αποσπάσματα από τους κλασικούς συγγραφείς:

- *“Και λέγεται με τ’ όνομα δημοκρατία, γιατί δεν κυβερνιέται για το συμφέρον των ολίγων, αλλά για τους πολλούς, κ’ έχουν όλοι τα ίδια*

δικαιώματα σύμφωνα με τους νόμους ως για τις ιδιωτικές διαφορές μεταξύ τους' ως για τα δημόσια αξιώματα όμως, για όποιαν ικανότητα εκτιμάται ο καθένας δεν φτάνει σε θέση πολιτική εξ αιτίας της τάξης όπου ανήκει παρά από την αξιωσύνη του' κι' ούτε εξ αιτίας της φτώχειας του, όταν μπορεί να προσφέρει κάτι καλό στην πολιτεία, αποκλείεται από το αξίωμα επειδή είναι ταπεινός''

(Θουκυδίδης Β. 37)

- Ο Ισοκράτης υποστηρίζει τη μετριοπαθή Δημοκρατία που "τιμά και τιμωρεί τον καθένα, σύμφωνα με την αξία του" και οι διάφορες αρχές ανατίθενται αποκλειστικά στους ταλαντούχους.
- Ο Αριστοτέλης, φρονεί ότι: "Το σύνολο των πολιτών πρέπει να έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην Εκκλησία του Δήμου και στα δικαστήρια, αλλά μόνο η αξία καθορίζει την είσοδο στα δημόσια αξιώματα."
- Αλλά και μεταγενέστερα η Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1791 γράφει στο 6^ο άρθρο: "Ο νόμος...οφείλει να είναι ο ίδιος για όλους, είτε προστατεύει είτε τιμωρεί. Όλοι οι πολίτες, όντας ίσοι απέναντί του γίνονται εξ ίσου δεκτοί σε όλα τα αξιώματα, θέσεις και δημόσιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις ικανότητες τους και χωρίς άλλη διάκριση από εκείνη των αρετών τους και των ταλέντων τους"''.

Ο Γ.Κ. Βλάχος γράφει: "Είναι αλήθεια, ότι, με την διακήρυξη της αρχής της ισοπολιτείας και την ταυτόχρονη καθιέρωση της κληρώσεως ως μέσου επιλογής στα δημόσια αξιώματα, η Δημοκρατία των Αθηναίων έκανε ένα σοβαρό βήμα προς την κατεύθυνση της ουσιαστικής ισότητας. Αλλ' η επιφύλαξη της εκλογής όσον αφορά στα καίρια στρατιωτικά και οικονομικά αξιώματα, από το ένα μέρος, και η αδιατάρακτη εμμονή στην αρχή της κοινωνικής αυτονομίας, από το άλλο, εμπόδισαν ως τα τελευταία έτη της Δημοκρατίας οποιαδήποτε μεταβολή ως προς την έννοια της ισονομίας. Επέτρεψαν, ταυτοχρόνως, την επικράτηση της αξιοκρατίας ως θεμελιακού κανόνα ορθής λειτουργίας του πολιτεύματος. Αυτό τουλάχιστον ισχυρίζεται ο μεγάλος υπερασπιστής της δημοκρατίας και των θεσμών της''.

Και σημειώνει για το Δημοσθένη σε μια υποσημείωσή του: "Στα μάτια του Αθηναίου ρήτορα και πολιτικού, η αξιοκρατία εμφανίζεται ολιγότερο ως ένα

αναγκαίο αντίβαρο και περισσότερο ως η κυριότερη αρετή της ισονομίας και της ισοπολιτείας, αφού δι' αυτής εξασφαλίζεται η άμιλλα και συνεπώς και η γενική ευημερία''.

Οι ίδιοι οι πρόγονοί μας, εγκαταλείποντας, σε μεγάλο βαθμό, τη κλήρωση για την ανάθεση των αξιωμάτων της Πολιτείας και υιοθετώντας την εκλογή, τι άλλο έκαναν από το να προσπαθούν να περιορίσουν τα μειονεκτήματα της απόλυτης άμεσης Δημοκρατίας διά της αξιοκρατίας. Γιατί είναι σαφές ότι η ιδέα της εκλογής προέρχεται από τη συλλογιστική της αναζήτησης μιας αξιοκρατικής διαδικασίας επιλογής των αρίστων.

Διαδικασία που όπως κάθε τι στη Δημοκρατία εάν δεν κατοχυρωθεί θεσμικά η γνησιότητα της ποιότητάς της, τότε εύκολα κακοποιείται και μετατρέπεται σε διαδικασία μετριοκρατίας, την οδυνηρή εμπειρία της οποίας βιώνουμε στη χώρα μας.

Αλλά και στα σύγχρονα συντάγματα όταν διαχωρίζονται τα ανθρώπινα από τα πολιτικά δικαιώματα, μπαίνει αυτόματα ένα διαχωριστικό κριτήριο, όπου τα πρώτα δίνονται σε όλους, ενώ, τα δεύτερα σε εκείνους που κατά τεκμήριο μπορούν να τα ασκήσουν. Στερούν π.χ. τα πολιτικά δικαιώματα από τους εγκληματίες. Γιατί, λοιπόν, να μην υπάρχουν διαχωριστικά κριτήρια μεταξύ του εκλέγειν και εκλέγεσθαι και το δεύτερο να παρέχεται σε εκείνους που κατά τεκμήριο (όπως θα το ορίζει το Σύνταγμα) θα είναι ικανοί να ασκήσουν τελεσφόρως τα καθήκοντά τους;

Χωρίς να κατέχουμε τις θεωρητικές γνώσεις που απαιτούνται για μια εκτεταμένη υποστήριξη των απόψεών μας περιοριζόμαστε σε κάποια πρακτικά ερωτήματα που κατά την άποψή μας το περιεχόμενό τους περιλαμβάνει και την απάντηση.

- Γιατί φροντίζουμε, ήδη, μέσω του ΑΣΕΠ να καθιερώνονται κριτήρια για τις προσλήψεις στις δημόσιες υπηρεσίες, και δεν πρέπει να καθιερώσουμε κριτήρια και για εκείνους στους οποίους εμπιστευόμαστε το μέλλον μας;
- Γιατί αν η ύπαρξη κάποιων συγκεκριμένων προσόντων των Αντιπροσώπων μας θα συμβάλλει στο κοινό καλό, και η επιβολή τους θα είναι προϊόν της κοινής θέλησης, είναι αντιδημοκρατική;
- Γιατί είναι αντιδημοκρατική η χρήση αξιοκρατικών κριτηρίων, για την ανάδειξη ενός Υποψηφίου, και δεν είναι αντιδημοκρατική η σημερινή

εγκατάσταση των εκλεκτών των ΜΜΕ σε καίρια για την αξιόπιστη λειτουργία της Δημοκρατίας αξιώματα;

- Γιατί είναι δημοκρατικό η λαϊκή βούληση να αφήνεται έρμαιο στη διάθεση των επιτηδείων, και δεν είναι δημοκρατικό να αυτοπροστατεύεται με αξιοκρατικές διαδικασίες.
- Γιατί αν η αξιότητα βελτιώνει ποιοτικά τη Δημοκρατία πρέπει να εμμένουμε σε μια ισότητα που τη φθείρει;
- Πόσο είναι δημοκρατικό να ορίζει ο κάθε Αρχηγός κόμματος ποιοι θα είναι υποψήφιοι και δεν είναι δημοκρατικό να έχουμε ορίσει εμείς προηγουμένως κάποια ελάχιστα προσόντα γι' αυτούς τους οποίους θα επιλέξει.
- Πόσο αντιδημοκρατικό ήταν, το ότι ο Ηλιαστής, προκειμένου να αναλάβει τα καθήκοντά του, περιείχετο, στον όρκο που έδινε εν ονόματι των θεών και η φράση "Έχω συμπληρώσει το 30ο έτος" και ότι δεχόταν " όπως απωλεσθεί και αυτός και το σπίτι του, εάν ήθελε παραβεί κάτι " από τα συμπεριλαμβανόμενα στον όρκο του.
- Πόσο αντιδημοκρατικό είναι το άρθρο 58 του Ιταλικού Συντάγματος που ορίζει ότι οι Γερουσιαστές εκλέγονται από τους εκλογείς που έχουν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους και εκλόγιμοι είναι όσοι έχουν συμπληρώσει το 40ο έτος της ηλικίας τους. (Έχουμε δηλαδή περιορισμό όχι μόνο στο εκλέγεσθαι αλλά στο εκλέγειν)
- Γιατί δεν είναι αντιδημοκρατικό να έχει κώλυμα εκλογιμότητας ένας Δήμαρχος ή ένας υπάλληλος και δεν έχει ο παρουσιαστής ενός καθιερωμένου πανελληνίου τηλεοπτικού σταθμού; Ποιος χρησιμοποιεί περισσότερο την υπηρεσία του για να επηρεάζει το Λαό;

(Γ. Δασκαλάκης Βουλή 17-1-01)

- Γιατί δεχόμαστε τόσο άνετα "κωλύματα υπηρεσίας" και δεν δεχόμαστε το πολύ σημαντικότερα για το κοινωνικό σύνολο "κωλύματα Αξίας";
- Γιατί δεν είναι αντιδημοκρατικό να υπάρχουν βουλευτές επικρατείας "για τον εμπλουτισμό της σύνθεσης της Βουλής με στελέχη υψηλών προσόντων" (τα ευνοούμενα φιλαράκια των αρχηγών) και είναι αντιδημοκρατικό το να υπάρχουν κριτήρια που να αποκλείουν τον υποβιβασμό της Βουλής με στελέχη χαμηλών προσόντων.

- Γιατί είναι δημοκρατικό το να θέλουν να αποφασίζουν οι βουλευτές επί παντός επιστητού και είναι αντιδημοκρατικό να ζητούμε να έχουν κάποια ελάχιστα προσόντα για να είναι ικανοί να παίρνουν τις σωστές αποφάσεις

Κλείνουμε τα ερωτήματά μας με δύο αποκαλυπτικά αποσπάσματα από το βιβλίο του Κ. Τράκα. *“Το Δίκαιο των Αθηνών των κλασικών χρόνων εθέσπιζε διαδικασίες κρίσεως των κρατικών ή δημοσίων αξιωματούχων: Για τους υποψηφίους δημόσιους αξιωματούχους (Αθηναίους πολίτες που δεν είχαν στερηθεί των πολιτικών τους δικαιωμάτων) καίτοι για ολιγοήμερη θητεία στα δημόσια αξιώματα, την δικαστική “Δοκιμασία”, για την διαπίστωση των ανθρωπιστικών αισθημάτων και των αρετών του πολίτη, κατά την οποία οι υποψήφιοι, προεχόντως, ερωτώντο εάν εφρόντιζαν τους γονείς τους, επλήρωναν τους φόρους και εκτελούσαν την στρατιωτική τους υπηρεσία. Για την κακοδιαχείριση των κρατικών υποθέσεων, από τους δημοσίους αξιωματούχους, την “Αποχειροτονία” και την “Εισαγγελία”. Και για την κατάχρηση του δημοσίου χρήματος, την “Εύθυνα”*

Για το δικό μας ισχύον θεσμικό σύνταγμα γράφει στη συνέχεια.

Ευνόητο ότι τόσο τα προσόντα, όσο και τα κωλύματα, κυρίως, πρέπει να είναι, και έτσι νοούνται, το μεν γενικά, για τον διορισμό ή την πρόσληψη, την εκλογή ή την ανάδειξη σε θέσεις ή αξιώματα (των τριών λειτουργιών) του Κράτους και του όλου δημόσιου τομέα, το δε ανάλογα με τον βαθμό, το αξίωμα ή το λειτούργημα. Ασχέτως αν ο νόμος δεν καθορίζει ρητώς, ως αυτονόητα, προσόντα και δη κωλύματα για την εκλογή ή την ανάδειξη ή τον διορισμό σε αξιώματα ή λειτουργήματα ή θέσεις. Η επισήμανση αυτή απορρέει τόσο από την κοινή λογική, κατά την οποία ο τυχόν ανίκανος ή άπιστος στη διαχείριση ολίγων δημοσίων πραγμάτων και δη χρημάτων είναι ανικανότερος ή απιστότερος στη διαχείριση πολλών, την οποία, λογική (κατ’ αντιδιαστολή) επευλογεί και ο θεός λόγος της παραβολής των ταλάντων (Ματθ. Κε’ 21-23), όσο και από την λογική του Δικαίου, κατά την οποία απαγορεύων ο νόμος το έλασσον, κατά μείζονα λόγο, απαγορεύει το μείζον. Τυχόν δε αντίθετη άποψη, πράγματι πρόφαση, ότι, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει προσόντα και δη κωλύματα για την εκλογή κ.λ.π. σε αξίωμα, δεν υφίσταται απαγόρευση εκλογής, η οποία όμως απαγόρευση υφίσταται για τον διορισμό ή την πρόσληψη του αυτού προσώπου σε υπαλληλική θέση του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου

δικαίου, κινδυνεύει να καταντήσει “πανούργος σοφιστεία” (Ωριγένης) ή “πανούργος ερμηνεία” (Κικέρων), η οποία ενθυμίζει την αλλόκοτη εκείνη πρόφαση του βασιλέως της Σπάρτης Κλεομένη, ο οποίος, ονειδιζόμενος γιατί παραβίασε την επταήμερη ανακωχή με τους Αργείους, την τρίτη νύκτα, απάντησε ότι εκλείσαμε ανακωχή για επτά ημέρες και όχι για επτά νύκτες (Πλουτ. Αποφθεύγματα λακωνικά, 2-3).’’

Τα απαιτούμενα, για τους αντιπροσώπους του Λαού, προσόντα

Κατά τη δική μας άποψη, είναι αναγκαίο να επιβάλει η Πολιτεία, ξεκάθαρα, διαδικασίες αξιοκρατικής διαλογής, οι οποίες θα μας προστατεύουν από την παρουσία των “προωθούμενων ακατάλληλων” και θα συμβάλλουν στην απρόσκοπτη προώθηση των κατάλληλων να αναλαμβάνουν την αντιπροσώπευσή μας.

Πρέπει όλοι να κατανοήσουν ότι περιορισμός, με κάποια εντελώς αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια, της εκλογιμότητας δεν περιορίζει καθόλου ούτε τα ανθρώπινα δικαιώματα ούτε τα πολιτικά στο σκέλος των επιλογών.

Απλώς θέτει τον όρο ότι αυτός που ενδιαφέρεται να αντιπροσωπεύσει τους πολίτες, πρέπει να έχει και τη δυνατότητα να τους υπηρετήσει, σε κάποιο ανεκτό βαθμό, όταν εκλεγεί.

Η Δημοκρατία δεν είχε ποτέ μόνο ποσοτικές παραμέτρους, αντιθέτως εστηρίζετο στις ποιοτικές. Θα πρέπει όταν διευρύνεται ποσοτικά το εκλεκτορικό σώμα, να ενισχύεται, αντίστοιχα, η απαιτούμενη ποιότητα του Αντιπροσώπου του. Διότι, η ποιότητα των Αντιπροσώπων είναι η μόνη σπουδαία εγγύηση της καλής λειτουργίας της Δημοκρατίας και της ορθολογικής διαχείρισης της κρατικής εξουσίας.

Εμείς δηλώνουμε, ευθέως, ότι δεν θεωρούμε υποτιμητικό το να δεχθούμε ότι σε ένα πλήθος πολιτών, ένα μεγάλο ποσοστό γίνεται έρμαιο των αναγκών και των ενστίκτων του και εύκολη λεία των δημοκόπων.

Ούτε ότι είναι είναι κοινός τόπος το ότι ο σχηματισμός της γνώμης του επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό, πλέον, από τα ηλεκτρονικά ΜΜΕ. Ούτε είναι παράλογο το να ισχυριστούμε ότι οι, ούτως ή αλλέως, εκλεγόμενοι προνομιούχοι της εξουσίας είναι σημαντικό να την ασκούν με ικανότητες, είτε εξελέγησαν λόγω αξίας είτε λόγω παραπλάνησης ή εξαπάτησής μας.

Το μεγάλο λάθος μας θα είναι “να αυταπατώμεθα ότι δεν εξαπατώμεθα” σε μεγάλο ή μικρό βαθμό από τις μεθοδεύσεις του Συστήματος, και να μη φροντίζουμε οι κυβερνώντες που θα εκλέξουμε να είναι οι καλύτεροι δυνατόν. Γράφει ο Γ. Γεωργαλάς: “Κανείς δεν μπορεί ν’ αμφισβητήσει στα σοβαρά την άποψη ότι πρέπει να κυβερνούν οι Άριστοι. Αυτό είναι άλλωστε και το συμφέρον των πολλών. Γιατί, αν τους κυβερνούν οι Άριστοι, τότε αυτοί θα μεριμνούν για των πολλών το καλό. Βέβαια, προϋπόθεση είναι ότι θα κυβερνούν οι πραγματικά Άριστοι. Δηλαδή, οι εκλεκτοί όχι από καταγωγή, πλούτο ή ιδιοτροπίες της μάζας, αλλά από την ίδια τη φύση, συμπληρωμένη με τη παιδεία και την άσκηση.”.

Μετά την προσπάθεια τεκμηρίωσης της αντίληψής μας, ότι απαιτείται η θεσμοθέτηση της ύπαρξης κάποιων minimum προσόντων, για να έχει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι ένας πολίτης, αναζητήσαμε, προκειμένου να το προτείνουμε, το είδος του ανθρώπου, στον οποίο θα μπορούσαμε να εμπιστευτούμε, με κάποια ασφάλεια, το παρόν το δικό μας και το μέλλον της Ελλάδας.

Είναι, ασφαλώς, ένα σύνθετο πρόβλημα πολυσυζητημένο διαχρονικά, σε εξάρτηση με τον κάθε Λαό και το αντίστοιχο, κάθε χρονική περίοδο, κατεστημένο πολιτικό περιβάλλον.

Ο Ulrich Beck γράφει: “Ο απολιτικός αστός του κοινωνικοκρατικά ρυθμισμένου ύστερου καπιταλισμού γίνεται πολιτικός αστός, μέσα από μια πολιτική νεωτερικότητα που μετατρέπει τα πάντα σε αποφάσεις αναδόμησης όλων των μέχρι σήμερα σταθερών. Αυτό σημαίνει ότι είναι ουσιαστικός ο επανακαθορισμός του πολιτικού, ή πιο καθαρά, η επινόηση του πολιτικού, μετά από το βιομηχανικοκοινωνικό του τέλος”.

Σε μια γενική σκιαγράφηση ο Max Weber γράφει για την πολιτική και τις ζητούμενες εσωτερικές αναγκαιότητες του πολιτικού: “Η πολιτική είναι ένα δυνατό και αργό τρύπημα σε σκληρές σανίδες, με πάθος και συγχρόνως με προοπτική. Είναι απόλυτα σωστό – και όλη η ιστορική πορεία το επικυρώνει – ότι ο άνθρωπος δεν θα πετύχαινε το εφικτό, εάν δεν πάσχιζε να πραγματοποιήσει το ανέφικτο. Αλλά για να το κάνει αυτό ένας άνθρωπος, πρέπει να είναι ηγέτης, και όχι μόνον ηγέτης, αλλά και ήρωας – με την ακριβή έννοια της λέξης. Και ακόμη εκείνοι, που δεν είναι, ούτε ηγέτες, ούτε ήρωες, πρέπει να οπλισθούν με τέτοια ψυχική στερεότητα, που ν’ αψηφούν ακόμη και

το θρυμμάτισμα όλων των ελπίδων τους. Χωρίς αυτή την ψυχική στερεότητα δεν θα μπορούν να κατορθώσουν ούτε αυτό που είναι σήμερα δυνατό. Μόνον εκείνος “προορίζεται” για την πολιτική, που είναι σίγουρος ότι δεν θα απογοητευθεί, όταν διαπιστώσει, κατά την άποψή του, ότι ο κόσμος είναι πάρα πολύ ηλίθιος και πάρα πολύ χυδαίος γι’ αυτό, που θέλει να του προσφέρει. Μόνον όποιος, αντιμετωπίζοντας ολ’ αυτά, μπορεί να πει: “παρ’ όλ’ αυτά”, “προορίζεται” για την πολιτική.

...Μπορούμε να πούμε ότι τρεις κυρίως ιδιότητες είναι αποφασιστικής σημασίας για τον πολιτικό: πάθος, αίσθημα ευθύνης, αίσθηση του μέτρου.

Ο Γ. Γεωργαλάς θεωρεί ως ένδειξη καταλληλότητας του πολιτικού “να έχει αποδείξει ότι είναι, φύση καλή και τείνει προς την Αρετή. Δηλαδή στο είδος των ανθρώπων που δεν θα δεχθούν ποτέ να πράξουν κάτι αντίθετο προς το γενικό συμφέρον”.

Απαιτείται γράφει ηθικοποίηση της πολιτικής και “ηθικοποίηση της πολιτικής σημαίνει ότι η ανάδειξη ενός πολιτικού θα πρέπει να εξαρτάται πρώτα από τη γνώση του του Υπέρτατου Αγαθού και την Αρετή του και δευτερότερα από την κατάρτισή του στην πολιτική τέχνη, στην τεχνική του κυβερνάν.”.

Πιστεύει ότι βασικό είναι το να συγκεντρώνει ψυχικά χαρίσματα ο πολιτικός:

- Να είναι πρωτ’ απ’ όλα άνθρωπος υψηλότατου πνευματικού επιπέδου και βαθύτητα ηθικός
- Να έχει συνείδηση αποστολική και φύση διδασκαλική
- Να βρίσκει την ευδαιμονία στην εκπλήρωση του καθήκοντος
- Οι άλλες γνώσεις, οι ειδικές, οι τεχνικές, όσον αναγκαίες και να είναι, έρχονται μετά.

Η διακυβέρνησή μας, βέβαια, από φωτισμένους πολιτικούς είναι μια πολύ αχνή πιθανότητα, υπό τας σημερινάς συνθήκας. Το να αναφερώμεθα, όμως, σ’ αυτούς και να υπενθυμίζουμε το επιδιωκόμενο, καλλιεργεί ένα κλίμα ποιοτικής εξέλιξης, μια ατμόσφαιρα βελτιωτικής διάθεσης, απέναντι στην παρακμή που το Σύστημα μας οδηγεί όλο και πιεστικότερα.

Υπάρχουν, λοιπόν, κάποιες ελάχιστες “προδιαγραφές” που πιστεύουμε ότι θα μπορούσαν και από τον απλό νομοθέτη να θεσπιστούν, όχι με την ελπίδα πως θα αναδείξουμε τους Αρίστους, αλλά με την προσδοκία πώς θα αποφύγουμε τους “ελάχιστους”.

Προϋποθέσεις υποψηφιότητας, οι οποίες θα εξετάζονται από αρμόδιο όργανο πριν τις εκλογές και θα είναι άκυρη η συμμετοχή, σε εκλογικό συνδυασμό κόμματος, οποιουδήποτε υποψηφίου, που δεν θα έχει προηγηθεί η επίσημη επιβεβαίωσή τους.

(Θα αποφευχθεί, έτσι, και η σημερινή αντιδημοκρατική διαδικασία, να ψηφίζουμε έναν υποψήφιο και μετά ένα χρόνο να αποδεικνύεται στο εκλογοδικείο ότι κακώς τον ψηφίσαμε, με αποτέλεσμα να κατευθύνουν τη ψήφο μας στον αμέσως επόμενο, ενώ εμείς ίσως να προτιμούσαμε να ψηφίσουμε τον τρίτο ή τον τέταρτο)

Οι βασικές προϋποθέσεις, τις οποίες θεωρούμε εμείς ότι πρέπει να συγκεντρώνει ένας Υποψήφιος Αντιπρόσωπός μας είναι:

α. Να διατελεί, ή να έχει ήδη διατελέσει, αιρετός αξιωματούχος νόμιμα αναγνωρισμένου συλλογικού φορέα σε επίπεδο Νομού, ή μέλος Δημοτικού Συμβουλίου.

β. Να έχει υπηρετήσει στο Στρατό.

γ. Να έχει συμπληρώνει το 30ο έτος της ηλικίας του.

δ. Να έχει υποβάλλει φορολογικές δηλώσεις, επαγγελματικής δραστηριότητας τα προηγούμενα τρία χρόνια.

ε. Να έχει παρακολουθήσει ειδικό εξάμηνο σεμινάριο δημοκρατικής αγωγής, έστω δι αλληλογραφίας, από καθορισμένες ειδικές πανεπιστημιακές έδρες, εάν δεν κατέχει δίπλωμα Ανωτάτης Σχολής.

στ. Να έχει δίπλωμα Ανωτάτης Σχολής, εάν δεν έχει προηγουμένως διατελέσει αιρετός αξιωματούχος.

ζ. Να κάνει δήλωση ότι θα διακόπτει το επάγγελμά του (επισήμως στην Εφορία) ή ότι θα παραιτηθεί του μισθού του, ως βουλευτής.

(Το θέμα του ασυμβίβαστου μεταξύ επαγγελματικής απασχόλησης και βουλευτικής ιδιότητας είναι ένα θέμα που συζητείται αφ' ότου υπήρξε η πολιτική. Εμάς μας αρκεί η εκ των προτέρων δήλωση του υποψηφίου ποια θα είναι η δική του άποψη, την οποία θα υποχρεούται να εφαρμόζει.)

Ενδεικτικά μόνο, για τους υπάρχοντες προβληματισμούς, παραθέτουμε ένα απόσπασμα από το κλασσικό έργο του Max Weber "Η πολιτική ως επάγγελμα": *''Δύο τρόποι υπάρχουν για να κάνει καθένας την πολιτική επάγγελμά του: 'Η ζει κάποιος "για" την πολιτική, ή ζει "από" την πολιτική. Το ένα όμως δεν αποκλείει διόλου το άλλο. Κατά κανόνα, μάλιστα, κάνει καθένας*

και τα δύο, τουλάχιστον ιδεατά, το περισσότερο όμως υλικά. Αυτός που ζει “για” την πολιτική, κάνει “ζωή του”, σε βαθύτερη έννοια, την πολιτική: Απολαμβάνει την απλή κατοχή της εξουσίας, που ασκεί, ή τροφοδοτεί την εσωτερική του ισορροπία και την αυτοπεποίθησή του με τη συνείδηση, ότι η ζωή του έχει νόημα μόνον, όταν υπηρετεί μια “υπόθεση”. Μ’ αυτή τη βαθύτερη έννοια κάθε ειλικρινής άνθρωπος, που ζει για μια υπόθεση, ζει και απ’ αυτή την υπόθεση. Η διάκριση, άρα, αναφέρεται σε μια περισσότερο ουσιαστική πλευρά του ζητήματος: στην οικονομική. Αυτός, που επιζητεί να κάμει την πολιτική μόνιμη πηγή εισοδήματος, ζει “από” την πολιτική ως επάγγελμα, ενώ, εκείνος, που δεν κάνει αυτό, ζει “για” την πολιτική. ’’

Και ακόμη ένα για να δείξουμε το που μπορεί να οδηγήσει ο συντεχνιασμός που παράγει ο επαγγελματισμός, μεταφέρουμε ένα απόσπασμα από τον Μ. Ε. Tigar.

‘‘Η κοινωνία συμφερόντων ανάμεσά στους μεγαλύτερους εμπόρους εκφραζότανε στις συντεχνίες τους’ δεν επρόκειτο για τις συντεχνίες των τεχνιτών, αλλά για τόπους συνάθροισης των πλουσίων. Το δικαίωμα εισόδου αγοραζόταν πανάκριβα, και γίνονταν δεκτοί μόνο όσοι δεν δούλευαν χειρωνακτικά. Αυτή η εύπορη και σχετικά αργόσχολη τάξη κατόρθωσε ν’ ανέβει στην κυβέρνηση των πόλεων. Συχνά, αυτή η εξέλιξη δεν προαγγέλονταν στη Χάρτα της πόλης, παρόλο που συχνά επικυρωνόταν με δημοτικό νομοθέτημα εκ των υστέρων. Το 1240, η κατοχή του δημοτικού αξιώματος στη Μπρύζ απαγορευόταν σε όποιον τεχνίτη δεν είχε προηγουμένως παραιτηθεί από την άσκηση του επαγγέλματος του.’’

Οι προταθείσες προϋποθέσεις υποψηφιότητας, σαφώς θα μπορούσαν να διευρυνθούν πολύ περισσότερο. Εμείς αρκούμεθα στο να υπάρξει η διαδικασία με τα πολύ απλά αυτά κριτήρια, όντας βέβαιοι ότι οι ειδικοί της πολιτικής θα προτείνουν άλλες πιο σύνθετες και πιο συγκροτημένες, ώστε να καθιερωθούν τα απαραίτητα αξιοκρατικά κριτήρια καταλληλότητας για την ανάληψη του ρόλου του Αντιπροσώπου του Έθνους.

Έστω, όμως, και αυτά τα ελάχιστα κριτήρια εάν δεν βελτιώσουν εντυπωσιακά την ποιότητα των Αντιπροσώπων μας, τουλάχιστον θα μας απαλλάξουν από τους “ουρανοκατέβατους” και τους “δοτούς” του Συστήματος, οι οποίοι “μας ξεπουλάνε συν γυναιξί και τέκνοις!” στους πατρώνες τους.

Και εν πάση περιπτώσει μας αρκεί να γίνει κατανοητό και αποδεκτό ότι η ισότητα των δικαιωμάτων στο εκλέγεσθαι, δεν είναι δυνατή να αναιρεί την ανάγκη ύπαρξης δυνατοτήτων ανταπόκρισης εις τα υποχρεώσεις των εκλεγμένων.

Ο σωστός τρόπος του Πολιτεύεσθαι σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα

Μπροστά στο ερώτημα, τι θα έπρεπε να κάνουν και πώς θα έπρεπε να συμπεριφέρονται οι Αντιπρόσωποί μας, θα αποπειραθούμε να δώσουμε απάντηση προστρέχοντας σε υπάρχουσες, ήδη, δοσμένες απαντήσεις.

Παραθέτουμε, μερικές πιο “ιδιαίτερες” απαντήσεις, για την ανάγκη να, αρθούν οι πολιτικοί εις το ύψος των περιστάσεων και να απαλλαγούν από το ολέθριο, για το Λαό, σύνδρομο του να εξετάζουν τα θέματα επηρεασμένοι από ατομικές ή φιλικές ή συντεχνιακές σκοπιμότητες, αντί υπό το πρίσμα του γενικού συμφέροντος.

- Την πρώτη απάντηση αντλούμε από το Δημοσθένη ο οποίος είπε στην “Επί των υποθέσεων της Χερσονήσου” ομιλία του:

“Υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν να μπερδέψουν τον ομιλητή ρωτώντας τον, “τι πρέπει λοιπόν να κάνουμε;” Θα δώσω την πιο ευθεία και την πιο αληθινή απάντηση κατά τη γνώμη μου. Να μην κάνετε αυτό που κάνετε σήμερα”.

- Από το βιβλίο του Γ.Κ. Βλάχου δύο μικρά αποσπάσματα που αφορούν στον Ελ. Βενιζέλο “...πάντοτε έκρινα ότι, εν τη δημοσία ζωή δεν πρέπει να χωρίζωμεν την ηθικήν από της πολιτικής”.

...Για να λειτουργήσει ομαλά το κοινοβουλευτικό, ιδιαίτερα, πολίτευμα ο Βενιζέλος πίστευε ότι θα έπρεπε αν γίνουν αποδεκτές από όλους ορισμένες αρχές. Σας διαβάζω τους λόγους του:

“η προτεραιότητα του γενικού συμφέροντος απέναντι του ατομικού ή του μερικού, η εντιμότητα του πολιτικού προσωπικού, η άκαμπτη εφαρμογή των νόμων, η αντίληψη της εξουσίας όχι ως αυτοσκοπού, αλλ’ ως μέσου για την πραγμάτωση ανωτέρου σκοπού, το καθήκον της αλήθειας, η εναλλαγή των πλειοψηφιών, η εθνική ομοψυχία”.

- Από το βιβλίο C. Mosse δυο αποσπάσματα από την κλασική Ελλάδα:

“Ο Ξενοφών στην Κύρου Παιδεία επιμένει στη διανοητική ανωτερότητα του βασιλιά: “Οι άνθρωποι, λέει ο Καμβύσης στο γιό του, υπακούουν θεληματικά σ’ εκείνον που νομίζουν περισσότερο φωτισμένο από τον εαυτό τους όσον αφορά τα ίδια τους τα συμφέροντα”.

“Σκέψου, λέει ο Ισοκράτης στο Νικοκλή, ότι η καλύτερη διαγωγή ενός βασιλιά είναι να μην είναι δούλος καμιάς απολαύσεως και να κυβερνά τις επιθυμίες του περισσότερο από όσο τους συμπολίτες του”.”

- Ο Χ. Ρήγας αναφερόμενος στην αρχαία Ελλάδα:

Αυτός που επεδίωκε να διακριθεί στην πολιτική στηριζόταν μόνο στο άτομο του και στην προσωπική του αξία. Η προσωπική του αξία δεν ήταν δεδομένη, αλλά αναγνωριζόταν μέσα από την αξία των προτάσεών του. Και αν ήθελε αυτή η αναγνώρισή του να έχει διάρκεια, θα έπρεπε να την κατακτά εκ νέου κάθε φορά. Πολιτική στήριξη δεν είχε από πουθενά, γιατί δεν αναγνωριζόταν ως εκπρόσωπος κανενός άλλου παρά μόνο του εαυτού του, ενώ ο σύγχρονος επαγγελματίας πολιτικός στηρίζεται στον κομματικό μηχανισμό από αυτόν αναδεικνύεται και σε αυτόν λογοδοτεί.

Στη δημοκρατία η πολιτική διαμορφωνόταν πάνω στη σκηνή και διακρινόταν ο πολίτης εκείνος που συμβούλευε τα άριστα.

Σήμερα η πολιτική διαμορφώνεται στα παρασκήνια και στα ενδότερα των κομμάτων και παίζονται στο Κοινοβούλιο ως πολιτική σκηνή.

- Ο John Kennedy προτρέπων τους διανοούμενους να ασχοληθούν με την πολιτική:

"...Εάν οι διανοούμενοι απεφάσιζαν τελικώς να λάβουν θέσιν μεταξύ των ιθυνόντων της χώρας μας, εάν απεδέχοντο να υιοθετήσουν το παραμελημένον και περιφρονημένον τούτο επάγγελμα, τότε ας μου επιτραπή να τους ειπώ ότι, εκείνα τα οποία έχουν μάθει, εις ουδένα άλλον τομέα θα τους είναι περισσότερο αναγκαία. Δεν έχομεν ανάγκην από τους ανθρώπους εκείνους των οποίων η μόρφωσις υπήρξε τόσον ειδική ώστε να τους απομακρύνη από πάσαν συμμετοχήν εις τα καθημερινά γεγονότα. Εκείνοι των οποίων έχομεν ανάγκην, είναι άνδρες ικανοί να βλέπουν αφ' υψηλού τας διαφόρους σφαίρας των ανθρωπίνων γνώσεων και να έχουν υπ' όψιν των ότι ουδεμία μεθόριος χωρίζει την επιστήμην από την πολιτική

και ότι, αντιθέτως, οι δύο αυτοί κόσμοι είναι στενώς μεταξύ των συνδεδεμένοι.”

- Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος σ’ εκείνους τους αξιωματούχους που δέχονται πιέσεις . Κάθε τίμιος άνθρωπος που αναλαμβάνει υπεύθυνη θέση πρέπει να έχει και την παραίτησή του στη τσέπη του. Να είναι έτοιμος, και την πάσα στιγμή, να εγκαταλείψει το αξίωμα, οσοδήποτε και αν είναι τιμητικό και προσοδοφόρο, αν αυτό το αξίωμα συνεπάγεται εκβιασμούς, αθέμιτη συναλλαγή, κατάλυση κάθε εννοίας ευθύνης...”

(Σήμερα, δεν θα πρότεινε τέτοια συμπεριφορά διότι, θα ήξερε ότι όποιος κρατούσε μια τέτοια στάση θα κατεκρίνετο ως “προδότης” του Συστήματος ή επί το επιεικότερο θα κατηγορείτο δια το αμάρτημα της αιρέσεως. Δεν ενοχλείται πλέον κανένας από πιέσεις, διότι είναι μια ευκαιρία καλής συναλλαγής. Αντιθέτως αναζητείται ο μόνιμος χορηγός, που θα πληρώνει και θα του γίνονται τα χατήρια του χωρίς περιττές συζητήσεις)

- Μια εκτεταμένη “δεοντολογία” του “άριστου” πολιτικού συμπεριλαμβάνει στο βιβλίο του ο Γ. Γεωργαλάς. Μεταφέρουμε χαρακτηριστικά αποσπάσματα.

“Ο Ξενοφών έγραψε τα θαυμάσια λόγια: “Βασιλείς και ηγέτες δεν είναι εκείνοι που κρατούν το σκήπτρο ή που εκλέχτηκαν από κάποιο λαϊκό σώμα ή που χάραξαν το δρόμο τους με τη βία ή με την απάτη. Βασιλείς και ηγέτες είναι εκείνοι που ξέρουν να κυβερνούν”. Και υπογραμμίζει ότι ο “βασιλεύς” πρέπει να υπερέχει απέναντι όλων σε Αρετή, αποτελώντας το καλύτερο πρότυπο για μίμηση.

...Ο άρχων της αξιοκρατικής πολιτικός δεν αρκείται στο να κυβερνά. Φροντίζει:

- Να διδάσκει με τα έργα του, το παράδειγμά του και το λόγο του
- Να υποστηρίζει τις αρετές. Να τιμωρεί τις κακίες.
- Να χρησιμεύει σαν πρότυπο στους πολλούς, που από τη φύση τους είναι μιμητές
- Ο Ίων Δραγούμης, αντιθέτως, οραματιζόμενος μια νέα δυνατή Ελλάδα έγραψε για εκείνους οι οποίοι θα μπορούσαν να μεταμορφώσουν την Πατρίδα μας και οι οποίοι “πρώτα θα έπρεπε να έχουν σπουδάσει βαθειά τον εαυτό τους, του οποίου οι ρίζες είναι μέσα στο Έθνος μας”:

“Προπάντων θα είναι γνήσιοι και ξάστεροι και καθάριοι, όχι παρδαλοι και μπογιατισμένοι και ψεύτικοι, εσωτερικοί και όχι εξωτερικοί, βαθιοί στη σκέψη και όχι ρηχοί, καλοστεκούμενοι και καλοκαθισμένοι και όχι παραπατώντας, και ετοιμόρροποι, αυτόφωτοι και όχι ετερόφωτοι. Και οι πράξεις τους, που θα είναι σύμφωνες με τον εαυτό τους, θα δείχνουν αυτοπεποίθηση, αυτογνωσία, αυτοβουλία. Και δεν θα φοβούνται τίποτα, ούτε την κοινή γνώμη, που είναι ο τρομερότερος δράκος

...“Καλοριζωμένοι απάνω στα περασμένα, θα είναι φορτωμένοι από μελλούμενα και ώριμοι να τα δημιουργήσουν. Γνωρισμένοι με τα παλιά και σέβοντας τα με φώτιση, θα έχουν τη θεία χάρη αν προβαίνουν, στοχαστικά μα και σταθερά στα καινούργια.”

Αυτοί οι πολιτικοί, πίστευε ότι θα μπορούσαν να δημιουργήσουν τις πολιτειακές εκείνες συνθήκες που θα προσέφεραν στο Λαό μας “μια καινούργια άνοιξη, μια καινούργια εποχή γεμάτη χυμούς” όπου:

“Οι νέοι διονυσιακοί και απολλώνιοι, οι γέροι ολύμπιοι, οι γυναίκες ερωμένες και μητέρες και αδελφές, των αντρών τόνωση και όχι αδυνάτισμα, και τα παιδιά θεότρελλα και γερά και χαριτωμένα προμηνύματα του ξετελειωμένου ανθρώπου, ελπίδα ανώτερου ανθρωπισμού.

Τη μεγαλύτερη δυνατή άμεση προσφορά που θα μπορούσαν οι πολιτικοί μας να κάνουν, είναι να σταθούν μια στιγμή έξω από τη λογική του Συστήματος και να αναλογισθούν εάν αυτά που κάνουν είναι αυτά που πραγματικά θέλουν και αυτά που πρέπει να κάνουν”. Να αναλογισθούν ότι δεν μιλούν και δεν πράττουν εκπροσωπώντας τον εαυτό τους αλλά, όπως είπε ο Οκτάβιος Πας (Ελευθεροτυπία 2-10-94) “έξ ονόματος της ανθρωπότητας του έθνους της θρησκείας, του Θεού, της Πατρίδας του κόμματος” βασικά, όμως, του Λαού που εκπροσωπούν.

Μια στιγμή διαλογισμού και εσωτερικής αναζήτησης χωρίς τις έξω επιρροές, έχοντας κατά νου και τον προβληματισμό του Max Weber που σε μια ομιλία του το 1919, χρονιά μεταπολεμικής σύγχισης, τον εξέφρασε σε φοιτητές:

“Είναι απείρως συγκινητικό, όταν ένας ώριμος άνθρωπος – αδιάφορο εάν είναι γέρος ή νέος στα χρόνια – έχει συνείδηση της ευθύνης για τις συνέπειες της συμπεριφοράς του και συναισθάνεται πραγματικά αυτή την ευθύνη μ’ όλη την ψυχή του. Μια ηθική απολύτων σκοπών, και μια ηθική ευθύνης δεν είναι

απόλυτα αντίθετες, αλλά μάλλον η μια συμπληρώνει την άλλη και μόνο μαζί συγκροτούν έναν γνήσιο άνθρωπο – έναν άνθρωπο, που μπορεί να έχει “προορισμό” του την πολιτική.”

Η ευθύνη των πολιτών για την ακαταλληλότητα των αντιπροσώπων τους

Στη μεγάλη, όμως, ευθύνη για το Αύριο, συμμετοχοί, είμαστε, και εμείς, κυρίως εμείς, αφού στη δική μας ζωή αφορά.

Έχουμε την υποχρέωση, να λειτουργούμε ο καθένας από μας, ως εκπροσωπούμενο άτομο και όχι ως μέλος αγέλης. Άτομο που ενεργεί για την επιβολή των αξιών και όχι για την εξυπηρέτηση σκοπιμοτήτων του.

Να λειτουργούμε ως ψυχή και νους ζώντος οργανισμού και όχι σαν εξάρτημα μιας ευφούς, αλλά άψυχης μηχανής.

Είναι επιτακτικό, λοιπόν, καθήκον μας, να μην ανεχθούμε, άλλο, καταστάσεις που καταδικάζουμε ως άτομα, αλλά ακολουθούμε ως πλήθος.

Είναι αντιφατικό και βλαπτικό για το μέλλον, να προσβλέπουμε σε ένα Αντιπρόσωπο με ισχυρή προσωπικότητά που θα ψηφίζει στη Βουλή κατά συνείδηση, εκπροσωπώντας το Έθνος σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή, και όταν ψηφίζουμε στις εκλογές να επιλέγουμε τον πιο πειθαρχημένο στο κόμμα και τον πιο πρόθυμο να εξυπηρετεί τα προσωπικά μας συμφέροντά.

Είμαστε, εμείς, που πρέπει πρώτοι να αναβαθμίσουμε τις απαιτήσεις μας από τον Αντιπρόσωπό μας και να φροντίσουμε να ψηφίζουμε άξιους να τις ικανοποιήσουν.

Είμαστε εμείς που πρέπει να αυτοπεριοριστούμε όσον αφορά στο “εκλέγεσθαι”, απαιτώντας τη θέσπιση κριτηρίων καταλληλότητας και αξιοότητας για τον εαυτό μας, προκειμένου να μπορούμε να διεκδικήσουμε το ρόλο του Αντιπροσώπου. Κριτήρια που δεν θα “στενεύουν” τη Δημοκρατία μας, αλλά θα “φαρδαίνουν” την ποιότητά της. Κριτήρια που δεν θα την απονεκρώνουν υπονομεύοντας την, αλλά θα τη ζωντανεύουν, καλλιεργώντας την.

Η θέσπιση ελάχιστων προσόντων των υποψηφίων Αντιπροσώπων μας, διαπιστούμενων πριν την εκλογή, θα είναι μια κρίσιμη, για την αναβάθμιση της πολιτικής μας ζωής, και την ασφαλέστερη πορεία της Ελλάδας. Θα είναι μια νέα μεγάλη λαϊκή κατάκτηση.

Συνδυασμένη, η θέσπιση των προσόντων, με την καθιέρωση των προκριματικών εκλογών, (συνταγματικά κατοχυρωμένης διαφάνειας) θα είναι μια ουσιαστική αλλαγή στον τρόπο ανάδειξης των Αντιπροσώπων μας. Θα σταματήσει πλέον το φαινόμενο της κυριαρχίας αυτής της προκλητικής υποκρισίας, της αναγόρευσης σε "εκλεκτούς του Λαού" αυτών που στην πραγματικότητα είναι "οι εκλεκτοί του Συστήματος".

Οι τόσο παραγνωρισμένες, συστηματικά, από τα κόμματα, προκριματικές εκλογές είναι η πλέον αποτελεσματική διαδικασία που κατοχυρώνει την επίσημη έκφραση της εκλογικής γνώμης και την προστατεύει από τον έλεγχο των κομμάτων επί των νομίμων Αντιπροσώπων της. Δίνει, ακόμη, την ευκαιρία για μια συνεχή προτροπή ανάμειξης στα κοινά σοβαρών υποψηφίων, οι οποίοι μπορούν να συγκεντρώσουν τις απαιτούμενες υπογραφές για τη συμμετοχή τους.

“Η φαλκίδευση της ανάδειξης των Αντιπροσώπων του Λαού, πρέπει να σταματήσει με ουσιαστικές συμμετοχικές διαδικασίες, ευρύτατων εκλεκτορικών σωμάτων ή με το σύστημα του ανατρεπόμενου καταλόγου (που καταρτίζεται, μεν, από τα κόμματα, αλλά η σειρά εκλογής είναι δυνατόν να ανατραπεί από το εκλογικό σώμα”. (Γ. Σωτηρέλης στον “Ιό” του “Έψιλον”).

Πρέπει να σταματήσουμε το φαινόμενο οι Αντιπρόσωποί μας να είναι οι συμφερότερες επιλογές για τις ανάγκες του κάθε Αρχηγού και της Αυλής του και να επιδιώξουμε να θεσμοθετηθεί το σύνολο των διαδικασιών, οι οποίες θα αναδεικνύουν στο πολιτικό προσκήνιο, τις αξίες εκείνες προσωπικότητες τις ανταποκρινόμενες επάξια στον τόσο καθοριστικό για τη δική μας ζωή, ρόλο του Αντιπροσώπου.

Η Πρωθυπουργοκρατία πρέπει να αντικατασταθεί από την Πολιτοκρατία

“Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της χώρας” την οποία, “αποτελεί το Υπουργικό Συμβούλιο” επιτάσσει το Σύνταγμα. Ο Αριστόβουλος Μάνεσης έγραψε όμως: “Αυτός ο συνταγματικός θεσμός του υπουργικού συμβουλίου πάσχει από μόνιμη υπολειτουργία στη χώρα μας. Οι συνεδριάσεις του υπουργικού συμβουλίου δεν είναι ούτε τακτές ούτε τακτικές. Και συνεδριάζει όχι για να συζητήσει και να πάρει συλλογικά πολιτικές αποφάσεις, αλλά για να ακούσει μονόλογο του Πρωθυπουργού και για να εγκρίνει τυπικά τις αποφάσεις που έχουν ήδη ληφθεί από αυτόν και από ένα

στενό περιβάλλον προσωπικών του συμβούλων''.

(Ελευθεροτυπία 18-1-95)

Αυτό το στενό περιβάλλον των προσωπικών συμβούλων, το οποίο καθιστά τον ρόλο των Υπουργών πολιτικά διακοσμητικό και τον περιορίζει μόνο σε διοικητικό, σήμερα προέρχεται, κατά το πλείστον τουλάχιστον, από τον ευρύτερο πολιτικό χώρο. Σύντομα όμως, μετά την επέλαση των αστέρων της Τ.Υ. στην πολιτική, θα τους αναζητούμε στα θέατρα και στα studio των τηλεοράσεων.

Μπορεί να μας προκαλεί ντροπή η κατάσταση που υπάρχει, αυτή που προδιαγράφεται, όμως, από τις εξελίξεις, μας προκαλεί πανικό και αγανάκτηση. Πολύ περισσότερο, όταν αποτολμούμε συγκρίσεις με άλλες χώρες. Γράφει ο Ν. Καλογερόπουλος για την Ελβετία. *''η εκτελεστική εξουσία ασκείται από το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Κυβέρνηση) το οποίο αποτελείται από 7 Υπουργούς ("Συμβούλους") που εκλέγονται κάθε τετραετίαν από το Εθνικό Συμβούλιο. Οι κυβερνητικές αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των Υπουργών, η δε ευθύνη είναι συλλογική. Κάθε χρόνο, η Συνέλευσις εκλέγει έναν από τους επτά Υπουργούς ο οποίος καθίσταται Πρόεδρος τόσο της Κυβερνήσεως όσο και της Ομοσπονδίας. Δεν είναι επανεκλέξιμος για τον επόμενο χρόνο.''*

(Έτσι, συνεργαζόμενοι στην κορυφή, οι ορεσίβιοι κτηνοτρόφοι μετέβαλαν τα παγωμένα και απρόσιτα βουνά τους στα πιο κοσμοπολίτικα κέντρα της Υψηλίου, και τις τράπεζές τους, σε χρηματοκιβώτια του διεθνούς πλούτου)

Το Σύστημα στη χώρα μας έχει καθιερώσει την ηγεμονία του Ενός, τον οποίο φροντίζει να επιλέγει το ίδιο, ώστε να ορίζει τους πάντες και τα πάντα, κατά τις εντολές του. Η μόνη συνεργασία την οποία επιθυμεί ο Ένας, είναι αυτή των ιδιοκτητών των, Μ.Μ.Ε. και των χειριστών τους, οι οποίοι σταδιακά άρχισαν, πλέον να αναλαμβάνουν οι ίδιοι τις κρίσιμες πολιτικές θέσεις. Ο Λαός όσο πιο αμέτοχος, όσο πιο υπάκουος, όσο πιο φιλοθεάμων εξελιχθεί, τόσο πιο πολύ τους βολεύει. Θα συμβάλλει στο να λειτουργεί το Σύστημα. Αυτό που τους εξυπηρετεί είναι το να εκμηδενίσουν την πολιτική μας αντίσταση, και να ελαχιστοποιήσουν την πολιτική μας οντότητα.

Είναι προφανές, ότι υπάρχει χαώδης διαφορά απόψεων για την πολιτική διαχείριση της εξουσίας, μεταξύ αυτών του Συστήματος και αυτών των πολιτών. Μοιραία, λοιπόν, οι θεσμικές αλλαγές, τις οποίες επεδίωξαν οι

πολιτευόμενοι με την Αναθεώρηση, πόρρω απέχουν αυτών που εμείς κρίναμε απαραίτητες. Εκείνοι π.χ. ουδόλως αντιμετώπισαν στην Αναθεώρηση το ενδεχόμενο μιας επανεξέτασης της εξουσιαστικής σχέσης Αντιπροσώπων και Αντιπροσωπευομένων, την οποία εμείς θεωρούμε άκρως απαραίτητη.

Αρκέστηκαν στη μεταβολή διατάξεων που αφορούν στις μεταξύ των Αντιπροσώπων σχέσεις για μια ευρυθμότερη, μεταξύ τους πάντα, διαχείριση της κρατικής εξουσίας. Δεν πέρασε από το μυαλό τους η ιδέα ότι εφ' όσον νομοθετούν επ' ονόματι μας, κάτι θα έπρεπε να αλλάξει υπέρ της συμμετοχής μας στη διαχείριση της εξουσίας.

Στις ηγεμονικές αντιλήψεις τους, το δικό μας συμφέρον ταυτίζεται με τη δική τους "βολική" διαχείριση. Διαλέγουν "πριν από μας για μας".

Αγγιστρωμένοι στην ανευ όρων αντιπροσώπευση μας που η περιορισμένη πολιτικοκριτική ικανότητα των προγόνων μας του 1843, τους εμπιστεύθηκε, θεωρούν ότι και το 2001, αυτοί είναι οι αρμόδιοι να μας αντιπροσωπεύουν για όλα, χωρίς περιορισμούς, χωρίς ελέγχους, χωρίς δεσμεύσεις, εις το διηνεκές.

Πρέπει, όμως, οι πολιτευόμενοι να αντιληφθούν, πλέον, ότι είναι υποχρεωμένοι να συμφιλιωθούν με την ιδέα, ότι αφού απέτυχαν να αξιοποιήσουν δημιουργικά την ανοιχτή και γενική αντιπροσώπευση που τους εμπιστευθήκαμε, εδώ και 160 χρόνια, τώρα έχουμε εμείς, πλέον, χρέος απέναντι στην ιστορία και το μέλλον του Έθνους μας να την περιορίσουμε. Πρέπει να οριοθετήσουμε, μέσα σε πλαίσια, τη σχέση της δικής τους εκφραζόμενης θέλησης με τη δική μας υπάρχουσα διαρκή βούληση.

Παράλληλα οφείλουμε να επιδιώξουμε, να υπάρξει τακτοποίηση και πολλών άλλων θεμάτων, τα οποία έχουν σχέση με τους αντιπροσώπους μας στη Βουλή, όπως:

- Το βουλευτικό αξίωμα να περιορισθεί σε τρεις θητείες για να υπάρχει η ευκαιρία της ανανέωσης.
- Οι πρώην βουλευτές να μετέχουν συμβουλευτικά μεν, αλλά δικαιωματικά, στα όργανα της εκλογικής τους περιφέρειας.
- Ο πρώην Πρωθυπουργός να αποτελούν επισήμως συμβούλους του εκάστοτε εν ενεργεία, εις ένδειξη συνέχειας και ενότητας της Πολιτείας, αλλά και αξιοποίηση της πείρας τους.

- Η προσχώρηση βουλευτών σε άλλο κόμμα να μην επιτρέπεται. Μόνο η ανεξαρτοποίηση να είναι δυνατή και η παραίτηση από το αξίωμά τους.
- Η αντίφαση μεταξύ κομματικής πειθαρχίας και ψήφου κατά συνείδηση, να μην επιτρέπει τη δυνατότητα διαγραφής τους, με αυτήν την αιτία, από τα κόμματά τους.
- Να υπάρξουν θεσμικά μέτρα, για την υποχρεωτική παρουσία τους στη λειτουργία των θεσμών, με αντίστοιχη παροχή υλικοτεχνικών μέσων και προσωπικού, για την ελάφρυνσή τους από τις άλλες πολιτικές υποχρεώσεις τους.
- Να θεσμοθετηθεί συνταγματικά το βασικό κυβερνητικό σχήμα των κύριων τομέων του δημοσίου βίου με αντίστοιχους μόνιμους υφυπουργούς, που δεν θα επιτρέπεται να αλλάζει σε περιεχόμενο, παρά μόνο με την πλειοψηφία των 3/5 της Βουλής. (Απολύτως απαραίτητο για τη συνέχεια της Πολιτείας και το κύρος της, απέναντι στον Πολίτη).
- Να γνωστοποιούν όλα τα Κόμματα προ των εκλογών τα ονόματα των Αντιπροέδρων και των βασικών Υπουργών, και τυχόν προτεινόμενες αλλαγές του κυβερνητικού σχήματος.

Σπεύδουμε να απαντήσουμε, σε εκείνους που με ευκολία θέτουν το ερώτημα “που ισχύουν αυτά” ότι ισχύουν σκόρπια σε άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες, αλλά και εάν δεν ίσχυαν, το σημαντικό είναι ότι ταιριάζουν και είναι απολύτως απαραίτητα σήμερα στη Χώρα μας, για να σταματήσει η κατάρρευση του πολιτικού μας κόσμου και να αρχίσει μια διαδικασία βελτίωσης.

Βεβαίως δεν ευελπιστούμε ότι το Σύστημα, που από το 1843 μέχρι σήμερα είχε την ευθύνη της διακυβέρνησης της Χώρας και της ποιότητας της Δημοκρατίας μας, θα δεχθεί να αναγνωρίσει την αποτυχία του και να επωμισθεί το βάρος της ευθύνης των αναγκαίων βελτιωτικών αλλαγών. Εξ άλλου ένα μεγάλο πλήθος των αντιπροσώπων μας και των εν γένει ιθυνόντων οφείλουν την πολιτική τους ύπαρξη, ακριβώς σ’ αυτήν τη αποτυχία. Είναι συντελεστές και παράγωγα, ταυτοχρόνως, της αποτυχίας αυτής, στην οποία έχουν επενδύσει πολλοί άλλοι μικρά και μεγάλα συμφέροντα.

Συνειδητή, λοιπόν, είναι και η επιλογή και η τακτική τους για τη διατήρησή του αναχρονιστικού αυτού Συστήματος. Εμείς επιδιώκουμε να τους

προκαλέσουμε, μήπως κάνουν κάποιο “άνοιγμα” από το φόβο του “να χάσουν και τ’ αυγά καλάθια”.

Μήπως αποκαλυφθεί στο πλατύ κοινό, το βάθος και το πλάτος της αντιδημοκρατικότητας του Συστήματος. Μήπως ο Λαός πάψει να επηρεάζεται από τα συνθήματά τους και η σημερινή τους αστάθειά μεταβληθεί σε αυριανή κατάρρευση.

Θα επιμείνουμε, λοιπόν, να προτείνουμε το “δέον”, με την ελπίδα πως κάποιοι θα εμφανισθούν με νέα σκέψη, νέο όραμα, οι οποίοι θα σφυρηλατήσουν με τα χρόνια νέους θεσμούς και ένα νέο περιβάλλον πολιτικής σκέψης και δράσης, κατάλληλο να προσφέρει νέα πρότυπα Αντιπροσώπων μας.

Έχουμε χρέος να επιδιώξουμε να μετασχηματίσουμε την αντιπροσώπευσή μας από τους βουλευτές, έτσι, ώστε να είναι υποχρεωμένοι, θεσμικά, να αποφασίζουν και να ενεργούν, μέσα σε ένα οριοθετημένο πεδίο συγκλίσεως των δικών τους απόψεων και της δικής μας βούλησης.

Το Σύστημα θα αντιταχθεί έντονα σε μια τέτοια εξέλιξη, αλλά και εμείς είμαστε αποφασισμένοι να επιτελέσουμε το χρέος μας. Πέρα από το Λαό, ωφελημένοι θα είναι και οι ίδιοι διότι θα έχουν και τρόπο και άλλοθι να αντιστέκονται σε όποιες αρχηγικές, ή πρωθυπουργικές απαιτήσεις, ή εξωκοινοβουλευτικές πιέσεις. Θα έχουν την ευκαιρία να αισθάνονται πραγματικοί Αντιπρόσωποι του Λαού και όχι, όπως τώρα, υποτακτικοί του Συστήματος.

Θα εξακολουθεί ο καθένας τους να μας αντιπροσωπεύει όλους με την ψήφο του, οι ψηφοφόροι, όμως, της εκλογικής τους περιφέρειας, αυτοί που τον εξέλεξαν, θα είναι το Σώμα που θα έχουν χρέος θεσμικό να το “αφουκράζονται” και εκείνο θα έχει το δικαίωμα να διακόπτει τη θητεία τους, εάν δεν ανταποκρίνονται σωστά στο θεσμικό τους καθήκον.

Θα υποχρεούται θεσμικά ο βουλευτής να λογοδοτεί κάθε έξι μήνες, προς αυτούς που τον εξέλεξαν, “υπό το ενδεχόμενο ανάκλησής του” όπως γράφουν οι πολιτειολόγοι.

Ο Ν. Καλογερόπουλος γράφει για την Ελβετία τα εξής: “Σε τακτά διαστήματα το σύνολο των βουλευτών της Βασικής Βουλής μιας περιφέρειας, συγκεντρώνονται σε δημόσιο χώρο στην πρωτεύουσα της αντίστοιχης περιφέρειας. Στον χώρο προσέρχονται οι πολίτες που το επιθυμούν και έχουν να υποβάλουν αιτήματα που αφορούν την περιφέρεια ή να ζητήσουν

εξηγήσεις. Προτεραιότης εισόδου δίνεται σε όσους έχουν εγγραφεί σε πινάκιο ομιλητού για την κατάρτιση του οποίου υπεύθυνος είναι ο τοπικός δήμαρχος, ο οποίος είναι και γενικά υπεύθυνος για την όλη οργάνωση. Η τοπική Βουλή συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο με τακτική προθεσμία και διάρκεια. Η Βουλή αυτή μπορεί να αποβεί και φυτώριο νέων πολιτικών προσωπικοτήτων, για την κάθε περιφέρεια αφού ασφαλώς πολλοί ομιληταί θα διακρίνονται για τις ικανότητές των.΄΄

Η υποχρεωτική επί της ουσίας επικοινωνία, με τους Αντιπροσώπους μας, η εσωκομματική Δημοκρατία και τα ενδιάμεσα σώματα, ως συνταγματικές επιταγές θα δώσουν μια νέα μορφή στη Δημοκρατία μας. Θα είναι δομημένη, πλέον, στο κυρίαρχο στοιχείο της, αυτό του ελεύθερου αλλά ουσιαστικού διάλογου.

Δεν είμαστε μια κοινωνία αγγέλων, αλλά μπορούμε να γίνουμε μια κοινωνία υπεύθυνων πολιτών, που είναι βασική προϋπόθεση για μια Πολιτεία ελευθέρων ανθρώπων. Μια Πολιτεία που δεν θα αντιμετωπίζει πάντα τον πολίτη σαν ένοχο και ο πολίτης δεν θα βλέπει στην Πολιτεία τον καταπιεστή και δυνάστη του. Μια Πολιτεία που θα λείπει η αίσθηση της τυραννίας της Πλειοψηφίας επί της Μειοψηφίας.

Αυτό που αναδύεται σαφέστατα από όλα τα παραπάνω είναι μια νέα πολιτική αντίληψη, στη σχέση μας με τους Αντιπροσώπους μας στη Βουλή, που πρέπει να κατοχυρωθεί θεσμικά ως έκφραση και πράξη. Μια νέα σχέση που θα εκλαμβάνεται η ιδέα της συνεχούς επικοινωνίας ως αμοιβαία υποχρέωση. Μια νέα σχέση που θα δώσει στην Ελλάδα, της ιστορικής δημοκρατικής ευαισθησίας, ένα πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανάπτυξη των σχέσεων Εξουσίας – Πολίτη.

Θα της δώσει την ευκαιρία να στείλει ένα νέο μήνυμα ελπίδας για ανθρωπινότερη εξουσία στους φοβισμένους, από τη στυγνότητα της Παγκοσμιοποίησης, λαούς.

ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ Η ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, όπως ορίζει το άρθρο 1 του Συντάγματός μας.

Στην παράγραφο 2 ορίζει ότι **“θεμέλιο του Πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία”**.

Στο άρθρο 52 ορίζει ότι πρέπει να προστατεύεται από τους λειτουργούς της Πολιτείας **“η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας”**

Η εκδήλωση αυτή της λαϊκής θέλησης είναι και η μόνη έκφραση που αναγνωρίζει το Σύνταγμά μας στη Λαϊκή Κυριαρχία. Είναι η ανά τετραετία ψήφος των πολιτών με την οποία εκλέγονται οι βουλευτές, οι Αντιπρόσωποί του Λαού στη Βουλή. Από εκείνη τη “στιγμή” της ψηφοφορίας **“όλες οι εξουσίες που πηγάζουν από το Λαό και υπάρχουν υπέρ αυτού”** (Πρ. 1.3) ανατίθενται στους Αντιπροσώπους του.

“Η ιδέα της αντιπροσώπευσης δανεισμένη από το ιδιωτικό δίκαιο διακρίνει και χαρακτηρίζει τις σύγχρονες δημοκρατίες. Στην αρχαία Αθήνα και στους ρωμαϊκούς χρόνους λείπει κάθε μορφή έμμεσης δημοκρατίας. Το ίδιο ίσχυσε και με το μεσαίωνα, ενώ για τα PLACITA (συναθροίσεις εκκλησιαστικών και λαϊκών), η προσέλευση στις συναθροίσεις αποτελεί μια υποχρέωση για τους προσερχομένους και όχι ένα δικαίωμα. Στην εποχή του ANCIEN REGIME ο βασιλιάς δεν είναι μόνον ο κυρίαρχος αλλά και ο μόνος αντιπρόσωπος του έθνους. Τα πρώτα στοιχεία αντιπροσωπευτικού συστήματος αποτελούν οι συγκεντρώσεις των ETATS GENERAUX στη Γαλλία (1844) και η ύπαρξη του κοινοβουλίου στην Αγγλία (1265)... (Μ. Γ. Αντωνόπουλος, “Η Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία”).

Η αντιπροσώπευση στο δικό μας πολίτευμα, είναι καθολική , μη ανακαλούμενη, όπερ σημαίνει ότι η έκφραση της λαϊκής θέλησης τη στιγμή της ψηφοφορίας, αποκλείει την έκφρασή της λαϊκής βούλησης καθ’ όλη την 4ετία.

Επιπλέον, η εντολή των εκλογέων, προς τον αντιπρόσωπό τους, αφ’ ενός έχει εθνικό χαρακτήρα, δηλαδή αν και δίνεται στο πλαίσιο μιας εκλογικής περιφέρειας, αφορά στο σύνολο των Ελλήνων, (Άρθρο 51) και αφ’ ετέρου δίνει στο βουλευτή το δικαίωμα να αποφασίζει κατά συνείδηση, (Άρθρο 60) χωρίς δέσμευση από τη γνώμη των εντολέων του ψηφοφόρων.

Η χωρίς δεσμεύσεις και περιορισμούς εντολή, των πολιτών προς τους αντιπροσώπους τους, δίνεται, όμως, υπό δύο βασικές προϋποθέσεις. Αυτή που εκφράζεται άμεσα στο Σύνταγμα, κατά την οποία οι αντιπρόσωποι υποχρεούνται να ασκούν τις εξουσίες τους υπέρ των αντιπροσωπευομένων και εκείνη που πηγάζει έμμεσα, κατά την οποία τα κόμματα πρέπει να λειτουργούν δημοκρατικά και

επομένως τα μέλη τους να συμβάλλουν προσωπικά στη διαμόρφωση της κομματικής απόφασης.

Δυστυχώς, όμως, παρακάμπτεται η ουσία και των δύο αυτών προϋποθέσεων και η αντιπροσώπευση λειτουργεί στην πράξη ως εκχώρηση της εξουσίας.

Το ιδανικό της απόλυτης, αδιαίρετης, αναπαλλοτρίωτης, λαϊκής κυριαρχίας παραμένει μόνο ως θεωρητική επιταγή. Στην πράξη οι εξουσίες ασκούνται από τους πολιτευόμενους με περισσή ιδιοτέλεια και από τα κόμματα, τα οποία από φορείς της λαϊκής κυριαρχίας, έχουν εκπέσει σε μηχανισμούς στήριξης των αρχηγών.

“Αν και η Αντιπροσώπευση υπήρξε η πηγή επαναστάσεων, πολιτικών αγώνων και κοινωνικών αλλαγών τους τελευταίους αιώνες, στις δυτικές κοινωνίες, σήμερα που έχουν ικανοποιηθεί οι “ποσοτικές” απαιτήσεις του αντιπροσωπευτικού συστήματος (καθολική ψηφοφορία) η κρίση έχει χαρακτήρα ποιοτικό. Ο λαός δεν παρεμβαίνει όσο θα έπρεπε στο πολιτικό παιχνίδι... (Μαν. Γ. Αντωνόπουλου, Η Αντιπροσωπευτική ή Έμμεση Δημοκρατία)

Διακεκριμένοι επιστήμονες και φιλόσοφοι μελέτησαν τις επί της ουσίας αλλοιώσεις και διαστρεβλώσεις που προκλήθηκαν διαχρονικά στον Κοινοβουλευτισμό, από τη μη τήρηση των βασικών πολιτευματικών προϋποθέσεων. Συνέκριναν υπό το φως του ορθολογισμού και της εμπειρίας εφαρμογής, των ποικίλων μορφών του, στις διάφορες χώρες και κατέθεσαν τις δικές τους σκέψεις.

Ενδεικτικά, με μοναδικό σκοπό να επιβεβαιώσουμε την ύπαρξη και το περιεχόμενο των προβληματισμών, μεταφέρουμε μερικά αποσπάσματα από Έλληνες που έχουν ασχοληθεί με το θεσμό της Αντιπροσώπευσης.

- Ο ακαδημαϊκός Γ.Κ. Βλάχος στο βιβλίο του “Η δημοκρατική κοινωνία και ο πολίτης” γράφει: *“Μακράν του να εκφράζουν αυθεντικά τη βούληση της μειοψηφίας, τα πολιτικά κόμματα εμφανίζονται ως ένα μόνιμο προπέτασμα ανάμεσα σε μία ιδεατή κυριαρχία ανήκουσα εξ ορισμού στο λαό και την ελεγχόμενη από τα εξωτερικά “γρανάζια” του κόμματος κρατική εξουσία. Και η κατάσταση αυτή ευρίσκεται αναμφίβολα σε αντιπαράθεση με την κλασική περί αντιπροσωπεύσεως θεωρία, η οποία στηρίζεται στην ιδέα ενός πραγματικού δεσμού εμπιστοσύνης ανάμεσα στον εκλογέα και τον εκλεγμένο...”*

- Το που οδηγεί η τυπική μετάθεση της ουσιαστικής ευθύνης του πολίτη στους αντιπροσώπους του περιγράφει ο Δημοσθένης στο απόσπασμα μιας δημηγορίας που περιλαμβάνει ο Γ.Κ. Βλάχος στο βιβλίο του “Η ιδέα του ελεύθερου ανθρώπου στη δημοκρατία των Αθηναίων”.

“Γιατί όλα πήγαιναν τότε καλά και τώρα όχι; διότι, πρώτον, ο λαός που είχε το θάρρος να στρατεύεται ήταν δεσπότης των πολιτευομένων, επειδή διέθετε ο ίδιος όλα τα αγαθά και ο καθένας ήταν ευτυχής να λαμβάνει από το λαό και τιμές και αξιώματα και ανταμοιβές. Ενώ τώρα, αντιθέτως, οι μεν πολιτευόμενοι έχουν δικά τους όλα τα αγαθά και όλα ενεργούνται από αυτούς, ενώ εσείς ο λαός, απονευρισμένοι και στερημένοι από υλικά αγαθά από τους

συμμάχους σας, έχετε υποβιβασθεί στο επίπεδο του υπηρέτη και του βοηθητικού πολίτη. Και εκείνοι, εγκατεστημένοι στην Πόλη, σας χειραγωγούν και σας τιθασεύουν κατά τη θέλησή τους” (αυτ. 30-31)

- Ο Νίκος Κοτζιάς γράφει στο βιβλίο του “Κράτος και πολιτική” για τη σημερινή “δημοκρατία της αγοράς”. “Οι πολίτες θεωρούνται εκλέκτορες, ουσιαστικά καταναλωτές κομμάτων, υποψηφίων και προγραμμάτων που δεν πρόκειται να εφαρμοστούν και που η εκλογή (κυριαρχία τους) εξαρτάται, σε τελευταία ανάλυση, από τις διασυνδέσεις τους με τους ισχυρούς του χρήματος, του Τύπου και της διαφήμισης.

- Ο Γ. Μανιάτης στο βιβλίο του “Πολιτική και Ηθική” γράφει για την πολιτική ατμόσφαιρα που συνθέτει η απόλυτη αντιπροσώπευση: “Στην καθημερινή συνείδηση η πολιτική εμφανίζεται σαν μια “κλειστή”, “σκοτεινή” υπόθεση, αποκλειστικό προνόμιο κάποιων ειδικών. Ο πολίτης αισθάνεται πως έχει απαλλοτριώσει και εκχωρήσει το δικαίωμά του σ’ αυτήν σε πολιτικούς των οποίων τις προθέσεις, τις πράξεις, τη συμπεριφορά αμφισβητεί.

- Γ. Σωτηρέλης γράφει: “Το μείζον πρόβλημα της σύγχρονης Δημοκρατίας”, είναι η υποβάθμιση της λαϊκής κυριαρχίας, η οποία έχει συρρικνωθεί προ πολλού σε μια απλή και τυπική διαδικασία ανάδειξης αντιπροσώπων, με αποτέλεσμα την παθητικοποίηση των πολιτών και, εντέλει, την αποστασιοποίησή τους από τα κοινά”. (Ελευθεροτυπία – Έψιλον)

Οι παραπάνω ενδεικτικές απόψεις ελλήνων πνευματικών ανθρώπων, δείχνουν ότι το έντονο κύμα αμφισβήτησης της Αντιπροσώπευσης, που έμμεσα αναδεικνύεται από την ένταση αποστροφής των Ελλήνων προς την πολιτική και τους πολιτικούς, αποκτά ερείσματα στον πνευματικό κόσμο της χώρας. Και ήταν καιρός, διότι στην Ελλάδα του 2001, των ευαισθητοποιημένων “κουλτουριάρηδων” Ελλήνων, εναντίον κάθε ίχνους αποκλεισμού για οποιαδήποτε πτυχή του δημόσιου βίου, παραμένει σε “τάφου σιωπή” ο μεγαλύτερος αποκλεισμός που μπορεί να συμβεί σε ένα Λαό. Ο μεθοδευμένος πολιτικός αποκλεισμός από την εξουσία που πηγάζει από τον ίδιο το Λαό. Ο αποκλεισμός των πολιτών από τη διαχείριση της κρατικής εξουσίας.

Ένας αποκλεισμός, ο οποίος αφαιρεί κάθε δυνατότητα αυτόνομης δράσης των πολιτών και κατατάσσει την Ελλάδα, την εφευρέτρια χώρα της Δημοκρατίας, σε πολιτικό ουραγό της Ευρώπης, με απελπιστικό εις βάρος της έλλειμμα ποιότητας στην εφαρμοζόμενη, σήμερα, Δημοκρατία της.

Οι κατ’εξοχήν ειδικοί στο θέμα, Έλληνες συνταγματολόγοι, αντί να μάχονται για την εγκατάσταση μιας ποιοτικότερης Δημοκρατίας στον τόπο μας, αποσιωπούν, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, περιέργως για μας, το υποτιμητικό αυτό για τη Χώρα μας γεγονός, αν και είναι βέβαιον ότι το γνωρίζουν πολύ καλά.

Σε αντιδιαστολή, όλοι οι πολιτικοί παράγοντες του Συστήματος εξυμνούν την “προοδευτικότητα” του συνταγματικού μας χάρτη, τον διαφημίζουν με επίταση, και απολαμβάνουν φιλάρεσκα, το αποτέλεσμα. Επέβαλαν στην κοινή γνώμη την

“προοδευτικότητα” του, παρ’ όλων ότι τους παραδίδει, άνευ όρων ελέγχου, τη διαχείριση της κρατικής εξουσίας.

Σε μια λεόντειο, υπέρ των πολιτικών, εξουσιαστική σχέση πολιτών – πολιτικών, τους επιτρέπει να χαρακτηρίζουν ως ανάγκες δικές μας, τις κομματικές και προσωπικές τους ιδιοτέλειες, και σε συνεργασία με τα όποια ΜΜΕ στηρίζουν κάθε φορά την Κυβέρνηση, να παρουσιάζουν ως δικές μας θέσεις και επιθυμίες, τις δικές τους αντιλήψεις και προτιμήσεις. Αντιθέτως, δεν δίνει καμιά ευκαιρία σε μας να δηλώσουμε τη βούλησή μας, παρά μόνο με την ανά τετραετία ψήφο μας.

Το Σύνταγμα, δηλαδή, ενώ ορίζει ότι όλες οι εξουσίες πηγάζουν από μας και εναποθέτει διαχρονικά την ισχύ των διατάξεών του στον πατριωτισμό μας, παρέχει μόνο μία ευκαιρία και αυτή στιγμιαία για να εκδηλωθεί η Λαϊκή Κυριαρχία. Μια κυριαρχία, όμως, που δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγχει, δεν υπάρχει.

Γι’ αυτό οι άλλοι ευρωπαϊκοί λαοί πλουτίζουν, συνεχώς, με θεσμικά, ή μη, μέτρα τη Δημοκρατία τους και την ενισχύουν με νέους τρόπους συμμετοχής των πολιτών στο πολιτικό γίγνεσθαι. Έτσι, όμως, η στατική κατάσταση των θεσμών μας προβάλλει ως μια αυξανόμενη οπισθοδρόμηση της Δημοκρατίας μας, έναντι των άλλων Δημοκρατιών. Οπισθοδρόμηση η οποία καθίσταται τόσο οδυνηρότερη όσο βελτιώνεται η κοινωνική μας συγκρότηση.

Ανένδοτοι οι Έλληνες πολιτευόμενοι να δεχθούν μία δημοκρατικότερη εξέλιξη της Αντιπροσώπευσης

Για τη γενικότερη κρίση, που διέρχεται διεθνώς ο θεσμός της Αντιπροσώπευσης, διανοούμενοι των πολιτικών συστημάτων όλου του κόσμου, μελετούν, όπως ήδη επισημάναμε το φαινόμενο, το οποίο εντείνεται στο μέτρο που αυξάνεται η πληροφόρηση του πολίτη, καταθέτουν τους προβληματισμούς τους, εκφράζουν την αγωνία τους για την ανάγκη αναβάθμισής της ποιότητας της Δημοκρατίας και προτείνουν νέους βελτιωτικούς προσδιορισμούς για τη λειτουργία της Αντιπροσώπευσης.

Αντιθέτως, ούτε ίχνος προσπάθειας δεν καταβάλλεται από τους έλληνες πολιτικούς των μεγάλων κομμάτων για να αντιμετωπισθούν οι παρακμιακές συνιστώσες, τις οποίες προσδίδει στο πολίτευμά μας η απόλυτη Αντιπροσώπευση. Όχι μόνο δεν καταβάλλεται καμιά προσπάθεια προσαρμογής του πολιτεύματος στο ώριμο πολιτικό παρών των Ελλήνων, αλλά θεωρητικοποιούν την άρνησή τους με επιστημονικούς “φετφάδες”.

Γράφει σε άρθρο του ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ: “η αναθεώρηση θεωρήθηκε από ορισμένους άτολη. Όχι τόσο ριζοσπαστική όσο ίσως θα έπρεπε. Φοβούμαι όμως ότι αυτή η βολανταριστική προσέγγιση που πιστεύει ότι τα πολιτικά προβλήματα λύνονται ή το πολιτικό

σύστημα αναβαθμίζεται με τεχνητές μεταβολές συνταγματικών διατάξεων ή με την εισαγωγή ανεπεξέργαστων θεσμικών καινοτομιών είναι μια προσέγγιση ανιστόρητη.

Παρά τα οξύτατα προβλήματα των αντιπροσωπευτικών θεσμών και του κοινοβουλευτικού συστήματος, παρά την κρίση αξιοπιστίας των κομμάτων και του κομματικού συστήματος, παρά την έκπτωση της πολιτικής που αντανάκλα ουσιαστικά μια κρίση αυτογνωσίας της κοινωνίας, δεν έχει ακόμη ανακαλυφθεί κανένα έγκυρο θεσμικό υποκατάστατο ούτε του κοινοβουλίου ούτε των κομμάτων.’ (Βήμα 22-2-98)

Η προσήλωσή των εκπροσώπων του Συστήματος στη θεωρία του “άσπρου ή μαύρου” δεν τους αφήνει περιθώρια να σκεφθούν την εξέλιξη. Την εξέλιξη της απόλυτης Αντιπροσώπευσης, η οποία ορθώς μεν επεβλήθη το 1843, οπότε η κοινωνική και πνευματική υπόσταση του μέσου εκλογέα, δύσκολα μπορούσε να ανταποκριθεί στις προδιαγραφές του πολίτη τις οποίες απαιτούσε ο κοινοβουλευτισμός της Ευρώπης, αλλά που είναι απαράδεκτα υπερβολική για την σημερινή πολιτική υπόσταση του Έλληνα, και πρέπει να σχετικοποιηθεί.

Στις δεκαετίες που περνούσαν, μετά την υπογραφή του πρώτου Συντάγματος, οι προδιαγραφές του Έλληνα, ως ψηφοφόρου, βελτιωνόταν, αλλά το πολιτικό κατεστημένο προτιμούσε να τον θεωρεί μονίμως ανώριμο πολιτικά και αντί να του καλλιεργεί την ιδέα της συμμετοχής και να τον προετοιμάζει ως ενεργό πολίτη μιας δημοκρατικής Πολιτείας, του ενστάλαζε με κάθε τρόπο, σε κάθε χρονική στιγμή και σε κάθε χώρο, τις ιδέες του υπηκόου του αυταρχικού κράτους και της ανάγκης του Αρχηγού – Μεσσία που θα τον έσωζε από τα δεινά του.

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος, γράφει,

“Για να περάσει, να αφομοιωθεί, να κατακτηθεί μια νέα ιδέα, ένα νέο δόγμα, αλλά και μια νέα μορφή, πρέπει να υπάρχουν κάποιες φόρμες υποδοχής, ένα σύστημα πρόσληψης, ένα φίλτρο, μια μήτρα” (ΤΑ ΝΕΑ, 23-12-00):

Το πολιτικό κατεστημένο της Ελλάδας όχι μόνο δεν προετοίμασε τον Έλληνα στο ρόλο του πολίτη – εταίρου της εξουσίας, αλλά αντιθέτως εμπόδιζε τη δημοκρατική του ολοκλήρωση, αφ’ ενός καθησυχάζοντάς τον με την κατοχύρωσή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του και αφ’ ετέρου αδρανοποιώντας τον με τον ενδημικό προστατευτισμό του μυθικού παντοδύναμου Κράτους.

Αντί να αξιοποιήσει το φυσικό του χάρισμα για πρωτοβουλία και δράση, εκμεταλλεύτηκε στο έπακρο τον εθισμό του Έλληνα στην αποδοχή της αυθαιρεσίας του επικυρίαρχου κράτους του κατακτητή. Εθισμός που είχε εγκατασταθεί μέσα του γονιδιακά, ως φυσικό επακόλουθο της επί 22 αιώνες υποταγής και λειτουργίας του ως υπηκόου ξένων προς αυτόν αυτοκρατοριών.

Η ίδια νοοτροπία και οι ίδιες αντιλήψεις, για την εκμετάλλευση των επίκτητων στοιχείων και όχι την αξιοποίηση των φυσικών χαρισμάτων, εκφράστηκε μέσα στις

εισηγήσεις του σημερινού πολιτικού κατεστημένου για την Αναθεώρηση. Παντού το Κράτος ως προστάτης, το Κράτος ως επόπτης, δηλαδή το Κράτος της υπακοής και πουθενά η Πολιτεία της συμμετοχής. Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ ανέφερε 85 φορές τη λέξη Κράτος και καμία τη λέξη Πολιτεία.

Ανέφερε 29 φορές τη λέξη Προστασία και καμία τη λέξη Συμμετοχή.

Η προστασία τους είναι εύκολη, διότι αφ' ενός αντιμετωπίζουν όλους τους πολίτες το ίδιο, τους ομοιοποιούν, και αφ' ετέρου αυξομειώνεται η "δότηση" προσφοράς της κατά τη δική τους βούληση, αφού η ανάγκη προστασίας προβάλλεται απέναντι στη δική τους αυθαιρεσία.

Η συμμετοχή τους είναι δυσβάσταχτη, ακόμη και ως ιδέα, διότι με την εφαρμογή της ο κάθε πολίτης αυτονομείται, αναδεικνύεται η διαφορετικότητά του, και κυβερνιέται δύσκολα το σύνολο. Η όποια "δότηση" δεν μειώνεται, διότι παγιώνεται αυτόματα ως κεκτημένο δικαίωμα των πολιτών. Το αποτέλεσμα δεν ελέγχεται διότι δεν εξαρτάται από τους πολιτικούς αλλά από τους πολίτες. Και το σημαντικότερο, η συμμετοχή έχει ως συνεπιγινόμενο τον έλεγχο, ο οποίος δεν αρέσει, σε καμιά εξουσία.

Είναι φανερό, λοιπόν, γιατί το εγκατεστημένο πολιτικό Σύστημα υποχρεώνει τους Έλληνες πολίτευόμενους να μη λειτουργούν ως οι ηγέτες του Λαού, στην πορεία του για την πρόοδο, αλλά ως διάδοχοι επικυριάρχων που εξουσιάζουν, με μια σχετική ευμένεια τους κυριαρχούμενους. Κατευθύνει τους πολίτευόμενους να ταυτίζονται με το "Κράτος" που προστατεύει δήθεν τον πολίτη, από την αυθαιρεσία (ποια; αφού εκτός των πολιτευομένων άλλοι επιβουλείς δεν υπάρχουν), αλλά ουσιαστικά γλιτώνει, έτσι, τον πολιτικό από τον έλεγχο του πολίτη. Τους προτρέπει να παραμένουν ένθερμοι θιασώτες του "Κράτους" της "αναγκαστικής προστασίας", απλώς διότι αυτό εξυπηρετεί τους σκοπούς του Συστήματος.

Στο υποσυνείδητο των Ελλήνων πολιτευομένων λειτουργεί αυτό που περιγράφει ο Μ. Τίγερ "ως ιστορικό έθος", για τους εκάστοτε νέους επικυριάρχους: *"Δεν παραμερίζουν όλους τους παλιούς θεσμούς, αλλά κρατάνε δύο ειδών κανόνες που προέρχονται από το παρελθόν: όσους αντανakλούν παραχωρήσεις που η νικήτρια πλέον τάξη απέσπασε από το παλιό καθεστώς, και όσους διαβεβαιώνουν το πλήθος ότι δεν έχει γίνει καμία δραστητική αλλαγή. Αφότου ο λαός τους έχει κάνει τη δουλειά τους γκρεμίζοντας το παλιό καθεστώς, το νέο καθεστώς έχει ανάγκη από κανόνες που θα υποχρεώσουν το λαό να γυρίσει από σπίτι του και να πάψει να μάχεται προτού η αλλαγή βάλει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των νέων επικυριάρχων"*

Αναρωτάται ο Παύλος Τσίμας σε άρθρο του *"Μπορεί ποτέ να συμφιλιωθεί το συμφέρον του μυθικού παντοδύναμου κράτους με το συμφέρον της δημοκρατίας;"* (ΝΕΑ, 22-12-00).

Και προκύπτει εύλογα το δικό μας ερώτημα σχετικά με την Ελλάδα, "Μπορεί αυτοί που αναφέρονται συνεχώς στη δύναμη του κράτους να οικοδομήσουν την ποιοτική Δημοκρατία της συμμετοχής;"

Αυτοί που αποφεύγουν συστηματικά να χαρακτηρίσουν την αντιπροσωπευτική Δημοκρατία με τον πλησιέστερο εννοιολογικά όρο της έμμεσης, να της προσδώσουν στοιχεία άμεσης;

Είναι δυνατόν αυτοί που πιστεύουν ότι :

"όλες οι τιμές στους πολιτικούς

όλες οι δόξες στους πολιτικούς

όλα τα προνόμια στους πολιτικούς

όλα τα κενά έδρανα της Βουλής στους πολιτικούς

όλες οι απαλλαγές στους πολιτικούς

όλες οι ασυλίες στους πολιτικούς

όλες οι διευκολύνσεις στους πολιτικούς

όλες οι αναστολές διώξεων στους πολιτικούς

όλες οι αμνηστίες στους πολιτικούς

όλες οι μίζες στους πολιτικούς

Και μόνο το δημόσιο χρέος ανήκει στους πολίτες",

όπως γράφει ο Κυριάκος Διακογιάννης, να ενδιαφερθούν για τη διεύρυνση και ισχυροποίηση των πολιτικών δικαιωμάτων του πολίτη;

Όταν οι ίδιοι αντιλαμβάνονται με φεουδαλική νοοτροπία τη σχέση πολιτικού – πολίτη, και τη βασίζουν πάνω στην ανωτερότητα των μεν και την υποχρέωση σε υποτέλεια των δε, όταν αισθάνονται εαυτούς πολύ ισχυρούς και τους άλλους πολύ ασθενείς, πως είναι δυνατόν να δεχθούν την ισότητα στη διαχείριση; Ισχύει δυστυχώς ακόμη το γνωμικό - ευχή που γράφει ο Tigar ότι ελέγετο στο 13^ο αιώνα, "ο θεός να μας φυλάει από την ισονομία των Κοινοβουλίων".

Το Σύστημα αντιμετωπίζει με δεισιδαιμονική πράγματι δυσπιστία τη χρησιμότητα όποιας αλλαγής που θα επηρέαζε το απόλυτον της εξουσίας του.

Αποκλείει στους εκπροσώπους του κάθε πιθανότητα να διαταράξουν την αλυσιδωτή σχέση αντιπροσωπευσης και περιθωριοποίησης του πολίτη, η οποία με την εξέλιξη της πολιτικής ωριμότητάς του, γίνεται όλο και πιο άδικη, όλο και πιο καταπιεστική. Και δυστυχώς η παγίωση της σχέσης αυτής, με τη χρόνια ενστάλαξή της στη συνείδηση των πολιτών, τους επιτρέπει να αγνοούν τις εξελίξεις, και να πείθουν εύκολα για την αναγκαιότητά της.

Γνωρίζουν να χρησιμοποιούν, καλά, το πλεονέκτημα της εξουσιαστικής υπεροχής τους, ώστε να επιτυγχάνουν το σκοπό τους χωρίς να χρειάζεται να δίνουν μάχες. Είναι παράδοξο, μα αληθινό, ότι ενώ τα πολιτικά δικαιώματα των πολιτών απειλούνται από τους πολιτευόμενους, να αναδεικνύονται οι πολιτευόμενοι σε

προστάτες των πολιτών και ενώ το Σύνταγμα αδικεί τους πολίτες, οι πολιτευόμενοι να το παρουσιάζουν ως το απόρρητο οχυρό των δικαιωμάτων του Λαού.

Έτσι, εάν κάποιος πολίτης, ή πολιτικός διαφοροποιηθεί δημόσια και διαχωριστεί από την κρατούσα άποψη, αντιμετωπίζει την κατακραυγή και την αποδοκιμασία του Συστήματος. Χρησιμοποιούν την παντοδυναμία της κομματικής πλειοψηφίας, για να τον καταναγκάσουν σε συμβιβασμό, ή να τον εξοστρακίσουν από το πολιτικό πεδίο, ή να τον αφανίσουν ως ομιλητή, με την τεχνητή έλλειψη ακροατηρίου.

Με τον πιο προκλητικό τρόπο χαρακτηρίζουν ως επιτιθέμενο όποιον πολίτη προβάλλει την απαίτηση να βελτιώσει τα πολιτικά του δικαιώματα, ενώ οι ίδιοι είναι οι πολιτικά ισχυροί που του τα στερούν.

Ενώ αυτοί είναι η κακή πλευρά, παρουσιάζονται ως προστάτες των καλών.

Ενώ αυτοί είναι που συνειδητά κατατεμαχίζουν το κοινωνικό σύνολο, σε κομματικές κουστωδίες, αυτοαναγορεύονται σε δυνάμεις προστασίας της κοινωνικής συνοχής. Ενώ απαξιώθηκαν με την εκποίηση του δημοσίου συμφέροντος σε ιδιώτες, αξιώνουν να αναγνωρίζονται ως οι τιμητές αυτών των ιδιωτών.

Ενώ είναι πολύ κατώτεροι πολιτικών, οι οποίοι ελάμπρυναν κατά το παρελθόν την πολιτική μας σκηνή με την προσφορά τους, απαιτούν και απολαμβάνουν, τιμές και δυνάμεις πολύ μεγαλύτερες από εκείνους.

Αν και αυτάρεσκα θεωρούν τους εαυτούς τους μοχλούς εξέλιξης, τα γεγονότα αποδεικνύουν ότι αποτελούν αρνητικούς παράγοντες, ότι λειτουργούν ως εμπόδια της. Το κακό παράγει κακό. Το καλό γεννιέται μόνο από το καλό.

Ο Έλληνας πολίτης είναι ώριμος για την ανάληψη ευθυνών στη διαχείριση της Εξουσίας

Η ιστορία διδάσκει ότι ποτέ δεν σταματά η εξέλιξη. Είναι βέβαιον ότι η ευρωπαϊκή πραγματικότητα θα υποχρεώσει όλους αυτούς που βλέπουν το Ελληνικό Κράτος σαν ένα μονόλιθο που τους ανήκει, να αλλάξουν απόψεις. Ο Νότης Μαρίας επισημαίνει *''Η Ε.Ε. εδράζεται πλέον όχι μόνο στα κράτη μέλη αλλά και στους ίδιους τους πολίτες, οι οποίοι θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην οικοδόμηση μιας διαρκώς στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης, στην οποία οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους ίδιους τους πολίτες. Υπερεθνικά κινήματα πολιτών, ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα με οργανωμένα μέλη στα διάφορα κράτη μέλη της Ένωσης και δίκτυα πολιτών της Ε.Ε. είναι βέβαιο ότι θα αρχίσουν να κάνουν αισθητή την πολιτική τους παρουσία τα επόμενα χρόνια''*.

(Ελευθεροτυπία 18-5-97).

Είναι βέβαιον, ότι θα υποχρεωθούν να αντιληφθούν ότι δεν είναι τίποτα δικό τους, αλλά απλώς αντιπροσωπεύουν, δυστυχώς αναποτελεσματικά, στη διαχείριση μιας συμμετοχικής εξουσίας, τους πολίτες – μετόχους της.

Θα υποχρεωθούν να αναγνωρίσουν ότι οι Έλληνες του 1843, οι οποίοι ελαχιστοποίησαν το ρόλο τους ως πολίτες παραδίδοντας την πλήρη αντιπροσώπευσή τους στη διαχείριση της εξουσίας, δεν έχουν καμία σχέση με τους Έλληνες του 2001., οι οποίοι απαιτούν να αυτοδιαχειρίζονται ένα μέρος της εξουσίας που τους ανήκει και να ελέγχουν τη διαχείριση του υπολοίπου.

Θα υποχρεωθούν να δεχθούν μια ανακατανομή των μεριδίων της πολιτικής εξουσίας στη σχέση πολίτη – πολιτικού, μια επαναδιατύπωσή της με περιορισμό του περιεχομένου της αντιπροσώπευσης.

Είναι μια αναγκαιότητα υπαρξιακή, για την ισότιμη παρουσία μας στη δημοκρατική Ευρώπη, πολύ σημαντικότερη του οικονομικού μας ισοζυγίου και των διαρθρωτικών αλλαγών, για τα οποία και μόνο κόπτονται οι κυβερνώντες. (Άνθρωποι της “πιάτσας” λένε συχνά ότι το πραγματικό ενδιαφέρον τους δεν είναι τώρα η οικονομία, αλλά η “οικονομισιά”.)

Σε μεγάλες και πολύ πιο αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές πρέπει να προχωρήσουμε στον πολιτευματικό μας χώρο.

Δεν περιμένουμε, αν και θα έπρεπε, ότι θα μεταβληθούν οι ίδιοι οι πολίτευόμενοι σε πρότυπα, ούτε δημοκρατικότητας στη δημόσια ζωή, ούτε ανιδιοτέλειας στην πολιτική τους ζωή, ελπίζουμε, όμως, ότι σύντομα θα αναγνωρίσουν την πολιτική ωρίμανση του Έλληνα. Ελπίζουμε ότι εάν δεν πρωτοστατήσουν, λόγω της αρνητικής τους διάθεσης στη δημοκρατική εξέλιξη του πολιτικού μας σκηνικού, τουλάχιστον, δεν θα τη δυσχεράνουν, σε βαθμό που θα κοστίσει πολύ στους ίδιους.

Υποθέτουμε, ότι, είναι ώρα να κατανοήσουν οι πολιτικοί μας, ότι έχουμε και εμείς οι Έλληνες πολίτες, το ίσο δικαίωμα να συνδράμουμε στη διακυβέρνηση της χώρας, δίνοντάς μας την ευκαιρία με τη σταδιακή παραίτησή τους από τα τυραννικά προνόμιά τους. Είναι καιρός, να καταλύσουν την αυταρχικότητα του κράτους - “προστάτη” που έχτισαν, αφού είμαστε, πλέον, ομότιμοι σε πολιτική ωριμότητα.

Ελπίζουμε ότι θα σταματήσουν οι “πεφωτισμένοι” των πολιτευομένων να χρησιμοποιούν, πλέον, τον “κλασσικό” ισχυρισμό ότι οι Έλληνες πολίτες λόγω των τραυματικών εμπειριών του παρελθόντος δεν είναι, ακόμη, έτοιμοι να αναλάβουν ευθύνες συμμετοχής τους στην εξουσία. Οι Έλληνες της σημερινής πλουραλιστικής ενημέρωσης, από τα πολυάριθμα ΜΜΕ για κάθε πτυχή, κάθε θέματος, είναι πρόκληση να θεωρούνται ότι δεν έχουν την ικανότητα και τις απαιτούμενες γνώσεις για να κάνουν σωστές πολιτικές επιλογές. Να κρίνουν θέματα, για τα οποία θα κληθούν να ψηφίσουν σε δημοψηφίσματα, να πάρουν θέσεις σε λαϊκές πρωτοβουλίες, ή να διενεργήσουν έλεγχο στη διαχείριση της εξουσίας.

Είναι ένας ισχυρισμός, με τον οποίο υποτιμούν και την πολιτική μας υπόσταση και την ίδια τη νοημοσύνη μας. Και είναι ισχυρισμός και όχι επιχείρημα, διότι γνωρίζουν

πολύ καλά ότι δεν είναι οι Έλληνες πολίτες, αλλά οι Έλληνες πολιτευόμενοι εκείνοι οι οποίοι δεν είναι “έτοιμοι” να αντιμετωπίσουν μια απελευθέρωση της σχέσης συμμετοχή – αντιπροσώπευση και την κατάληξή της σε διαφορετικό από το σημερινό σημείο ισορροπίας μεταξύ πολίτη – πολιτικού.

Έλληνες και ξένοι συγγραφείς επαινούν από πολύ καιρό την πολιτική μας ωριμότητα.

- Ο Λ. Γκεμερέϋ γράφει ότι “ο ελληνικός λαός διαθέτει ένστικτο πολιτικής πραγματικότητας το οποίο θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε “ρεαλπολίτικ”
Η πολιτική συνείδησή του εκδηλώθηκε κατά καιρούς με τρόπο καταπληκτικό, παρ’ όλο που οι ιθύνοντές του συχνά αναφέρονται στην πολιτική “ανωριμότητά” του”
- Ο Ίων Δραγούμης υποστηρίζει ότι: “Του Ρωμιού δεν του λείπει η αξιούση να κυβερνιέται πολιτικά ο ίδιος, μα πρέπει πρώτα να νοιώσει με τι τρόπο έζησαν και ζουν οι Έλληνες στον κόσμο, ποιος κοινωνικός οργανισμός τους βαστά. Οι Έλληνες ζουν πάντα σε κοινά ιδιοκυβένητα. Λοιπόν ο Έλληνας ή οι Έλληνες, που θα κυβερνήσουν πολιτικά τους Έλληνες, πρέπει όχι να καταστρέψουν τα κοινά αυτά, παρά να τα αφήσουν, να τα περιποιηθούν, να τα μεταχειρίζονται, να τα εκμεταλλεύονται πολιτικά. Μ’ άλλα λόγια είναι ανάγκη να κάνουν ίσα ίσα το αντίθετο από εκείνο που έκανε ως τώρα το ελλαδικό κράτος.”
- Ο C. Mosse επισημαίνει ότι οι ελληνικές πόλεις δεν ενώθηκαν ποτέ σε ενιαίο Κράτος, το οποίο θα τους έδινε μια σημαντική υπεροχή έναντι των άλλων λαών, δεν θέλησαν όμως να χρησιμοποιήσουν άλλη μορφή ενότητας, εκτός από την συμμαχία, η οποία δεν ήταν παρά μια προσωρινή, στρατιωτικού χαρακτήρα, συνθήκη για την επιτέλεση ορισμένου αμυντικού ή επιθετικού σκοπού.

Για τον Αριστοτέλη γράφει ότι “Ολόκληρο το έργο του φιλοσόφου διαψεύδει την υπόθεση ότι θέλησε ποτέ να ενωθούν οι Έλληνες σ’ ένα ενιαίο κράτος. Και γι’ αυτόν, όπως και για τον Ισοκράτη, όποιος δεν είναι πολίτης είναι αυτόματα ξένος, ή δούλος. Το εθνικό κράτος που θα κάλυπτε μια εκτεταμένη περιοχή δεν νοείται παρά μόνο στο βαρβαρικό κόσμο, δηλαδή δεν είναι αντάξιο για τον ελεύθερο έλληνα πολίτη.”

Η Jacqueline de Romilly σχολιάζει ότι η αυτονόητη ύπαρξη των θεμελιωδών ελευθεριών για τους πολίτες της κλασσικής Αθήνας οδήγησε στο ουσιώδες ότι: “καμία εγγύηση δεν είχε προβλεφθεί ούτε διεκδικηθεί στο πλαίσιο αυτών των εννοιών. **Η δημοκρατική ελευθερία οριζόταν ως η συμμετοχή σε μία εξουσία και όχι ως μία προστασία απέναντι της εξουσίας”!**

Η αξία αυτή άντεξε στο χρόνο, τόσο ώστε στο σύγχρονο κόσμο οι όροι ατομική ελευθερία και Δημοκρατία να συμπορεύονται απολύτως, η δε ιδέα του ελεύθερου ανθρώπου να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια του ενεργού πολίτη. Ο Έλληνας, λοιπόν, ο “βαφτισμένος στα νάματα” αυτών των αξιών δεν είναι πλέον, παραδεκτό, να καλείται από το σημερινό πολιτικό του σύστημα να προσέρχεται στην

κάλη, απλώς για να παραδώσει όλα του τα δικαιώματα, συμμετοχής στην εξουσία, στους αντιπροσώπους του. Δεν είναι δυνατόν να παραμένει άφωνος πολιτικά, ως πολίτης δεύτερης κατηγορίας και να περιμένει πότε θα τον ξανακαλέσουν, μετά από 4 χρόνια, για να εκχωρήσει εκ νέου στους ίδιους ή σε κάποιους άλλους αντιπροσώπους το πολιτικό είναι του.

Δεν αποτελούν, λοιπόν, οι ανά 4ετία εκλογές την πεμπτουσία, της Δημοκρατίας, το διαχρονικό πανδαιμόνιο περί της "θετικής" ελευθερίας. Το πολιτικό μας σύστημα, μας προσφέρει μια στιγμή ελευθερίας, για να ψηφίσουμε τους αντιπροσώπους μας και επί 4 χρόνια, μετά, μας κρατά σε καθεστώς "αρνητικής" ελευθερίας. Μας προσφέρει αρνητικά δικαιώματα. Δικαιώματα "αρνητικής θέσεως" όπως μας τα λένε οι συνταγματολόγοι.

Η σταθερότερη "αξία" της νεότερης Δημοκρατίας μας είναι το "προνόμιο" της απόλυτης Αντιπροσώπευσης. Παραμένει άθικτο και διαφυλάσσεται από τους πολιτικούς μας, ως η πηγή του αγιάσματος της Δημοκρατίας μας, αν και αποτελεί το τέλμα που βυθίζεται η ποιότητά της. Ο θεμελιώδης κανόνας, για ένα ποιοτικό κοινοβουλευτισμό, ότι η λαϊκή κυριαρχία δεν είναι δυνατόν να αντιπροσωπεύεται εξολοκλήρου, περιφρονείται εντελώς.

Η περαιτέρω συγκατάνευση των Ελλήνων πολιτών στην απόλυτη αντιπροσώπευσή τους συνιστά, ως εκτούτου, βαριά εθνική αμέλεια, ως συνειδητή, πλέον, συμμετοχή στην απαξίωση της Δημοκρατίας μας.

Οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε όλοι ότι ο βαθμός ελέγχου της διαχείρισης της εξουσίας και η έκταση της αυτοδιοικησίας, που εξασφαλίζει το πολιτειακό σύστημα στο πολίτη, καθορίζουν το μέτρο της ποιότητας της Δημοκρατίας που του παρέχει. Το πόσο του επιτρέπει να ελέγχει τις ενέργειες των αντιπροσώπων του και να αναπτύσσει πρωτοβουλίες με δική του ευθύνη, για τη λύση των προβλημάτων του, καθορίζει το μέτρο της πολιτικής δύναμης που του εξασφαλίζει.

Μόνη έξοδος, από το πολιτευματικό αδιέξοδο, η ελαχιστοποίηση του περιεχομένου της Αντιπροσώπευσης

Η Λαϊκή Κυριαρχία δεν είναι μια αόριστη ιδέα, ούτε είναι αρκετό να εκφράζεται μόνο με την ψήφο του πολίτη, για τη μεταβίβαση της εξουσίας στους ανά 4ετία αντιπροσώπους του. Πρέπει να εκφράζεται διά συνεχών θεσμοθετημένων παρεμβάσεων στη διαχείριση της κρατικής εξουσίας, καθ' όλη τη διάρκεια της κάθε τετραετίας. Πολύ περισσότερο, όταν έχει κατακερματισθεί η σχέση εμπιστοσύνης, η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση της Αντιπροσώπευσης, μεταξύ πολιτών και πολιτικών και έχει προκαλέσει ένα οδυνηρό αδιέξοδο στη σχέση πολίτη – εξουσίας όπως συμβαίνει στη χώρα μας την τελευταία δεκαετία.

Απαιτείται, λοιπόν, ένας καινούργιος διακανονισμός της διαχείρισης της εξουσίας, και μια νέα κατανομή των ευθυνών της, η οποία θα κατευθύνεται σε ένα βαθμιαίο περιορισμό της αντιπροσώπευσης, με ανάλογη αύξηση της άμεσης συμμετοχής του πολίτη.

Ο καθηγητής του Open University, Ντέιβιντ Χέλντ, στο βιβλίο του “Μοντέλα Δημοκρατίας”, εστιάζει τις προτάσεις του, για ένα ποιοτικότερο πρότυπο Δημοκρατίας, στον περιορισμό της αντιπροσώπευσης και στην ανάγκη εισόδου, στη λειτουργία του Κοινοβουλευτισμού, στοιχείων της άμεσης Δημοκρατίας.

Ενδεικτικά, σε ελεύθερη και εντελώς περιληπτική σύνοψη, προτείνει:

1. Κατοχύρωση της ουσίας της ιδιότητας του πολίτη
2. Ανάκτηση μέρους της αντιπροσωπευόμενης εξουσίας του πολίτη για ιδιοδιαχείρισή της
3. Επαναδιάταξη της κοινωνικής δομής για να ισχυροποιηθεί η παρέμβασή της στη διαχείριση της εξουσίας.
4. Αναδιοργάνωση της δομής της Πολιτείας ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται στο ρυθμιστικό ρόλο στη νέα κοινωνία των πολιτών
5. Διεύρυνση των τρόπων που λογοδοτεί και ελέγχεται η Πολιτεία για τη διαχείριση της εξουσίας
6. Αναθεώρηση των όρων της μορφής και του πεδίου της δημοκρατικής συμμετοχής, του δημοκρατικού ελέγχου, της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων
7. Αύξηση της δυνατότητας αποτελεσματικής λήψης συλλογικών αποφάσεων
8. Μετάλλαξη των αυθαίρετων κυβερνητικών χειρισμών σε υπεύθυνους και υπόλογους, απέναντι στους πολίτες
9. Ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και απαλλαγή της από τις άκαμπτες αποφάσεις της Κεντρικής Διοίκησης

Θεωρεί ότι κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στην επιτυχή αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, θα επιτρέψει την δημιουργία ενός νέου μοντέλου Δημοκρατίας και νέου τύπου εξουσίας, στην οποία θα είναι εδραιωμένη η κυριαρχία του Κοινοβουλίου έναντι της Πολιτείας, αλλά και η κυριαρχία του εκλογικού σώματος έναντι του Κοινοβουλίου.

Στην Ελλάδα, δυστυχώς, όλοι αυτοί οι λειτουργικοί στόχοι, για μια δημοκρατική Πολιτεία, είναι εκτός πολιτικών διαδικασιών, έστω και σε θεωρητικό επίπεδο. Αγνοούνται παντελώς, ιδιαίτερα, από το Λαό, κάτω από το στέρεα παγιωμένο καθεστώς της απόλυτης αντιπροσώπευσης.

Ορισμένοι, μη πολιτικοί ως σκαπανείς και ορισμένοι πολιτικοί ως πιονέροι, τολμούν να αγγίζουν το πρόβλημα και να προτείνουν ιδέες, αν όχι για την επίλυση, τουλάχιστον για την άμβλυνσή του.

Ας σημειωθεί ότι, για προφανείς λόγους, κανένας δεν μιλά για περιορισμό της Αντιπροσωπείας, αλλά μόνο για την ανάγκη κάποιας συμμετοχής του πολίτη.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- *“Βεβαίως η δημοκρατία της μεταπολίτευσης είναι κατοχυρωμένη. Βεβαίως δεν υπάρχει σύγκριση με άλλες περιόδους της πολιτικής ζωής του τόπου, αλλά στις καινούργιες συνθήκες δεν έχουμε αυτή τη δημοκρατία σε βάθος, τη διευρυμένη δημοκρατία, τη δημοκρατία με τα πολλαπλά ερείσματα, που θα της δίνουμε τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τους κινδύνους φθοράς, παραφθοράς” Νίκ. Κωνσταντόπουλος (Βουλή 17-1-01)*
- *“Εάν η διαφάνεια και ο έλεγχος σταθούν μόνο στην προεκλογική περίοδο του ενός μηνός, τότε απλώς στρουθοκαμηλίζουμε. Εάν δεν εισάγουμε τον κοινωνικό έλεγχο, εάν δεν ισχυροποιήσουμε την κοινωνία και την οικονομία, εάν δεν προωθήσουμε τους θεσμούς κοινωνικού ελέγχου, εάν δεν περάσουμε από την αντιπροσωπευτική δημοκρατία στη συμμετοχική δημοκρατία, τότε δεν θα πετύχουμε τίποτα” Λουκάς Αποστολίδης (Βουλή 18-1-01.)*
- *Η Εξουσία ολοκληρώνεται εκεί απ’ όπου πηγάζει. Στο λαό. Και υπάρχουν 3 ισχυροί λόγοι για να επιταχύνουμε την προσέγγιση στην άμεση δημοκρατία.*
 1. *Η αυξανόμενη ανεπάρκεια της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.*
 2. *Μικραίνει συνέχεια η απόσταση της μόρφωσης, της οικονομικής άνεσης ανάμεσα στους εκλογείς και τους αντιπροσώπους. Η σπανιότητα της γνώσης δεν υπάρχει πια.*
 3. *Παρακμή ιδεολογιών που διήρεσαν, αλλά και έφτιαξαν το σύγχρονο κόσμο. Γιατί αυτή η παρακμή μειώνει αισθητά το ρόλο των κομμάτων όπως τα γνωρίσαμε*

Η ΑΝΑΛΥΣΗ και η προοπτική του μέλλοντος που δώσαμε δεν σημαίνει βέβαια, το τέλος των κομμάτων. Ούτε το τέλος του Κοινοβουλίου. Οι αντιπρόσωποι του λαού θα ασκούν τα καθήκοντά τους, αλλά με συχνότερες εντολές και οδηγίες από τους ίδιους πολίτες. Μεταβάλλονται όλο και περισσότερο από πληρεξούσιους σε εντελλόμενους.”

Δ. Σιούφας (Απογευματινή 19-2-95)

Προκειμένου ως πολίτες να συνθέτουμε, επί της ουσίας, την εξουσία, πρέπει να έχουμε τη δυνατότητα να επηρεάζουμε ουσιαστικά τη διαχείρισή της. Πρέπει, επομένως να υπάρξει μια συνταγματική μεταρρύθμιση, η οποία, θα μας αποδίδει, αποκλειστικά και άμεσα, τουλάχιστον τη διαχείριση της προσιτής στη φυσική μας παρουσία, εξουσίας.

Για να είναι ουσιαστική η συμμετοχή μας αυτή θα πρέπει να συντελείται σε αυτονομημένα δημοκρατικά σύνολα τα οποία δεν θα ξεπερνούν τη δυνατότητα φυσικής παρουσίας του ατόμου. Σύνολα, τα οποία θα προκύπτουν από την εφαρμογή της Αρχής της Επικουρικότητας. Κάθε απόφαση τελικής έκβασης, των δημοσίων υποθέσεων θα λαμβάνεται στη μικρότερη, δυνατόν, πολιτική μονάδα, η οποία θα επιτρέπει την ουσιαστική και πλατειά συμμετοχή μας.

Η κάθε πολιτική μονάδα θα λειτουργεί με συγκεκριμένη δέσμη υποχρεώσεων και δικαιωμάτων και με εξασφάλιση της έγκαιρης δημοσιοποίησης των προς συζήτηση θεμάτων και των αντίστοιχων τυχόν εισηγήσεων, ώστε να γίνονται ευρύτερα και βαθύτερα κατανοητά, προκειμένου οι αποφάσεις να μην είναι αποτέλεσμα αιφνιδιασμών, μυστικότητων και ελλειπών ενημερώσεων, αλλά προϊόν ευρέως και βαθέως διαλόγου.

Πολλές αποφάσεις, για σημαντικές λειτουργίες, τις οποίες διενεργεί σήμερα μόνο η κεντρική εξουσία όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η μέριμνα για τα παιδιά, το τοπικό περιβάλλον, η κοινωνική πρόνοια, πρέπει στη φάση εφαρμογής τους, να περάσουν, με νέες μορφές, σε κοινωνικούς φορείς, σε νέα κοινωνικά επιμέρους σώματα στα οποία η προσωπική συμμετοχή του πολίτη θα είναι καθοριστική για το αποτέλεσμα. Σύνολα στα οποία θα είναι κατοχυρωμένοι οι κανόνες συμμετοχής μας με σαφές νομικό πλαίσιο. Κανόνες αυστηρά τηρούμενοι, οι οποίοι θα αποπροσωποιοούν την παραγόμενη συνισταμένη εξουσία αλλά θα κρατούν προσωποποιημένες τις συνιστώσες, που αφορούν τους συμμετέχοντες πολίτες.

Μόνο όταν τέτοια πολλαπλά κέντρα, επιμερισμένης εξουσίας, θα συνθέτουν την συνολική εξουσία στην πολιτική απόφαση, μόνο τότε θα καθίσταται δυνατή η κοινωνική παρέμβαση και η πολιτική απόφαση θα περιέχει την αληθινή βούλησή μας. Τότε μόνο μπορούμε να προσβλέπουμε σε ένα ουσιαστικώς δημοκρατικό πολιτειακό καθεστώς.

Καθεστώς, στο οποίο θα ισορροπείται η παρεμβατική και ρυθμιστική δυνατότητα της Πολιτείας με την ουσιαστική πολλαπλή έκφανση της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Πρέπει, ακόμη, να επισημανθεί ότι όσο διευρύνεται η χρήση της τηλεπικοινωνιακής τεχνολογίας, τόσο πρέπει να δίδεται μεγαλύτερη δυνατότητα διαχείρισης στον πολίτη. Είναι το μόνο μέτρο αντιμετώπισης της ολοένα αυξανόμενης καθοδήγησης, την οποία υφίσταται κατατλιγιστικά από τα ΜΜΕ.

Η συνεχής συμμετοχή του πολίτη με την τηλεψήφο, σε αποφάσεις διαφόρων πεδίων, είναι ο μόνος τρόπος να μην μεταβληθεί σε απολύτως καθοδηγούμενη και εξουσιαζόμενη μονάδα, αλλά να διατηρήσει κάποια ανεξαρτησία κρίσης, απέναντι στον κατατλιγισμό των κατευθυντήριων μηνυμάτων, τα οποία δέχεται υποχρεωτικά, συνεχώς και αδιαλείπτως.

Η άμβλυνση του βάθους της Αντιπροσώπευσης και η διεύρυνσή της σε περισσότερους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς, είναι ο μόνος τρόπος να εκδημοκρατηθεί η σημερινή απολυταρχία της πλειοψηφίας της Βουλής.

Έτσι, μόνο, θα προσδοθεί ουσιαστικό περιεχόμενο στη λαϊκή κυριαρχία, και θα εξασφαλιστεί η ύπαρξη αρμονίας επιδιώξεων, μεταξύ του Λαού και των αντιπροσώπων του.

Κάθε συνταγματική ρύθμιση, η οποία θα στοχεύει προς αυτήν την κατεύθυνση, θα συμβάλει στη σύνθεση ενός νέου προτύπου κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, το οποίο θα είναι προσαρμοσμένο στα σημερινά πολιτικά χαρακτηριστικά του Ελληνικού Λαού. Θα συμβάλλει στη δημιουργία ενός νέου τύπου κρατικής εξουσίας, στην οποία θα είναι εδραιωμένη η κυριαρχία του Κοινοβουλίου έναντι της Πολιτείας, αλλά και η κυριαρχία της διαρκούς βούλησης του εκλογικού σώματος έναντι του Κοινοβουλίου. Θα συμβάλλει στην ενίσχυση και στην ανάδειξη της πολιτικής δύναμης κάθε Έλληνα και ταυτοχρόνως θα την καταστήσει, ευεργετική συνιστώσα της εθνικής συνισταμένης των δυνάμεών μας, οι οποίες θα μας εξασφαλίζουν την πρόοδο και την ευημερία.

Ο Γάλλος διανοητής Αλέν Τουρέν δηλώνει *“Σύμφωνα με τη δική μου αντίληψη η αυριανή Δημοκρατία θα καθορίζεται όλο και περισσότερο από το σεβασμό του δικαιώματος του κάθε ανθρώπου να συγκροτείται ως υποκείμενο. Η Δημοκρατία είναι η πολιτική του υποκειμένου”*

(Βήμα 25-1-98)

Εμείς είμαστε βέβαιοι, ότι ο περιορισμός της Αντιπροσώπευσης και η ανάδειξη της πολιτικής ατομικότητας του Έλληνα, έχει τόσο μεγάλη σημασία για τον ελληνικό Λαό, υπό της παρούσας πολιτικής συνθήκας, ώστε θα ήταν δυνατόν να αποτελέσει το κεντρικό σύνθημα ενός κόμματος, ή και τον κοινό στρατηγικό σκοπό ανταγωνισμού όλων των κομμάτων. Είναι η μόνη οδός για την εγκατάσταση ενός υγιούς δημοκρατικού πολιτεύματος στην Ελλάδα μας.

ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ ΙΚΑΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Ένα Σύνταγμα πρέπει πρώτα να καταστεί αναγκαίο και στη συνέχεια θα κριθεί αν οι επιλογές για το περιεχόμενό του είναι ικανές να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Κράτους. Πρέπει όχι μόνο να πηγάζει από τις διαχρονικές θεωρητικές Αρχές, στις οποίες πιστεύει ο Λαός, αλλά και να ανταποκρίνεται στις, κατά τη συγκεκριμένη περίοδο εφαρμογής του, πολιτικές αντιλήψεις και πρακτικές των πολιτών και των εν γένει συνθηκών της πολιτικής ζωής.

Οι συνθήκες της πολιτικής ζωής, όμως, είναι μια αενάως μεταβαλλόμενη παράμετρος. Ιδιαίτερα στην εποχή μας, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας στην πληροφορική, στα Μ.Μ.Ε., στην επικοινωνία, παρέχουν νέες δυνατότητες στην Πολιτεία, καλλιεργούν νέες ικανότητες στον πολίτη, και προκαλούν νέες ανάγκες, οι οποίες αναζητούν καινούργιες λύσεις, εκθέτοντας σε συνεχή δοκιμασία το όποιο συνταγματικό περιεχόμενο.

Όσο και αν παραμένουν σταθερές οι κλασικές δημοκρατικές Αρχές, επί των οποίων στηρίζεται ένα Σύνταγμα, προκύπτει ανάγκη προσαρμογής των επιταγών του, ως όρους “συμβίωσης” μεταξύ των πολιτών μέσα στην Πολιτεία, εφ’ όσον μεταβάλλεται η ιδιοσυστασία των συμβαλλομένων μερών.

Η μετεξέλιξη της πολιτικής υπόστασης των πολιτών - εταίρων, συνεπάγεται νέα πολιτική πραγματικότητα, και απαιτεί συνεχή προσαρμογή της εταιρικής σχέσης, ώστε να διατηρείται ευσταθής ισορροπία στη διαχείριση της εξουσίας. Στις φιλελεύθερες Δημοκρατίες, η ικανότητα αυτομετασχηματισμού των Συνταγμάτων είναι σύμφυτη και αυτονόητη και αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο τους.

Ένα Σύνταγμα, όπως δηλώνει ο Δ. Τσάτσος:

“τροφοδοτείται καθημερινά από την εμπειρία της ζωής, της πολιτικής, αλλά και από τη λειτουργία των θεσμών. Και επειδή όλα αυτά βρίσκονται ευτυχώς, σε μόνιμη εξέλιξη, καθίσταται αναπόφευκτη από καιρόν εις καιρόν η αναγκαία προσαρμογή του Συντάγματος στην πραγματικότητα...Ας δούμε συνεπώς την αναθεώρηση ως ευκαιρία να βελτιώσουμε το Σύνταγμα μας και να εκσυγχρονίσουμε τις διατάξεις του”
.(Καθημερινή 8-1-95)

Το ποιες διατάξεις, λοιπόν, του Συντάγματος είναι αναθεωρητέες κάθε φορά, είναι απόρροια των μεταβολών που έχουν επέλθει στο πολιτικό

περιβάλλον. Οι μικρές μεταβολές, ή οι μεγάλες τομές στο Σύνταγμα, πρέπει να προκύπτουν από αντίστοιχες μεταμορφώσεις, ή ριζικές ρήξεις, στο ίδιο το σώμα της κοινωνίας.

Μόνο αν υπάρχει αυτή η αλληλεξάρτηση η Αναθεώρηση προκαλεί τον ενδιαφέρον μας και οι διατάξεις της και γίνονται αποδεκτές και αφομοιώνονται και *“καρπίζουν”* πολιτικά.

Γίνεται, ακόμη, σημαντικότερη όταν, συλλαμβάνοντας τα μηνύματα των καιρών, οδηγεί, με τη σοφία του περιεχομένου της, στην πρόληψη νέων προβλημάτων και σε εύρυθμη διαχείριση των μελλοντικών εξελίξεων.

Όταν, όπως γράφει ο Πρ. Παυλόπουλος “αποτελεί για το Σύνταγμα μέσο αναβάπτισης των κανόνων του στις πηγές έμπνευσης της πραγματικότητας εκείνης την οποία καλείται να ρυθμίσει και, συνακόλουθα, πορεία προσαρμογής στις απαιτήσεις της πραγματικότητας αυτής, πάντα βέβαια με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον” .(Βήμα 12-2-95)

Η αναγνώριση της πραγματικότητας της πολιτικής υπόστασης του Λαού και της πολιτικής κατάστασης του Κράτους, πρέπει να αποτελεί την πρωταρχική διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος. Μόνο όταν έχουν αναγνωρισθεί σε βάθος τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, οι πολίτες, η Πολιτεία, οι πολιτικές πρακτικές και οι κοινωνικές νοοτροπίες, τότε μόνο πρέπει να επιχειρείται η Αναθεώρηση, τότε μόνο υπάρχει η πιθανότητα να καταστεί ουσιαστικά δυνατή η αποδοχή, η θεμελίωση και η αδιατάρακτη λειτουργία του νέου Συντάγματος. Ο Γ. Κουμάντος γράφει: *“Όταν κάποιες ανεπάρκειες ή δυσλειτουργίες διαπιστώνονται γενικότερα, όταν η εξέλιξη των πραγμάτων ή των αντιλήψεων κάνουν τις ισχύουσες ρυθμίσεις να φαίνονται απρόσφορες, όταν έχουν ωριμάσει οι αντιλήψεις για το περιεχόμενο που θα έπρεπε να έχουν οι τροποποιήσεις, τότε πρέπει να ξεκινάει η διαδικασία της αναθεώρησης γιατί τότε έχει και κάποιες πιθανότητες να καταλήξει σε θετικό αποτέλεσμα.*

Εκείνο που δεν πρέπει να γίνεται – και θα ήταν αντίθετο προς το πνεύμα της συνταγματικής έννομης τάξης – είναι η ευκαιριακή αναθεώρηση κάποιας διάταξης ή κάποιων διατάξεων για την αντιμετώπιση ενός περιστασιακού προβλήματος ή για την ικανοποίηση κομματικής σκοπιμότητας. ”

(Καθημερινή)

Η αρχική σύνταξη του ισχύοντος Συντάγματος είναι γνωστό ότι έγινε υπό το καθεστώς της έντασης της ανάγκης αποστρατικοποίησης του πολιτικού περιβάλλοντος.

Το πολιτικό πεδίο, όμως, έχει αλλάξει από τότε καθοριστικά. Η παγίωση της Δημοκρατίας, η καθιέρωση της ελεύθερης πληροφόρησης των πολυάριθμων ιδιωτικών Μ.Μ.Ε. , η ένταξη μας στην Ο.Ν.Ε. της υπό ολοκλήρωση Ε.Ε. και ο στροβιλισμός που υφίσταται η χώρα μέσα στην εντεινόμενη δίνη της παγκοσμιοποίησης, έχει διαφοροποιήσει έντονα και σε αντιλήψεις και σε πρακτικές και σε συνθήκες, το πολιτικό πεδίο της Ελλάδας.

Η ελεύθερη πληροφόρηση των Μ.Μ.Ε. επέτρεψε στον κάθε Έλληνα, ακόμη και στον κάτοικο του πιο απομακρυσμένου χωριού, να έχει άφθονα πληροφοριακά στοιχεία, να ακούει πολιτικές αναλύσεις, να παρακολουθεί πολιτικούς διαλόγους και να συγκρίνει ιδέες, συστήματα και πρόσωπα.

Έτσι αναβαθμισμένοι πολιτικά, έχουμε απορρίψει το αίσθημα του υπηκόου – υποτακτικού της Πολιτείας και του τυφλού οπαδού του κόμματος. Έχουμε, επίσης απαλλαγεί από την τάση συμμετοχής σε παραδοσιακούς παρεξουσιαστικούς μηχανισμούς.

Τώρα πια συμπεριφερόμαστε, στη μεγάλη πλειοψηφία μας, ως ελευθερόφρονες πολίτες. Σκεφτόμαστε κριτικά απέναντι σε κάθε εξουσία και επικριτικά απέναντι στην επιφανειακή, σχεδόν απογνωστική, Δημοκρατία που μας “κατασκεύασαν” οι αντιπρόσωποι μας.

Ο μέσος κάτοικος της Ελλάδας δεν υστερεί, πλέον, από το μέσο δυτικοευρωπαίο σε πολιτισμό, πνευματικότητα, ατομικό πλούτο. Άρα δεν είναι επιτρεπτό να προσέρχεται στις συνταρακτικές ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις, ως πολίτης δεύτερης κατηγορίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, δημιουργεί ένα καινούργιο εαυτό, ανατρέποντας κεκτημένα, κατεστημένα, συνήθειες, νοοτροπίες. Το ενιαίο Σύνταγμα είναι ήδη βασικός σκοπός, μετά το ενιαίο νόμισμα. Στις προτεραιότητες που τίθενται για τη διαμόρφωσή του η αντιπροσωπευτικότητα υποχωρεί απέναντι στις ανάγκες άμεσης Δημοκρατίας και τα κόμματα χάνουν το μονοπώλιο της πολιτικής από τους προαγόμενους σε ενδιάμεσα πολιτικά σώματα, κοινωνικούς φορείς.

Οι Έλληνες ταγοί, οι οποίοι έχουν το καθήκον να διαμορφώσουν τις εσωτερικές εκείνες πολιτειακές συνθήκες, οι οποίες θα μας επιτρέψουν όχι απλώς να παρακολουθήσουμε ως ισότιμοι, αλλά και να πρωτοστατήσουμε

στη νέα δημοκρατική πορεία των Ευρωπαϊκών Λαών, αδυνατούν ή δεν θέλουν να αντιληφθούν τις εσωτερικές αναγκαιότητες και δυνατότητες. Και δυστυχώς, πέραν αυτού, εκθέτουν την ιδέα της ανιδιοτελούς προσφοράς στα κοινά και της αφοσίωσης στην μακρόπνοη πρόοδο του Λαού, στον ευτελισμό των δικών τους ματαιοδοξιών, για την απόκτηση προσωρινής φήμης και αμφίβολης δόξας. Προκάλεσαν έτσι μια αποπνικτική πολιτειακή ατμόσφαιρα, η οποία επέφερε πολλές, έντονα βλαπτικές, καταστάσεις για την πορεία του Κράτους, όπως:

- Λειτουργία της Δημοκρατίας μεταξύ των κομμάτων και όχι των πολιτών. Μεταξύ κομμάτων στα οποία κυριαρχεί η βούληση των αρχηγών και όχι των μελών. Έχει προκληθεί, έτσι, η απώλεια της διάθεσης συμμετοχής του πολίτη στην κοινή προσπάθεια και ταυτοχρόνως, έχει ακυρωθεί και η δυνατότητα επιβολής της, όπως, τουλάχιστον, συμβαίνει στα αντιδημοκρατικά καθεστώτα.
- Ανυπαρξία εξισορροπητικών κέντρων εξουσίας, ουσιαστικής λειτουργίας, με αποτέλεσμα την υπερβολική ανάπτυξη ενός μονοπωλιακού κέντρου εξουσίας, την εκάστοτε πλειοψηφία της Βουλής. Υμνείται η Λαϊκή κυριαρχία, αλλά η εξουσία παραδίδεται ουσιαστικά στον Αρχηγό του πλειοψηφούντος κόμματος.
- Συγκέντρωση όλης της εξουσίας σε ένα άτομο, τον Πρωθυπουργό, με άμεση συνέπεια την ουσιαστική ανατροπή της Δημοκρατίας και την εγκαθίδρυση της πρωθυπουργογενούς μοναρχίας. Οι αρμοδιότητες οι οποίες μεταβιβάστηκαν στις 3.9.1843 από το Βασιλιά στο Λαό, απεδόθησαν μέσω του ισχύοντος Συντάγματος στον Πρωθυπουργό και ασκούνται μονοπωλιακά από τον ίδιο. Αυτός επιλέγει και εκλέγει τον Ανώτατο Άρχοντα, με υποτυπώδεις αρμοδιότητες, αυτός νομοθετεί με την πλειοψηφία της Βουλής που ελέγχει, αυτός ποδηγετεί τη δικαιοσύνη με τον διορισμό της ηγεσίας της, αυτός διαχειρίζεται με απόλυτες, στην ουσία, προσωπικές επιλογές την εκτελεστική λειτουργία.
- Εκπεσμό της Λαϊκής Κυριαρχίας σε μια θεωρητική αναφορά, αφού με την ανά 4ετία ψήφο, για την ανάδειξη του Σώματος των Αντιπροσώπων, ο Λαός εκχωρεί το σύνολο των εξουσιαστικών του δικαιωμάτων στους

Αντιπροσώπους του, χωρίς καμιά δικλείδα παρέμβασης ή ελέγχου στην εκ μέρους τους άσκηση της εξουσίας.

- Ανυπαρξία αναφαίρετων δικαιωμάτων παρέμβασης του πολίτη - μέλους κόμματος στη διαμόρφωση των κομματικών αποφάσεων, διότι τα κόμματα είναι θεσμοθετημένα χωρίς συνταγματικές επιταγές εξασφάλισης της δημοκρατικής λειτουργίας τους.
- Άρση της ισηγορίας των πολιτών, της ουσίας της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Οι πολίτες, αφ' ενός λόγω του πλήθους των αντιπροσωπευομένων κατά Αντιπρόσωπο και αφ' ετέρου της ολοτελούς αντιπροσώπευσης τους, απλώς σιωπούν ή και αν ομιλούν δεν λαμβάνονται υπ' όψη, καθ' όλη τη διάρκεια της 4ετίας. Υπάρχει, πλέον, μόνο ισηγορία μεταξύ των πολιτικών στον τόπο μας.
- Εγκατάσταση μιας πολιτικής αριστοκρατίας, στη σύνθεση της οποίας συμπεριλαμβάνονται μόνο εκείνοι που οι κομματικοί αρχηγοί και οι ελέγχοντες αυτούς υπερεξουσιαστές, αποφασίζουν, αφού η σύνθεση των ψηφοδελτίων αποτελεί ουσιαστικό και αδιαφιλονίκητο προνόμιο των αρχηγών.
- Μετατροπή της Βουλής σε Σώμα τυπικά εκλεγμένων αντιπροσώπων, ουσιαστικά διορισμένων, οι οποίοι νομοθετούν όχι κατά συνείδηση αντιπροσωπεύοντας τη βούληση του Λαού, αλλά προσυπογράφοντας τις επιλογές και τις αποφάσεις των Αρχηγών τους. Νομιμοποιούν δημοκρατικά άλλων αποφάσεις.
- Καθιέρωση ως μόνης προωθητικής δύναμης στον πολιτικό στίβο της εύνοιας. Της εύνοιας του Πρωθυπουργού, των Αρχηγών των κομμάτων και ιδιαίτερα των Μ.Μ.Ε. και όλων των παράκεντρων της εξουσίας, τα οποία τα ελέγχουν.
- Καταρράκωση του δημόσιου βίου, αφού οι βασικοί αξιωματούχοι του παίζουν μόνο διακοσμητικό ρόλο, μια και η ουσιαστική διαχείριση της εξουσίας, διενεργείται στα πλαίσια των επιθυμιών του Πρωθυπουργού και έχει περάσει στα χέρια των ανθρώπων του πρωθυπουργικού περιβάλλοντος, οι οποίοι ούτε εκλέγονται, ούτε ελέγχονται από το Λαό.
- Υποβάθμιση της κρατικής διοίκησης η οποία εξακολουθεί να επικαλείται ύπερθεν σχετικές, για να αναγορεύεται σε ελεγκτή των κοινωνικών

επιλογών και ατομικών δράσεων, αντί να προσδιορίζεται ως μια ισχυρή μηχανή στήριξης της δομής και των δράσεων της κοινωνίας που υπηρετεί.

Οι καταστάσεις αυτές επέτρεψαν σε ιδιοτελείς παράγοντες, να μετέλθουν σωρείας διαδικασιών με δημοκρατικό, πάντα, περιτύλιγμα, για να συγκεντρώνουν την εξουσία σε ελεγχόμενα από τους ίδιους άτομα, ομάδες και κέντρα. Νοθεύουν, έτσι, το λαϊκό χαρακτήρα της, παραλλάσσουν την κατεύθυνση των σκοπών της και αφανίζουν την προωθητική για τα δικά μας συμφέροντα, δύναμή της.

Ένα άλλο αποκαλυπτικό σύμπτωμα αυτής της πολιτειακής κρίσης, είναι οι συνεχείς παραβιάσεις των άρθρων του Συντάγματος από τα ίδια τα όργανα της Πολιτείας.

Υφίστανται συνεχείς αλλοιωτικές εφαρμογές της ουσίας τους, σε έκταση και ένταση τέτοια, που έχουν υπερβεί τα όρια του ανεκτού. Κάποιες είναι ίσως κοινωνικά δικαιολογημένες, αλλά οι πολλές παραβιάσεις γίνονται συγγνωστά, όχι υπέρ του γενικού δημόσιου συμφέροντος, αλλά επιλεκτικά υπέρ των συμφερόντων ατόμων, ομάδων, ή οργάνων.

Η εκτεταμένη αλλοιωτική εφαρμογή των συνταγματικών διατάξεων δεν είναι δυνατόν να προβληθεί ως συνταγματικό έθιμο, ή έστω ως συνθήκη του πολιτεύματος, διότι δεν αποτελούν πολιτική πρακτική προς όφελος του Λαού, αλλά συγκαταλέγονται σε σχέδιο ενεργειών των πολιτευόμενων, το οποίο αποσκοπεί σε μια συστηματική παραλλαγμένη συνταγματική πραγματικότητα, με φθίνουσα τη λαϊκή κυριαρχία και αυξανόμενη της δική τους εξουσία.

Η συνταγματική αυτή πραγματικότητα, αντί να προσεγγίζει, απομακρύνεται όλο και περισσότερο από τη σύνθεση του δημοκρατικού προτύπου "Κράτος – Συνεταιρισμός". Το πρότυπο που εφεύραν οι αρχαίοι Αθηναίοι, των οποίων η φιλοσοφία για τη ζωή, τους επέβαλε να συμμετέχουν όλοι στα κοινά, προκειμένου να γίνει η πόλη τους δυνατή, ώστε να απολαμβάνουν ευτυχή δημόσιο και ιδιωτικό βίο.

Γι αυτό και ονόμαζαν πολίτες, μόνο όσους συμμετείχαν στα κοινά, ενώ τους υπόλοιπους τους αποκαλούσαν "ιδιώτες" και τους θεωρούσαν κατώτερους, ως απροσάρμοστους στην έννοια της Δημοκρατίας.

Η σημερινή πολιτική υπόσταση του μέσου Έλληνα, δεν διαφέρει εκείνης του αρχαίου Αθηναίου. Έχει τα ίδια δημοκρατικά γνωρίσματα, τα ίδια πολιτικά χαρακτηριστικά. Είναι λοιπόν απαράδεκτο, αλλά και απορίας άξιον, πως μας

έφθασαν στη σημερινή πολιτική κατάπτωση, όπου η συμμετοχή στα κοινά να θεωρείται, από το πλατύ κοινό, βλακεία ή ύποπτη σκοπιμότητα, και η αποχή, αξιοπρέπεια.

Οι πολίτευόμενοι, και οι περί την πολιτική ασχολούμενοι, το παρουσιάζουν ως κοινωνικό πρόβλημα. Εμείς, όμως, υποστηρίζουμε ότι υπαίτιοι είναι οι πολίτευόμενοι και το πρόβλημα είναι έντονα πολιτειακό. Κατασκεύασαν, συνειδητά, ένα Σύνταγμα για υπηκόους του Ελληνικού κράτους και όχι για πολίτες της Ελληνικής Πολιτείας.

Η δομή του λοιπόν, είναι η πηγή του κακού για την επικρατούσα αποπνικτική πολιτική ατμόσφαιρα. Μια δομή η οποία δεν μας επιτρέπει να ενεργούμε ως υπεύθυνοι για τις πράξεις μας, πολίτες, αλλά μας κατευθύνει, εμμέσως, στο “λάθρα βιώσαι” ως περιφρουρούμενους υποτακτικούς, μιας δεσποτείας.

Η ανά 4 ετία ψήφος μας δεν αποτελεί παρά μια διαδικαστική ρουτίνα, άνευ πολιτικής ουσίας. Απλώς συνεργούμε στην επιβίωση μιας ψευτοδημοκρατίας, η οποία δυστυχώς, μας στερεί το πρώτιστο δημοκρατικό δικαίωμα και τη βασική υποχρέωσή μας, το να συμμετέχουμε ουσιαστικώς, διαρκώς, και υπευθύνως, στη διαχείριση της δημοκρατικής κρατικής εξουσίας. Την ευθύνη της αναλαμβάνει κάποιος, σπανιότατα κάποια από τα κόμματα, με μια προσωρινή ισορροπία ψήφων, και την ασκούν καθ’ όλην την 4ετία, ερήμην της όποιας ενδιάμεσης διαφοροποίησης, μερικής ή ολικής, της λαϊκής βούλησης.

Αυτή η διαρκής και απόλυτη αντιπροσώπευση της Λαϊκής Κυριαρχίας, είναι εκείνη που έχει προκαλέσει τη σιωπηρή αγανάκτηση του μέσου πολίτη, ο οποίος δεν δέχεται πλέον να αγνοούνται θεσμικά όλοι οι κοινωνικοί φορείς από το Σύνταγμα. Δεν δέχεται να καθίσταται ο ίδιος από “αφεντικό” της εξουσίας, “αντικείμενο” άλωσης και κατακυρίευσης, με μόνο αντάλλαγμα μια τυπική ανά τετραετία ψήφο.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ είπε στην εισήγησή του:

“Οι ρυθμίσεις του Συντάγματος, κρίνονται και ως κείμενο που συμπυκνώνει και κωδικοποιεί ένα πλαίσιο πολιτικής και ιδεολογικής αναφοράς, το οποίο γίνεται αποδεκτό από μια κοινωνία και διέπει την κοινωνία αυτή, τη σχέση της με το κράτος και βεβαίως, την ίδια τη συγκρότηση και την άσκηση της κρατικής εξουσίας”

Απέφυγε να σχολιάσει, όμως, ως πολιτικός, ότι στην Ελλάδα, έχουμε μια επίφαση Δημοκρατίας και προβάλλει αδήριτη η ανάγκη μια “άλλης μορφής” Συντάγματος, το οποίο θα σταματήσει τη συνεχή ποιοτική κατάρρευση της εφαρμοζόμενης Δημοκρατίας.

Μια μορφή Συντάγματος που δεν θα επιτρέπει με τις ελλείψεις του, τη δημοκρατική οπισθοδρόμηση, αλλά αντιθέτως, θα καλλιεργεί με την προβλεπτικότητα των επιταγών του, τη βελτίωση της ποιότητας της Δημοκρατίας μέσα στις αυριανές κοινωνικές συνθήκες. Μια μορφή Συντάγματος που θα είναι ικανό να αντλεί αξίες από το παρελθόν, για να αντιμετωπίζει το παρόν και να προδιαγράφει το μέλλον μέσα στις παγκόσμιες εξελίξεις.

Το Σύνταγμα θα καταστεί ικανό με νέου πνεύματος επιταγές

Το ισχύον Σύνταγμα, παρά τον ισχυρισμό του εισηγητή του ΠΑΣΟΚ ότι *“είναι ένα από τα πιο προοδευτικά συνταγματικά κείμενα των χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης”* (ανεξάρτητα ότι το κόμμα του αρνήθηκε να το ψηφίσει το 1975), δεν έχει, πλέον, την κατάλληλη, για τις σημερινές ελληνικές πολιτικές συνθήκες, μορφή.

Οι πολιτικοί μας έχουν σταματήσει το χρόνο σε ξεπερασμένες από την κοινωνία, την επιστήμη, την οικονομία, πολιτικές εποχές. Όχι μόνο δεν κατανοούν αλλά ούτε υποπτεύονται ότι βρισκόμαστε σε νέες συνθήκες μιας καινούργιας ιστορικής περιόδου και χρειαζόμαστε “νέο” Σύνταγμα.

Παραμένουν στην κριτική του γεγονότος, στην εκτίμηση του προϊόντος και δεν αναζητούν την αιτία στη σφαλερή διαδικασία που το γέννησε. Επιδιώκουν τη διόρθωση συνταγματικών επιταγών και δεν αντιλαμβάνονται ότι αυτό που φταίει είναι η διαδικασία που τις παράγει. Η σχέση Πολίτης – Πολιτικός – Πολιτεία, είναι αυτή που θέλει εκσυγχρονισμό.

Στην εποχή της υπερτεχνολογίας, που ζούμε, είναι λάθος να αρκούμεθα στην εύκολη και δεδομένη διαδικασία της απλής αντικατάστασης των προϊόντων. Το σημαντικό και πρωτεύον είναι η τελειοποίηση των μεθόδων της παραγωγής τους, με εφεύρεση νέων συστημάτων, νέων τεχνολογιών.

Στο νέο μοντέλο ενός αυτοκινήτου π.χ. δεν επιδιώκεται, πάντοτε, να ενσωματωθεί σπουδαία νέα τεχνολογία. Στο ρομπότ, όμως, που το κατασκευάζει, καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για να επενδυθεί υπερυψηλή

τεχνολογία. Ο τρόπος παραγωγής είναι αυτός που δίνει την υπεροχή, στον οικονομικό ανταγωνισμό.

Την ίδια δυναμική απαιτεί η πολιτική. Το σύστημα παραγωγής της πολιτικής, είναι το Σύνταγμα. Στις πολιτικές διαδικασίες, λοιπόν, που ορίζει πρέπει να επενδυθεί η “υπερτεχνολογία” της Δημοκρατίας. Πολύ πιο βαθιά λαϊκή συμμετοχή και πολύ πιο πλατιά συμβολή του πολιτισμού.

Αυτή είναι η καταλληλότερη μορφή Συντάγματος στην Ελλάδα, αυτήν την ιστορική συγκυρία, η οποία θα επιτύχει την άρση των γενεσιουργών αιτίων των κρίσεων του παρελθόντος και θα συνδέσει αρμονικά τις δεδομένες δομικές πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις για το μέλλον.

Και πάντα υπάρχουν δρόμοι για να βρεθούν αυτές οι αρμονικές συνδέσεις που εκτονώνουν τις κρίσεις.

Γράφει ο David Held: *“Προκειμένου να αποκατασταθεί η κηλιδωμένη εικόνα της πολιτικής χρειάζεται πολιτική φαντασία για εναλλακτικές ρυθμίσεις”* και εκφράζει την αισιοδοξία του ότι θα ξεπεραστεί η δυσπιστία προς την πολιτική *“αν αποδειχτούν η αξιοπιστία και η βιωσιμότητα εναλλακτικών μοντέλων κυβερνητικών θεσμών και το πώς αυτά μπορούν να συνδεθούν με τις συστηματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει, διαρκώς, ο κοινωνικός και πολιτικός κόσμος”*.

Προκειμένου, όμως, να επιλεγεί το κατάλληλο μοντέλο για τη Δημοκρατία στην Ελλάδα ο Ν.Α. Καλογερόπουλος λέει ότι οφείλουμε να σκεφθούμε σοβαρά την *“αλλαγή του πολιτικού συστήματος”* για να γνωρίσουμε *επί τέλους και σ’ αυτόν τον τόπο, για πρώτη φορά, την πραγματική Μορφή της Δημοκρατίας. Και να απαλλαγούμε από τη φατρία των επαγγελματιών που έφθασαν την Ελλάδα (όλοι ανεξαιρέτως) σ’ αυτό το κατάντημα. “Οι άνθρωποι φταίνε”, μόνον όταν οι θεσμοί τους αφήνουν αχαλίνωτους”*.

Η ιδανική μορφή της Δημοκρατίας έχει αποδειχθεί, τόσο στην ιστορία των Εθνών, όσο και στη σύγχρονη παγκόσμια εμπειρία, ότι αναδεικνύεται με την συνεχή αύξηση της δυνατότητας συμμετοχής του πολίτη στα πολιτικά δρώμενα.

Όσο πιο πολύ συμμετέχουν οι πολίτες στη διαχείριση της εξουσίας και σε όσο περισσότερα θέματα, τόσο ο δεσμός της πολιτικής και κοινωνικής ζωής βαθαίνει.

Έτσι, αφ' ενός προστατεύονται οι δημοκρατικές ιδέες και αφ' ετέρου αξιοποιούνται οι γόνιμες πρακτικές και γίνεται η πολιτική ζωή, ποιοτικότερη, ηθικότερη, ευπροσαρμοστικότερη στις εξελισσόμενες συνθήκες.

Εξάλλου, δεν πρέπει να λησμονείται ότι η πολιτική ελευθερία στον Έλληνα, δεν είναι μόνο ένας κατακτημένος κοινωνικό – πολιτικός θεσμός, αλλά και μια σύμφυτη, με την υπόστασή του, ανάγκη αυτοδιοικησίας.

Και επειδή υπό το σημερινό καθεστώς η αυτοδιοικησία και ως έννοια ακόμη, έχει εξελιχθεί σε "είδος εν ανεπαρκεία", χρειαζόμαστε ένα Σύνταγμα που θα μας εξασφαλίσει όσο το δυνατόν περισσότερο "λόγο" στα πολιτικά τεκταινόμενα.

Ένα Σύνταγμα, το οποίο να διευκολύνει την επιθυμία μας να ασχοληθούμε με τα κοινά, και με την καθιέρωση μιας εκτεταμένης αυτοδιοίκησης αποκλειστικών θεσμικών αρμοδιοτήτων θα μας οδηγεί στο να τα παρακάμπτουμε.

Αν ο νόμος, γράφει ο David Held, "Θεσπίζεται σωστά μέσα στο πλαίσιο της κοινής ζωής αυτοεπιβάλλεται γιατί οι άνθρωποι υπακούουν, από τη φύση τους, πολύ πιο εύκολα σε ένα δίκαιο κανόνα, παρά στην αυθαίρετη θέληση ενός άλλου ανθρώπου".

Πρέπει να γίνει κατανοητό από τους κρατούντες ότι όσο απομακρύνεται ο Έλληνας από την εξουσία, τόσο τη θεωρεί λιγότερο δική του και τόσο ενδιαφέρεται λιγότερο να την στηρίζει.

Επιδιώκει να εκμεταλλευτεί, διαχειριστικά ή πελατειακά, κάθε στοιχείο εξουσίας που θεωρεί ξένο, μόνο και μόνο για να εξυπηρετήσει το προσωπικό του συμφέρον. Αδιαφορεί για την κοινή προσπάθεια, για την οποία δεν έχει ο ίδιος συμμετοχή στις αποφάσεις. Αντιθέτως, όσο πιο πολλοί και πιο πολύ, συμμετέχουν στη λήψη της απόφασης, τόσο πιο πολλοί και πιο πολύ αγωνίζονται για την επιτυχία του κοινού συμφέροντος.

Η ουσιώδης και όχι μόνο λεκτική και επιφανειακή αντιμετώπιση της Λαϊκής Κυριαρχίας, θα ισχυροποιήσει εξουσιαστικά τις ατομικές και συλλογικές πολιτικές δυνάμεις μας, οι οποίες σήμερα παραμένουν εγκλωβισμένες από ένα νομικίστικο, στείο και ακάματο δημοκρατικά, Σύνταγμα. Δυνάμεις, των οποίων η ευρύτερη και ουσιαστικότερη ενεργοποίηση, θα αυξήσει όχι μόνο την ποιότητα της Δημοκρατίας, αλλά και τον ρυθμό της πνευματικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας.

Όπως λοιπόν στην αρχαία Αθήνα, ο χαρακτήρας των κατοίκων της επηρέασε το πολίτευμα και εφευρέθηκε η Δημοκρατία, έτσι και σήμερα το γενεσιουργό αίτιο της Αναθεώρησης και το στίγμα επικέντρωσής της, θα έπρεπε να ήταν η απαίτησή μας, για περιορισμό του αντικειμένου της αντιπροσώπευσής μας από τους πολιτικούς και η εξασφάλιση τρόπων δικής μας συμμετοχής, παρέμβασης και ελέγχου σε όλο το φάσμα της κρατικής εξουσίας.

Είναι απόλυτη ανάγκη η “Λαϊκή Κυριαρχία” όχι μόνο να υμνείται, αλλά και να “παίρνει σάρκα και οστά” στο εξουσιαστικό μας σύστημα. Να αποκτά μια σύγχρονη οντότητα που να ικανοποιεί τις πολιτικές απαιτήσεις του σημερινού Έλληνα και να ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές του νέου προτύπου του Συντάγματος που ήδη σχηματοποιεί η ολοκληρούμενη Ευρώπη.

Ένα νέο Ελληνικό Σύνταγμα που δεν θα αρκείται στην κατοχύρωση κατακτημένων αξιών, ούτε σε πομπώδεις εκφράσεις, χωρίς ουσιαστικό αντίκρισμα, αλλά θα προσφέρει νέα συνταγματικά αγαθά συμμετοχής, μέσα στα ευρύτατα πλαίσια της επικοινωνιακής υπερτεχνολογίας του νέου αιώνα.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Η άσκηση κριτικής σε μια Αναθεώρηση του Συντάγματος απαιτεί υπευθυνότητα και ειδικές γνώσεις. Εμείς καταθέσαμε, στα κείμενα που προηγήθηκαν, τις απόψεις μας, για τα θέματα που μας ενδιαφέρουν άμεσα, κυρίως για την ανύπαρκτη συμμετοχή μας στην άσκηση της εξουσίας, με όση υπευθυνότητα διαθέτουμε. Δεν επιχειρήσαμε να διεισδύσουμε σε άλλους τομείς, φρονώντας ότι δεν είμαστε εφοδιασμένοι με τις απαιτούμενες γνώσεις για μια ευρύτερη τεκμηριωμένη κριτική. Το κενό αυτό προσπαθήσαμε να το καλύψουμε με την παρουσίαση κάποιων αποσπασμάτων από κριτικές τις οποίες δημοσιοποίησαν γνωστοί συνταγματολόγοι και πολιτικοί, το περιεχόμενο των οποίων είναι σχετικό και ανάλογο, με τους δικούς μας προβληματισμούς.

Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, πέρα από τους ύμνους, με τους οποίους εγκωμίασε την Αναθεώρηση, είπε, εν παρόδω, και μερικές τρανταχτές αλήθειες για το περιεχόμενό της. Ασχολούμενος στην εισήγησή του π.χ. με την προστασία του πολίτη, από δημοσιεύματα που τον θίγουν, είπε:

“Πρώτον, προστατεύουμε τον πολίτη με τον οποίο έχουμε πολύ λίγο ασχοληθεί εδώ, λιγότερο από ότι ασχολούμαστε με τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος, δηλαδή, με τα θέματα που ενδιαφέρουν το πολιτικό προσωπικό της Χώρας”

Είπε για τη νέα οργάνωση των εργασιών της Βουλής ότι:

“Η Βουλή δεν πρέπει να είναι και πάντως να παραμένει ένας τυπικός μηχανισμός “συμβολαιογραφικής” καταγραφής νομοσχεδίων που εισάγονται από την εκάστοτε κυβέρνηση... τώρα το Κοινοβούλιο είναι ο χώρος που μπορεί να δώσει την αίσθηση του πολίτη ότι οι αποφάσεις συζητούνται και λαμβάνονται κάτω από προϋποθέσεις, οι οποίες δεν του αποκόπτουν, τον ίδιο το Λαό, από τον πυρήνα της εξουσίας”.

Παραδέχτηκε, δηλαδή, έμμεσα αλλά σαφώς, τρεις μεγάλες αλήθειες:

- Η Αναθεώρηση ασχολήθηκε πολύ λίγο με τον πολίτη.
- Η Βουλή είναι ένας τυπικός μηχανισμός επικύρωσης νομοσχεδίων και όχι ο χώρος που γονιμοποιείται η Λαϊκή Κυριαρχία.
- Ο Λαός είναι αποκομμένος από τον πυρήνα της εξουσίας.

Παραδέχτηκε, ακόμη, ότι:

“Η αναθεώρηση λειτουργεί επιβεβαιωτικά, επιστεγάζει και οριστικοποιεί θεσμικές μεταβολές που ήδη έχουν επέλθει στο επίπεδο της κοινής νομοθεσίας και του Κανονισμού της Βουλής”.

Ούτε λίγο, ούτε πολύ, δηλαδή, θεωρεί κατόρθωμα ότι καταστάσεις και κανόνες που έπρεπε να έχουν πηγάζει από την καθοδηγητική λειτουργία του Συντάγματος, έρχονται εκ των υστέρων να τα θεσμοθετήσουν συνταγματικά.

Έτσι, όμως, το Σύνταγμα όχι μόνο δεν “στέλνει μηνύματα”, όπως ισχυρίστηκε στην εισήγησή του, αλλά “αφουγκράζεται” πολύ καθυστερημένα, αυτά που έρχονται από την κοινωνία.

Είπε, ακόμη, ότι με τις αλλαγές της οργάνωσης των συζητήσεων, της Βουλής επιτυγχάνεται “η μετατροπή της σε ένα κορυφαίο πολιτικό forum” και ότι το σύστημα αυτό “μπορεί να την κάνει το κέντρο, σε καθημερινή βάση, του πολιτικού και δημοσιογραφικού ενδιαφέροντος του εκλογικού σώματος, του ενδιαφέροντος της κοινωνίας, του ενδιαφέροντος του ελληνικού λαού”.

Επιχειρηματολογεί, δηλαδή, για να αποδείξει το αληθές της ομολογίας του ότι οι συζητήσεις στη Βουλή είναι μια τυπική διαδικασία, άνευ οιασδήποτε ενδιαφέροντος. Αυτό, όμως, αποτελεί αναμφισβήτητο κοινό τόπο όλων μας. Εμείς συμπληρώνουμε, αυτό που εκείνος απέφυγε να διευκρινίσει, ότι δηλαδή, οι διαδικασίες της Βουλής απλώς νομιμοποιούν τις συμφωνίες, οι οποίες σε άλλα κέντρα λαμβάνονται καταλύοντας κάθε έννοια Λαϊκής Κυριαρχίας.

Πέρα από αυτές τις πικρές αλήθειες που κατέθεσε, με αφορμή την Αναθεώρηση, ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ ισχυρίστηκε ότι:

“νέες θεσμικές τομές επέρχονται, εκεί που αυτό είναι αναγκαίο να γίνει σε επίπεδο συνταγματικών διατάξεων”.

Νέες τομές που υποτίθεται ότι εκσυγχρονίζουν το Σύνταγμά μας, και για τις οποίες όταν τον ερώτησε ο σημερινός Υπουργός Παιδείας, συντάκτης του Βήματος τότε, (ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-10-97), απάντησε:

“Κατ’ αρχάς να διευκρινίσω ότι εκσυγχρονισμός του πολιτικού συστήματος μπορεί να είναι και η εμμονή σε ορισμένες εγγυήσεις, οι οποίες τώρα πια δεν θεωρούνται αυτονόητες. Για παράδειγμα, η εμμονή στο κράτος δικαίου είναι εκσυγχρονιστική στάση. Το γεγονός, δηλαδή, ότι δεν διολισθαίνουμε από τις θέσεις αυτές και ότι συσπειρώνουμε στις θέσεις αυτές την ευρύτατη πλειοψηφία του Κοινοβουλίου είναι σημαντικό.”

Είναι πραγματικά εξόχως αποκαλυπτική απάντηση για τις κυριαρχούσες πολιτικές “αντιλήψεις” στο πολιτικό μας στερέωμα. Είναι ίσως λάθος να τις χαρακτηρίζουμε αντιλήψεις, διότι είναι εμφανές ότι πρόκειται απλώς για τακτική πολιτικής υποκρισίας. Τακτική η οποία αποβλέπει στην αποφυγή κάθε παραδοχής η οποία θα κλονίσει την εγκατεστημένη πεποίθηση ότι: *“Το Σύνταγμά μας περιλαμβάνει ότι πιο σύγχρονο έχει εφαρμοσθεί παγκόσμια”.*

Υπερβαίνουν όμως κάθε όριο ανεκτής υποκρισίας ισχυρισμοί όπως:

- η εμμονή σε ρυθμίσεις, που όπως είπε ο Σ. Κούβελας: *“έχουν λυθεί για όλους εδώ και 200 χρόνια και έχουν κατοχυρωθεί με διεθνείς συμβάσεις”* αποτελεί εκσυγχρονιστική στάση.
- η επίτευξη συσπείρωσης της πλειοψηφίας του Κοινοβουλίου, διότι συμφωνούν για τα αυτονόητα και παγκόσμια παραδεδεγμένα, είναι σημαντικό γεγονός.

- η αναζήτηση νέων επιτυχημένων θεσμών σε άλλες χώρες αποτελεί δείγμα ανωριμότητας, ενώ η αποφυγή αμφισβήτησης αποτυχημένου πολιτειακού συστήματος, αποδεικνύει επαινεταίο αυτοέλεγχο.

Είναι ακόμη πιο ενοχλητική η υποκρισία με την οποία υποστηρίζουν τη “λογική” του Συντάγματος. Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος π.χ. της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης δήλωσε στη Βουλή:

“δεν αντιλαμβάνομαι αυτούς που λένε ότι η αναθεώρηση είναι άτολμη. Αν έπρεπε να είναι τολμηρή η αναθεώρηση θα έπρεπε να ανατρέπει τη λογική του Συντάγματος. Μα αν είναι επιτυχημένο το Σύνταγμα γιατί αν ανατρέψουμε τη λογική του;”

Λησμονούν ότι στο ερώτημα “πόσο επιτυχημένο είναι ένα Σύνταγμα”, η απάντηση σχηματοποιείται με άλλα κριτήρια εάν δίνεται από τους εξουσιαστές ή από τους εξουσιαζόμενους. Δεν είναι απλώς διαφορετική, αλλά σχεδόν αντίθετη. Και δυστυχώς για την Ελλάδα και τον Ελληνικό Λαό, οι μόνες απαντήσεις που δημοσιοποιούνται και επικρατούν είναι αυτές των εκπροσώπων του Συστήματος που μας κυβερνά. Το ποια είναι η γνώμη του Λαού κανένας δεν ρωτά και κανένας δεν ασχολείται. Είναι υποχρεωμένος εκ του Συστήματος να ακούει και να υπακούει και όχι να μιλά και να ακούγεται.

Είμαστε, λοιπόν, υποχρεωμένοι να ανεχόμαστε να ακούμε τους κυβερνώντες να μας διαβεβαιώνουν ότι όλα τα πολιτικά δεινά του τόπου, όλη αυτή η βαθιά κρίση που μαστίζει την πολιτική μας ζωή, δεν προέρχονται από την αναχρονιστική, πλέον, λογική του Συντάγματος, η οποία καθιστά τους αντιπροσώπους μας κυρίαρχους μας, αλλά από τη δική μας ανώριμη πολιτική συμπεριφορά.

Όταν, όμως, ένα σύστημα επαναπαύεται ότι μπορεί να κρατά ισορροπίες με “ανισόρροπους” μηχανισμούς και να διατηρεί οριζόντια την πορεία της συλλογικής προσπάθειας σε κατηφορική οδό με απηρχαιωμένο όχημα, είναι μαθηματικώς βέβαιο ότι οδηγεί τον Λαό στον κρημνό.

Η φύση δεν επιτρέπει το οριζόντιο ως αυτονόητο αποτέλεσμα. Ή καταβάλλεις προσπάθεια προς τη σωστή κατεύθυνση και νικώντας τη βαρύτητα των κρίσιμων καταστάσεων ανεβαίνεις, ή σε συμπαρασύρουν και κατεβαίνεις προς το χάος.

Καλό, λοιπόν, είναι να λες ότι η λογική μιας λειτουργίας είναι σωστή όταν τα πράγματα εξελίσσονται καλά. Όταν στέκεσαι ψηλά και σε οδηγεί ακόμη υψηλότερα.

Όταν, όμως, υπάρχει κρίση και την αρνείσαι τότε είσαι βαθιά και οδηγείσαι στα βαθύτερα που πάντα υπάρχουν. Τότε, εάν ασκείς εξουσίας, γίνεσαι επικίνδυνος για το κοινωνικό σύνολο, διότι η άρνηση της πραγματικότητας είναι το προοίμιο της καταστροφής.

Το Σύνταγμα θα ήταν πράγματι, επιτυχημένο, εάν είχε συντελέσει στη δημιουργία έντιμου δημόσιου βίου, στην εύρυθμη λειτουργία της Πολιτείας, και σε αποτελεσματικές διακυβερνήσεις της Χώρας.

Ένα Σύνταγμα όμως που οδήγησε σε καταστάσεις όπως:

- να ευτελισθεί ο πολιτικός κόσμος της Χώρας.
- να καταστεί ο Πολίτης εχθρικός προς την Πολιτεία.
- να ακυρωθεί η διάκριση των λειτουργιών της κρατικής εξουσίας.
- να εκπέσουν οι Νόμοι, ένεκα της Πολυνομίας, από στήριγμα σε δεσμά της Ελευθερίας.
- να θεωρείται η συνεπής εφαρμογή του Νόμου, η ευπείθεια ως απαξία.
- να αντιμετωπίζεται η παρρησία της κατάθεσης της άποψης ως πολιτική θρασύτητα.
- να προάγεται η τυφλή κομματική υποταγή σε μείζον πολιτικό προτέρημα.
- να καταδικάζεται η θαρρετή επίκριση λαθεμένων κομματικών πρακτικών σαν προδοσία.

και γενικότερα προσέφερε το έδαφος για την ανάπτυξη αντιδημοκρατικών συμπεριφορών και πρακτικών, οι οποίες υποθήκευσαν τις ελπίδες του Λαού στα κέντρα συμφερόντων όχι μόνο δεν μπορεί να θεωρείται, πλέον, επιτυχημένο, αλλά ούτε καν ανεκτό. Είναι ένα Σύνταγμα που το πνεύμα της δομής του ξεπεράστηκε από την πρόοδο και την πολιτική εξέλιξη του Λαού και σχεδόν δεν έχει, πλέον, λόγο ύπαρξης όπως είναι.

Ένα Σύνταγμα που δεν εξασφαλίζει συνθήκες συμμετοχής του σημερινού ώριμου πολίτη στις λειτουργίες του πολίτη σε αυτόνομο άτομο που πασχίζει να εξασφαλίσει την τροφή, τη στέγη και την άμυνά του, όπως μπορεί μόνο του απέχοντας από τη συλλογική προσπάθεια περιφρονώντας του δημοκρατικούς κανόνες και αγνοώντας την Πολιτεία. Οδηγεί δηλαδή με απλά λόγια στη λογική της “αρπαχτής” και του εξυπνακισμού.

Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος περιγράφει γλαφυρά τον “κόσμο” αυτής της “λογικής” ως εξής:

“Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν, πώς όποιος δεν είναι “Έλληνας” είναι βάρβαρος” (παίρνω τις λέξεις με τη σημασία που κοινά τους έχει αποδοθεί). Οι νεότεροι Έλληνες πιστεύουν πώς όποιος δεν είναι “ασιδας” (ας μου συγχωρηθεί και πάλι η χυδαιολογία) είναι “κόπανος”. Η νεοελληνική κοινωνία αποτελείται από δύο ομάδες: τις ασίδες και τους κόπανους’ οι ασίδες είναι οι πατρίκιοι’ οι κόπανοι είναι οι πληβείοι. ...

Ο έξυπνος δεν φροντίζει ν' αποκτήσει προσόντα, φροντίζει ν' αποκτήσει μέσα. Αν δεν αξίζεις τίποτε, κερδίζεις πολλά. Αν αξίζεις κάτι, γίνεσαι πολύ περισσότερο από το κάτι. Αν αξίζεις πολύ, είσαι χαμένος."

Η λογική του Συντάγματος, λοιπόν, μπορεί να θεωρηθεί επιτυχημένη μόνο από εκείνους που υπηρετούν το Σύστημα. Από εκείνους που θέλουν να έχουν απέναντί τους υπηκόους και όχι στο πλάι τους πολίτες.

Εμείς, παρά τις διαβεβαιώσεις των εκπροσώπων του Συστήματος τα βλέπουμε να πηγαίνουν όλα άσχημα και γι' αυτό πιστεύουμε ότι απαιτούνται όχι μόνο αλλαγές, όχι μόνο βαθιές τομές, αλλά πλήρης ανατροπή της υπάρχουσας λογικής του Συντάγματος. Ανατροπή και μάλιστα καθ' υπερβολήν, έως ότου αποκατασταθεί η δημοκρατική λειτουργία της Πολιτείας και το δημοκρατικό πνεύμα στην άρχουσα τάξη των πολιτικών. Μέχρις ότου αναδειχθούν νέα πρότυπα πολιτικών, τα οποία θα τυγχάνουν του δέοντος σεβασμού από τους πολίτες και θα διαθέτουν το ανάλογο κύρος στην κοινωνία μας.

Σχόλια των κομμάτων για την Αναθεώρηση του 2001

Έγραψε ΤΟ ΒΗΜΑ (19-10-97), ότι:

"Πρόθεση του κ. Σημίτη είναι η συζήτηση για την αναθεώρηση να γενικευθεί στην κοινωνία, όσο αυτό είναι δυνατόν. Βέβαιον είναι πάντως ότι θα επιδιωχθεί ένας ευρύς δημόσιος διάλογος, στον οποίο θα κληθούν να διαδραματίσουν ιδιαίτερο ρόλο κυρίως οι επιστημονικές ενώσεις, εταιρείες κλπ., ώστε να αντληθούν γόνιμα συμπεράσματα και από προβληματισμούς εκτός Κοινοβουλίου"

Και αυτό θα έπρεπε να ήταν το βασικό μέλημα του πολιτικού κόσμου κατά την Αναθεώρηση, ώστε να συμβαδίζει με το κοινό αίσθημα και να ανταποκρίνεται στην απαιτούμενη διαφάνεια, αφού το κακό το οποίο έπρεπε να απαλειφθεί, ή τουλάχιστον να καταπραυνθεί, προήρχετο από τη μέγιστη αμφισβήτηση των πολιτών για το πολιτικό γίνεσθαι της Χώρας μας.

Έλειψαν, όμως, παντελώς οι διαδικασίες σε Δήμους, σωματεία, επιμελητήρια, συνεταιρισμούς, ιδρύματα, για να ζυμωθούν ιδέες και να εισφερθούν στους συντάκτες της Αναθεώρησης. Και έλειψαν σκόπιμα ακόμη και ως συζητήσεις διότι δεν ήθελαν να διαμορφωθούν νέες ιδέες θεωρούμενες ως "αιρετικές", από τους υπερασπιστές της δεσποτικής εξουσίας, οι οποίοι υποβλέπουν το κάθε τι.

Στόχος τους ήταν να διατηρήσουν την υπάρχουσα "επιτυχημένη λογική" του Συντάγματος η οποία φθάνει και περισσεύει για να κατοχυρώνουν το εξουσιαστικό μονοπώλιό τους.

Επειδή, δε, σε κάθε πολιτευματική μεταβολή, η οποία γίνεται ερήμην του Λαού, η ανασφάλειά του θάλλει, οι πολίτες λειτούργησαν, κατά τη διάρκεια της Αναθεώρησης, ακόμη περισσότερο ως άτομα. Αδιαφόρησαν παντελώς, μια και αφ' ενός κανείς δεν τους ρώτησε και αφ' ετέρου δεν αισθάνθηκαν οι ίδιοι ότι κάτι από τα συζητούμενα θα αλλάξει προς το καλύτερο τα πολιτικά τους δικαιώματα και τις παρεμβατικές τους δυνατότητες.

Έτσι, η αναθεώρηση όχι μόνο δεν καταπράυνε, αλλά αντιθέτως ενίσχυσε την αίσθηση της ατομικότητας και επομένως μας κατέστησε ακόμη πιο ευάλωτους στις εξουσιαστικές διαθέσεις του Συστήματος. Ενίσχυσε το μονοπώλιό του.

Δυστυχώς, όμως, όταν "χλωμιάζει" ο μύθος της συλλογικής προσπάθειας, χλωμιάζουν και οι ελπίδες για ένα καλύτερο μέλλον του Λαού.

Οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις με βάση τους ρόλους που τους έχει μοιράσει το Σύστημα, επιτέθηκαν στην Αναθεώρηση τόσο πιο έντονα, όσο ασθενέστερη αισθάνονταν την πιθανότητα να ασκήσουν τη διακυβέρνηση της Χώρας.

Ο εισηγητής της Ν.Δ. μίλησε για "ατολμίες" και συνόψισε στα εξής:

“Η ελληνική ιστορία είναι γεμάτη από χαμένες ευκαιρίες. Η παρούσα προσπάθεια αναθεώρησης της συνταγματικής βάσεως της ελληνικής πολιτείας δεν μπορούσε να διαφέρει. Και τούτο γιατί, αν και είναι η πρώτη αναθεώρηση που γίνεται με νηφαλιότητα και σε ήρεμο πολιτικό κλίμα, δεν μπορέσαμε ή δεν μπόρεσαν ορισμένοι κομματικοί μηχανισμοί ή σχηματισμοί να υπερβούν ξεπερασμένα ιδεολογικά συμπλέγματα και ξεπερασμένες προκαταλήψεις.”

Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της Ν.Δ. σε άρθρο του (Καθημερινή, 1-3-98) κατηγόρησε το ΠΑΣΟΚ ότι *“προτίμησε την εύκολη οδό της διατύπωσης ορισμένων αξόνων και μόνον, οι οποίοι του επέτρεψαν κατά τη διάρκεια των σχετικών συζητήσεων και ανάλογα με την πολιτική και κυρίως την εσωκομματική του συγκυρία, να επιλέξει την οδό των πρωτεϊκών μεταβολών και των οβιδιανών μεταμορφώσεων”*.

Ο πρώην Πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης επεσήμανε το χρονοβόρο της διαδικασίας της αναθεώρησης του Συντάγματος και είπε:

“Στην εποχή της κοσμογονίας, όταν έπεφτε το παραπέτασμα, όταν έπεφτε το διαχωριστικό τείχος του Βερολίνου και όταν άλλαζε η όψη της Ευρώπης με την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού, παρακολούθησα από πολύ κοντά τις εξελίξεις στις Βαλκανικές χώρες, τις γειτονικές. Ήμουν τότε Πρωθυπουργός, αλλά και ως Αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας είχαμε επαφές κρατικές και κομματικές με τις Κυβερνήσεις αυτές. Έβλεπα λοιπόν ότι εκεί δεν είχαν εμπόδια, άλλαζαν το Σύνταγμά τους μέσα σε λίγες εβδομάδες.

Εμείς θέλαμε μερικές δεκαετίες, τόσες δεκαετίες όσες εβδομάδες αυτοί ήθελαν να αλλάξουν το Σύνταγμα. Το πολύ σκληρό Σύνταγμα, που δύσκολα αλλάζει, είναι και κέρδος, είναι και ζημιά, διότι ο καιρός περνά γρήγορα. Βλέπετε το Σύνταγμα το αμερικάνικο. Υπό πολύ δύσκολες συνθήκες μπορεί, οφείποτε η ανάγκη να το απαιτήσει, να αλλάξει.

Στην Ελλάδα σήμερα, όπως έχουμε αυτό το Σύνταγμα κι αν ακόμα κάποτε θεωρητικά συμφωνήσουν οι τριακόσιοι Βουλευτές και το σύνολο των δέκα εκατομμυρίων Ελλήνων δεν μπορούν να αλλάξουν το Σύνταγμά τους. `` (Βουλή, 17-1-01)

Η Γραμματέας του Κ.Κ.Ε., αφού επεσήμανε την έλλειψη ουσιαστικών τομών, μας υπέμνησε την παροδικότητα της Αναθεωρήσεως και είπε:

``Ο Λαός δεν πρέπει να περιβάλει με δέος και κύρος το νέο Σύνταγμα και να βλέπει τη δύναμή του σαν μια δύναμη που επιβάλλεται από τα πάνω. Πρέπει να ξέρει και το εξής: Τα Συντάγματα αλλάζουν

.....Επομένως ο λαός πρέπει να καταλάβει τι Σύνταγμα έχει και πρέπει με την πάλη του να μπορεί να ακυρώσει άρθρα του και να το ανατρέψει στην πορεία``.

Ο εισηγητής του Συνασπισμού έκρινε ότι:

``Η προτεινόμενη από το ΠΑ.ΣΟ.Κ και τη Νέα Δημοκρατία αναθεώρηση είναι περιορισμένη και δειλή. Δεν θίγει τον πυρήνα του πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης, που με τις συγκεντρωτικές του δομές τροφοδοτεί συνεχώς την κρατική εξουσία και εκείνους που την ασκούν σε μια ζεύξη, που έχω τη γνώμη ότι καθιστά πολλές φορές δυσδιάκριτα τα μεγέθη της κρατικής εξουσίας και των φορέων της.

...Δεν προωθεί η αναθεώρηση ριζικές τομές στο πολιτικό σύστημα και συντηρεί δομές που με τον συγκεντρωτισμό τους, επαναλαμβάνω, καθηλώνουν την κοινωνία και απομακρύνουν ζωντανές δυνάμεις από την οργανωμένη συλλογική δράση. Μια τέτοια αναθεώρηση, έχω τη γνώμη ότι δικαιολογεί, σε σημαντικό βαθμό, την πολιτική άποψη ότι δεν είναι αναγκαία.``

Ο Πρόεδρος του Συνασπισμού, σχολίασε τι υπηρετεί, κατά τη γνώμη του, η αναθεώρηση πολύ επιθετικότερα (Καθημερινή, 11-2-01):

``Είναι μια αναθεώρηση υστερόβουλη, φλύαρη, κουτοπόνηρη που σε όλους αυτούς τους τομείς πηγαίνει προς τα πίσω. Η υστεροβουλία συνίσταται στο να μείνουν οι δομές που υπάρχουν στο κράτος και το πολιτικό σύστημα ως έχουν, προκειμένου ο καθένας από τα δύο μεγάλα κόμματα να τις διαχειρίζεται για λογαριασμό του. Ενισχύεται μ' αυτή την αναθεώρηση και το πελατειακό σύστημα και ο κομματικός κυβερνητισμός και το πρωθυπουργικοκεντρικό μοντέλο του συστήματος και η περιθωριοποίηση της Βουλής αλλά και της κοινωνίας. Αυτό είναι πιο κουτοπόνηρο αλλά και το πιο επικίνδυνο στοιχείο, διότι ουσιαστικά η αναθεώρηση αυτή δαιμονίζει αυτό που λέμε πλειοψηφικό κοινοβουλευτισμό, κάτι το οποίο όμως αποτελεί στρέβλωση. Σημαίνει, δηλαδή, στην πράξη ότι ένας διεκδικεί για λογαριασμό του την αυτοδυναμία και όταν την κατακτήσει είναι ο επικυρίαρχος των πάντων. Της νομοθετικής εξουσίας, της δικαστικής εξουσίας, της διακυβέρνησης, τους κράτους, των ταμείων, των πόρων, του περιβάλλοντος, της κοινωνίας.``

Οφείλουν, λοιπόν, οι πνευματικοί ηγέτες της Ελλάδας να εγερθούν ομόθυμα και συνολικά, ή καθ' ομάδες τους πολιτικοπολιτισμική επανάσταση, και να ανταποκριθούν στο αγωνιστικό αίτημα του Λαού και των καιρών για μια συμμετοχικότερη Δημοκρατία.

Μέγιστο το χρέος των επιφανών πολιτών να προετοιμάσουν μία Αναθεώρηση με δημοκρατική ουσία

Ο Γ. Κουμάντος γράφει στην Καθημερινή:

“Ο απλός πολίτης μένει με την αίσθηση ότι κάτι λείπει: οι καινούργιες ιδέες που θα έβγαζαν τον δημόσιο βίο της χώρας από το τέλμα όπου βρίσκεται. Η πολιτική βουλιάζει στη μετριότητα και στα διαπλεκόμενα συμφέροντα – κάτι πρέπει να γίνει ώστε να ανανεώσει τις δυνάμεις της και να ανακτήσει την αίγλη της.”

Δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα από το αίσθημα του Λαού ότι στέρεψε και αφυδατώθηκε ο δημόσιος βίος και ότι η εξουσία λειτουργεί μόνο για τους επιτήδειους της πολιτικής.

Έχει χρέος ο πνευματικός κόσμος της χώρας να μην ενδίδει στις υλικές προσφορές του Συστήματος, να μη συμπεριφέρεται δουλικά σ' εκείνους που ισχυρίζονται ότι τα συμφέροντα του Λαού, ενώ ουσιαστικά τα παραδίδουν στους κάπηλους της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Οφείλουν, λοιπόν, οι πνευματικοί ηγέτες της Ελλάδας να εγερθούν ομόθυμα και συνολικά, ή καθ' ομάδες τους πολιτικοπολιτισμική επανάσταση, και να ανταποκριθούν στο αγωνιστικό αίτημα του Λαού και των καιρών για μια συμμετοχικότερη Δημοκρατία.

Είναι πολιτιστικά χρεωκοπημένη η χώρα “όπου πανεπιστημιακοί καθηγητές και αντιπρυτάνεις προετοιμάζουν ασύστολα τη μετέλιξή τους σε πολιτικούς “λείχοντες” από τηλεοράσεως μέχρι κορεσμού κομματικούς δελφίνους...(προφανώς λησμονούν ότι, η πνευματική τους εξουσία μόνο ως “αντιεξουσία”, ως δύναμη κριτικής, ανατροπής και αμφισβήτησης μπορεί να υπάρξει)” (Θ. Διαμαντόπουλος, ΝΕΑ 1-12-94).

Έχουν υποχρέωση αυτοί που θεωρούν ότι απέκτησαν σοφία να μην αφομοιώνονται, ούτε να αποσπώνται από τον πολιτικό βίο.

Ούτε δικαιολογείται η συνθηκολόγησή τους με τη διαφθαρμένη πολιτική εξουσία, ιδιαίτερα όταν αναλαμβάνουν κρατικά αξιώματα ή προσφέρουν υπηρεσίες, επ' αμοιβή, αποδεχόμενοι την ευνοιοκρατική και όχι αξιοκρατική επιλογή τους. Είναι μια διακριτική, αλλά σαφώς υποτιμητική υποχώρηση του πνεύματος απέναντι στην υλική ευδαιμονία.

Αντιθέτως, έχουν χρέος να λειτουργούν ως πνευματικοί πολέμαρχοι, ανατάσσοντας της σοφία τους στην παραπλάνηση, προσφέροντας το κύρος τους ως στήριγμα στο Λαό για μια νέα πολιτική ενατένιση.

Αλλιώς, όλο αυτό που ονομάζεται πνευματικότητα δεν θα είναι τίποτα άλλο από το κοινό χαρακτηριστικό μιας άχρηστης για την κοινωνία κάστας. Η σοφία δεν μπορεί να

είναι στείρα, ούτε να εκδηλώνεται ως αυτοϊκανοποίηση. Η σοφία ωφείλει να ακτινοβολεί προς τα έξω ως συνεχής προσφορά πνευματικής γονιμοποίησης του Λαού.

Η δημοκρατική αναβάθμιση του Συντάγματος, για την έξοδο από την κρίση της πολιτικής αδράνειας του Λαού, δεν είναι δυνατόν να αφήνεται στα χέρια μόνο εκείνων οι οποίοι συστηματικά και συνειδητά την προκάλεσαν, για να κατηλεύονται ανενόχλητοι μια εξουσία που δεν τους ανήκει.

Οι πρακτικοί λόγοι για τους οποίους τους αναθέταμε το σύνολο της διαχείρισης έχουν εκλείψει. Προσδοκούσαμε ότι με νέες συνταγματικές επιταγές θα μπορούσαμε να παρεμβαίνουμε στη λήψη των αποφάσεων, οι οποίες καθορίζουν τόσο τη σημερινή ζωή μας, όσο και την μελλοντική πορεία ολόκληρου του Έθνους. Αν οι πολιτικοί περιφρονούν τη δική μας γνώμη, είναι σαφές ότι περιφρονούν πολλαπλάσια τη συμβολή των σημαντικών και των ειδικών εκ των πολιτών. Των ανθρώπων του πνεύματος, των επιστημών, των επιχειρήσεων.

Ας αντισταθεί, λοιπόν, η κοινωνική μας ηγεσία αναλαμβάνοντας δράση διεκδίκησης της επιταγμένης εξουσίας μας. Ας διδάξουν οι πανεπιστημιακοί την ανάγκη και την αξία της συμμετοχής στις καινούργιες γενεές φοιτητών. Ας αποτολμήσουν οι επιχειρηματίες δημοκρατικά συστήματα διαχείρισης των εταιριών τους. (Η επιστήμη τα θεωρεί, ήδη, αποδοτικότερα). Ας γράψουν και ας μιλήσουν οι διανοούμενοι τι συμβαίνει στις άλλες χώρες. Σ' αυτές που η Δημοκρατία τις έχει οδηγήσει σε πρόοδο, αφού οι Λαοί τους σέβονται και καλλιεργούν την εξελικτικότητά της.

Η Δημοκρατία δεν είναι μορφή Πολιτεύματος που μόνο ακολουθεί τις κοινωνικές εξελίξεις, αλλά πρέπει και να τις προετοιμάζει και να τις οργανώνει. Τότε ολοκληρώνεται η έκφανση της Πολιτευματικής της αξίας. Και η προετοιμασία αυτή πρέπει να είναι έργο του πνευματικού κόσμου.

Ισχυρίζονται οι εκπρόσωποι του Συστήματος ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος *"αποτελεί εκδήλωση και πραγμάτωση πολιτικής βούλησης και όχι επιστημονικής τοποθέτησης. Είναι έργο των πολιτικών και δη των κρατούντων..."*.

Δηλαδή στη χώρα μας οι επιστήμονες, οι τεχνοκράτες και οι πνευματικοί άνθρωποι στερούνται πολιτικής σκέψης; Δεν έχουν δικαίωμα να συμβάλλουν στο πολιτικό γίγνεσθαι;

Τι πιο ρατσιστικό και αναξιοκρατικό θα μπορούσε να ειπωθεί στη γενέθλια χώρα της Δημοκρατίας;

Ποιοι είναι, τότε, εκείνοι οι οποίοι θα μπορούσαν να δώσουν μια ελπιδοφόρο κατεύθυνση, ένα ζωογόνο πνεύμα, στο αναθεωρητικό εγχείρημα; Αυτοί που επί δεκαετίες υπηρετώντας το Σύστημα χαλκεύουν τα δεσμά του Ελληνικού Λαού;

Εμείς πιστεύουμε ότι η νέα πολιτική σκέψη μπορεί να επέλθει μόνο από εκείνους που κατέχουν τη Γνώση, ανεξάρτητα εάν οι πολιτικοί είναι πάντα απαραίτητοι για να την κάνουν πράξη. Από εκείνους που διαθέτουν ελεύθερο πνεύμα και όχι τους συντηρητές του κατεστημένου και τους υποτακτικούς του Συστήματος.

Θα αισθανόμαστε υπερήφανοι, ως Έλληνες, για τους διανοούμενους της Ελλάδας, αν διαπιστώναμε ότι εκπληρώνουν αυτό το καθήκον απέναντι στη Δημοκρατία. Αν βλέπαμε στα Μ.Μ.Ε. ένα καταιγισμό από δηλώσεις, άρθρα, ημερίδες που να διεκδικούν ποιότητα για τη Δημοκρατία μας. Αν διαβάζαμε ενυπόγραφες διαμαρτυρίες που να καταδικάζουν την πολιτική πενία, της ανά 4ετία ψήφου μας, το απαράδεκτο του σταυρού σε προεπιλεγμένα από άλλους πρόσωπα, για την εκλογή των αντιπροσώπων μας.

Εκτός εάν, η εκτίμηση δεν είναι αμοιβαία. Εμείς, μεν, τους θεωρούμε άξιους και είμαστε υπερήφανοι γι' αυτούς, εκείνοι, όμως, μας θεωρούν, όπως και οι πολιτικοί, ανώριμους πολιτικά και ντρέπονται για μας, ντρέπονται να υπερασπιστούν την πολιτική μας επάρκεια για μια συμμετοχική Δημοκρατία.

Εμείς, πιστεύουμε ότι μπορούν και ελπίζουμε πως θα το θελήσουν, να καταπολεμήσουν τον εθισμό της υποταγής μας στον αρχηγισμό, και να καλλιεργήσουν το πνεύμα της συμμετοχής και της συλλογικής προσπάθειας, οι οποίες θα αλλάξουν επί τα βελτίω το πολιτικό μας σκηνικό.

Στις διαδικασίες της επόμενης Αναθεώρησης, δεν θα αποτελεί, πλέον, επαρκή δικαιολογία μη άμεσης ανάμειξής τους το ότι δεν θα κληθούν να πουν τη γνώμη τους. Πέρα από το ηθικοπνευματικό έχουν και πολιτικό χρέος να παρέμβουν μόνοι τους ως πολίτες. Το μερίδιο της ευθύνης τους είναι πολύ μεγαλύτερο, διότι είναι διακεκριμένοι πολίτες.

Είναι βέβαιον, έγραφε ο Τζ. Φ. Κένεντυ ότι

“Οι διανοούμενοι επί μακρόν χρόνον εθεωρούντο υπόπτως, και μετ’ εχθρότητος ακόμη, από τους πλείστους των πολιτικών ανδρών. Και ούτω πως, απεμακρύνθησαν η μεν από την δε, η πρακτική πολιτική από την επιστημονικήν μελέτην. Επί τούτοις, έγραφε προς τίνος μία μητέρα εις τον διευθυντήν ενός εκ των μεγαλυτέρων κολλεγίων τους: “Περιπτόν να διδάξετε εις τον υιόν μου τι είναι η ποίησις” προτίθεται να θέη υποψηφιότητα εις τας εκλογάς”. ”

Είναι επιτρεπτό, όμως, στη χώρα που η γονιμοποίηση Φιλοσοφίας και Δημοκρατίας γέννησαν τον πιο ανθρώπινο κλασσικό πολιτισμό, οι Πνευματικοί άνθρωποι να αρκούνται στην κριτική, να κρατούν αμυντική και αδιάφορη στάση μπροστά σε μια αναθεώρηση, η οποία είναι άτολμη, μίζερη, μικροκομματική, όπως τη χαρακτήρισε ο Α. Καρκαγιάννης (Καθημερινή, 21-1-01).

Μπροστά σε μια αναθεώρηση, η οποία αν και συντελείται μέσα σε ένα επικίνδυνο νοσηρό πολιτικό περιβάλλον, επιδιώκει όχι να ακυρώσει τις αιτίες του κακού, αλλά να

αποκρύψει, με κενές περιεχομένου δήθεν προστασίες, ακόμη και τα συμπτώματα τα οποία αποδεικνύουν τη βαριά ασθένεια της Δημοκρατίας μας;

Μπροστά σε “προστασίες” που αφήνουν απροστάτευτο τον πολίτη από τη βουλμία της διαπλοκής, από την ασυδοσία της κρατικής μηχανής, από την άμεση και έμμεση συνεχή προσβολή της αξιοπρέπειας του από τα ΜΜΕ, από την κατάχρηση της εξουσίας εκ μέρους των αντιπροσώπων του, από τη συστηματική αποτίμηση κάθε αξίας και αρετής από τη δημόσια εκπαίδευση;

Οι πνευματικοί άνθρωποι, ανήκοντας στην κατηγορία των ισχυρών του κοινωνικού συνόλου, έχοντας κατανοήσει πολύ περισσότερο, από τους απλούς πολίτες, τις αλλαγές που έχουν επέλθει (του Λαού προς τα πάνω και των πολιτευόμενων προς τα κάτω), και έχοντας τις γνώσεις που απαιτούνται, είναι οι μόνοι που μπορούν να υποδείξουν την κατεύθυνση και να διευκολύνουν τη μετάβαση σε ένα φωτεινότερο πολιτικό αύριο για τις παρούσες και τις μέλλουσες γενεές των Ελλήνων.

Στην πανηγυρική συνεδρίαση της Βουλής για την ολοκλήρωση των εργασιών της Αναθεώρησης την 1-6-1911, ο Ελευθέριος Βενιζέλος στην αγόρευσή του μεταξύ των άλλων είπε και τα εξής:

“Πέποιθα ότι ο Ελληνικός λαός, διαπαιδαγωγούμενος επί τη βάσει νέων αρχών, νέου καθεστώτος, προς το παρελθόν θα παοβλέπη μόνον διά να εμπνέηται και φρονηματίζεται, όπως δυνηθή να αφοσιωθεί εις την προαγωγήν του παρόντος, εις παρασκευήν αισιωτέρου μέλλοντος”.

Η διαπαιδαγωγήση, όμως, αυτή δεν μπορεί να επιτευχθεί από τους Πολιτευόμενους οι οποίοι υπηρετούν τον συμβιβασμό και εθίζουν το Λαό στην υποταγή. Από εκείνους που εισηγούμενοι την Αναθεώρηση αναφέρθηκαν 85 φορές στο Κράτος και καμία στην Πολιτεία, υπενθυμίζοντας μονότονα και πιεστικά την κραταιότητά τους. (Ο Κ. Πόπερ χαρακτήρισε τον πολιτισμό ως “πάλη ενάντια στη βία”, εμείς όμως έχουμε Υπουργό επί του πολιτισμού που περιφρονεί την ηπιότητά της Πολιτείας και πιστεύει στη δυναμική, ίσως και στη βία, του Κράτους).

Οι καλές εξαιρέσεις μάλλον επιτείνουν το κακό. Και τούτο διότι, γράφει ο Κ. Διακογιάννης, *“οι ελάχιστοι καθαροί, εκ των πολιτικών μας, οι ελάχιστοι τίμιοι, τολμηροί, πατριώτες, ενάρετοι, με την τιμιότητά τους, με την τόλμη και τον πατριωτισμό τους, με το ήθος και την αρετή τους, μας δίνουν φρούδες ελπίδες, άθελά τους φυσικά, ότι δεν είναι ανάξιοι της πατρίδος “ευτυχώς όλοι”, ότι και οι υπόλοιποι θα βελτιωθούν κι έτσι πειθόμεθα ελπίζοντες, πλανώμεθα και υποτασσόμεθα στην παγιδευτική σκέψη πως “όλα θα φτιάξουν””*

Η προετοιμασία και η παρακίνηση για ένα λαμπρό μέλλον, μπορεί να προέλθει μόνο από αυτούς που είναι ταγμένοι στους μεγάλους σκοπούς, στα οράματα, στις μεγάλες ιδέες, στους “μύθους”.

“Ο μύθος ανάβει τα αίματα, προσδίδει ένταση στις ιδέες και επιτυγχάνει εσωτερική αίσθηση του οραματισμού ως αδιάσπαστου όλου. Εναίσθηση του μέλλοντος και όχι προκατάληψί του” γράφει ο Σ. Ράμφορ στην Καθημερινή (3-12-2000):

“Όπου δεν υπάρχει ο μύθος η πολιτική τρέπεται σε διαχείριση”.

Περιορίζεται στα στενά πλαίσια της τέχνης του εφικτού, αντί να εξικνείται στην επιδίωξη του ιδανικού τρόπου της συνεχούς βελτίωσης, της αέναης αναγέννησης, της αειφόρου ανάπτυξης.

Ο Τζων Κένεντυ κάνοντας κριτική στην πρόσφατη πολιτική ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών στο βιβλίο του “Στρατηγική της Ειρήνης” γράφει:

“”Ενας λαός ουδέποτε υπήρξε μέγας εάν οι ηγέται του δεν τον προσεκάλουν εις το μεγαλείον”, είπεν ο Έντουαρντ Ρ. Μάρροου. Και επειδή δεν μας προσεκάλουν εις το μεγαλείον, επειδή δεν μας καθώριζαν τους μεγάλους αντικειμενικούς σκοπούς τους οποίους έπρεπε να επιτύχωμεν, ούτε τας μεγάλας καθ’ ημών υφισταμένας απειλάς, κατέστημεν, ως έθνος, μαλθακοί.

Μαλθακοί φυσικώς, διανοητικώς, πνευματικώς. Και ιδού, λοιπόν, ημείς τώρα απέναντι στο να προδώσωμεν τας εθνικάς μας παραδόσεις, οφείλομεν να τροποποιήσωμεν την κλίμακα των εθνικών μας αξιών”.

Η μεγάλη ευθύνη για τη συνταγματική μεταρρύθμιση που είναι αναγκαία στο δικό μας πολιτικό σύστημα, ανήκει στους πνευματικούς ηγέτες του τόπου.

Ο Λαός, χωρίς τη δική τους πρωτοπορία χωρίς τη δική τους έπαρση της σημαίας του αγώνα, αγανακτεί αλλά αντιστέκεται, μόνο παθητικά. Την ευθύνη της ενεργητικής αντίστασης και της αντεπίθεσης στο Σύστημα φέρουν εξ ολοκλήρου οι διανοούμενοι, είτε ασχολούνται είτε όχι με τα κοινά.

Τη γενικότερη ευθύνη των διανοουμένων επισημαίνει ο Τζον Κένεντυ στο ίδιο βιβλίο του: “”οι διανοούμενοι οφείλουν να προσφέρουν εις την πολιτικήν ζωήν της χώρας το ευεργέτημα των ταλάντων των. Πρόκειται να αποφασίσουν, όπως έλεγεν ο Γκαίτε, να εκλέξουν μεταξύ του ρόλου της σφύρας και του ρόλου του άκμονος, με άλλους λόγους, αφού προηγουμένως υποστούν τον κόσμον, να αποφασίσουν κατόπιν να ενεργήσουν κατά τρόπον ώστε ο κόσμος ο οποίος τους ανέθρεψε και τους εμόρφωσε να επωφεληθεί από τα αγαθά των γνώσεών του.”

Οι Έλληνες διανοούμενοι έχουν ένα επιπλέον χρέος. Πέρα από τις γνώσεις τους οφείλουν να προσφέρουν το κύρος της προσωπικότητάς τους για την ανατροπή αυτού του κλίματος υποτέλειας που χαρακτηρίζει την πολιτική μας ζωή.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι ο προστατευτικός μηχανισμός, το Σύστημα που προέκυψε από τα πρώτα βήματα της νεώτερης ιστορίας μας και λειτουργεί επί 160 χρόνια συνεχώς είχε έντονες αρνητικές συνέπειες για το πολιτικό ανάστημα των Ελλήνων. Η δογματικά προστατευτική λειτουργία του παγίωσε, ως μόνιμο φαινόμενο

ένα προϋπάρχον τα επιφανειακό εθελοδοουλισμό επιβίωσης απέναντι στην κυρίαρχη εξουσία των κατακτητών.

Ο Φ. Σατελέ γράφει ότι:

“Η επιστήμη του εξομολογητή είναι να ενσταλάζει τον φόβο και συνακόλουθα να επιβάλλει απαγορεύσεις που λειτουργούν σαν εγγυητήριο ευτυχίας και καθορίζουν μια γενικευμένη και συναινετική υποταγή”.

Αυτή τη σκυτάλη πήραν οι πολιτευόμενοι στην Ελλάδα και οδήγησαν το Λαό μας στο νιρβάνα του προστατευτισμού, από τον οποίο η έγερση είναι καθήκον των διανοουμένων της χώρας μας.

Είναι δική τους η ευθύνη για τη βελτίωση της ποιότητας της Δημοκρατίας μας. Ποιότητα που είναι τόσο χαμηλή, ώστε να μην έχουμε γνωρίσει, ακόμη, θεσμούς συμμετοχής, τους οποίους οι δυτικοευρωπαίοι προσπερνούν ήδη ως παροχημένους. Εκείνοι προχωρούν στην υστεροκοινοβουλευτισμό της άμεσης συμμετοχής, και το δικό μας Σύστημα επιμένει στον πρωτοκοινοβουλευτισμό της προστασίας.

Ως Λαός εφεύραμε την άμεση Δημοκρατία, καθιερώσαμε την ελευθερία της συνείδησης, προσφέραμε τις βάσεις του ευρωπαϊκού πολιτισμού, και τώρα εκτιθέμεθα σε υποχρεωτικές προσαρμογές και αναγκαίες μιμήσεις, αντί να λαμπρυνόμαστε πρωτοπορούντες με θεσμούς νέας πολιτισμένης πολιτικής σκέψης με θεσμούς νέου συμμετοχικού πολιτισμού στην πολιτική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

- Αντωνόπουλος Μανώλης, *Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1995.
- Αντωνόπουλος Μανώλης, *Η αντιπροσωπευτική ή έμμεση Δημοκρατία*.
- Βακαλόπουλος Απόστολος, *Ο Χαρακτήρας των Ελλήνων*, Θεσσαλονίκη, 1983.
- Βαρβιτσιώτης Ι., *Η Ελλάδα μπροστά στο 2000*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Βενιζέλος Ε., *Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου*, Παρατηρητής.
- Βλάχος Γεώργιος, *Η ιδέα του ελεύθερου Ανθρώπου στη δημοκρατία των Αθηναίων*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1992.
- Βλάχος Γεώργιος, *Η δημοκρατική κοινωνία και ο πολίτης*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1995.
- Βολονάκης Μιχαήλ, *Αγωγή του Πολίτου*, Εκ των καταστημάτων Μιχαήλ Ματζεβελάκη, 1914.
- Γεωργαλάς Γεώργιος, *Η Δημοκρατία των αρίστων*, Σμυρنيωτάκης, 1988.
- Γεωργόπουλος Κωνσταντίνος, *Στοιχεία Συνταγματικού Δικαίου*, Αθήνα, 1968.
- Γιαννακούρου Παναγ., *Το Σύνταγμα από διεθνή σκοπιά*, Αθήνα 1978.
- Διακογιάννης Κυριάκος, *Οι σάπιοι*, Εκδόσεις Λογοθέτης, 1995.
- Δραγούμη Ίωνος, *Ελληνικός Πολιτισμός*, Πρόλογος Στέλιος Παπαθεμελής, Εκδόσεις Φιλόμυθος, 1993.
- Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, *Κοινωνία και Πολιτική*, Εκδόσεις Θεμέλιο, 1996.
- Καλογερόπουλος Ν.Α., *Η Δημοκρατία, Μορφές και έννοια*, Εκδόσεις Ι. Σίδερης, 1985.
- Κορυζής Χαρίτων, *25 έτη συνταγματικής τάξεως και πολιτικής πράξεως εις την ομοσπονδιακή Γερμανία*, Αθήνα, 1975.
- Κορυζής Χαρίτων, *Η πολιτική ζωή εις την ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας*, Αθήνα, 1972.

- Κοτζιάς Νίκος, *Κράτος και Πολιτική*, Εκδόσεις “Νέα Σύνορα” Α.Α. Λιβάνη, 1993.
- Μανιάτης Γεώργιος, *Πολιτική και Ηθική*, Εκδόσεις Στάχυ.
- Μπακογιάννης Παύλος, *Πολιτική Κοινωνική Πραγματικότητα Σήμερα*, Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1987.
- Μπακογιάννης Παύλος, *Κρατική επιδότηση των πολιτικών κομμάτων και κομματική δομή*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1977.
- Μπακογιάννης Παύλος, *Τα κόμματα στην αντιπροσωπευτική κοινοβουλευτική Δημοκρατία*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1976.
- Παναγιωτόπουλος Ι.Μ., *Ερήμην των Ελλήνων, ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ*, 1974.
- Παπακωνσταντίνου Θεοφ., *Πολιτική αγωγή*, Εκδόσεις KABANAS-HELLAS, 1970.
- Παπακωνσταντίνου Μιχάλης, *Πολιτική συγκρότηση και Προεδρικές εκλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, 1992.
- Παπασωτηρίου Σωτήριος, *Εκσυγχρονισμός*, Έκδοση Ε.ΚΟ.ΜΕ, 1996.
- Ρήγας Χρήστος, *Τότε που λειτουργούσε η Δημοκρατία*, Εκδόσεις ΕΝΤΟΣ, 1996.
- Τράκας Κωνσταντίνος, *Ο κατ’ επίγνωση σεβασμός στο Σύνταγμα*, Ανάτυπον εκ του περιοδικού ΕΚΚΛΗΣΙΑ, 1995.
- Έκθεση της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος.
- Πρακτικά Βουλής συζητήσεων επί των αναθεωρητέων διατάξεων (Συνεδριάσεις από 17-1-2001 έως 21-3-2001).
- Κούβελας Σωτήρης. Προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος, 1995.
- Παπανδρέου Ανδρέας, Ομιλία για τα 20 χρόνια του ΠΑΣΟΚ, 1994.

Β. ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

- Beck Ulrich, *Η επινόηση του πολιτικού*, Πρόλογος Νίκου Κοτζιά, Νέα Σύνορα – Α. Λιβάνη, 1996.
- Beetham David – Kevin Boule, *Δημοκρατία*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, 1996.
- Burnham James, *Η επανάσταση των διευθυντών*, Κάλβος, 1979.
- Chatele Francois, *Οι πολιτικές αντιλήψεις του 20^{ου} αιώνα*, Εκδόσεις ΡΑΠΠΑ, 1988.
- De Tocqueville Alexis, *Η Δημοκρατία στην Αμερική*, Καραβίας, 1987.
- Deppe Frank, *Η Νέα Διεθνής Τάξη*, Πρόλογος Νίκου Κοτζιά, Νέα Σύνορα, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, 1995.
- Duverger Maurice, *Εισαγωγή στην Πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1985.
- Gyôrnôrey Loreuz, *Η δύση της Δύσης*, Εκδόσεις Παπαζήση.
- Kennedy John, *Η στρατηγική της Ειρήνης*, Εκδόσεις Γ.Ε.Σ., 1964.
- Macridis Roy, *Σύγχρονα Πολιτικά Συστήματα*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1981.
- Marcouse – Roper, *Επανάσταση ή μεταρρύθμιση*, Ηριδανός, 1974.
- Marcuse Herbert, *Ο Μονοδιάστατος Άνθρωπος*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1971.
- Meny Yves, *Συγκριτική πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, 1995.
- Mosse Claude, *Το τέλος της Αθηναϊκής Δημοκρατίας*, Πρόλογος Κ. Βλάχος, Εκδόσεις Παπαζήση, 1978.
- Revel Jean, - Francois, *Πως οι Δημοκρατίες εξαφανίζονται*, Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1984.
- Schwartzenberg R., *Πολιτική Κοινωνιολογία*.
- Sinclail E.A., *Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψεως*, Πρόλογος Γ.Κ. Βλάχου, Εκδόσεις Παπαζήσης, 1969.
- Tigar Michael, *Το Δίκαιο και η άνοδος του Καπιταλισμού*, Εκδόσεις "Άλμπατρος", 1981.
- Weber Max, *Η πολιτική ως επάγγελμα*, Εισαγωγή Μιχαήλ Γ. Κυπραίτου, Εκδόσεις Παπαζήση, 1987.
- Xeld David, *Μοντέλα Δημοκρατίας*, Εκδόσεις Στάχυ, 1995.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- ▯ Χασαπίδης Στέργιος, Εστίες εκφυλισμού από πολιτικούς και πολυτευόμενους, Ελευθεροτυπία, 28-9-95
- ▯ Γιούργκεν Χάμπερμας, Να επαναστοχαστούμε τη δημοκρατία, Κ.Αυγή, 13-7-97
- ▯ Bertrand Pecquerie, Αναζητείται η Πέμπτη εξουσία, Το Βήμα, 2-1-94
- ▯ Γιαλκέτσης Θανάσης, Ποιος φοβάται τη δημοκρατία;, Κ. Ελευθεροτυπία, 22-9-96
- ▯ Παυλόπουλος Προκόπης, Οι δυο όψεις της Δημοκρατίας, Καθημερινή, 3-10-99
- ▯ Πλωρίτης Μάριος, 'Οίκος Ανοχής, Το Βήμα, 3-12-95
- ▯ Τάσιος Π. Θ., Δυσλειτουργία της δημοκρατίας, Το Βήμα, 17-3-96
- ▯ Alain Toyraïne – Michael Walzer, Που βαδίζει σήμερα η δημοκρατία, (Συζήτηση με συντονιστή τον Ελίκια Εμ' Μπόκολο) Το Βήμα, 25-1-98
- ▯ Γιαλκέτσης Θανάσης, Τα όρια της δημοκρατίας,
- ▯ Δεσποτόπουλος Κ., Η σημασία του θεσμού της πλειοψηφίας, Το Βήμα, 12-9-99
- ▯ Μάνεσης Αριστόβουλος, Πολιτική κρίση και κρίση της πολιτικής, Το Βήμα, 29-1-95

- ▯ Μουζέλης Νίκος, Τα συν και πλην της ελληνικής δημοκρατίας, 15-1-99
- ▯ Μουζέλης Νίκος, Τι κοινοβουλευτισμό χρειαζόμαστε, Το Βήμα, 13-8-95
- ▯ Κοπανίτσας Δημ., Η πολιτική της συμμετοχής, ΕΧΠΡΕΣ, 27-8-95
- ▯ Κοντογιώργης Δ. Γεώργιος, Το μέλλον της δημοκρατίας,
- ▯ Δελλαστικ Γεωρ., Τριάντα χρόνια ακλόνητος ο Καντάφι, Καθημερινή, 26-9-99
- ▯ Σολάρο Αντώνιο, Επιτυχία για τη Δημοκρατική Αριστερά η συνταγματική μεταρρύθμιση, Κ. Αυγή, 13-7-97
- ▯ Χατζηκυριάκος Λάκης, Συνταγματική επανάσταση, Ελευθεροτυπία, 16-1-97
- ▯ Κιουπκιολής Κωνσταντίνος, Το Δημοκρατικό έλλειμμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ΑΕΡΩΠΟΣ,.....
- ▯ Κοντογεωργίου Ειρήνη, '΄Συστημένη΄ ψήφος, Κ. Ελευθεροτυπία, 10-3-96
- ▯ Γιαλκέτσης Θανάσης, 3 δρόμοι για τη δημοκρατία, Κ. Ελευθεροτυπία, 25-5-97
- ▯ Μίχας Τάκης, Η ιδέα της συνέναισης είναι προβληματική, (Συνέντευξη με Κένεθ Άροου), Ελευθεροτυπία, 5-5-97
- ▯ Ράπτης Νίκος, Η επιστροφή της πολιτικής, Ελευθεροτυπία, 11-2-97

- ▯ Λυγερός Σταύρος, Σε βαθιά νερά ο πρωθυπουργός, Καθημερινή, 8-10-00
- ▯ Βαλασόπουλος Παντ., Κολ – Λαφοντέν τὰ λεγαν 8 ώρες για την οικονομί, Ελευθεροτυπία, 25-2-97
- ▯ Μαρωνίτης Ν. Δ., Προεδρικά, Το Βήμα, 12-3-95
- ▯ Τσουκαλάς Κωνσταντίνος, Πληροφορία και δημοκρατία, Το Βήμα, 12-3-95
- ▯ Ψυχογιός Κ.Δ, Ο ανεξέλεγκτος κυβερνοχώρος, Το Βήμα, 12-3-95
- ▯ Ζουκόνι Βιτόριο, Η ``κουμούνά`` της πληροφορικής, Κ. Ελευθεροτυπία, 22-5-94
- ▯ Νάχμαν Ηλίας, Ψηφιακή τρύπα στο σύνταγμα, Κ. Ελευθεροτυπία, 25-6-95
- ▯ Δεριζιώτης Κων, Ψηφοφορίες με κάρτες, Κ. Ελευθεροτυπία, 12-6-94
- ▯ Κανέλλος Γ. Θ., Πλανήτης ΓΗ – Λύση, η ηλεκτρονική δημοκρατία, Ελευθεροτυπία, 21-6-95
- ▯ Μαυρόπουλος Αντ., Η απειλή της τηλεοπτικής δημοκρατίας, , 8-9-96
- ▯ Γαλιλαίος, Χαμένη ευκαιρία!, Τύπος της Κυριακής, 3-9-00
- ▯ Γιαλκέτσης Θανάσης, Τηλε-δημοκρατία, Κ. Ελευθεροτυπία, 15-9-96
- ▯ Εουτζενιο Σκαλφαρι, Δημοκρατία ίσον κινητό στο Ιντερνετ;, Καθημερινή 28-11-99

- ▢ Παπαδάκη Ελίζα, Εικόνες από τον αιώνα που έρχεται, Καθημερινή, 28-11-99
- ▢ Γιαλκέτσης Θανάσης, Η τηλεόραση απειλεί πια τον πολιτισμό μας, Κ. Ελευθεροτυπία, 8-9-96
- ▢ Μακρυδημήτρης Α., Τι προβλέπει το Σύνταγμα για τον εκλογικό νόμο, Το Βήμα, 14-5-00
- ▢ Παναγόπουλος Π., Ποιο είναι το καλύτερο σύστημα για τις εκλογές, Το Βήμα, 14-5-00
- ▢ Παπαδημητρίου Γ., Να αλλάξουμε αμέσως την εκλογική νομοθεσία, Το Βήμα, 30-10-94
- ▢ Καρκαγιάννης Αντώνης, Αναθεώρηση άτολμη, μίζερη και μικροκομματική..., Το Βήμα, 21-1-2001
- ▢ Ρουμπάνης Γρ., Πρόεδρος Δημοκρατίας οριακής αποδοχής, Ελευθεροτυπία, 31-5-97
- ▢ Μητρόπουλος Δ., Ο εισηγητής της πλειοψηφίας αποκαλύπτει στο "Βήμα" την πρόταση που θα καταθέσει η κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ στη Βουλή, Το Βήμα, 3-5-98
- ▢ Παπαδάκου Γ. – Φωτοπούλου Β., Η αναθεώρηση ψάχνει στόχο, Ελευθεροτυπία, 21-1-95
- ▢, Η Βουλή υποβαθμισμένη, Καθημερινή, 28-5-95

- ▢ Πρετεντέρης Κ. Ι., Το τέλος του κύκλου της μεταπολίτευσης, Το Βήμα, 15-1-95
- ▢ Ευθυμίου Π., "Τα συζητούμε όλα" ακόμη και το 151, Το Βήμα, 19-10-97
- ▢ Χατζηγάκης Σωτήρης, "Από το λαό η εκλογή προέδρου δημοκρατίας", Κ. Ελευθεροτυπία, 20-11-94
- ▢ Οικονομόπουλος Π. Κλεομένης,, 3-3-95
- ▢ Αναστασάκου Ι., Σε τι χρειάζονται οι δημοσκοπήσεις, Το Βήμα, 5-3-00
- ▢ Καρρά Αργ., Πολίτες, πολιτικοί και "Πολιτικό χρήμα", Καθημερινή, 7-12-97
- ▢ Κωνσταντόπουλος Ν., 5 σημεία για το νέο Σύνταγμα, Κ. Ελευθεροτυπία, 15-6-97
- ▢ Βενιζέλος Ευάγγελος, Οι μεγάλοι άξονες της αναθεώρησης του Συντάγματος, Το Βήμα, 5-4-98
- ▢ Καλογερόπουλος Α.Ν., Το μείζον θέμα,, 13-1-95
- ▢ Δημητράκος Δ., Το νέο παρασύνταγμα, Το Βήμα, 7-3-99
- ▢ Βενιζέλος Ε., Η αναγκαία αναθεώρηση, Το Βήμα, 22-2-98
- ▢ Αλιβιζάτος Κ. Ν., Μια στρατηγική για το Σύνταγμα, Το Βήμα, 4-1-98
- ▢ Βότσης Γιώργος, Είναι αναγκαία η αναθεώρηση του Συντάγματος;, Ελευθεροτυπία, 9-6-97

- ▯ Το Βήμα Του Λαού, Βασιλεύς – Πολίτης Πόλις – Πολίτης, Αυριανή, 22-2-98
- ▯, 6 προτάσεις για το Σύνταγμα, Το Βήμα, 8-6-97
- ▯ Κουμάντος Α. Γεωργίου, Συνταγματική αναθεώρηση: Όλα ή τίποτα, Καθημερινή,
- ▯ Παναγιωταρέα Α., Αναθεώρηση ναι, υπό προϋποθέσεις, Καθημερινή, 8-1-95
- ▯, Οι συλλογικοί δρόμοι της δημοκρατίας, Το Βήμα, 23-1-00
- ▯ Πρετεντέρης, Κ. Ι., Το τέλος του κύκλου της μεταπολίτευσης..., Το Βήμα, 22-1-95
- ▯, Η αναθεώρηση που δεν έγινε, Ο ιός της Κυριακής, 11-1-98
- ▯, Η Λύση: Περισσότερη Δημοκρατία πιο Κοντά στον Πολίτη, Ε.Κ.Ο.Μ.Ε., 6-96
- ▯ Βαρβιτσιώτης Μ. Ι., Αναγκαία η αναθεώρηση του Συντάγματος, Οικονομικός Ταχυδρόμος, 5-10-95
- ▯ Ψυχογιός Κ.Δ., Πως υποθηκεύουμε το μέλλον της ενημέρωσης στην Ελλάδα, Το Βήμα, 1-10-2000
- ▯ Γιανναράς Χρήστος, Παντομίμα δημοκρατίας, Καθημερινή, 3-12-00

- ▢ Βότσης Γ., Ακόμη πιο ασύδοτη πολιτική εξουσία με το νέο Σύνταγμα;, Ελευθεροτυπία, 30-10-00
- ▢ Ράμφος Στέλιος, Συμβουλή σε παλαιά και νέα κόμματα, Καθημερινή, 31-12-00
- ▢ Σιούφας Δημήτρης, 17 προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος, 19-2-95
- ▢ Μπακομάρου Όλγα, "Το Συμβούλιο Επικρατείας ανατινάζει τον προϋπολογισμό", Κ.Ελευθεροτυπία, 16-4-95
- ▢ Μπέης Ε. Κώστας, Δικαιοδοτικό έργο και έλεγχος κοινοβουλευτικός, Ελευθεροτυπία, 18-2-98
- ▢ Ζούλας Στάμος, Αναγκαία η συναίνεση στο Σύνταγμα, Καθημερινή, 22-1-95
- ▢ Παπαδάτος Γ., Η Νέα Ελληνική Δημοκρατία, Ελεύθερος Τύπος, 10-1-95
- ▢ Βαρβιτσιώτης Γ., Να ξεφύγουμε από τη δυσκαμψία του Συντάγματος, Κ. Ελευθεροτυπία, 22-2-98
- ▢ Ζούλας Στάμος, Οι πρωθυπουργικές υπερεξουσίες θέτουν σε κίνδυνο το πολίτευμα, Καθημερινή, 23-4-95
- ▢ Κούβελας Σωτήρης, Για την αναθεώρηση του Συντάγματος, Προτάσεις στην Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ν.Δ. της 5-2-95

- ▢ Τσιντήλα Μαρία – Ιωάννου Λώρα, Σύνταγμα: 3 σημεία τριβής για την αναθεώρηση, Τύπος της Κυριακής, 3-5-98
- ▢ Στυλιανίδης Σ. Ευρυπίδης, Πρωθυπουργοκεντρισμός η δύναμη στον πολίτη, Τύπος της Κυριακής, 3-5-98
- ▢ Κωνσταντινίδης Βασίλης, Αναθεώρηση: γιατί και ως προς τι;, Κ. Αυγή, 26-10-97
- ▢ Νταϊλιάνα Ντόρα, Πλώρη για αναθεωρητική, Κ.Ελευθεροτυπία, 26-10-97
- ▢, Αντίλογος με παρεμβάσεις, Καθημερινή 28-5-95
- ▢, Έτσι θα γίνει η αναθεώρηση, Ποντίκι, 5-6-97

- "Το μέλλον των κομμάτων" Το ΒΗΜΑ, 25-2-2001, Α. Λιάκος.
- "Κομματικές επιχειρήσεις Α.Ε. Το ΒΗΜΑ, 22-2-2001, Χ. Λυριντζής.
- "Φταίει η πολιτική", Το ΒΗΜΑ, 25-2-2001, Γερ. Μοσχονάς.
- "Μετωπική ρήξη με την παρακμή και τη διαφθορά" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 25-2-2001, Κ. Καραμανλής.
- "Η επιστροφή στη συμμετοχική επιχείρηση" Το ΒΗΜΑ, 18-2-2001, του Αλ.Καψύλη.
- "Από τη διαπλοκή στη νεοφεουδαρχία" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18-2-2001 του Αντ. Καρακούση.
- "Θεσμοθετεί την αδιαφάνεια η κυβέρνηση" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18-2-2001 Συνέντευξη του Πρ. Παυλόπουλου.
- "Η Ελευθερία ως πολιτισμός" Το ΒΗΜΑ, 11-2-2001 Mario Vargas Klosa.
- "Είναι επάγγελμα η πολιτική;" Το ΒΗΜΑ, 11-2-2001, Π. Νούτσος.
- "Τηλεοπτικά Πάθη" ΤΑ ΝΕΑ, 11-2-2001 του Π. Τσίμα
- "Κλειστά επαγγέλματα: μύθοι αλήθειες" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 11-2-2001, του Ευγ. Τζώρτζη.
- Ποιοί περιορισμοί σε επαγγέλματα ισχύουν στις χώρες της Ε.Ε. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 11-2-2001 του Α. Λακασά.
- "Πολλά τα παπαγαλάκια της διαπλοκής" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 11-2-2001 Συνέντευξη του Ν.Κωνσταντόπουλου.
- "Διαπλοκής...εγκώμιον, αν δεν θωραιστούμε" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 11-2-2001, του Ν.Κουλούρη.

- "Συνεργός της διαπλοκής η κυβέρνηση" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 11-2-2001, Συνέντευξη του Μ. Έμπερτ.
- "Διογκούται και εξαπλώνεται η διαφθορά στην Ελλάδα" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 4-2-2001, Έρευνα Ι.Ο.Β.Ε.
- "Το έλλειμμα της αναθεώρησης του Συντάγματος" ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-2-2001, του Παντ. Τερλεζής.
- "Οι αρμοδιότητες του Προέδρου" ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-2-2001, Α. Μακρυδημήτρης.
- "Ο μύθος και η αλήθεια για τα διαπλεκόμενα", ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-2-2001, Δ.Κ.Ψυχogiός.
- "Η νέα αίθουσα συσκέψεων στο δρόμο" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 28-1-2001, της Χ. Δαμουλιάνου.
- "Σε τι χρησιμεύει η πολιτική;" ΤΟ ΒΗΜΑ, 28-1-2001, Δ.Δημητράκος.
- "Ο φιλόσοφος που ανακάλυψε της πολιτική" ΤΟ ΒΗΜΑ, 28-1-2001, Μυρτώ Δραγώνα - Μονάχου.
- "Βουλευτές με επάγγελμα ή κατ' επάγγελμα; Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 21-1-2001, των Φ.Καλλιαγκόπουλου - Ν. Τσούτσια.
- "Αναθεώρηση άτολη, μίζερη και μικροκομματική..." Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, του Αντ. Καρκαγιάννη.
- "Η συνεργασία και σύγκρουση" ΤΟ ΒΗΜΑ, 14-1-2001, Δ.Δημητράκος.
- "Η συνταγή του εκσυγχρονισμού" ΤΟ ΒΗΜΑ, 14-1-2001, Δ.Β.Παπούλιας.
- "Εκλογές σε στυλ γερμανικό" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 7-1-2001, των Στρ.Λιαρέλλη, Δημ.Τσιόδρα.
- "Η αταξία "υπόδειγμα" ευταξίας" ΝΕΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ, 5-1-2001, Αχ. Τάγαρης.
- "Μια καλή απόφαση για το 2001" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 31-12-2000, Γ.Κουμάντος.
- "Συμβουλή σε παλαιά και νέα κόμματα" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 31-12-2000, του Στέλιου Ράμφου.
- "Η συνταγματική αντιμετώπιση των παρεκτροπών της αγοράς" ΤΑ ΝΕΑ, 16-12-2000, Γ.Σωτηρέλης.
- "Ένας νέος θεσμός: Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 13-12-2000, Κώστας Μπέης.
- "Το πολιτικό χρήμα υπονομεύει της Δημοκρατία" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 10-12-2000, Πρ. Παυλόπουλος.
- "Να αλλάξουμε Λαό" ΤΟ ΒΗΜΑ, 10-12-2000, του Θέμου Αναστασιάδη.
- "Ειδήσεις με αίμα και σπέρμα" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 12-10-2000, Σ.Μ.Τζούμας.
- "Όταν τα προσωπικά δεδομένα γίνονται άλλοθι" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 10-12-2000 του Γ.Π. Μαλούχου.
- "Παντομίμα Δημοκρατίας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 3-12-2000, του Χρ.Γιανναρά.
- "Έλλειμμα και χάρι του πολιτικού οράματος" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3-12-2000 του Στέλιου Ράμφου.
- "Η μετεξέλιξη της Ευρώπης και ο χάρτης των δικαιωμάτων" ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-11-2000, Π. Ελευθεριάδης.
- "Τέσσερα εγκλήματα ζητούν δίκη" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 19-11-2000, Έρευνα, Βάνια Φωτοπούλου, Χρ. Ζέρβας.
- "Ο έλεγχος της συνταγματικότητας του νόμου και η αναθεώρηση" ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-11-2000, Π.Π.Παραράς

- "Αποχαιρετισμός στο Συμβούλιο Επικρατείας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19-11-2000, Γ. Κουμάντος.
- "Τα δικαιώματα του Ευρωπαίου πολίτη", ΤΟ ΒΗΜΑ, 12-11-2000, της Βασιλικής Νικολούλια.
- "Πόσο δημοκρατική είναι η Αμερική; " ΤΟ ΒΗΜΑ, 12-11-2000, Κ. Τσουκαλάς
- "Εμείς ο Λαός... στη γη των ελευθέρων" ΤΟ ΒΗΜΑ, 12-11-2000, Ιωάννα Λαλιώτου.
- "Το τέλος της ιδεολογίας" ΤΟ ΒΗΜΑ, 12-11-2000, του Αλέξη Παπαχελά.
- "Θα διαλύσω τη συμμορία της μπάλας..." Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-11-2000, Συνέντευξη του Γ.Φλωρίδη στον Αντώνη Καρακούση.
- "Πονηρές συναινέσεις για το Σύνταγμα" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-11-2000, Γ. Κουμάντος.
- "Γιατί τόσα σκάνδαλα στη Γαλλία; " Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-11-2000 της Economist.
- "Δεν αντέχει τον έλεγχο ο κ. Κ. Σημίτης " Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-11-2000 του κ. Ι. Αγγελόπουλου.
- "Διεύρυνση ή παραίτηση της Δημοκρατίας;" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-11-2000, του Γεωργίου Π. Μαλούχου.
- "Απροστάτευτη η τιμή του πολιτικού κόσμου" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-11-2000, Γεώργιος Ι. Ράλλης.
- "Ακόμη πιο ασύδοτη η πολιτική εξουσία με το νέο Σύνταγμα;" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 30-10-2000 του Γεωργίου Βότση.
- "Το χάλκεον χέρι της πολιτικής και η Δικαιοσύνη" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 22-10-2000 του Γ. Βελλή.
- "Αντιπαράθεση δικαστικών για το Συμβούλιο της Επικρατείας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 22-10-2000, της Αθηνάς Κάραζη.
- "Το κράτος ή το Έθνος; ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-10-2000, Α. Λιάκος.
- "Πόσο απαραίτητο είναι το κράτος στον 21^{ον} αιώνα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-10-2000, Α. Μαρκεδημήτρη.
- "Σενάρια νέου εκλογικού Νόμου" ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-10-2000, του Δ. Νικολακόπουλου.
- "Η διαπλοκή είναι οριζόντια" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 15-10-2000, Συνέντευξη της Βάσως Παπανδρέου.
- "Διαφυλάσσεται το κύρος του Ανωτ.Δικαστηρίου" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15-10-2000, Γιάννης Ξυλούρης.
- "Η παρανομούσα διοίκηση φοβάται τις αποφάσεις τους Σ.τ.Ε." Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Ιωάννης Ψωμάς.
- "'Ετσι θα ξεφύγουμε από τη διαπλοκή" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15-10-2000, Συνέντευξη του Γ.Παπαντωνίου στον Αντ. Καρακούση.
- "Σε ομηρεία το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο", Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-10-2000, της Πόπης Διαμαντάκου.
- "Η εξομολόγηση μιας δικαστίνας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-10-2000, Α.Β.Κ.
- "Σε βαθιά νερά ο Πρωθυπουργός" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-10-2000, του Σταύρου Λυγερού.
- "'Όχι στα οικονομικά συμφέροντα" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-10-2000, Μιχαήλ Δεκλερής.
- "Αλλοιώνεται η αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-10-2000, Μαρίν Καραμανώφ,

- "Οι δύο Βενιζέλοι και το Συμβούλιο της Επικρατείας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, του Αντώνη Καρκαγιάννη.
- "Να μην χαθούν εβδομήντα χρόνια παράδοσης του Σ.τ.Ε" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1-10-2000. Επαμ. Σπηλιωτόπουλος.
- "'Όχι σε συμβιβασμό στο επίπεδο ελάχιστου κοινού παρανομαστή" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1-10-2000, Πάνος Λαζαράτος.
- "Πώς υποθηκεύουμε το μέλλον της ενημέρωσης στην Ελλάδα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 1-10-2000, Δ.Κ.Ψυχογιός.
- "Ευθύνες των πολιτικών έναντι της διαπλοκής" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 24-9-2000, Μιχ. Λιάπης.
- "Το "ασυμβίβαστο" και πώς δεν διασφαλίζεται" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 17-9-2000, του Δημ. Καστριώτη.
- Πότε είναι χρήσιμα τα δημοψηφίσματα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 17-9-2000, Αντ. Μακρυδημήτρης.
- "Παράνομο το δημοψήφισμα" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 17-9-2000, Συνέντευξη Μιχ. Σταθόπουλου στους Γιάννα Παπαδάκου, Χρ. Ζέρβα.
- "Μιλάμε πολύ, δεν συμμετέχουμε στα κοινά" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 10-9-2000, της Χριστίνας Δαμουλιάκου.
- "Προς υπαλληλοποίηση των πολιτικών" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3-9-2000, του Σταύρου Λυγερού.
- "Χαμένη Ευκαιρία" ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 3-9-2000, Γαλιαίος.
- "Δημοκρατία, ικρίωμα των διαπλεκομένων" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 6-8-2000, Άρης Σπηλιωτόπουλος.
- "Εικονική Δημοκρατία;" ΤΟ ΒΗΜΑ, 23-7-2000, Άρης Σπηλιωτόπουλος.
- "Οι νταβατζήδες της διαπλοκής" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 23-7-2000, του Χ.Α.Παπαδημητρίου.
- "Το εύθραυστο αγαθό της Δημοκρατίας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 23-7-2000, Πρ. Παυλόπουλος.
- "Το τέλος (;) της 5^{ης} Γαλλικής Δημοκρατίας" ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 11-6-2000, του Θεόφραστου Οικονομίδη.
- "Το Σύνταγμα της Ενωμένης Ευρώπης" ΤΟ ΒΗΜΑ, 11-6-2000.
- "Η νέα "Μαγκνα Χάρτα" αλλάζει την Ευρώπη" ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 11-6-2000, του Θεόφραστου Οικονομίδη.
- "Δημαγωγία και νέα πολιτική" ΤΑ ΝΕΑ, 27-5-2000, Ευάγγελος Βενιζέλος.
- "Οι επτά κανόνες για αναθεώρηση του Συντάγματος" ΤΟ ΒΗΜΑ, 21-5-2000, Π. Ι. Παραράς.
- "Θρησκευτικά δημοψηφίσματα και φραστικές πρακτικές" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 20-5-2000, του Τάκη Φωτόπουλου.
- "Τι προβλέπει το Σύνταγμα για τον εκλογικό Νόμο" ΤΟ ΒΗΜΑ, 14--5-2000, Α.Μακρυδημήτρης.
- "Ποιο είναι το καλύτερο σύστημα για τις εκλογές" ΤΟ ΒΗΜΑ, 14-5-2000, Παναγής Παναγόπουλος.
- "Η Ελβετία πρότυπο Ευρώπης" ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ, 6-4-2000, Ν.Α.Καλογερόπουλος.
- "Η δικαίωση της εκλογής Προέδρου από τη Βουλή" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 17-3-2000, Α.Μανιτάκης.
- "Η σφυγμομέτρηση της ... Δημοκρατίας" ΤΟ ΒΗΜΑ, 8-3-2000, Δ.Δημητράκος.
- "Σε τι χρειάζονται οι δημοσκοπήσεις" ΤΟ ΒΗΜΑ, 5-3-2000, Ι.Αναστασιάδης.

- "Στο εδώλιο του Ευρωδικαστηρίου" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 16-4-2000, της Αθηνάς Καραζή.
- "Δεν βλέπω συνεργασία Ν.Δ. με Αβραμόπουλο" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 28-1-2000, Συνέντευξη Ευαγ. Βενιζένου στον Τάσο Παππά.
- "Οι συλλογικοί δρόμοι της δημοκρατίας" ΤΟ ΒΗΜΑ, 23-1-2000, Κ.Τσουκαλάς.
- "Σε τί χρειάζεται το κράτος;" ΤΟ ΒΗΜΑ, 5-12-99, Α.Μακρυδημήτρης.
- "Δημοκρατία ίσον κινητό στο Internet;" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 28-11-99, Εουτζένιο Σκαλφάρι.
- "Οι δύο όψεις της Δημοκρατίας" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3-10-99, Πρ. Παυλόπουλος.
- "Απομυθοποιητική αγωγή" ΤΟ ΒΗΜΑ, 26-9-99, Δημ. Α. Σωτηρόπουλος.
- "Τριάντα χρόνια ακλόνητος ο Καντάφι" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 26-9-99, του Γ.Δελαστίκ.
- "Η σημασία του θεσμού της πλειοψηφίας" ΤΟ ΒΗΜΑ, 12-9-99, Κ. Δεσποτόπουλος.
- "Επανάσταση στις τεχνολογίες - και οι θεσμοί;" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 5-9-99, επιμέλεια Ελίζας Παπαδάκη.
- "Τα συν και τα πλην της Ελληνικής Δημοκρατίας" ΤΟ ΒΗΜΑ, 15-8-99, Νίκος Μουζέλης.
- "Το νέο "Σύνταγμα" της Ε.Ε." Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2-5-99, της Χρυσ. Φρατζεσκάκη.
- "Εκλογές στα τυφλά" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 18-4-99, της Έρσης Βαΐου
- "Οι πέντε πληγές της Δικαιοσύνης" ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-3-99, της Ιωάννας Μάνδρου.
- "Κανένας δεν επινόησε τη Δημοκρατία" ΤΟ ΒΗΜΑ, 7-3-99, Συνέντευξη του Jean Baechler στον Dominique Dombres.
- "Τοο νέο παρασύνταγμα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 7-3-99, Δ.Δημητράκος.
- "Δημιουργός πρωθυπουργών" ΤΟ ΒΗΜΑ, 21-2-99, Συνέντευξη του Φιλίπ Γκουλντ στον Πάυλο Παπαδόπουλο.
- "Χωματόδρομο πληροφορικής" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 1999, Αχιλλέα Φακατσέλη.
- "Εκτός από εκλογές και 240 δημοψηφίσματα" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 6-11-98.
- "Έχει όρια η ασυλία" ΑΥΡΙΑΝΗ, 7-6-98, του Γιάννη Παργινού.
- "Χωρίς τομές και συμβολισμούς" ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ, Μάϊος 1998. Συνέντευξη Ανδρέα Λοβέρδου.
- "Συναίνεση συντηρητική και ήπια" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 10-5-98, Α.Μακρυδημήτρης.
- "Περί ακηδεμόνευτης Δικαιοσύνης" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 10-5-98, Στέφανος Ματθίας.
- "Εκλογή Προέδρου χωρίς εκλογές" ΤΟ ΒΗΜΑ, 3-5-98, Συνέντευξη Ε. Βενιζέλου στον Δ.Μητρόπουλο.
- "Πρωθυπουργοκεντρισμός ή δύναμη στον πολίτη;" ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 3-5-98, Ε.Στυλιανίδης.
- "Ατολμη η συνταγματική αναθεώρηση" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 26-4-98, του Βασίλη Χιώτη.
- "Οι μεγάλοι άξονες της αναθεώρησης τους Συντάγματος" ΤΟ ΒΗΜΑ, 5-4-98, Ε. Βενιζέλος.

- Εθνικό έγκλημα ή σοσιαλιστική νομιμότητα" ΑΔΕΣΜΕΥΤΟΣ Της Κυριακής, 29-3-98. Συνέντευξη του Κ.Τράκα στον Γ. Μπέρτσο.
- "Η αθέατη πλευρά της αναθεώρησης του Συντάγματος" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1-3-98, Πρ. Παυλόπουλος.
- "Ποιος φοβάται τους δικαστές" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 27-2-98, Γ.Κουμάντος
- "Βασιλεύς - Πολίτης, Πόλις - Πολίτης" ΑΥΡΙΑΝΗ, 22-2-98, Επιστολή του αναγνώστη Κ.Α.
- "Να ξεφύγουμε από τη δυσκαμψία του Συντάγματος" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 22-2-98, Γιάννης Βαρβιτσιώτης.
- "Τα νέα υπερεθνικά συντάγματα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-2-98, Κωνσταντίνος Τσουκαλάς.
- "Η αναγκαία αναθεώρηση" ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-2-98, Ε. Βενιζέλος.
- "Βουλευτής βουλευτή μάτι δεν βγάζει". ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 12-2 98, της Ντόρας Ναϊλιάνα.
- "Η νεολαία της Διασποράς και το 2004" ΤΟ ΒΗΜΑ, 22-2-98, Σ.Λαμπρινίδης.
- "Δικαιοδοτικό έργο και έλεγχος κοινοβουλευτικός" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 18-2-98, Κώστας Ε.Μπέης.
- "'Όχι στη θεσμοποίηση των τάσεων" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 15-2-98, Συνέντευξη του Δ. Τσάτσου στη Ντόρα Ναϊλιάνα.
- "Που βαδίζει σήμερα η Δημοκρατία" ΤΟ ΒΗΜΑ, 25-1-98. Συζήτηση κοινωνιολόγου Alain Touraine και του φιλοσόφου Michael Walzer με τον Dominique Dhombres.
- "Προβληματισμοί για το περιεχόμενο της αναθεώρησης, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 19-1-98, της Ντόρας Ναϊλιάνα.
- "Διχάζει η θεσμοθέτηση λειτουργίας των κομμάτων" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 14-1-98.
- "Η αναθεώρηση που δεν έγινε" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 11-1-98, Ο ιός της Κυριακής.
- "Ευρωπαϊκή χροιά στο νέα Σύνταγμα" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4-1-98, των Ν.Γιαννή - Μ.Σχοινά.
- "Μια στρατηγική για το Σύνταγμα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 4-1-98, Ν.Κ.Αλιβιζάτος.
- "Ανάγκη εξισορρόπησης των πολιτειακών εξουσιών" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Γεώργιος Ι. Ράλλης.
- "Τι είναι η κοινωνία των πολιτών" ΤΟ ΒΗΜΑ, 14-12-97, Ν. Μουζέλης.
- "Σύνταγμα, παιχνίδια με τον Πρόεδρο" ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, 7-12-97, της Μαρίας Τσιντήλα.
- "Να αλλάξει η εκλογή Προέδρου" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 7-12-97, Γ.Α.Μαγκάκης.
- "Πολίτες, πολιτικοί και πολιτικό χρήμα" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7-12-97, Αργ.Καράς.
- "Ευρωπαϊκή Δικαστική Αρχή, υπεράνω Κρατών" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7-12-97, της Αθηνάς Κάραλη.
- "Εγγυητής των συνόρων" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 30-11-97, Συνέντευξη των Δ. Τσάτσου και Mendez de Vique, στη Γιάννα Παπαδάκου.
- "Δικαστική και Πολιτική εξουσία ερίζουν" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 30-11-97 της Αθηνάς Κάραλη.
- "Τα αδιέξοδα και οι αντιφάσεις της συνταγματικής αναθεώρησης" ΕΞΟΥΣΙΑ, 27-11-97, Αν.Μανιτάκης.

- "Ναι στο διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα" ΕΞΟΥΣΙΑ, 27-11-97, Β.Κοντογιαννόπουλος.
- "Αναθεώρηση του Συντάγματος από τη Βουλή" ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ, 16-11-97 / 23-11-97, Τζούλια Ηλιοπούλου - Στράγγα.
- "Έξω από την αναθεωρητική ρουτίνα" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 9-11-97, Γεώργιος Α. Κουμάντος.
- "Ιστορική συμφωνία" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 9-11-97, του Θ.Γ.Κανέλλου.
- "Αναθεώρηση: γιατί και προς τί;" ΑΥΓΗ, 26-10-97, του Βασίλη Κωνσταντινίδη.
- "Πλώρη για αναθεωρητική" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 26-10-97, της Ντόρας Νταϊλιάνα.
- "Ανάγκη ρεαλιστικού εκσυγχρονισμού του Συντάγματος" Γεώργιος Ι. Ράλλης.
- "Η Δημοκρατία της τεχνολογίας" ΤΟ ΒΗΜΑ 19-10-97, Κ. Τσουκαλάς.
- "Τα συζητούμε όλα, ακόμη και το 151" ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-10-97. Συνέντευξη του Ε.Βενιζέλου, στον Π.Ευθυμίου.
- "Συγκρότηση πολιτισμών ή τέλος της ιστορίας;" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 28-9-97, από το Panorama.
- "Ριζοσπαστική Δημοκρατία" ΤΟ ΒΗΜΑ, 10-8-97, του Ηρακλή Μαυρίδη για τον Ερνέστο Λακλάου.
- "Το αίτημα της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 25-7-97, Αντ.Μανιτάκης.
- "Ιταλία: η συνταγματική μεταρρύθμιση" ΑΥΓΗ 13-7-97, του Αντόνιο Σολάρο.
- "Να επαναστοχαστούμε τη Δημοκρατία" ΑΥΓΗ, 13-7-97. Συνέντευξη του Γιούργκεν Χάμπερμας.
- "Βασική προτεραιότητα τα δικαιώματα του πολίτη" ΤΟ ΒΗΜΑ, 6-7-97, Έρευνα στις 15 χώρες της Ε.Ε.
- "Οι αντιδράσεις του ορθολογισμού" ΤΟ ΒΗΜΑ, 6-7-97, Π.Ε.Λέκκας.
- Σύνταγμα και αναθεώρηση" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 26-6-97, Κ. Δεσποτόπουλος.
- "Με ποια πλειοψηφία η εκλογή του Προέδρου;" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 28-6-97, Μανόλης Δρεπτάκης.
- "Η ελευθερία των αρχαίων, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 22-6-97 από το Θανάση Γιαλκέτση.
- "Η καθιέρωση του δημοψηφίσματος επιτακτική ανάγκη της δημοκρατίας" ΑΥΓΗ, 22-6-97 του Γ.Σέντε.
- "Μια πρόταση για ένα σύγχρονο Σύνταγμα" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 17-6-97, Νίκος Σιφουνάκης.
- "5 σημεία για το νέο Σύνταγμα" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 15-6-97, Ν.Κωνσταντόπουλος.
- "Ο "Περικλής" θα λύνει όλα τα προβλήματα" ΑΔΕΥΣΜΕΤΟΣ ΤΥΠΟΣ, 10-6-97
- "Φωτιές από τις δηλώσεις Μαθθία" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 10-6-97, της Βάνας Φωτοπούλου.
- "Είναι αναγκαία η αναθεώρηση του Συντάγματος;" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 9-6-97, του Γιώργου Βότση.
- "Δικαιοσύνη: από αναβολή σε αναβολή" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-6-97, της Αθηνάς Κάραλη.

- "6 προτάσεις για το Σύνταγμα" ΤΟ ΒΗΜΑ, 8-6-97, Ξ.Ζολώτας, Αρ. Μάνεσης, Ελ. Αρβελέρ, Ν.Μουζέλης, Ν.Αλεβιζάτος, Π.Σούρλας από την Αναστασία Λαμπρία.
- "Νοικοκύρεμα ή τομές;" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 8-6-97, Χάρης Τσιόκας.
- "Αντισυνταγματικά τα "κογκλάβια" των αρχηγών" ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 7-6-97, Ο Ιός.
- "Έτσι θα γίνει η αναθεώρηση" ΠΟΝΤΙΚΙ, 5-6-97.
- "Μόνο στήριγμα του διπολισμού ή ενισχυμένη αναλογική" Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1-6-97, του Σταύρου Ζούλα.
- "Πρόεδρος Δημοκρατίας οριακής αποδοχής". ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 31-5-97
- "Παρακμή της Δημοκρατίας;" ΑΥΓΗ, 25-5-97, του Ανδρέα Πανταζόπουλου από τον Αλαίν Τουραίν.